

FÎIL FÂIL MEFÛL AMEL

İSMAİL

DİNÇER

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	5
AMENTÜ KONUSU.....	11
İNANÇ VE İMAN İNCELİĞİ.....	20
KADER, HAYIR VE ŞER KONUSU.....	32
FİİL FÂİL MEFÛL AMEL	66
KÖTÜLÜK NEREDEN GELİR.....	92
ALLAH HAKİKATİ.....	117
ALLAH'IN İZNİ OLMADAN	
BİR YAPRAK BİLE DÜŞMEZ MEÂLİ	188
ŞEYTANIN ZARAR VERMESİ	
ALLAH'IN İZNİYLE MİDİR?	205
ALLAH CEZALANDIRIR MI	
LANET EDER Mİ?.....	232
ENFÂL SÛRESİ 17. ÂYETİN ANALİZİ.....	246
SON DEĞERLENDİRME	253

GİRİŞ

Her şey Allah'tan dedik...
Yapılan zulümleri Allah'a nisbet ettik.
Allah'ın izni olmadan yaprak bile düşmez dedik...
Toplumda açığa çıkan tüm kötülükleri Allah'a nisbet ettik.
Sen atmadın, Allah attı dedik...
Meâlleri böyle yaptık...
Birine zarar vermek için attığımız taşı, oku, kurşunu Allah'a nisbet ettik.
Sen öldürmedin Allah öldürdü dedik...
Meâlleri böyle yaptık...
Biri öldürüldüğünde Allah öldürdü dedik...
Senden işleyen Allah dedik...
Fiil, amel inceliğini anlayamadık.
Kendi amelimizi fiil zannettik...
Amellerimizi Allah'ın fiil'ine nisbet ettik...
Allah'a ait olan fiil'i kendimize nisbet ettik...
Allah'ın fiil'i ile kendi amelimiz arasındaki bağlantıyı çözemedik.
Birine kötülük yaptık...
Benden Allah işledi dedik.
Biri birine zulüm etti, tecavüz etti, işkence etti...
Ondan Allah işledi dedik.

Allah öyle yazmış dedik.

Allah, anne karnındaki çocuğa sait- iyi biri, şaki- eş- kıya- kötü biri ol diye kader yazdı dedik...

Çocuk doğdu Allah'ın yazdığı kaderi yaptı dedik...

Her türlü kötülüğü kadere bağladık.

Allah irade etmezse hiçbir şey olmaz dedik...

Allah'ın irade sıfatı nedir anlayamadık.

Çeşit çeşit varlığın yaratılışındaki iradeyi anlayamadık.

Çalmayı, çırpmayı, yakmayı, yıkmayı her türlü kötülüğü Allah'ın iradesine nisbet ettik.

DNA'dan çıkan bir hastalıkla ufak bir çocuk öldü...

Çocuğun kaderi dedik.

Bunu Allah'ın kaderine nisbet ettik.

DNA'yı okumak nedir, gerekli tedbiri almak nedir bilemedik.

Depremde binalar yıkıldı, yüzlerce insan öldü...

Sağlam olmayan binalar yaptık, binalar yıkıldı, altında insanlar öldü.

Allah'ın kaderi dedik, Allah'a nisbet ettik.

Kader nedir bilemedik.

Tedbir nedir bilemedik.

Allah dilemedikçe, siz dileyemezsiniz dedik...

Meâlleri de bu inanca göre yaptık.

Tegâbun Sûresi 11: "Mâ esâbe min musîbetin illâ bi iznillâh."

Diyanet Meâli: "Allah'ın izni olmaksızın hiçbir musibet başa gelmez" diye meâl ettik.

Başımıza gelen musibetleri Allah'ın iznine bağladık.

Musibeti de kötü olarak değerlendirdik.

Başa gelen her türlü kötülük, toplumda olan her türlü kötülük, Allah'ın izni ile miydi?

Başımıza gelen her kötülüğü Allah'a nisbet ettik.

Allah'ın adil esmasını ne kadar anlayabildik.

Kendi yaptığımız ya da başkasının yaptığı zulümleri Allah'ın iradesine bağladık.

Allah'ın varlığı yaratmadaki irade sıfatını anlayamadık.

Her türlü zulmü, kötülüğü, gaddarlığı Allah'ın isteğine bağladık.

Oysa Allah insana bir şeyi yapıp yapmayacağı ile ilgili tercihler vermişti, görmezden geldik.

Aklını kullanması ile ilgili muhakeme duygusu vermişti, yok saydık.

İnsan aklını kullanmalı değil miydi?

Neyi yapıp yapmayacağını akıl, kâlb, gönül süzgecin-den geçirmeli değil miydi?

Mantıklı düşünmeli ve bir şeyin sonucunun nelere kapılar açacağını idrak etmeli değil miydi?

Ama bunları yaptı mı?

Ortaya çıkan kötülükleri insanda aramadı.

Her şey Allah'tan dedi, Allah'a iftira attı, bunun farkına varmadı.

Kur'ân'da "Allah'a iftira atandan daha zalim kimdir" (Hûd Sûresi 18) âyeti vardı, buradan gelen uyarıyı düşünmedik.

Kur'ân'da "Allah zerre kadar kötülük vermez" (Nisâ Sûresi 40) âyeti vardı, görmezden geldik.

Kur'ân'da "Size isabet eden kötülüklerin sebebinin kendinizde arayın" (Nisâ Sûresi 79) âyeti vardı, bunu inceden inceye düşünmedik.

İnançlardan öğrendiğimiz bilgilerin iddiasından kaldık, gerçeği araştırmadık.

Allah'a iftiralar attık.

Kötülükleri Allah'a nisbet ettik.

Öldürmeleri Allah'a nisbet ettik.

Tacizleri, tecavüzleri, işkenceleri, insanların mallarını çalmayı, gasp etmeyi ve nice kötülükleri Allah'a nisbet ettik.

Bir gaflet içinde yaşadık, farkına varmadık.

Bize bahşedilen aklın kıymetini anlamadık.

Allah hakikatine eremedik.

Fiil nedir bilemedik.

Fâil nedir düşünmedik.

Mefûl nedir incelemedik.

Amel nedir anlayamadık.

Fiil ve amel ilişkisi nedir analiz etmedik.

İnsanın fiil'i mi olur ameli mi olur araştırmadık.

Toplumda insanın fiil'i dediğimiz şey aslında ameli miydi, bilemedik iyi tefekkür edemedik.

Sâlih amel nedir sorup araştırmadık.

Zalim amel nedir, zalimlik nereden gelir, bunları düşünmedik.

Ortaya çıkan kötülüklerin kökenine kadar inemedik.

İnsan neden kötülük yapar?

İnsanın kötülük yapma isteğinin kökeni nereden gelir?

İnsanın yaptığı kötülüğü ona yaptıran Allah mıdır?

Yoksa kötülüklerin sebebi kişinin küçükken öğrendikleri midir?

Her şey Allah'tan demek doğru mudur?

Her şeydeki şey ne anlama gelir?

Her şeyden maksat her türlü varlık mıdır?

Yoksa insanın yaptığı eylemler midir?

Şer Allah'tan mıdır?

Allah kötülük verir mi?

Allah, küçücük çocukların kötülüğe maruz kalmasının sebebi midir?

Kötülükler kuldan ise Allah kötülükleri neden önlemez?

Yapan da yatıran da O'dur bilgisini nasıl anlamalıyız?

Amentüde hayır şer Allah'tandır bilgisi var mıdır?

Allah'ın izni olmadan bir yaprak bile düşmez diye meâl edilen En'âm Sûresi 59. âyeti nasıl meâl edilmelidir?

Allah'ın izni olmadan bir yaprak bile düşmez, deyip te kötülükleri de veren Allah'tır diye yorumlamak doğru olabilir mi?

Yüzyıllardır inanç dünyasında tartışılan kötülükler de Allah'tandır konusu, Kur'ân açısından ne kadar incelendi?

Zalimlikleri, hırsızlıkları, işkenceleri, tecavüzleri, çalmayı çırpmayı, insanların hakkını yemeyi, insanların mallarını gasp etmeyi, küçücük çocuklara kötülük yapmayı Allah'a bağlamak ne kadar doğru olabilir.

Allah'a iftira atıyoruz ve bunu da normal görüyoruz.

Bize verilen aklı, akli işletmeyi, aklın muhakemesini yok sayıyoruz.

Allah denilen nedir?

Allah'ın ne olduğunu bilebildik mi?

Allah'a şahitliğe erişebildik mi?

Allah'ı layıkıyla anlayabildik mi?

İman ehli olabildik mi?

İman ehli olduğumuzu, yaşantımızda hâl ve davranışlarımızla gösterebildik mi?

İşte bundan dolayı, Allah hakikati çok iyi anlaşılmalıdır.
Allah’a şahitlik mertebesi çok iyi bilinmelidir.

Yaptığımız amellerin, hâl ve davranışların, salih amel olması, insanlığın hayrı için olması çok önemlidir.

İşte bundan dolayı, bu kitabımızda “fiil, fâil, mefûl, amel” konularını çok dikkatlice incelemeye gayret göstereceğiz.

Fiil ile insanın ameli inceliğini araştıracağız.

Kur’ân’dan sunulan âyetleri dikkatlice inceleyeceğiz.

İnsana bahşedilen bir şeyi yapıp yapmama tercihlerini inceleyeceğiz.

Hatamız eksiklerimiz elbette olacaktır, affola.

İsmail Dinçer.

AMENTÜ KONUSU

Amentü, inandım, iman ettim demektir.

İman konusu çok önemlidir.

İnsanın, imanla gelen ve yaşantısında Allah'a olan teslimiyeti göstermesi çok önemlidir.

İman hakikati nedir iyi bilinmesi gerekir.

Toplumda bilinen amentü duası şöyledir.

“Âmentü billâhi ve melâiketihî ve kütübihî ve rusühî ve'l-yevmi'l-âhiri ve bi'l-kaderi hayrihî ve şerrihî mine'l-lâhi teâlâ; ve'l-ba'sü ba'de'l-mevti hakk eşhedü en lâ ilâhe illâllâh ve eşhedü enne Muhammeden abduhû ve resûlüh.”

Meâli: “Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, âhiret gününe, kadere, hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna iman ettim. Ölümden sonra diriliş gerçektir. Allah'tan başka ilâh olmadığına, Muhammed'in onun kulu ve elçisi olduğuna şahadet ederim.”

1- Allah'a iman.

2- Meleklerle iman.

3- Kitâblara iman.

4- Peygamberlere iman.

5- Âhirete iman.

6- Kadere iman. (Yâni hayrın ve şerrin Allah'tan gelmesi diye bilinen)

Burada geçen “hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna iman ettim” Kur'ân'da yoktur.

Bu kelime, kadere iman etmek olarak açıklanır.

Fakat amentünün orjinalinde hayır şer yoktur, kader bölümüne parantez açılıp (hayır şer Allah'tandır) ibaresi konulmuştur.

Kur'ân'da kader vardır, ama açılımı böyle değildir.

Kur'ân'da amentü, Bakara Sûresi 177. âyette geçer.

Bakara Sûresi 177: "Men âmene billâhi vel yevmil âhırı vel melâiketi vel kitâbi ven nebiyyîn."

Men amene bi Allah	: Kim, iman etti, inandı, bir Allah
Ve el yevmi el âhırı	: Sonuna, âhirine,
Ve el melâiketi	: Melek, her varlıktaki hakkın gücüne, kuvvet,
Ve el kitâbi	: Kitâb, her varlığın hakkın bir kitabı olduğuna,
Ve en nebiyyine	: Nebilere, hakikati haber verenlere,

Meâli: "Allah'a, âhirete, meleklere, kitâba, nebilere iman ettim."

Burada kader geçmez ama kader konusu Kur'ân'da birçok âyette geçer.

Kader konusu da çok iyi bilinmelidir.

Kötülükleri Allah'ın kaderine bağlamak doğru değildir.

Bu konuyu da inceleyeceğiz.

Kur'ân'da geçen, Bakara Sûresi 177. âyeti şöyle açabiliriz.

"Amene bi Allah."

Allah'a iman ettim.

O'ndan emin oldum.

Allah'ın ulvîyetine iman ettim.

O'nun birliğine iman ettim.

Her yerin tek sahibine teslim oldum

Vücûdumun Zâtı O olduğuna iman ettim.

Bana şah damarımdan yakın olduğuna iman ettim.
Tenimin de cânımın da sahibi O olduğuna iman ettim.
Zikriyle Zâkir olduğuna iman ettim.
Her varlıkta fiil'yle Fâil olduğuna iman ettim.
Her yeri sıfatlarıyla kuşattığına iman ettim.
Her varlığı tutan kudretin, O olduğuna iman ettim.
Bedenlerin zâtının O olduğuna iman ettim.
Göklerde bir yerde değil her varlıkta tecelli ettiğine
iman ettim.

Her nefeste bende olduğuna iman ettim.
Her varlıkta olduğuna iman ettim.
Tenlerin ardının O olduğuna inandım.
Tenlerin de canların da O olduğuna iman ettim.
“Vel yevmil âhiri.”
Âhir olanın O olduğuna iman ettim.
Her şeyin bir sonu olduğuna iman ettim.
Benim de bir sonum olduğuna iman ettim.
O'nun sonsuz olduğuna iman ettim.
Her şey sona erse de bu sonun yeni bir açığa çıkış ola-
cağına iman ettim.
Her şeyin O'ndan geldiğine, O'na döndüğüne iman ettim.
Allah'ın âhir esmasına iman ettim.
Son denilen şeyin, yeni bir başlangıca hazırlandığına
iman ettim.

Yâni ağaçta oluşan tohumun yeni bir ağaç olarak te-
celli edeceğine inandım.

Allah'ın bir şeyi bitirip, yeni bir şeyi başlatacağına
iman ettim.

Varlığın sonu olduğuna ama Allah'ın sonsuz olduğuna iman ettim.

“Vel melâiketi.”

Meleklik boyutuna iman ettim.

Mâlik olanın O olduğuna inandım.

Mâlik'ül Mülk olanın O olduğuna inandım.

Her varlığın O'nun melekleri olduğuna iman ettim.

Her varlıktaki melekelerin O'na ait olduğuna inandım.

Her varlığı tutan kuvvenin O olduğuna iman ettim.

“Vel kitâbi.”

Tüm âlemin O'nun kitâbı olduğuna inandım.

Vücûdumun O'nun canlı kitâbı olduğuna inandım.

Her varlığın bir kitâb olduğuna inandım.

Okunacak kitâbın, vücûd kitâbı olduğuna inandım.

Benim vücûdumun O'nun canlı kitabı olduğuna iman ettim.

O kitâbda hakikatlerin olduğuna inandım.

Vücûd kitabında A'dan Z'ye O'nun hakikatleri olduğuna inandım.

Tevrât, İncil, Kur'ân'ın, varlık kitabından süzülüp geldiğine inandım.

“Ven nebiyyîn.”

O'nun nebilik boyutuna iman ettim.

Tüm nebatın nebilik sırrı olduğuna inandım.

Her varlığın O'ndan haber sunduğuna inandım.

Açığa çıkan her varlığın, O'ndan haber getirdiğine iman ettim.

Açığa çıkan her şeyi gönderen gücün, O'nun resûlü-ri-saleti olduğuna inandım.

Kamer Sûresi 49: “İnnâ kulle şey’in halaknâhu bi kader.”

“Biz tüm varlığı bir kadere göre halk ettik.”

“Her şeyi bir yazılıma göre halk ettik.”

Tüm varlığın Allah’ın kaderi olduğuna iman ettim.

Her bir varlığın, bir kaderin tecellisine göre...

Halk olduğuna iman ettim.

Tohumun özünde, ağacın kaderi olduğuna iman ettim.

Kader konusu iyi anlaşılmalıdır.

Tarihsel olarak araştırıldığında görülecektir ki “Hayır ve şer Allah’tandır” inancı Hazreti Muhammed öncesi de vardır.

O dönemde müşriklerin kader inancı da bugünkünden farklı değildi.

Nahl Sûresi 35. âyette bu durum net bir şekilde açıklanır.

“Ortak koşan kimseler dediler ki: Eğer Allah isteseydi, biz ondan başka şeylere kul olmazdık ve atalarımız da olmazdı ve biz kötülüklerde olmazdık. İşte onlardan öncekiler de böyle dediler. “

Kur’ân’ı incelediğimizde görüyoruz ki, Mekkeli müşriklerde de amentü inancı vardır.

Bu inanç binlerce yıldır sürüp gelen bir inançtır.

Nahl Sûresi 35. âyette bunu görüyoruz; “İşte onlardan öncekiler de böyle dediler.”

Mekkeli müşriklerde de amentü-imanın şartlarına rastlıyoruz.

Kur’ân’ı dikkatlice inceleyen her kişi buna rastlar.

Mekkeli müşriklerin amentü inancının Kur’ân’daki delilleri:

Allah’a inanmak:

Zuhurf Sûresi 9: “Elbette onlara: Gökleri ve yeri kim yarattı, diye sorduğunda, elbette onlar: Azîz olan, alîm olan yarattı, derler. “

Meleklerle inanmak:

Furkân Sûresi 7: “Dediler ki: Bu nasıl bir resûl? Yemek yiyor, çarşılarda dolaşıyor. Ona bir melek indirilseydi ya.”

Kitaplara inanmak:

Nisâ Sûresi 153: “Aktarılan söylentilerde kalanlar, senden Ulvî Âlem’den bir kitap getirmeni isterler.”

Peygambere inanmak:

Furkân Sûresi 7: “Dediler ki: Bu nasıl bir resûl?”

Zümer Sûresi 71: “Rabbimizin âyetlerini apaçık açıklayan ve sizin her an bir birlik içinde olduğunuzu açıklayıp uyaran bir resûl gelmedi mi? Derler ki: Evet.”

Ahiret inancı:

Furkân Sûresi 8: “Ya da ona bir hazine verilseydi, ya da devamlı oradan besleneceği cenneti.”

Müşriklerin kader inancında, yapılan kötülüklerin Allah’ın bir yazgısı olarak inanılması vardır.

Nahl Sûresi 35: “Ortak koşan kimseler dediler ki: Eğer Allah isteseydi, biz ondan başka şeylere kul olmazdık ve atalarımız da olmazdı ve biz kötülüklerde olmazdık. İşte onlardan öncekiler de böyle dediler.”

Evet, dikkatlice araştırdığımızda görüyoruz ki, amentü inancı bugünkü şekliyle birebir Hazreti Muhammed öncesinde de vardır.

Hazreti İdris’ten beri akıp gelen iman hakikati, dönemler içinde farklı farklı inançlara kapılar açmıştır.

En acısı da kötülüklerin Allah’tan geldiğine inanılan bilgiler, beyinlere ekilmektedir.

Ve toplumda çoğumuz, hayır da şer de Allah'tan diye inanmaktayız.

Özetle şunu anlıyoruz ki; şerri yâni kötülüğü kendimizde aramalıyız.

Din adına aktarılan bilgilere; ilim olarak, gönül olarak, şahit olmadığımız müddetçe, inancımız sözde kalacaktır.

Amentüde kader bölümüne, hayır ve şer Allah'tandır ilavesini yapanlar, Kur'ân'da birçok âyeti delil gösterirler.

Hayır ve şer Allah'ın yazdığı kaderdir diyenler, öncelikle Hadîd Sûresinin 22. âyetini delil olarak gösterirler.

Hadîd Sûresi 22: "Mâ esâbe min musîbetin fîl ardı ve lâ fî enfusikum illâ fî kitâbin min kabli en nebreehâ inne zâlike alâllâhi yesîr."

Diyanet Meâli: "Yeryüzünde ve kendi nefislerinizde uğradığınız hiçbir musibet yoktur ki, biz onu yaratmadan önce, bir kitapta (Levh-i Mahfuz'da) yazılmış olmasın. Şüphesiz bu, Allah'a göre kolaydır."

Tevhîd-i Kur'ân Meâli: "Dünyada bir hastalık açığa çıkmamasın ki ve sizde de bir hastalık görünmesin ki, onun çaresini oluşturduk, onun çaresi varlık kitabının içinde vardır. Muhakkak işte bu Allah için kolaydır."

Kelime açılımı:

Mâ esâba	: Şey, ne, değil, erişmek, isabet, vurmak, açığa, çıkması,
Min musîbetin	: Bir hastalık, felaket, afet, bela, dert, isabet eden,
Fîy el ardı	: Dünyada, yeryüzünde, toprakta, bedende,
Ve lâ fîy enfusu kum	: Yok, içinizde, kendinizde, sizde, bedeninizde,
İllâ fîy kitâbin	: Ancak, vardır, içinde, kitap, vücûd kitabı, varlık kitabı,

Min kabli	: Önce, önceden, bilinci,
En nebree hâ	: İyileştirmek, çaresini oluşturmak, akılda güzellik, onu,
İnne zâlike	: Muhakkak, doğrusu, işte bu,
Alâ Allah yesîrun	: Allah, yürüyüş, bir yoldur, kolay, gizli,

Bu âyeti dikkatlice incelediğimizde, başımıza gelen şerleri değil, ortaya çıkan bize isabet eden hastalıkları diye yorumlarsak, Kur'ân'ın diğer âyetleri ile çelişkiye düşmemiş oluruz.

Âyette sunulan mesaj, hangi hastalık başımıza gelirse gelsin, muhakkak ki onun çaresi, varlık kitabının içinde vardır.

Allah'ın sunduğu Tıp ilmi de bunun içindir.

İnançlar, genelde bu âyeti, başımıza gelen musibetleri, yâni kötülükleri başımıza yazan Allah'tır gibi yorumlarlar.

Ki musibet kelimesi, insana isabet eden şeyler demektir.

İnsanın başına gelen iyi şeyler de vardır, kötü şeyler de vardır.

Musibeti hemen kötü şeyler diye çevirmek doğru değildir.

Eğer başımıza gelen kötü şeyler diye çevirirsek ve bunu da Allah yazdı dersek, bu açıklama Kur'ân'ın diğer âyetleri ile çelişir.

İşte amentü denilerek sunulan bilgilere sadece inanıyoruz.

Amentüde geçen bilgileri araştırmıyoruz.

İnandığımız şeyin aslını bilmiyoruz.

İnancımıza inanıyoruz, inancımızdan imana geçemiyoruz.

Sadece inanıyoruz.

Allah nedir bilmiyoruz.

Resûl, nebî hakikati nedir bilmiyoruz.

Melekler nedir bilmiyoruz.

Kitâb nedir bilmiyoruz.

Ahiret hakikati nedir bilmiyoruz.

Kader hakikatini bilmiyoruz.

Bunlara sadece inanıyoruz.

Annem babam böyle anlattı diye sadece inanıyoruz.

İnanmak ile iman arasındaki farkı bilmiyoruz.

İNANÇ VE İMAN İNCELİĞİ

İnançta sadece inanmak vardır.

İmanda ise emin olmak, mutmain olmak vardır.

İnancın alanı, öncelikle anne babadır, sonra toplumun inanç alanıdır.

İmanın kitâbı ise insanın kendi bedeni ve varlığın kendisidir.

Bu canlı kitâblar iyi okunmalıdır.

Dinin hakikatini öğrenebilmek için, bu canlı kitâblar incelenmelidir.

İmana yâni eminliğe erişebilmek için, varlığın oluşumuna, varlığın işleyişine varlıkta şahit olmak şarttır.

İman ve inanç inceliğini Bakara Sûresi 260. âyette görüyoruz.

Bakara Sûresi 260: “Ve iz kâle ibrâhîmu rabbî erinî keyfe tuhyil mevtâ kâle e ve lem tu'min kâle belâ ve lâkin li yatmainne kalbî kâle fe huz erbeaten minet tayri fe surhunne ileyke summecal alâ kulli cebelin minhunne cuzen summe eduhunne yetîneke sayyen valem ennalâhe azîzun hakîm.”

Ve iz kâle ibrahim	: Demişti, İbrahim
Rabbî erini	: Rabbim, göster, öğret, bildir, bana,
Keyfe tuhyi	: Nasıl, dirilik, hayat, hayat verensin,
El mevtâ	: Nutfe, öz, ölü, idraksizlik,
Kâle e ve lem tumin	: Dedi, bildirdi, inanmıyor musun?

Kâle belâ	: Dedi, hayır, evet, bilakis, inanırım,
Ve lakin li yatmainne	: Fakat, lâkin, mutmain, içi rahat, şüphesi kalmamış,
Kâlb	: Kâlbim, idrak, anlayış, ilmî olarak anlamak,
Kâle fe huz	: Dedi, bildirdi, öyleyse, tut, sarıl, edin,
Erbeaten	: Dört, dört makam, Rabbe dönmek,
Min et tayri	: Kuşlar, uçmak, yücelik, yüksek, hissiyat,
Fe sur hunne ileyke	: Analiz etmek, sır, gizli, ayır, dağıt, sen, burada
Summe ical ala kulli	: Sonra, kıl, yap, edin, anla, hepsi için, tüm varlık,
Cebelin	: Dağ, yücelik, alîm fazıl kimse, ileri gelen, erdemlilik,
Minhunne cuzen	: Onlardan, onlardaki, cüz, parça, kısım,
Summe idu hunne	: Sonra, davet, çağır, onlar,
Yetine-ke sayen	: Gelir, bulur, sen, takip, izler, peşinde, arayış,
Ve alem	: Bil, bilim, ilmin sahibi,
Enne Allah azîz	: Olduğu, Allah, yüce, sıfatların sahibi,
Hakîm	: Hakîm olan, tüm bedenlere hakîm olan,

Meâli: “İbrâhîm demişti ki: Rabbim! Nutfeden nasıl hayat verensin bana bildir. O’na bildirildi: Yoksa inanmadın mı? Dedi ki: Evet inandım, lâkin ilmî olarak anlayayım, içimde şüphe kalmasın. Ona bildirildi: Rabbine dönerek O’nun yüceliğine sarıl, sonra da tüm varlıktaki O’nun tecellilerini analiz et. Sonra bütün hepsini bir erdemlilik içinde anla. Tüm varlığın O’ndan bir cüz olduğunu bil. Sonra bu hakikatleri arayanlar sana geldiklerinde, onları davet et ve tüm sıfatların sahibinin, tüm bedenlere hâkim olanın Allah olduğunu bilip anlat.”

İşte burada bildirildiği gibi iman ile inanç arasında fark şudur.

İnançta sadece inanmak vardır.

İmanda ise ilmî olarak şahit olup, emin olmak vardır.

Hazreti İbrâhîm, “yaşam nasıl oluştu, varlık nasıl yaratıldı, ben nasıl bedenlendim, yerler gökler nasıl oluştu, Rabbimi görebilir miyim?” gibi düşüncelere kapıldı.

Ona bildirildi; yoksa inanmadın mı? Dedi ki: Evet inandım, lâkin ilmi olarak anlayayım, kâlbim mutmain olsun.

Kur’ân bizlere İbrâhîm gibi bakmayı öğütler.

“Nurî İbrâhîm” (En’am Sûresi 75)

Hazreti İbrâhîm, görünen varlığın hakikatini aradı.

Yerlere ve göklere baktı.

“Bu görünenler nedir, varlık nasıl oldu, varlığı kim yarattı, beni kim yarattı?” diye sorguladı.

Yâni Hazreti İbrâhîm, emin olmak istedi, şahit olmak istedi.

Yâni imana erişmek istedi.

İnsan inançtan imana geçmelidir.

Anlamak için, tanımak için, şahit olmak için bakmalıdır.

İlmî olarak bakmalıdır, inceden inceye incelemelidir.

Varoluşu ve var edeni anlamak için bakmalıdır.

Allah hakikatine erişmek için bakmalıdır.

Şahit olmadığımız bir Allah inancı, iman değildir.

Her ezanda 4 defa, günde 20 defa söylenen “Eşhedü” kelimesi, “Şahit olun” mesajıdır.

Şahit olmak, tanımak, hakikatleri görebilmek, iman boyutuna kapı açar.

Şahit olmak için; bakmalı, incelemeli, tanımaya çalışmalıdır.

Şahit olmak için ilimle tanışmak gerekir.

İnanç, şahit olmadığımız bir Allah'a inanmaktır.

İman, şahitlik boyutuyla Allah'tan emin olma durumudur.

Bunun için tüm inançlarda, Hazreti İbrâhîm gibi Rab-bini aramak gerektiği tavsiye edilir.

Yerlere ve göklere bakarak "Bu âlem nasıl var oldu, bu âlemi var eden kimdir, benim Rabbim sen misin?" so-rularını sormak İbrâhîm olmaktadır.

Bunun için Hazreti İbrâhîm "Hakikati arayanların ba-bası" olarak anılmıştır.

İbrâhîmî bakmak; anlamak, şahit olmak, emin olmak için bakmanın tanımı olmuştur.

Hepimiz çocuk iken annemize babamıza "Ben nasıl ol-dum, bu görünen âlem nasıl oldu?" diye sorular sorduk.

Ailemiz "Allah yarattı" dedi.

"Anne Allah nerede, ben O'nu görebilir miyim?" diye sorduk.

Çoğu anne baba çocuğuna "Allah görünmez, göklerde" dedi ve çocuğun saf sorgulamasının, anlamak istemesi-nin önüne geçti.

Çocuk anne babasını sevdiğinden dolayı, onlara sarıl-dığından dolayı, onlar ne dediyse inandı.

Zaten ne yapabilirdi, dört, beş yaşlarında bir çocuk anne babasına inanmaktan başka ne yapabilirdi.

İşte, İbrâhîmî bakmak; anlamak, tanımak, şahit ol-mak için bakmaktır.

Şunu çok iyi düşünmeliyiz "Saf masum çocuklara na-sıl bir din anlayışı öğretiyoruz?"

Görünen varlığın, yaratılışını ve yaratıcısını anla-mak için mi?

Yoksa, emirler, yasaklar, ibadetler, cennet, cehennem diyerek, dinin hakikatini hiç öğretemediğimiz bir din anlayışı mı?

Allah korkusu, cehennem korkusu ile büyüyen bir çocuk, saf, temiz düşünebilir mi, anlamak, şahit olmak için bakabilir mi?

Çoğumuz, korkularla, emirlerle, yasaklarla büyütüldük.

Hiç şahit olmadığımız bir Allah inancı ile büyütüldük.

Bizlere öğretilen din anlayışıyla, bizim gibi inanmıyor diye karşımızdakini yargıladık, kâfir saydık, cehennemlik saydık, onlara saldırdık, zulüm ettik.

Çoğumuz eksik aramak için yetiştirildik.

Çoğumuz yargılamak için yetiştirildik.

Çoğumuz, karşımızdaki insanın da bizim gibi bir yaratıcı tarafından yaratıldığını anlamak için bakmadık.

İbrâhîmî bakmak nedir bilemedik.

İbrâhîm gibi gözlemlemek nedir bilemedik.

Sadece inanç boyutunda kaldık, iman hakikatine eremedik.

Kur'ân'da İbrâhîm "Rabbini anlamak için yerlere ve göklere baktı" diye bildirilir.

İbrâhîm kendini yaratanı aradı, yerlere ve göklere baktı.

"Benim Rabbim kim, yâni beni vücûdlandırıran, benim vücûdumda her an işleyen kim?" diye baktı gözlemledi.

Bunun için Hazreti İbrâhîm kâinat kitabını inceleyerek hakikate ulaşan kişi olarak tüm insanlara örnek gösterildi.

En'âm Sûresi:

75- İşte böylece İbrâhîm; göklerdeki ve yerdeki gücün sahibini anlamak, nurumuzu anlamak ve hakikatlerden emin olmak için baktı gözlemledi.

76- Sonra da, gece bir bilememezlik içindeyken bir yıldız gördü ve dedi ki: Rabbim bu mudur? Fakat o gelip geçtiği zaman, gelip geçenlerde sevgiye ulaşamam, dedi.

77- Sonra da, ortaya çıkan Ay'ı gördüğünde dedi ki: Rabbim bu mudur? Fakat o da gelip geçtiği zaman, eğer ben Rabbimin hidayetini anlayamazsam, elbette dalâlette kalan kimselerden olurum, dedi.

78- Sonra da, ortaya çıkan güneşi gördüğünde dedi ki: Bu daha büyük olan mıdır Rabbim? Fakat o da gelip geçtiği zaman dedi ki: Ey kavmim! Ben sizin ortak koştuğunuz şeylerden uzağım.

79- Ben yüzümü Tevhîd üzere, gökleri ve yeri var eden o güce çevirdim ve ben O'nun varlığının yanında kendime varlık isnat eden değilim.

İşte Hazreti İbrâhîm tüm insanlara örnek gösterilerek; "siz de İbrâhîm gibi varlığı inceleyin, varoluşu anlayın var edeni düşünün" diye bildirildi.

Hazreti İbrâhîm olmak; varlığı incelemek, varlığın işleyişini düşünmek araştırmak ve tüm kâinattaki tek güç olan Allah hakikatine ulaşmakla mümkündür.

İnsan, varlığın nasıl var olduğunu anlamak için varlığa bakarak düşünmelidir.

Yerlere ve göklere bakmalıdır.

Şahitlik makamına ermelidir.

Sadece inanmada kalmamalıdır.

İman hakikatine ermelidir.

İman ilimsiz olmaz.

İlim şahitliğe götürür.

Şahitlik ise emin olmaya götürür.

Eminlik mü'minliğe, mü'minlik imana götürür.

İlim varoluşu anlama yoludur.

Varoluşu anlama yolu imana götürür.

İman ve ilim inceliğini çok iyi düşünmeliyiz.

Anlatılan bilgilerle hareket etmek mi, ilim üzere hareket etmek mi, bunu çok iyi süzmeliyiz.

Elbette bilgi de önemlidir, lakin bilgi ilim ile bağ kurmalıdır.

İnanç boyutunda kalan kişi, duyduklarına, okuduklarına inanan kişidir.

Bir çocuk, anne baba sevgisinden dolayı, anne babasının söylediğine öncelikle inanır.

Anne baba çocuğuna öyle konuşmalıdır ki çocuk büyüdüğünde şahit olmaya kapılar açmalıdır.

İman boyutuna erişmek için, ilimle şahit gerekir.

İnanç boyutunda ilim gerekmez, duydukları, okudukları, gördükleri yeterlidir.

İnanç kişiyi kibre götürebilir, benim inancım doğru iddiasına götürebilir.

İman ise, tevazu ve teslimiyete götürür.

İman ilimsiz olmaz.

İnançta ise ilim gerekmez, sadece inanmak yeterlidir.

İman sahibi olan kişi, ilim üzere hareket eden ve varlıktaki işaretlere şahit olarak, varoluşu anlayan, ilmi olarak gönlü mutmain olan kişidir.

İman ancak, ilmi bir şahitlikle mümkündür.

İnanç ise, anne baba hangi inanç üzere ise o yolu takip etmektir.

Ya da gittiği ve sevdiği bir topluluğun aktardığı bilgilere inanmaktır.

İsrâ Sûresi 36: "Bir ilim ifade etmeyen şeylerin ardına düşmeyin."

İlim olmadan bir şeye inanmak, kişiyi şeytana esir eder.

İlim olmadan, şahit olmadan bir şeyi anlatmak, duyduklarını aktarmaktır.

İlim olmadan, bir inanca dayalı tartışmalara girmek, şeytana hizmet etmektir.

Hacc Sûresi:

3- İnsanlardan, Allah hakkında bir ilim olmaksızın mücadele eden bazı kimseler vardır. O hâlde olanların hepsi şeytani hallere tâbi olurlar.

8- İnsanlardan, Allah hakkında bir ilim olmadan ve doğru yolu bulmadan ve her varlığın aydınlatıcı bir kitap olduğunu anlamadan mücadele eden bazı kimseler vardır.

9- Onlar Allah yolundan kendi cehaletlerine saptırırlar, kibirlenip ikiliğe düşürürler. O hâlde olanlar yaşamlarında kaybederler ve onlar için ölünceye kadar cehaletin o yakıcı sıkıntılı hallerinde kalmak vardır.

İlim; varlığın özünde olan, varlığın varoluşunun ve varlığa ait olan sonsuz inceliklerdir, yazılımdır, hakikatlerdir.

İlim üzere olmak için, direkt varlık kitabına, varoluşa yönelmekle mümkündür.

İnançta ise, her inanç grubunun kendi inançlarını yansıtmak için yazdığı kitaplara, sözlere yönelmek vardır.

Kitaplarla ya da sözlerle, aktarılan bilgilerde hatalar, kaymalar, şaşmalar olabilir.

Çünkü bilgi, kişinin inandığını anlatma boyutudur.

İnandığını anlatan insan, şahit olmadan da bilgiler aktarabilir.

İlimde ise hata, kayma yoktur.

İlim yazılımı varlığın kendisidir.

Onu oraya yazan da Allah'tır.

Allah, alîm esmasıyla ilim sıfatını varlığa yazar.

Varoluşun yazılımlarından biri olan ilimle, varlık oluşur, şekillenir.

Allah'ın varlıktaki ilim tecellisi; matematik, fizik, kimya, biyolojidir.

İman, ancak ve ancak ilimle mümkündür.

İlim ise, matematik, fizik, kimya, biyoloji ile bağ kurmaktır, varlığın ledûnî boyutuyla bağ kurmaktır.

İlim kişiyi, varlığın varoluşuna, varlığın işleyişine, varlığın şekillenmesine, varlığın sürecine götürür.

İlim kişiyi, kendi vücûdunun işleyişini anlamaya götürür.

Kişi kendi vücûduna dönüp incelese, vücûdunun işleyişinin bir ilim üzere olduğunu anlar.

Tüm Evren, bir ilim üzere işler ve hareket eder.

İlim kişiyi, şahit olmaya götürür.

Şahit olan kişi, emin olur, emin olan, iman sahibi olur.

Şahit olmak, görmektir, anlamaktır, delillerle hareket etmektir.

Allah'a inanan kişi, annesi babası inandığı için inanmıştır.

Allah'a şahit olan kişi ise, O'nun varlıktaki işaretlerini yâni âyetlerini görmüştür, incelemiştir, mutmain olmuştur.

Onun için Hazreti Ali; "Görmediğim bir Rabbe inanmam" demiştir.

Onun için Kur'ân onlarca âyette ilimden ayrılmayın, ilimsiz hareket etmeyin der.

İşte insan mutlaka ilmî olarak hareket etmelidir.

Bir bilginin ilimden mi hurafeden mi geldiğini araştırmalıdır.

İlim, varlığın varoluş sıfatlarından biridir.

İlim, Allah'ın sıfatlarından biridir.

İlme dayanmayan bilgi, insanı ikiliğe düşürür, bilmişliğe sürükler, kibre düşürür.

İlim ise emin olmaya kapılar açar.

İlim yol göstericidir, rahmettir.

Onun için Kur'ân'da yakınlaşmak âyetleri vardır.

İnsan tanıdıkça, şahit oldukça yakîn olur.

Kur'ân'da geçen "ilmel yakîn, aynel yakîn ve hakkâl yakîn" âyetleri şahitlik ve eminlik için sunulur.

İnsan, varoluşu ve var edeni anlamakla iman sahibi olur.

Allah'tan emin olmak için "ilmel yakîn, aynel yakîn ve hakkâl yakîn" makamlarına adım atmak gerekir.

İlmel Yakîn:

Tekâsür Sûresi 5-6: "Kellâ lev talemûne ilm el yakîn, le terevunnel cahîm."

Meâli: "Eğer hakikatleri kesin delilleriyle bilerseniz, elbette cehaletin o benlik hallerini anlayıp tanırırsınız."

Aynel Yakîn:

Tekâsür Sûresi 7: "Summe le terevunnehâ aynel yakîn."

Meâli: "Ardından O'nu aynel yakîn görüp anlayacaksınız."

Hakkâl Yakîn:

Vâkıa Sûresi 95: "İnne hâzâ le huve hakkul yakîn."

Meâli: "Muhakkak ki kesin olan o gerçek elbette budur."

Tüm kâinat kitabı Allah'ın ilminin yazılı olduğu sayfalarıdır.

Hakikatler kâinat kitabında satır satır yazılıdır.

Her varlık, ilmin sonsuz sayfalarıdır.

İsrâ Sûresi 58: "Kâne zâlike fî el kitâbi mestûrâ."

Meâli: "İşte bu varlık kitabının içinde tüm hakikatler satır satır yazılıdır."

Ahzâb Sûresi 6: "Zalike fi el kitab mestûrâ."

Meâli: “İşte, varlık kitabının içinde satır satır hakikatler yazılıdır.”

İşte âyetlerde de çok güzel belirtildiği gibi, varlığın sonsuz sayfalarında yaratılışın ve yaratıcının hakikati vardır.

Yeter ki insan, varoluşu ve var edeni anlamak için, yönünü varlık kitabına döndürsün.

İnsan, Allah hakikatine, varlığın varoluşunu ilmî olarak okumakla erişecektir.

İlim, Allah’ın alîm sıfatının tecellileridir ve tüm varlık bu ilimle açığa çıkar, varlık sayfalarında hep o ilim yazılıdır.

Kişinin, Allah’ı kesin delilleriyle bilebilmesi ve böylece iman hakikatine erişebilmesi için kendine ve varlığa yönünü döndürmeli ve yaratılışı anlamaya çalışmalıdır.

İnsan, inançta kalmamalıdır.

İmana erişmelidir.

İmana erişmek için de canlı kitâb olan kendi beden kitâbını ve varlık kitabını okumalı, “ilmel yakîn, aynel yakîn ve hakkâl yakîn” makamlarına ermeli ve Allah’tan emin olma makamı olan iman makamına erişmelidir.

Allah’tan emin olan insan iman sahibidir.

Onun gönlü mutmainlik makamına erişmiştir.

Ve o kişi her varlıkta Hakk’a nazar etme makamına ermiştir.

Göklerde bir yerde değil, kendinde olan Allah’ı görme makamına ermiştir.

İman ehli, her varlıkta tecelli eden Allah’tan emin olmuştur.

İşte bu eminlik içinde yaşayan kimse, hiçbir varlığa ve hiçbir kimseye zerre kadar zarar vermez, hatta aklından bile geçmez.

Çünkü Allah hiçbir varlığı abes, gereksiz halk etmemiştir.

Enbiyâ Sûresi 16: “Ve mâ halaknes semâe vel arda ve mâ beynehumâ lâibîn.”

Meâli: “Gökleri ve yeri ve onlarda olan şeyleri, gereksiz, anlamsız yaratmadık.”

İşte mü'min yâni iman ehli, halka Hakk nazarıyla bakar, hikmet nazarıyla bakar, varlığa hor bakmaz, abes bakmaz.

İman ehli, imanını yaşantısında gösterir.

Onun yaşantısı iyi hâller üzeredir.

Çünkü iman ehli, varlığın yaratılış kaderinin fitratını görür, ona göre yaşar.

KADER, HAYIR VE ŞER KONUSU

Binlerce yıldan beri gelen, hayır ve şer konusundaki şer hep tartışılmıştır.

Şer de Allah'tandır diye inanılmıştır.

Maalesef şerri, Allah'ın kaderine bağladık.

Kötülükler Allah'tandır dedik.

Kötülüğü de yaratan Allah'tır dedik.

Allah'ın izni olmadan hiçbir şey olmaz dedik.

İnsan doğmadan, onun iyi ya da kötü biri olacağı onun kaderine yazılmıştır diye bilgiler duyduk ve bunlara inandık.

Kader konusunu layıkıyla araştırmadık.

Ve bilhassa kaderi de hayır şer Allah'tandır konusuna bağladık.

İnanç gruplarında, “çocuk anne karnında iken, Allah çocuğun said veya şaki yâni iyi ya da kötü biri olacağını çocuğa yazar, çocuk doğduktan sonra said ya da şaki olur” diye anlatılan bilgileri Hazreti Muhammed'in hadisi diye anlattılar.

“Sizin her birinizin annesinin karnındaki yaratılışının toplanması/spermin yumurtayla birleşip döllenmesi kırk günde olur. Sonra aynı kırk gün içerisinde alaka/yapışkan-döllenmiş hücre hâline gelir. Sonra aynı kırk gün içerisinde mudga/çiğnemlik et parçası görünümündeki şeklini alır. Sonra Allah dört kelimeyi/dört hususu yazmakla görevlendirilen bir melek gönderir ve kendisine: ‘Onun amelini, rızkını, ecelini, bir de şaki veya said

olduğunu yaz' diye emredilir. Sonra kendisine ruh üfle-nir?" (Buhârî, Bedu'l-halk, 6).

Oysa Hazreti Muhammed'in, "her çocuk annesinden tertemiz doğar" sözü de vardı.

"Her doğan çocuk, İslâm fitratı üzere (temiz ve günah-sız olarak, Tevhîde meyilli bir şekilde) doğar. Daha sonra anne babası onu (inançlarına göre) ya hristiyan, ya yahudî ya da mecûsî... yapar." (Buhârî, Cenâiz, 92)

"Her çocuk fitrat üzere tertemiz doğar. Bundan sonra ana-babası Yahûdî ise onu Yahûdî yapar. Hristiyan ise Hris-tiyan yapar, Mecûsî ise Mecûsî yapar." (Buhârî, Cenâiz 80; Müslim, Kader 22-25)

Görüldüğü gibi Hazreti Muhammed'in, çocukların ter-temiz doğduğunu, iyiliğe ya da kötülüğe, anne babasının yönlendirdiğini bildiren sözleri de vardır.

Her çocuğun duygu ve düşünceleri ve bunlardan ge-len davranışları, anne babasından aldığı bilgilere, gördüğü davranışlara göre şekillenir.

Yâni anne babanın çocuğu yetiştirmesi yok sayılma-malıdır.

Anne babanın inancı neyse çocuk da ona göre şekil-leniyor.

Çocuk doğduğunda DNA'sında atalarından gelen iyi-lik ya da kötülük yapma damarlarını taşıyor.

Bir insan, yaşadığı bir ömür boyunca, yaptıkları, söy-lemleri, duyguları, düşünceleri, çevre şartları, çevresinde olan olaylar, doğa ile olan ilişkileri, insanlarla olan ilişki-leri, irtibatları, kavgaları, öfkeleri, hayretleri, sevinçleri herşey beden DNA'sına yazılır, bir damar oluşturulur ve bu damar bir sonraki nesle aktarılır

İşte anne baba, bu damarların filizlenmesinde en önemli etkindir.

Eğer anne baba, ilim, edeb, güzel haller sergiliyorsa, güzel sözler ediyorsa, bunu gören çocuğun damarında iyi insan olma durumu filizlenir.

Ama anne baba, kavga, öfke, nefret, dedikodu çekirtme, başkalarını kötüleme üzere sözler, davranışlar sergiliyorsa, çocuğun DNA'sındaki atalardan gelen o alanla ilgili damarlar filizlenir ve çocuk ona göre yetişir.

Evet, çocuk atalardan gelen şaki ya da said damarlarını taşır.

Ama bu damarların filizlenmesinde öncelikle anne baba, akrabalar, toplum, okullardaki eğitim etken olur.

Onun için çocuk, çok iyi yetiştirilmelidir ki şaki damarları yâni kötülük yapma damarları filizlenmesin.

Çocuğa söylenecek bir kelime bile ne kadar önem arz eder.

Çocuğa ilim dolu, edeb dolu, iyiliğe kapılar açacak güzel kelimeler mi ediyoruz?

Çocuğa kibir dolu, zulüm dolu, içinde kötülüğe kapılar açacak kelimeler mi ediyoruz?

Kur'ân'da bu çok çarpıcı bir şekilde bildirilir.

İbrâhîm Sûresi 24: "Kelimeten tayyibeten-güzel-olumlu-iyiliğe yol açan kelimeler."

İbrâhîm Sûresi 26: "Kelimeten habîseten-zararlı-kibre-kötülüğe yol açan kelimeler."

İşte insan, hangi alanın kelimelerini ifade ediyor çok iyi düşünmelidir.

Çocuğunun yanında ve toplumda, hangi alanın kelimeleriyle konuşuyor çok dikkat etmelidir.

Kâmil insanlar bunun için çok güzel öğütler vermişlerdir.

Ağzından zararlı kelimeler çıkarma...

Hep olumlu, güzel konuş...

Unutma, şeytan olumsuz kelimelerden beslenir...
Olumsuz kelimeler kişiyi zulme, karamsarlığa, kay-
gıya, moral bozukluğuna götürür...
Her türlü olumsuz kelime, aklı ve gönlü kirletir...
Ağızından çıkan kelimeler kapılar açar...
Ya rahmete kapı açacaktır...
Ya zulme kapı açacaktır...
Hep olumlu konuşmaya bak...
Ağızından çıkan her kelimeye dikkat et...
Kelimelerin sihri vardır...
Kelimeler enerjidir...
Ağızından çıkan her kelime bir enerji taşır...
Bedenini bir enerjiye sokar...
Kelimeler etkilidir...
Kelimeler büyüdür...
Seni olumlu ya da olumsuz büyüler...
Olumlu kelimeler ifade etmeye bak...
Kelimelerin enerjisi bedeni sarıverir...
Kelimelerin enerjisi aklını sarıverir...
Olumlu, güzel konuş...
Yapıcı, koruyucu konuş...
Rahmet dolu konuş...
Sevgi dolu konuş...
İlme kapı açacak şekilde konuş...
Edebe kapı açacak şekilde konuş...
Huzur verecek şekilde konuş...
Şefkat verecek şekilde konuş...
Tevhîde kapı açacak şekilde konuş...

İşte Kâmil insanlar, toplumu iyiliğe yönlendirecek şekilde öğütler vermişlerdir

Toplumda zulüm olmasın, kötülük olmasın diye mücadeleye etmişlerdir.

Ortaya çıkan kötülüklerin sebebini, kendinizde, eğitimizde arayın demişlerdir.

İşte bundan dolayı, toplumda ortaya çıkan kötülüklerin sebebi öncelikle iyi tespit edilmelidir.

Bir kötülük ortaya çıktığında hemen bu kadere bağlanmamalıdır, Allah'a nisbet edilmemelidir.

İnsanın sorumluluk alanı öncelikle araştırılmalıdır.

İnsanın bir şeyi yapıp, yapmama muhakemesi de yok sayılmamalıdır.

İnsanın hangi inanç üzere olacağını belirleyen anne babasıdır.

Bunu Allah'ın kaderine bağlarsak ve kendimiz gibi inanmayanları kâfir ilan edersek, Allah onları cehennemde yakacak dersek, bu sadece inanç alanlarından gelen bir iddaadan öteye geçmez.

Aynı zamanda Kur'ân'da inanma ya da inkâr kişinin tercihi bırakılmıştır âyeti de vardır.

Kehf Sûresi 29: "Fe men şâe fel yumin ve men şâe fel yekfur."

Meâli: "İşte bundan sonra, isteyen iman eder, isteyen inkâr eder."

Bakara Sûresi 44: "İnsanlara; doğruluk üzere olun, iyilikler yolunda çalışın, deyin ve kendiniz de unutmayın."

Bakara Sûresi 112: "Bilakis kim yüzünü Allah'a döner, tüm varlığı ile teslim olursa ve o iyiliklerde olursa..."

Hûd Sûresi 114: "Muhakkak ki iyilikler kötülükleri bitirir. İşte bu öğüt alanlar için öğüttür."

Kur'ân'ı incelediğimizde anlıyoruz ki insan iyiliklere meyletmelidir, kötülöklere değıl.

İyilik yapmak ya da kötölük yapmak insanın terci-hine bırakılmıştır.

Bundan dolayı kader konusu çok iyi idrak edilmelidir.

Kötölükler Allah'tandır bilgisi geldiğinde bunu çok iyi araştırmalıyız.

Toplumda din adına anlatılan bilgileri çok iyi araştırmalıyız.

Kur'ân meâllerini çok dikkatli yapmalıyız.

Yoksa Mekkele müşriklerin inançlarını yansıtırız.

Çünkü onlar her türlü kötölüğü Allah'ın kaderine bağ-larlardı.

İnsanların başına gelen her türlü musibeti Allah'tan derlerdi.

Toplumda maalesef çoğı insan böyle inanıyor.

Her şey Allah'tan dedik.

Tüm kötölükleri Allah'ın iznine bağladık.

Bunlar hep kaderdir dedik.

Allah'ın yazdığı kadere bağladık.

Kader nedir iyi anlayamadık.

Hayır ve şer nereden gelir çözemedik.

Kader konusunu çok iyi anlamaya gayret göstermedik.

Kader konusu iyi anlaşılırsa, hayır ve şer konusu da iyi anlaşılacaktır.

Şer olan şeyler Allah'ın yazdığı bir kaderden mi gelir?

Şer Allah'tan dersek, kötölük yapmak isteyen kimse-lere kapılar açmış olmaz mıyız?

Tecavüzler, zulümler, işkenceler, savaşlar, toplu öldür-meler kader midir?

Kadınların alınıp satılması, malum yerlerde çalıştırılması, kölelik, cariyelik, kader midir?

Birine iftira atmak, onun hakkında yalan söylemek, onu karalamak, toplumda o kişiyi aşağılamak, onun hakkına girmek, Allah'ın o kişiyle ilgili yazdığı kader midir?

Bir kişi, bir kişiye kötülük yapsa, ona zulmetse: "Allah'ın yazdığı kaderi oynadım. Allah bunu yazmış bizim elimizle işlemiş" dese, bu kader yorumu doğru mudur?

Kaderin, hayır ve şer ile bağı nedir?

Bu kadar zulümlerin, bencilliklerin, egoların, kibirlerin olması da Allah'ın yazdığı kader midir?

Bu kadar zalimliklerin olduğu, acıların olduğu dünyada Allah'ın adalet kaderi nerededir?

Allah, kimini cennetlik kimini cehennemlik yarattıysa, buna neye göre karar verdi? Allah, gerçekten insanı cehennemde yakacak mı?

Mademki her şey Allah'ın yazgısı, neden kimi cennetlik, kimi cehennemlik yaratıldı?

Fakirlik, zenginlik, açlık, hep kader midir?

Bir kişinin diğerine yaptığı şer, Allah'ın yazgısı mıdır? Hazreti Muhammed öncesi de kadere böyle inanılıyordu. Mekkeli müşriklerin kader inancı şöyleydi;

"Kötülükler Allah'tan gelir."

"Allah isteseydi biz ve atalarımız kötülük yapmazdık."

"Fakirliği de zenginliği de veren Allah'tır."

"Allah dilediğini zengin kılar, dilediğini fakir kılar."

"Allah isteseydi, açları doyururdu, faydalandırırdu, Allah'ın iradesine karışılmaz."

Evet, Hazreti Muhammed döneminde Mekkeli müşrikler böyle inanılıyordu.

Açların doyurulmaması, Allah'ın iradesine bağlanabilir mi?

O günün müşrikleri kendi müşrikliklerini de kadere bağlarlardı.

En'âm Sûresi 148: "Seyekûlullezîne eşrekû lev şâal-lâhu mâ eşreknâ ve lâ âbâunâ ve lâ harremnâ."

Meâli: "Ortak koşan kimseler derler ki: Eğer Allah isteseydi, biz ve atalarımız ortak koşanlardan olmazdık ve haram-kötü şeylerde kalmazdık."

Burada da görüldüğü gibi, Allah'a ortak koşmayı, her türlü haramlarda-yasaklarda-kötülüklerde olmayı Allah'ın yazısına bağlamak o günün müşrik inancıydı.

Ve maalesef bugün de alın yazısı diyerek kader böyle yorumlanıyor.

İşte bundan dolayı kader konusu çok iyi anlaşılmalıdır.

Kader konusunu anlayamazsak, toplumun inandığı gibi inanırsak, şerrin Allah'tan olduğuna inanırız.

Kader inancı, insanlık tarihi boyunca, her dönemde farklı tartışmalara yol açan bir konudur.

Kader, inanç dünyasında hep farklı farklı yorumlanan bir konudur ve inanç dünyasının yüzlerce yıldan beri tartışılan konusudur.

Kader, genellikle ilâhî bir yazılımın yaşamda açığa çıkma durumudur, diye yorumlanır.

Bu yorum usûlde doğrudur, fakat anlayışta acaba nasıl anlıyoruz?

Açığa çıkan her bir varlık, ilâhî bir yazılımın ölçüsüyle açığa çıkar.

Bu açığa çıkışta şaşmaz bir nizam vardır.

Nizam terazisi nasıl tartmışsa, şaşmaz bir ölçüyle varlık halk olur.

İşte açığa çıkış ilâhî bir yazılımın tecellisi iledir.

Kader hakikatini burada aramalıyız.

Yoksa ortaya çıkan kötülükleri kadere bağlarsak, kötülüklerin sebebi Allah olmuş olur.

Oysa “Allah zerre kadar kötülük vermez” âyeti bu anlayışa kapı açılmasına engel olur.

Kader konusunda her inanç topluluğu, kendi inançlarına göre yorumlar yapmışlardır.

Kader konusunda kimileri; “varlığın varoluşu, şekillenmesi, yaşam süreci, bedenler boyutundaki işleyişi, varlıktaki fiziksel, kimyasal, biyolojik işleyiş yasaları kaderdir” demiştir.

Kimileri de; “Kişilerin eylemleri de, davranışları da, iyi ya da kötü yaptıkları da önceden yazılmış olan bir yazgıdır, yâni kaderdir” demiştir.

Kimileri; “Kişiyeye verilen akıl yok sayılmamalıdır, bir şeyi yapıp yapmama tercihi kişiye verilmiştir” diye açıklama yapmışlardır.

Yâni, her kişinin hür tercihi olduğunu ve kişi ne yaparsa karşılığını bulacağını savunmuşlardır.

Kimileri de; “Aklı da işleten Allah’tır, kişinin neyi yapıp yapmaması gerektiğini de yazan Allah’tır” diye inanmışlardır.

Kader konusunda “Hayır da şer de Allah’tandır” inancı, çok dikkatlice incelenmelidir.

İnanç dünyasının geneli, olan olayların, iyiliğin ve kötülüğün Allah’tan olduğuna inanırlar.

Ve çoğu şöyle inanır; kişi, başına gelen iyi ve kötü şeylere engel olamaz ve bunları tersine çeviremez.

Hatta bu konuda bazı âyet çevirilerini delil olarak göstermişlerdir.

“Allah dilemedikçe siz dileyemezsiniz.” (Tekvîr Sûresi 29 Diyanet Meâli.)

“Allah’ın izni olmadan bir yaprak dahi düşmez” (En’âm Sûresi 59 Diyanet Meâli.)

“Haberiniz olsun ki, biz her şeyi bir kadere göre yarattık.” (Kamer Sûresi, 49 Elmalılı Hamdi Yazır Meâli)

“Onların yaptıkları her şey kitaplarda yazılıdır. Küçük, büyük her şey satır satır yazılıdır.” (Kamer Sûresi, 52-53 Diyanet Meâli)

“Yeryüzünde vuku bulan ve sizin başınıza gelen herhangi bir musibet yoktur ki, biz onu yaratmadan önce, bir kitapta yazılmış olmasın. Şüphesiz bu, Allah’a göre kolaydır.” (Hadîd Sûresi 22 Diyanet Meâli)

“Allah’ın emri mutlaka yerine gelecek, yazılmış bir kaddir.” (Ahzâb Sûresi 38 Diyanet Meâli)

“Onları siz öldürmediniz, ama onları Allah öldürdü; attığın zaman sen atmadın, ama Allah attı.” (Enfâl Sûresi 17 Diyanet Meâli)

“Allah dilemedikçe, siz dileyemezsiniz” (İnsan Sûresi 30 Diyanet Meâli)

“Allah’ın izni olmadıkça, hiçbir kimse iman edemez.” (Yûnus Sûresi 100 Diyanet Meâli)

“Bizim başımıza, asla Allah’ın bizim için yazdığından başka bir şey gelmez” (Tevbe Sûresi 51 Diyanet Meâli)

Birçok kesim, bu ve benzeri âyet meâllerini delil göstererek, her şeyin Allah’ın takdiri doğrultusunda gerçekleştiğine inanır.

Bir kısım ise, insana verilen aklın, tercihin, muhakemenin yok sayılmaması gerektiğine, bunların işletilmesi gerektiğine inanır.

Ve Kur’ân’da olan, aklınızı işletin, düşünün, tefekkür edin, tezekkür edin, âyetlerini delil gösterirler.

Ve kişinin neyi yapıp yapmaması gerektiğinin kararı, kişiye aittir denir.

Kişi, ona verilen akıl ve tercihle, neyi yapıp yapmaya-
cağına karar verir ve kişi o kararın sonunda ne yapmışsa
karşılığını alır, diye inanırlar.

Ve buna, Kur’ân’daki Zilzal Sûresini delil gösterirler.

Zilzal Sûresi:

7- Artık kim, zerre kadar iyilik yaparsa onun karşı-
lığını görür.

8- Ve kim, zerre kadar kötülük yaparsa onun karşı-
lığını görür.

Araştırdığımızda anlıyoruz ki, kader konusu inanç
dünyasında, çok tartışmalara yol açan bir konudur.

Hazreti Muhammed zamanında ve öncesinde Mek-
keli müşrikler dediğimiz kesim de kader konusunda tar-
tışmalar yaparlar ve onlar da kaderi atalarından geldiği
şekilde savunurlardı.

Hazreti Muhammed döneminde, o günün toplumunun
önemli putlarından biri olan “Menat” kaza ve kader ilâhı
olarak inanılırdı.

Mekkeli müşrikler kaderi, irade sıfatıyla birlikte de-
ğerlendirirler ve yazılı olan bir kaderin açığa çıktığına
inanırlardı.

Hayır ve şer Allah’tandır diye inanırlardı.

Mekkeli müşrikler irade konusunda; “İrade Allah’a ait-
tir, kulun iradesi olamaz” derlerdi.

Onlar da iradeyi bedensel istekler olarak düşünürler,
atalarından öğrendikleri gibi savunurlardı.

“Allah isteseydi açları doyururdu” deyip, açları doyur-
mazlar ve doyurulmasını da istemezlerdi.

“Allah istememiş ben de isteyemem, Allah’ın iradesine karşı çıkamayız” derlerdi.

Hatta farklı yorum yapanları da sapık ilan ederlerdi.

Yâ-Sîn Sûresi 47: “Biz mi faydalandırılalım, eğer Allah isterse o kimseleri faydalandırır, sizler ancak apaçık bir dalalet içindesiniz” derler.

En’âm Sûresi 148: “Ortak koşan kimseler derler ki: Eğer Allah isteseydi, biz ve atalarımız ortak koşanlardan olmazdık.”

Görüldüğü gibi, müşrikler iman mevzusunu bile Allah’ın iradesine bağlarlardı.

“Allah isteseydi bize hidâyet ederdi” derlerdi.

Âyetin devamı ise: “İşte onlardan öncekiler de böyle yalanlarda kaldılar. Hatta Bizi anlayamayıp güçlü sıkıntılı hâllerde kaldılar. De ki: Bu söyledikleriniz hakkında sizin katınızda bir ilim var mı? Eğer varsa onu bize ispat edin. Fakat siz yalnızca zanna uydunuz ve sizlerin söylediği sadece asılsız şeylerdir.”

Âyetin devamını incelediğimizde, müşriklerin kader konusundaki inancı, bir zandan ibaret diye bildirilmiştir.

İncelediğimizde anlıyoruz ki, her inanç grubu kader konusunda farklı yorumlar yapmışlardır.

Her toplum, kader konusunu farklı farklı yorumlamakta ve genelde atalardan gelen şekliyle inanmaktadır.

Her inanç, kendi inandığı şekilde yaşamakta ve genelde kendi inancını sorgulamamaktadır.

Hazreti Muhammed’in; “Biz kadere bühâtan edenlerden değiliz” sözünü de iyi anlamalıyız.

Yâni Hazreti Muhammed’in “kaderi yalan yere yorumlayanlardan değiliz” sözünü anlayabilmemiz için kader hakikatini iyi bilmemiz gerekir.

Kader, kadir, kadr, muktedir, takdir, kudret, mukadderat, kada, kaza, aynı kökten gelen kelimelerdir.

Kader, güç, kudret, ölçü, değer, değerlendirmeye, gücü yeten, değerli, muktedir, takdir anlamındadır.

Varlığın açığa çıkışında bir ölçü vardır.

Varlığın şekillenmesinde bir ölçü vardır.

Varlığın çeşitliliğinde bir ölçü vardır.

Tüm bu ölçülerin içinde varlığın oluşumunda, matematik, fizik, kimya, biyolojik olarak nice ölçüler vardır.

Zamanı gelen varlığın ortaya çıkışında bir ölçü vardır.

Mesela bir tohumdan açığa çıkışın adım adım ölçüsüyle, ağacın şekillenme ölçüsü vardır.

Varlığın yaşam sürecinde bir ölçü vardır.

Kimi mâhluk bir gün yaşar, kimi mâhluk bin yıl yaşar.

Her ortaya çıkan varlığın bir yaşam süreci vardır.

Buna “eceli müsemma” denilir.

İşte tüm bunlar kader hakikatinin anlaşılması gereken alandır.

Kaderi, varlığın ortaya çıkışındaki süreçte aramalıyız.

Varlığın ortaya çıkışındaki tüm ölçü, belli bir nizam, varlığın çeşitliliği, varlığın yapısı, varlığın tüm inceliklerinin adım adım açığa çıkışındaki ilâhi kanunlar, kader konusuna girer.

Burada düşünülmesi gereken konu:

Kader, varlığın açığa çıkışındaki ölçü ise, neden toplumda kişilerin başına gelen olaylar, felaketler, kötülükler de kadere bağlanır.

Kötülükler Allah’ın yazdığı kadere bağlanabilir mi?

Kur’ân’da, hiçbir âyette kötülük bendendir, âyeti yoktur.

Lâkin tam tersi vardır.

Örnekler:

Mü'min Sûresi 31: "Ve mâllâhu yurîdu zulmen lil ibâd."

Meâli: "Allah kulları için kötülüğü irade eden değildir."

Burada ne kadar net anlaşıyor ki kötülük Allah'ın iradesinde yoktur.

Nisâ Sûresi 40: "İnnallâhe lâ yazlimu miskâle zerreh."

Meâli: "Şüphesiz Allah zerre kadar kötülük vermez."

Nisâ Sûresi 79: "Mâ esâbeke min hasenetin fe minal-lâh ve mâ esâbeke min seyyietin."

Meâli: "Size isabet eden hayr Allah'tandır ve size isabet eden kötülükler ise kendinizdendir."

Âl-i İmrân Sûresi 165: "E ve lemmâ asâbetkum musîbetun kad asabtum misleyhâ kultum ennâ hâzâ kul huve min indi enfusikum."

Meâli: "Size bir musibet isabet ettiğinde, bu bize neden isabet etti, dersiniz. De ki: O sizin kendinizdendir."

Bu âyetleri dikkatlice incelediğimizde anlıyoruz ki kötülük bizim kendimizden kaynaklanıyor.

İşte, üzerinde çok düşünülmesi gereken konu budur.

Kötülükler bizden kaynaklanıyorsa, biz bunu kendimizde arayacaksak, içimizde oluşan kötülüklerin kaynağı nedir?

Bunlar oraya nasıl konuldu ve biz bir kötülük yapmak istediğimizde, içimizden nasıl ortaya çıkıyor.

Kötülüklerin kaynağı, kendi hevâmız boyutundan gelen egosal alan olabilir mi?

Furkân Sûresi 43: "E raeyte menittehaze ilâhehu hevâh."

E raeyte	: Gördün mü, anladın mı?
Men ittehaze	: Kim, kimse, edinen, sarılan,
İlâhe-hu	: İlâh, o,

Hevâ hu : Hevâ, ego içinde, kendi çıkarında,
haktan düşmek,

Meâli: "Hevâsını ilâh edinen kimseyi gördün değil mi?"

Câsiye Sûresi 23: "E fe reeyte men ittehaze ilâhehu
hevâhu ve edallehu allâhu alâ ilmin ve hateme alâ semihî
ve kâlbihî ve ceale alâ basarihî gışâveh fe men yehdîhi
min badillâh e fe lâ tezekkerûn."

E fe raeyte	: Öyleyse gördün mü? Anladın mı?
Men ittehaze	: Kim, kimse, edinen, sarılan,
Îlâhe hu	: İlah, tapınma,
Hevâ hu	: Hevâ, çıkarları, cehalet bilişleri, düşkünlük, o,
Ve edalle-hu	: Dalalet, kendi cehalet anlayışına sapan, o,
Allah alâ ilmin	: Allah, için, yüce, üzerine, ilim,
Ve hateme	: Son, mühürlü, kapalı,
Alâ semi hî	: Onun işitmesi,
Ve kâlbî-hî	: İdraki, anlayışı, onun kâlbî,
Ve ceale	: Kıldı, yaptı, edindi, oldu,
Alâ basari hî	: Görmesi, basiret, anlamak, o,
Gışâvet	: Perde, engel,
Fe men yehdîhi	: Artık, kim, yol gösteren, kılavuz, Hûda, o,
Min badi Allah	: Sonra, başka, Allah'tan başka,
E fe lâ tezekkerûne	: Öyleyse, varlığın yaratılışını düşünüp hakikatlerle bakmak,

Meâli: "Hevâsını ilâh edinen kimseyi gördün değil mi? O, Allah'ın ilmini bırakıp kendi cehalet anlayışına sapanıdır. Onun işitmesi ve idraki kapalıdır ve onun cehaleti o hakikatleri görmeye engeldir. Bundan sonra yine de ona Allah'tan başka kim yol gösterir? Öyleyse neden hâlâ

varlığın yaratılışını düşünüp o hakikatlerle bu âleme bakmıyorsunuz?”

Kur’ân’ı Kerim’de, hevâdan bahseden âyetlerde; hevâsına göre amel edenlerin, cehalet anlayışına göre hareket edecekleri belirtilir.

Tüm kötülüklerin kaynağı olan hevâ zannı, hakikatleri anlamaya engeldir diye belirtilir.

Hevâsal boyut, kişinin çıkarlarına göre oluşan istekler boyutudur.

Kişi kendi şahsi isteklerine ulaşabilmek için, kötülükler yapmaya kayabilir.

Hevâsal boyuttan kurtulup, Allah’ın hakikatlerine şahit olan kişiler, kötülük yapmaktan uzak dururlar.

Evet, burada düşünülmesi gereken çok güzel bir açıklama vardır.

Hakikatlere göre hareket edenler, kötülük ortaya koyamazlar.

Lâkin hevâsına göre hareket edenler ise; cehalet, bâtil, aslı olmayan şeylerle oyalanır dururlar ve onlar kötülükler ortaya çıkarırlar.

Nisâ Sûresi 79. âyette: “Size isabet eden hayır Allah’tandır ve size isabet eden kötülükler ise kendinizdendir” diye sunulan muhteşem mesajı çok iyi düşünmeliyiz.

Âyetin sunduğu mesaja göre; ortaya çıkan kötülükleri Allah’ta değil, kendimizde aramalıyız ve bu konuyu çok iyi düşünmeli ve çok iyi araştırmalıyız.

Kişinin kötülüğü yapıp yapmama gibi bir tercihi var mıdır?

Kötülüğü yapmamak için, kişi kendine hâkim olabilir mi?

Kader konusunu, hayır da şer de Allah'tandır diye yorumlayanlar, kulun bir şeyi yapıp yapmamaya tercihi yoktur, diye inanırlar.

Allah ona neyi takdir etmişse kişi onu yapar, diye inanırlar.

Oysa Kur'ân âyetlerinde, kötülükleri kendinizde arayan uyarısı vardır.

Kur'ân'da, kim kötülük yaparsa karşılığını alır, diye bildirilir.

Nisâ Sûresi 123: "Men yamel sûen yucze bihî."

Men yamel sûen : Kim, yapar, kötü, fena,
Yucze bihî : Karşılık, ceza, onunla,

Meâli: "Kim kötülük yaparsa onun karşılığını bulur."

İşte burada da görüleceği gibi, kişi kötülüğü kendi amellerinde aramalıdır.

Amellerinin, hangi duygu ve düşüncelerinden geldiğinde aramalıdır.

Kötülükleri Allah nisbet etme gafletinden kurtulmalıdır.

Kur'ân dikkatlice incelendiğinde, "Allah zerre kadar kötülük vermez" âyetleri görülecektir.

Ortaya çıkan kötülükleri, insanlar kendilerinde aramalıdır.

Kötülük yapmaya sebep olan duygu ve düşüncelerinin kaynağına kadar inmelidir.

İnsanlar yaptıkları kötülüklerin karşılığını alacaklarını unutmamalıdır.

Âyetlere göre, kötülükler bizden kaynaklanıyorsa ve biz bunu kendimizde arayacaksa, içimizde oluşan kötülüklerin kaynağı nedir?

Ve biz, kötülüğü yapmak ya da yapmamak konusunda neye göre, nasıl karar veriyoruz ve nasıl uyguluyoruz?

Tercihlerimizi neye dayalı yapıyoruz?

Kötülük ne zaman beynimize ekilir ve bu nasıl eyleme dönüşür?

Bu konuları çok iyi düşünmeliyiz.

İşte bu konular “Kesbiyet” cihetinde incelenmesi gereken hassas konulardır.

Kesbiyet ciheti dediğimiz, yâni sonradan aktarılanlar, sonradan kaydedilenler, atalardan gelen kayıtlar, beyne ekilen zulüm bilgileri, konusu çok iyi etüt edilmelidir.

Yine, şerrin yâni kötülüğün Allah’tan olduğunu iddia edenler bazı âyetleri örnek göstermişlerdir.

Ve onlar; “kul kendi kaderini yaratamaz” demişler ve Kur’ân’da bazı âyetleri, kendi inançlarına göre örnek göstermişlerdir.

Buna örnekler verirsek:

Hicr Sûresi:

Diyanet (59-60): Lût’un ailesi başka (Onlar suçlu degillerdir). Lût’un karısı dışında onların hepsini kurtaracağız. Biz, onun geride kalanlardan olmasını takdir ettik.

Bu âyete göre yorum yapanlar; Lut’un karısının azaba uğramasını takdir ettik, yâni kaderini kötü yazdık, diye yorumlamışlardır.

Oysa aynı âyeti kelime kelime incelediğimizde orada daha farklı bir açıklama sunuluyor.

Hicr Sûresi 59-60

59: “İllâ âle lût innâ le muneccûhum ecmaîn.”

İllâ âle el lut : Ancak, başka, hariç, aile, arkadaş, Lût,
İnnâ le minec : Biz, elbette, kurtuluş, necat bulmak,

Hum ecmaîn : Onlar, hepsi, topluluk,

Meâli: “Lût ailesi başka, onlardan Bizi anlayanların hepsi elbette necat bulacaklar.”

60: “İlâ emr ete hu kader nâ innehâ le minel gâbirîn.”

Elâ emr ete-hu : Öyle, tembih, ancak, işleyiş, ona ait, onun,

Kadder nâ : Ölçü, takdirimiz, kader,

İnne hâ : Doğrusu, o, ondaki, kendindeki,

Le min el gâbirîne : Elbette, geride kalan, geçmiş cehalette kalan, toz duman,

Meâli: “Lût kendindeki işleyişin Bizim takdirimiz olduğunu anladı. Elbette anlayamayanlar geçmiş cehaletlerinde kalırlar.”

Kelime kelime incelediğimizde, burada kaderini kötü yazdık, cezalandırdık diye bir açıklama yapmak doğru değildir.

Bu âyette, kişinin kendindeki ve varlıktaki işleyişin, Allah’ın takdiri olduğunu anlayanların necat bulacakları, yâni hakikatleri anlayıp, cehaletten kurtulacakları belirtmektedir.

Şer, Allah’tandır diyenler, bunu maalesef meâllere de yansıtmışlardır.

Oysa, bir Kur’ân âyeti asla diğer âyetlerle çelişmez.

Çelişiyor gibi görünüyorsa, kendi inançlarında kalanlar, kendi inançlarının doğruluğunu iddia edenler, bunu meâllere yansıtmış olduklarından dolaydır.

Aynı yorumda ısrar edenler, Yûnus Sûresi 11. âyeti de delil göstererek, şerrin Allah’tan olduğunu iddia ederler.

Yûnus Sûresi 11: “Ve lev yuaccilullâhu lin nâsiş şerresti câlehum bil hayri le kudiye ileyhim eceluhum fe nezrullezîne lâ yercûne likâenâ fî tugyânihim yamehûn.”

Diyanet Meâli: “Eğer Allah, insanlara onların hemen hayra kavuşmayı istedikleri gibi, şerri de acele verseydi, elbette onların ecellerine hükmolunurdu. İşte biz, bize kavuşmayı ummayanları, kendi azgınlıkları içinde bocalar hâlde bırakırız.”

Tevhîd-i Kur’ân Meâli: “İnsanlar bir kötülük içindeyken hayrın çabuk gelmesini istedikleri gibi, eğer Allah’ı anlamada çabuk davransalardı, elbette onlar belli bir zaman içinde varoluşun hakikatlerini anlardı. Fakat Bizim birliğimizi anlamayı dilemeyen o kimseler, bir taşkınlık içinde bocalayıp dururlar.”

Bu âyeti de kelime kelime incelersek:

Ve lev yuaccilu Allah	: Eğer, olsa, acele, tez, çabuk davranma, Allah,
Li en nâsi	: İnsanlar için, insanlar,
El şerre	: Şer, kötülük,
İsticale hum	: Acele istemek, çabuk, onlar,
Bi el hayr	: Hayrı, iyi olan,
Le kudiye ileyhim	: İstedi, takdir, hüküm, onlara,
Ecel hum	: Belirli zaman, onlar,
Fe nezeru ellezine	: Bırakma, dileme, bakış, o kimse,
Lâ yercun	: Yok, dileme, umut, rica,
Likâe nâ	: Birlik, toplanma, ulaşma, biz,
Fî tугyâni-him	: Azgın, taşkın, isyanları içinde, öfke hiddet, onlar,
Yamehûn	: Şaşkın, bocalama, gaflet, şaşırılmışlık,

Bir meâli okuduğumuzda “şerri de acele verseydi” diye yapılan bir çeviri karşımıza çıkıyor.

Ve buna bağlı olarak şerri Allah’ın verdiği iddia edilir.

Oysa meâlde; kişi bir kötü durum karşısında kaldığında, bu kötü durumun hemen gitmesini, hayrın çabuk gelmesini istemesi belirtilir.

Ve âyetin devamında, Allah'ı anlamada gayretli olunması gerektiği belirtilir.

Çünkü Allah'ı idrak eden kimse, zerre kadar da olsa bir kötülük içinde olamaz, kötülüğün açığa çıkmasına da aracı olamaz.

Allah'ı idrak eden kimse hep hayır üretir.

Yine şerrin Allah'tan olduğunu iddia edenler, Enbiyâ Sûresi 35. âyeti örnek göstererek, şerrin Allah'ın yazdığı kader olduğuna inanırlar.

Enbiyâ Sûresi 35: "Kullu nefsin zâikatul mevt ve neblûkum biş şerri vel hayri fitneh ve ileynâ turceûn."

Diyanet Meâli: "Her nefis ölümü tadacaktır. Sizi bir imtihan olarak hayır ile de şer ile de deniyoruz. Ancak bize döndürüleceksiniz."

Tevhîd-i Kur'ân Meâli: "Herkes ölümü hissedecektir. Siz bir kötülük içinde kaldığınızda o hâllerden ders çıkarın, Bizi hatırlayın. Fitneliklere karşı iyiliklerde olun ve aslınız olan Bize döneceğinizi unutmayın."

Kelime açılımı:

Kullu nefsin	: Bütün, kişi, nefis, herkes,
Zâikat el mevt	: Tatmak, hissetmek, ölüm,
Ve neblû-kum	: Biz, ders, deneme, imtihan,
Bi el şerr	: Bir kötülükte kalmak, şer, zararlı olan,
Ve el hayri	: Hayır, iyilik,
Fitneten	: Fitnelik, karışıklık, sınama, müşküllü hal, sıkıntı,
Ve ileynâ turceûn	: Bize, döndürüleceksin, aslınız,

Âyeti dikkatlice incelediğimizde; "ölüm muhakkak ki başımıza gelecektir" mesajı vardır.

Başımıza bir kötülük geldiğinde, bir kötü durumla karşılaştığımızda bu durumdan dahi ders çıkarmamız, gerekli mesajı yakalamamız gerekir öğüdü vardır.

Bir meâlde sunulan; “Sizi bir imtihan olarak hayır ile de şer ile de deniyoruz” çevirisinde, hayrı ve şerri veren Allah’tır algısı açığa çıkıyor.

Diğer meâlde; “Siz bir kötülük içinde kaldığınızda o hâllerden ders çıkarın, Bizi hatırlayın” bilgisi vardır.

Allah hiç kimseyi kötülük vererek sınamaz.

İnsan, başına gelen kötü şeylerin sebebini, kendinde, toplumun eğitiminde, olumsuz inançlarda, yargılayıcı bilgilerde aramalıdır.

Nisâ Sûresi 78 ve 79. âyeti tartışanlar, meâllerde olan, her iki âyetin çevisinin birbiriyle çeliştiği görerek incelemeleri daha uygun olacaktır.

Nisâ Sûresi 78. âyeti delil gösterenler; iyilik de kötülük de hepsi de Allah’tandır diye meâllenen âyeti delil gösterirler.

Nisâ Sûresi 78: “Eyne mâ tekûnû yudrikkumul mevту ve lev kuntum fî burûcin muşeyyedet ve in tusıbhıum hasenetun yekûlû hâzihî min indillâh ve in tusıbhıum sey-yietun yekûlû hâzihî min indike kul kullun min indillâh fe mâli hâulâil kavmi lâ yekâdûne yefkahûne hadîsâ.”

Diyanet Meâli: “Nerede olursanız olun, sağlam ve tahkim edilmiş kaleler içinde bulunsanız bile ölüm size ulaşacaktır. Onlara bir iyilik gelirse, “Bu, Allah’tandır” derler. Onlara bir kötülük gelirse, “Bu, senin yüzündendir” derler. (Ey Muhammed!) De ki: “Hepsi Allah’tandır.” Bu topluma ne oluyor ki, neredeyse hiçbir sözü anlamıyorlar.”

Tevhîd-i Kur’ân Meâli: “Nerede olursanız olun, hatta yapısı sağlam binalarda olsanız da ölüm sizde gerçekleşecektir. Eğer ölüm; iyi bir hâlde iken onlara isabet etse, bu Allah’tan derler ve eğer ölüm; kötü bir hâlde iken onlara isabet etse, bu senin yüzünden oldu derler. De ki: Gerçekleşen ölümlerin tümü Allah’a aittir. Artık onlar niçin

söylenen hakikatlerin sözlerini anlamak için gayret göstermiyorlar.”

Kelime açılımı:

Eyne mâ tekûnû	: Nerede, şey, ne, değil, olmak, olursanız,
Yudrik-kum	: Fark, anlar, gerçekleştirir, erişir, siz,
El mevt	: Ölüm, nutfe,
Ve lev kuntum	: Eğer, olsa, siz oldunuz,
Fî burûcin muşeyyedetin	: Kalelerde, burçlar, yapılar, yüksek, sağlam bina,
Ve in tusıb-hum	: Eğer, isabet, temas, değme, onlar,
Hasenet	: İyi olan, güzel olan, hayırlı, iyi hâl,
Yekûlû hâzihî	: Derler, bu,
Min indi Allah	: Allah'ın katından, Allah'tan,
Ve in tusıb hum	: Eğer, isabet, temas, değme, onlar,
Seyyiet	: Fenalar, kötü hâl,
Yekûlû hâzihî	: Derler, bu,
Min indi-ke	: Senin yüzünden, senden,
Kul kullun	: De ki, anlat, hepsi, söyle, her şey, tümü, hepsi,
Min indi Allah	: Ait, katından, Allah'a ait,
Fe mâ li hâulâi el kavmi	: Artık, değil, şey, ne, bunlar, kavim, kimseler,
Lâ yekâdûn	: Yok, hiç, olmuyor,
Yefkâhun	: Fıkıh, değerlendirmek, idrak etmek, anlamak,
Hadîs	: Söz, olay, hakikatlerin sözleri, varlıktaki olaylar,

Bir meâlde; Onlara bir iyilik gelirse, “Bu, Allah’tandır” derler. Onlara bir kötülük gelirse, “Bu, senin yüzündendir” derler. (Ey Muhammed!) De ki: “Hepsi Allah’tandır” diye yapılan çeviri, âyetin bütünlüğüne uymuyor.

Bu âyeti yorumlayanlar, iyilikler de kötülükler de Allah'tandır, inancını yansıtmışlardır.

Âyette belirtilen, insanın ölümlü olduğudur ve ölümün eninde sonunda insanın başına gelecektir, mesajdır.

Ölüm muhakkak ki başınıza gelecektir, ölüm her insanın vücûdunda yazılı olan bir gerçektir.

Kişinin başına gelecek olan ölümden kurtulması mümkün değildir, hakikati bizlere belirtilir.

Ölüm iyi bir hâlde iken de başımıza gelebilir, kötü bir hâlde iken de başımıza gelebilir.

Yâni uzun bir ömür yaşayıp, yaşlanınca da ölüm başımıza gelebilir, ya da bir kaza olarak da, hastalık olarak da genç yaşta ölüm başımıza gelebilir.

Âyette bizlere belirtilen; "Eninde sonunda gerçekleşecek olan ölümlerin tümü Allah'ın yazdığı kaderin tecellisidir" hakikatidir.

İnsan ve her bir varlık ölümlüdür.

Yâni ecel, Allah'ın yazdığı bir kaderdir.

Kişi eninde sonunda bu kaderini yaşayacaktır hakikati, bizlere çok güzel bir şekilde vurgulanır.

Nisâ Sûresi 79. âyeti dikkatlice incelediğimizde, âyette "hasenat Allah'tan, seyyiat kendinizden" mesajı sunulur.

Nisâ Sûresi 79: "Mâ esâbeke min hasenetin fe minal-lâh ve mâ esâbeke min seyyietin fe min nefsike ve erselnâke lin nâsi resûlâ ve kefâ billâhi şehîdâ."

Diyanet Meâli: "Sana ne iyilik gelirse Allah'tandır. Sana ne kötülük gelirse kendindendir. (Ey Muhammed!) Seni insanlara bir peygamber olarak gönderdik. Şahit olarak Allah yeter."

Tevhîd-i Kur'ân Meâli: "Size isabet eden hayr Allah'tandır ve size isabet eden kötülükler ise kendinizdendir. Sen

insanlara hakikatlerimizi göstermek, anlatmak için açığa çıktın ve sana, her an her yerde hazır olan Allah yeter.”

Kelime açılımı:

Mâ esabeke	: Şey, ne, değil, isabet, değme, temas,
Min hasenet	: İyi olan, güzel, hayr,
Fe min Allâh	: Artık, işte o, Allah’tan,
Ve mâ esâbe ke	: Şey, ne, değil, isabet, değme, temas,
Min seyyiet	: Kötülük, fena haller, zarar, şerr,
Fe min nefsi-ke	: Artık, işte o, senin nefsinden, kendinden,
Ve erselnâke	: Gönderdik, açığa çıkmak, biz, hakikatlerimiz, sen,
li el nâs	: İnsanlara,
Resûl	: Hakikatleri gösteren,
Ve kefâ bi Allah	: Kâfi, yeterli, Allah,
Şehiden	: Her an her yerde hazır olan,

Bu âyeti dikkatlice incelediğimizde ise, hemen hemen tüm müellifler aynı vurguyu yakalamışlardır.

Âyette: “Size isabet eden hayr Allah’tandır ve size isabet eden kötülükler ise kendinizdendir.” diye açıklama vardır.

Bu âyete göre; Hayr Allah’tan, kötülükler ise insanın kendindendir.

Yâni kişi kötülüğün kaynağını kendinde aramalıdır.

İşte burada aranacak olan alan “Kesbiyet” alanıdır.

Birçok müellifin, Nisâ Sûresi 78 ve 79. âyetlerin meâl-lerini kıyasladığımızda birbiriyle çeliştiğini görüyoruz.

Çoğu müellif, Nisâ Sûresi 78. âyeti; “Onlara bir iyilik gelirse bu Allah’tandır, onlara bir kötülük gelirse bu senin yüzündendir derler. (Ey Muhammed!) De ki: Hepsi Allah’tandır.” diye meâl etmişlerdir.

Yâni kötülük de iyilik de Allah’tandır, diye meâl yapmışlardır.

Oysa bir sonraki 79. âyette ise; “Hayr Allah’tan, kötülükler ise insanın kendindendir.” açıklaması ile bir çelişki meydana getirmişlerdir.

Başka bir meâli incelediğimizde ise, Nisâ Sûresi 78. âyette ve Nisâ Sûresi 79. âyette birbirinden bağımsız iki konuyu açıklamıştır.

Nisâ Sûresi 78. âyette; “Gerçekleşen ölümlerin tümü Allah’a aittir” hakikati vardır.

Yâni kişi ölümden kurtulamaz, ecel eninde sonunda insanın başına gelecek olan, Allah’ın yazdığı bir kaderdir, hakikati belirtilir.

Nisâ Sûresi 79. âyette ise “Size isabet eden hayr Allah’tandır ve size isabet eden kötülükler ise kendinizdendir” hakikati belirtilir.

Yapılan diğer meâle göre iki âyet birbiriyle çelişmez, iki âyette de farklı hakikatler açıklanır.

Nisâ Sûresi 79. âyette; seyyiatın, yâni şerrin yâni kötülüğün bizden olduğu belirtiliyor.

Hasenatın, yâni güzelliklerin Allah’tan olduğu belirtiliyor.

Hasenat; Allah’ın bizdeki ve tüm varlıktaki, varlığın oluşundaki ve işleyişindeki tecellilerdir.

Yâni tüm bedenimizdeki; işleyiş, sıfatlar en güzel hasenattır.

Vücûdumuzdaki işleyişle; beynimiz, kâlbimiz, gözümüz, kulağımız, tüm doku ve hücrelerimiz en güzel bir şekilde çalışır.

Tüm varlık Allah’ın hasenatını gösterir, yâni her varlıkta ayrı ayrı güzellikler vardır.

İnsan demirden neler elde ediyor, pamuktan neler yapıyor, ağaçtan neler yapıyor bu örnekler çoğaltılabilir, varlığın özünde Allah’ın sunduğu tecelliler hasenattır, hayırdır.

İnsan, hayrın Allah'ın tüm varlıkta sunduğu nitelikler olduğunu bilmelidir.

Bir insanın bir insana yaptığı iyiliği hayr olarak adlandırırsak, Allah'a ait olan hayrın ne olduğunu bilemeyiz.

Bir insanın, diğer bir insana ve çevresine yaptığı hayrı, iyiliğe dönük yardım olarak adlandırmak, daha Kur'ânî bir kavramdır.

Hayrın, Allah'a ait olan her varlıktaki sistemde olduğunu anlayan, salih amelde olur ve o kişi kesinlikle şerde yâni zalim amelde olmaz.

Kötülük Allah'a arif olamayan insanlarda açığa çıkar.

İşte insan Allah'ı bilemezse kendinden dedikodu, fitne, hasetlik, kibir, küçük görme vs gibi haller açığa çıkar.

Kişi varlığın toprak boyutunda kalırsa, yâni sûret boyutunda kalırsa, düştüğü bu duruma iblislik hâli denir.

İblis, varlığın toprak boyutunda kalandır.

İblis, varlığın dış boyutunda yâni libas boyutunda kalandır.

İblislik hâlinde kalan kişi, varlığın eşya boyutunda kalır.

Varlığın eşya boyutunda kalan kişi, varlıktan menfaat elde etmek için davranır.

İşte şeytan da bu boyuttan açığa çıkar.

İşte bunlar, şer halleri meydana getirir ve şer, âyetle belirtildiği gibi insanın kendindendir. Yâni iblislik bakışındandır, iblislikten açığa çıkan şeytani hâldendir.

Şer, kişiye kesbiyet cihetinden kaydedilir ve kişinin kendisi, ailesi, toplumu, çevresi, bu cihetin açığa çıkmasına sebep olabilir.

Kesbiyet konusunu kitabın ileriki bölümlerinde incelemeye çalışacağız.

Başka bir âyet yine kadere delil gösterilir.

Tegâbun Sûresi 11: “Mâ esâbe min musîbetin illâ bi iznillâh ve men yumin billâhi yehdi kâlbeh vallâhu bikulli şeyin alîm.”

Diyanet Meâli: “Allah’ın izni olmaksızın hiçbir musibet başa gelmez. Kim Allah’a inanırsa, Allah onun kâlbini doğruya iletir. Allah, her şeyi hakkıyla bilendir.”

Tevhîd-i Kur’ân Meâli: “Her şeyde yetkili olanın sadece Allah olduğunu anlayanlar ise, cehaletin o sıkıntılı hallerinde kalmazlar. Kim Allah’a inanırsa, onun kâlbi hidâyet bulur ve bütün her şeydeki ilmin sahibinin Allah olduğunu bilir.”

Kelime açılımı:

Mâ asâbe	: İsabet etmez, vurmaz, etkisinde kalınmaz,
Min musîbetin	: Afet, sıkıntı, isabet eden, etki yapan, müşküller,
İllâ bi iznillahi	: Ancak, sadece, izni, yetki, icazet, Allah
Ve men yumin Allah	: Kim, kimse, iman eder, Allah
Yehdi kâlbe hu	: Kılavuz, rehber, hidâyet, uyanış, kâlbi yol bulur,
Ve Allah bikulli şeyin	: Allah, bütün her şey,
Alîm	: İlmiyle var eden, ilmin sahibi, bilen,

Bu âyetin çevirisini yapanlar; başa gelen musibet, yâni kişiye isabet eden şeye kötülük ve her kötülük, Allah’ın yetkisi dâhilinde diye yorumluyorlar.

Bu âyete göre çoğu inanç grubu; hayrın da şerrin de Allah’tan olduğuna, hayatta başa ne gelirse gelsin, Allah’ın yazdığı kadere göre geldiğine inanır.

Bu âyeti çevirenler; “Allah’ın izni olmaksızın hiçbir musibet başa gelmez.” Diye çevirmişlerdir.

Musibet, kötülük demek değildir

Musibet, isabet eden demektir.

Başımıza gelen olumlu ya da olumsuz her şey musibet diye düşünölmelidir.

Bedenimize temas eden her şey, isabet eden şeydir.

Nefes almamız bile, havanın bize isabet etmesidir.

Musibeti, kötölük diye çevirmek, anlatmak doğru değildir.

İşte o zaman inanç grupları, bu çeviriye dayanarak, her kötölük Allah'ın kaderi diye inanırlar.

Âyeti delil göstererek, başa gelen kötölüğü Allah'ın yazgısı olarak değerlendirmek, inanç gruplarının inanç sığınağı olmuştur.

Oysa âyetin çevirisi ne kadar doğru yapılmıştır çok iyi araştırılmalıdır.

Eğer böyle çevirirsek, Kur'ân'ın diğer âyetlerine ters düşmüş oluruz.

Her türlü kötölüğü, Allah'ın kaderi diye yorumlamak, kaderin iyi anlaşılıp anlaşılmadığının da delilidir.

Kötölüğü veren Allah'tır demek, doğru değildir.

“Allah'ın izni olmaksızın hiçbir musibet başa gelmez.” diye yapılan çeviriler, kötölük Allah'ın yazgısıdır diyenlerin inancına delil olmuştur.

O inançta olanlar; bir kişi doğru olmayan bir şey yapsa bile, birine zarar verse bile bunun Allah'ın iradesinin ve kudretinden dışında olamayacağına inanırlar.

Burada sormak gerekir, ufak bir çocuğa yapılan her türlü kötölük Allah'ın yazdığı bir kader midir?

Çocuğa yapılan işkence, öldürme, organlarının parçalanması gibi akla sığmayacak her türlü vahşet Allah'ın yazdığı bir kader midir?

Allah adilse, bu yapılanlarda adalet nerededir?

Kötülüğü Allah’a isnat edersek, Allah’a da iftira atmış olmaz mıyız?

Aslında “Tegâbun Sûresi” bizlere; aldanma, aldatma gibi zarar verici haller, batıl olan şeyler sizin hakikati anlamınıza engel olan şeylerdir, ihtarını yapar.

Tegâbun: Eksik yapma, aldanma, aldatma, batıl olan şeylerle hareket etmek, kaybetmek, karşılıklı aldatmak, gibi anlamlara gelir.

Dikkatlice incelediğimizde, Tegâbun Sûresi 11. âyet “Her şeyde yetkili olanın sadece Allah olduğunu” bizlere bildirir.

Yâni kâinatta olan her varlığın meydana gelişi ve onların bedenlerinde olan işleyiş, Allah’ın yetkisi dâhilindedir.

Varlığın meydana gelişinde ve varlıkta olan işleyişte muktedir olan Allah’tır.

Yâni bir çiçek de olsa, bir kuş da olsa, gökte bir yıldız da olsa, onun oluşu ve işleyişi Allah’ın düzenlediği bir sisteme göredir.

Bu âyete göre kadere yorum getirenler, her türlü kötülüğün de Allah’ın izni ile olduğuna inanırlar.

Bu grup, “kötülük Allah’tan değil kişinin kendinden-dir” diyenlere kötü bakarlar ve onları kaderi inkâr etmekle suçlarlar.

Başta gelen kötülüklerin Allah’ın yazgısı olduğuna inananlar, yine başka bir âyeti delil gösterirler.

Kader konusunda tüm olanların, yâni iyi de kötü de dediğimiz şeylerin Allah’tan olduğuna inananlar, yorumlarını da ona göre yapmışlardır.

Ve o gruplar; insanın kendine ait bir gücü ve kudreti yoktur, güç ve kudret tamamen Allah’a aittir demişlerdir.

O grupların kudret cihetinden söyledikleri doğrudur, bedenimizde olan güç ve kudret Allah’a aittir, ama insan bu gücü, kendi eylemlerine alet ederek kullanır.

İnsan kendi vücûdundaki, Allah'ın gücünü, kötü bir eylem için de iyi bir eylem için de kullanabilir.

Fakat eylemleri de yâni insanın eliyle yaptığı şeyleri de Allah'a bağlayanlar, Saffat Sûresi 96. âyeti delil olarak sunmuşlardır.

Saffat Sûresi 96: "Ve Allahu halaka kum ve mâ tamelûn."

Diyanet Meâli: "Oysa Allah sizi de, yaptığınız şeyleri de yaratmıştır."

Tevhîd-i Kur'ân Meâli: "Allah sizi halk ettiği gibi, ellerinizle yapıp taptığınız şeyleri de O halk etti."

Kaderi bu âyete göre yorumlayanlar, "Kişi iyi bir şey de yapsa, kötü bir şey de yapsa hep bunlar Allah'ın yazdığı kadere göredir" demişlerdir.

"İnsanın elinden bunu yapan Allah'tır" diye iddia etmişlerdir.

İnsanın verilen hür tercihi, neyi yapıp yapmama kararının insana bırakıldığını görmek istememişlerdir.

Oysa Saffat Sûresi 96. âyeti dikkatlice incelediğimizde, bambaşka bir hakikat karşımıza çıkar.

Bu âyetlerde Hazreti İbrâhîm'den bahsedilir.

Hazreti İbrâhîm'in kavmine hakikatleri anlatma mücadelesi vardır.

Hazreti İbrâhîm, kavmine diyor ki; "ellerinizle yonttuğunuz taştan, ağaçtan gibi şeylere kulluk ediyorsunuz."

Yâni diyor ki; "siz Allah'ı bırakıp zannınızla var ettiğiniz şeylere yöneliyorsunuz, onlara tapıyorsunuz."

Hazreti İbrâhîm, kavmini uyarıyor ve diyor ki; "sizi Allah halk etti, taşı da, ağacı da Allah halk etti."

"Sizler Allah'ın yarattığı bir şeyle, Allah'ın yarattığı başka bir şeye kulluk ediyorsunuz."

“Sizler de Allah’ın yarattığı diğer varlıklar gibi bir varlıksınız, Allah’ın yarattığı taşlar, ağaçlar gibi başka varlıklara yücelik verip yöneliyorsunuz.”

“Yâni sizleri yaratan Allah’tır, taşı da ağacı da yaratan Allah’tır.”

Hazreti İbrâhîm; “Allah sizi halkettiği gibi, ellerinizle yapıp taptığınız şeyleri de O halketti” diyerek kavmini uyarıyor.

Yoksa bu âyette, kişinin elinden çıkan zalimliği Allah yarattı demiyor.

Kaderi yorumlayanlar, bu âyeti delil göstererek, zalimliği de Allah yarattı diyerek âyetin asıl uyarısını anlamaktan kaçınıyorlar.

Oysa âyet çok net; Allah’ın yarattığı bir varlık olan kişinin kendisi, Allah’ın yarattığı başka varlıklara yücelik isnat ederek ona tapınması hâli belirtiliyor.

Yâni bir kişi eli ile ne yaptı; ev mi yaptı, araba mı yaptı, bahçe mi yetiştirdi, ne eser ortaya koyarsa koysun, yaptığı tüm şeylerin atomik yapısını Allah yaptı.

İnsan ortaya koyduğu eserleri, bir gaflet içinde “Ben yaptım” dememelidir.

Allah âyetinde bizleri böyle uyarıyor.

Allah bizlere bildiriyor; “Sizi de, ellerinizle yaptığınızı tüm eserleri de ben yarattım.”

Yâni “Sizin tüm vücûdunuzu ve vücûdunuzdaki tüm işleyiş sistemi olan, matematiksel, fiziksel, kimyasal, biyolojik işleyiş, benim yaratmam dâhilindedir” diyerek bizleri uyarıyor.

“Araba mı yaptın, ondaki tüm demir, bakır, çinko, petrol, pamuk gibi şeylerin moleküler sistemi benim yaratmam dâhilindedir.”

Allah bizlere muhteşem bir uyarıyı bildiriyor: “Benim yarattığımla benim yarattığıma tapma, seni de varlığı da ben yarattım. Senin de varlığın da sahibinin ben olduğumu anla.”

Kur’ân’da geçen âyetleri dikkatlice incelediğimizde anlıyoruz ki Allah şerri, yâni kötülüğü irade eden değildir.

Şer, kötülük bizim kendimizden, kendi tercihlerimizden kaynaklanan bir olaydır.

Çocukken beyinlerimize ekilen bilgilerin, nasıl bir zulme kapı açtığını çok iyi araştırmalıyız.

Mü’min Sûresi 31: “Ve mâllâhu yurîdu zulmen lil ibâd.”

Meâli: “Allah kulları için kötülüğü irade eden değildir.”

Nisâ Sûresi 40: “İnnallâhe lâ yazlimu miskâle zerreh.”

Meâli: “Şüphesiz Allah zerre kadar kötülük vermez.”

Âl-i İmrân Sûresi:165: “E ve lemmâ asâbetkum musîbetun kad asabtum misleyhâ kultum ennâ hâzâ kul huve min indi enfusikum.”

Meâli: “Size bir musibet isabet ettiğinde, bu bize neden isabet etti, dersiniz. De ki: O sizin kendinizdendir.”

Âyetlerde apaçık belirtiliyor ki kötülüklerin çıktığı yeri kendimizde aramalıyız, Allah’ta değil.

Peki, o zaman kötülük nereden gelir?

Kur’ân, apaçık olarak, birbirinize yaptığınız kötülükleri kendinizde arayın, kendi şeytani alanınızda arayın diye bizlere mesaj sunuyor.

Kur’ân, kötülüğün kaynağının, insanın hevâsı olduğunu bizlere belirtiyor.

Eğer bizler hevânın ne olduğunu ve hevânın günaha dönüşme boyutunu iyi anlayabilirsek, kötülüğün nereden geldiği konusunu daha iyi değerlendirebiliriz.

Hevâ nedir nereden gelir, Câsiye Sûresi 23. âyetle çok güzel açıklanmıştır.

Kâinatı okumayı bırakıp, kendi cehaletine göre hareket eden, kötülüklerin de açığa çıkmasına sebep oluyor.

Varlığın yaratılışını düşünüp hakikatlere ulaşan kimse o hakikatlere göre hareket eder.

Allah'ın ilmini bırakıp, aslı olmayan şeylere göre hareket edersek, o zaman bir zulmün içine düşmüş ve kendimizden zulüm ortaya çıkarmış oluyoruz.

Mesela, inanç olarak insanları ayırırsak, kendi inancımızı yüce görürsek, başkalarını kâfir görürsek, o zaman cihat adı altında insanlara zulüm etmeye başlarız.

Bunu kader olarak yorumlamak da en büyük zulümdür.

Hevâsal alan, egosal alan ile bağlantılıdır.

Egosal alan, kendini büyük görme, benlik senlik kavgasında olma, kendi çıkarları uğruna başkalarının hakkına girmenin yeridir.

Ego alanımızı terbiye edemezsek, zalimleşmeye başlarız.

İşte bundan dolayı “Fiil, Fâil, Mefûl Amel” konusu çok iyi anlaşılmalıdır.

Kendi yaptığımız zalimlikleri Allah'ın fiil'ine bağlamamak için “Fiil, Fâil, Mefûl Amel” konusu çok iyi analiz edilmelidir.

FİİL FÂİL MEFÛL AMEL

“Fiil, Fâil, Mefûl, Amel” konusu çok iyi anlaşılmalıdır.

Yoksa kişi, Allah’ın fiil’i ile kendi amelini karıştırır.

Kendi yaptığı zalim ameline, Allah’ın fiil’i deme gafletine düşer.

Öncelikle bu kelimelerin anlamlarını açmaya çalışalım.

Fiil, iş demektir.

Fâil, işleyen demektir.

Mefûl, Fâil’in fiil’ini gösterdiği yer, fiil’ini gerçekleştirdiği yer demektir.

Amel, kişinin kendi bedeninde olan fiil’e dayanarak, yaptığı eylemleri demektir.

İşte insan bu konuları çok iyi tefekkür etmelidir.

Hem kötülük yapıp, hem de benden Allah işledi demek, Allah’ın işleyişinin ne olduğunu anlamamak demektir.

Kendi amelinin ne olduğunu anlamamak demektir.

Kötülük eylemlerine, Allah’ın işi demek, fiil fâil hakikatini anlamamak demektir.

Fiil ne demektir?

Fâil ne demektir?

Fiil, kula mı aittir, Allah’a mı aittir?

Kulun fiil’i olur mu?

Yoksa onun ameli mi olur?

Fiil ile amel inceliğini nasıl anlamalıyız?

Kul, kendi vücûdunda her an olmakta olan faaliyetin, yâni işleyişin, yâni fiil'in sahibi midir?

Kendi bedeninde olan işleyişte kendisi muktedir olan mıdır?

Yoksa vücûdda her an olmakta olan fiil'in sahibi Allah mıdır?

Kul, fiil'ini yaratabilir mi?

Yoksa kul, kendi amelinin nasıl olacağına karar verip, ona göre mi eylemini yapar?

Kul, kendi bedeninde olan işleyişi yapabilir mi?

Kul, kendi amelinden sorumlu değil midir?

Yoksa amelleri de yapan Allah mıdır?

Kur'ân'da geçen "Sâlih amel", "Zalim amel" ne demektir.

İyi amel ile kötü ameli bir mi tutmalıyız?

İnanç dünyasında devamlı söylenen, "Allah sizi de halk edendir, yaptığınız şeyleri de halk edendir" âyetini nasıl anlamalıyız.

Yâni, Saffat Sûresi 96. âyeti nasıl anlamalıyız?

Kader konusunun en önemli boyutlarından biri olan; fiil, Fâil, amel konusunu iyi anlamaya çalışmalıyız.

Fiil; her varlıkta olan işleyiş boyutudur.

Hiçbir varlık kendinde olan işleyişi yapmaya muktedir olan değildir.

Fâil, fâ'il, fâ el; her varlıkta işleyen, faaliyet içinde olan, daima hareket hâlinde olan demektir.

Fiil, varlığın özünde olan her an devam eden işleyişin adıdır.

Fiil'de asla kesinti yoktur.

Varlıktaki fiil, hiç durmadan devam edip gider.

İnsan bedenini düşünelim.

Orada hiç durmadan devam eden bir faaliyet vardır.

İnsan uyusa da bedende faaliyet devam eder.

İnsan yürüse de uyusa da otursa da çalışsa da bedeni her an bir faaliyet içindedir.

Ve insan kendi bedeninde olan işleyişi yapan değildir.

Bunu yapan Fâil'dir.

Fâil de Allah'tır.

Fiil, iş demektir.

Ef'al, işler demektir.

Ef'âl, fiil'in çoğuludur, tüm varlıkta olan işleyiştir.

Bir varlıktaki işleyişe fiil denilir, tüm varlıktaki işleyişi ef'âl denilir.

Tüm âlemin işleyişine de "ef'âli ilâhi" denilir.

Fâil, Fâil'liğini fiil'yle gösterir.

Fâil, Fâil kimliğini fiil'yle giyinir.

Fiil, Fâil'in kendini ispat ettiği faaliyettir.

Fâil, fiil'ini mefûl alanında gösterir.

Mefûl, Fâil'in fiil'yle kendini gösterdiği yerdir, yâni nesneler boyutudur, varlık boyutudur.

Mefûl alanı, Fâil'in fiil'yle oluşur.

Fâil, fiil'yle Fâil olur.

Fâil'i Fâil yapan kendi fiil'idir.

Fâil, fiil'yle zâhire çıkar, beşer olarak görünür.

İşte bu görünen yere mefûl alanı denilir.

İşte her bir varlık, beşeri olarak mefûl alanıdır.

Fâil, fiil birbirinden ayrı değildir.

Fâil nerede, fiil oradadır.

Fâil, fiil'yle mefûl alanında tecelli eder.

Fâil'de fiil, fiil'de Fâil, iki damla suyun bir damla olma durumudur.

Fiil, Fâil'den ayrı değildir, Fâil fiil'den ayrı değildir.

Fiil, Fâil aynı anda aynı mekânda, yâni mefûl alanında aynılığı gösterir.

Fâil, fiil'yle cümle varlıkta her daim sürer gider.

Her varlıkta her an olmakta olan fiil, Fâil'in fiil'idir.

Hiçbir varlık kendi fiil'ini yapan değildir.

Varlık ve fiil ve Fâil birbirinden ayrı düşünülmemelidir.

Her varlık bir fiil'dir, cümle varlık Fâil'in fiil'idir.

Her varlık, Fâil'in faaliyet alanıdır.

Her varlıkta olan faaliyet, fiil'in tecelli ettiği alandır.

İşte Fâil'in kendini gösterdiği alan varlığın kendisidir.

Her bir varlık mefûl alanıdır.

Her varlıkta her an fiil'yle fâil olan Allah'tır.

Yûnus Sûresi 36: "İnnallâhe âlîmun bimâ yefalûn."

İnne Allah âlîm : Muhakkak, Allah, ilmiyle var eden, ilmin sahibi,

Bimâ yefalûn : Şeyler, nesneler, her varlık, Fâil olan, yapan,

Meâli: "Muhakkak ki Allah ilmin sahibidir, her varlıkta fâil olandır."

İşte âyette de belirtildiği gibi, her varlıkta her an fiil'yle faaliyet içinde olan Allah'tır.

Varlıktaki ilmin sahibi olan Allah'tır.

Allah fiil'ini, ilmin tecellisi ile gerçekleştirir.

İlim de bir fiil'dir.

İlmin tecellileri olan, matematik, fizik, kimya, biyoloji alanı olmazsa, fiil'in tecelli alanı olamaz.

Bunun için bu âyette alîm ve fiil birlikte sunulur.

Alîm, ilmin sahibi demektir.

İlmin sahibi de Allah'tır.

Allah, varlıktaki ilmin tecellileri olan, matematik, fizik, kimya, biyoloji alanında fiil'inde, Fâil'liğini gösterir.

Kamer Sûresi 52: "Ve kullu şey'in fealû hu fîz zubar."

Ve kullu şeyin : Bütün her şey, bütün varlık,

Feâlâ hu : Fâil, işleyen, O, hû, Hakk,

Fi el zubar : İçinde, zebur, kutsallık, kütle, kitâb, yazılı olan, mektup,

Meâli: "Bütün varlığın işleyişinde fâil olan O'dur. Bu gerçek kâinat kitâbının içindedir."

Âyetleri incelediğimizde anlıyoruz ki, fiil varlığın kendinde olan işleyiştir.

Bu işleyişi yapan da varlığın kendisi değil, Allah'tır.

Bûruc Sûresi 16: "Faâlnun limâ yurîd."

Meâli: "Fâil olandır, var olan her şey O'nun iradesindedir."

Bir atom, bir hücre, bir doku, bir beden hep fiil'le oluşur, fiil'le çalışır, fiil'le sürüp gider.

Kişinin kâlbini atması, kanının dolaşması, hücrelerin çalışması, bedenin tüm hareketleri hep fiil'in tecellisidir.

Bu tecellileri yapan da Fâil'dir.

Bedendeki her bir hücre, her bir doku ve bedenin kendisi, mefûl alanıdır.

İşte mefûl alanında Fâil, fiil'iyle her an işleyiş hâlidir.

Tüm kâinat bir fiil'in hareket alanıdır.

Fiil'in dalgalanması ile varlık hareket hâlidir.

Fiil, tecellisi ile sıfatlara akar, sıfatların tecellisi ile bedenlere akar.

Tecelli de fiil'dir.

Tüm varlık tecelligâhtır, yâni fiil'in, sıfat'ın, Zât'ın kendini gösterdiği yerdir.

İşte Fâil'in kendini ispat ettiği yer, O'ndan gelen O'nun tecelligâhı olan âlemin kendisidir.

Yâni her bir varlıktır.

Yâni görünen her bir varlık, eşya boyutuyla, nesne boyutuyla, mefûl alanıdır.

Yâni mefûl alanı, Fâil'in fiil'iyile kendini gösterdiği, ispat ettiği yerdir.

Tüm varlık Fâil'in fiil'idir.

Fiil, Fâil aynı anda aynıdır.

Fâil'in işleyişi fiil'dir.

Fiil'i yapan Fâil'dir.

Fiil Fâil'dir, Fâil fiil'dir.

Fâil ve fiil, mefûl alanında cemdir.

Kişi kendi bedeninde kendi fiil'inin sahibi değildir.

Yâni kişi, kendi bedeninin işleyişinde asla ve asla muktedir olan değildir.

Kişi kendi fiil'ini yaratamaz, yâni bedeninde olan işleyişi asla kendi yapamaz.

Kişi, vücûdundaki atomdan hücreye, hücreden dokuya, dokudan bedene kadar olan tüm işleyişi, yapan değildir.

Bu işleyişi yapan Fâil'dir.

Fâil'in vücûdun işleyişi boyutundaki durumu, fiil'dir.

Fâil'in fiil boyutundaki adı fiil'dir.

Fiil'in Fâil boyutundaki adı Fâil'dir.

İnsanın 24 saat boyunca bedeninde tecelli eden işleyişi yapan Fâil'dir.

Fâil de Allah'tır.

Her bir varlığın bedeninde olan işleyişi yapan, Allah'tır.

Bir karıncanın bedeninde de, bir filin bedeninde de, bir ağacın bedeninde de, bir çiçeğin bedeninde de yâni sonuç olarak tüm varlığın bedeninde de olan işleyişi yapan Allah'tır.

Varlığın özünde Allah'tan gayrı işleyen yoktur.

İşte bundan dolayı "Lâ Fâil'e illâ Allah" denilmiştir.

Yâni Allah'tan gayrı Fâil-işleyen yoktur.

Zerreden kürreye, her varlıkta her an fiil'iyile Fâil olan Allah'tır.

İşte kişi bu hakikati iyi anlamalıdır.

Kendi amellerini anlama noktasında iyi tefekkür içinde olmalıdır.

Kendi amelini Allah'ın fiil'iyile karıştırmamalıdır.

İşte bu kâinat ve kâinatta olan her bir varlık, bir olan Fâil'in fiil'idir.

Fâil kendi aslîyetini fiil'iyile ispat eder.

Fiil, Fâil'in kendini, fiil'iyile ispat etmesidir.

Fiil'i yapan kimdir? Fâil'dir.

Ortada bir fiil varsa, bu Fâil'in kendini açığa çıkarmasıdır.

Kendini fiil'iyile ispat etmesidir.

Her varlıkta inkâr edilemeyecek olan bir fiil, yâni bir işleyiş vardır.

Bu işleyişi yapan, varlığın kendisi değildir.

Bu işleyişi, her varlığın kendi enfûsî boyutunda yapan Fâil'in kendisidir.

Eğer kişi, fiil ve Fâil hakikatini anlarsa, yaratılışın hakikatine de ârif olur.

Kişi varlığı iyi incelerse, yâni varlığı iyi okursa, varlıktaki işleyişin inceliklerini anlama yolunda idrâk sahibi olacaktır.

Kişinin her varlıkta inkâr edemeyeceği bir işleyiş vardır.

Bu işleyişi okumak, fiil hakikatiyle tanışmaktır.

Fiil hakikatiyle tanışan, Fâil hakikatiyle de tanışacaktır.

Cümle kâinat ve cümle varlık, bir işleyişle hareket etmektedir.

İşte okunacak olan bu işleyiştir.

Kişi, Allah hakikatini anlamak isterse, varlıktaki fiil Fâil hakikatini iyi anlamalıdır.

Kişinin vücûdundaki işleyişin adı, fiil'dir.

Kişi, kendi vücûdundaki işleyişte zerre kadar etken değildir, etken olan Fâil'dir.

Yâni kişi kendi kâlbini attıramaz, kendi hücrelerini çalıştıramaz, kendi sinir sisteminin işleyişinde etken değildir.

Nefes alıp vermesi bile kişinin istemi dışındadır.

Yâni kişi kendi vücûdunun işleyişinde asla tasarruf sahibi değildir.

Kişinin ve cümle varlığın vücûdlarında fiil'in yâni işleyişin sahibi Fâil'dir.

Fâil, fiil birbirinden ayrı değildir.

Fâil, fiil, mefûl aynı yerdedir.

İşte o yer, mefûl alanıdır.

İpek böceği, kendinden çıkardığı ipek liflerle koza örер, ördüğü kozanın içine kendini gizler.

İpek lifler, böcekten ayrı değildir, böcek liflerden ayrı değildir.

İpek böceği, enfüsûndan afâkına çıkardığı ipek liflerle, kendini enfüste gizler.

İşte Fâil, kendini fiil'inden açığa çıkardığı beşer boyutunun özünde gizler.

Fâil kendini fiil'inde gizler.

Fâil kendini fiil'iyle aşıkâr eyler.

Fâil, fiil'ini halk ettiği bedenler boyutunda tecelli ettirir.

İşte varlığın nesnesel boyutu, eşya boyutu mefûl boyutudur.

İşte mefûl, Fâil'in fiil'ini gösterdiği yerdir.

Fâil, fiil'ini varlığın kendinde gösterir.

Yâni mefûl boyutunda gösterir.

Mefûl boyutu da Fâil'in kendinde açığa çıkan boyuttur.

Yâni ipek böceğinin, kozasını kendinden açığa çıkardığı gibi...

İşte Allah da kendinden açığa çıkardığı mefûl alanında, fiil'iyle Fâil'liğini gösterir.

Yâni ipek böceğinin, kendinden açığa çıkardığı kozada, işleyişle kendini gösterdiği gibi...

Koza mefûl alanıdır, ipek fiil alanıdır, ipek böceği Fâil alanıdır...

İşte her bir varlık mefûl alanıdır, varlıktaki işleyiş fiil alanıdır, varlıkta işleyişi yapan Fâil alanıdır.

Arapçada mefûl, Fâil'in yaptığı işleyişin olduğu öge, nesne demektir.

Yâni Fâil nerede işler diye sorsak...

Fâil, kendinden açığa çıkardığı varlığın kendinde, varlığın yaratılış fitratının özelliğine göre her an işleyişini yapmaktadır.

Allah, mefûl esmasıyla yaratıcılığını gösterir.

Fâil esmasıyla yarattığı varlıkta işleyendir.

Fiil esmasıyla da her varlıkta ve varlığın kendinde, varlığın fitratına göre işlemektedir.

Mesela insandan örnek verirsek; gözde görmenin işleyişini yapar, kulakta işitme işleyişini yapar, ayaklarından yürüme işleyişi yapar.

Ve Allah, tüm bedende olan işleyişi, organların kendindeki olan işleyişi, beden ve organların fitratına göre tecelli ettirir.

İşte insanın her hücresinden, dokusundan, organından her an işleyişini yapar.

Varlık çeşit çeşit yaratılmıştır.

Ama her varlıkta bir faaliyet vardır.

Her varlığın ayrı ayrı fitratı da vardır.

Fitrat, varlığın yaratılışı demektir.

Rahîmiyet boyutundan gelen yaratım, her bir varlığın kendine has kader ölçüsüyle şekil alır.

Her varlık kendine has bir yaratımla halk olmuştur.

İşte bu yaratıma ve yaratımın çeşitliliğine fitrat denilir.

Ağacın ağaç olması, onun fitratından ileri gelir.

Ayrıca ağaçtaki yaprakların yapısı, onların da fitratından ileri gelir.

Karınca, tavşan, fil vs tüm varlık, belli bir fitrata göre halk olmuştur.

Bitkiler, hayvanlar, insanlar, kendilerine yazılan fitrata göre şekil almışlardır.

İnsanın bedeni onun fitratıdır.

Ayrıca insanın gözünün, kaşının, kirpiğinin, kulağının, burnunun, dudaklarının, dişlerinin cümle organlarının farklılığı da fitrattır.

İki gözü, iki kulağı, iki eli, iki ayağı olması da fitrattır.

Beden bir fıtratın tecellisi ile şekillenir.

Fıtrat, kaderin tecellisidir.

İşte hangi organ olursa olsun, hangi varlık olursa olsun, hepsinde bir faaliyet vardır.

Bu faaliyet, tek olan Fâil'in işleyiştir.

Fâil, fiil'ini mefûl alanında tecelli ettirir.

İşte mefûl alanı, varlığın fıtrat boyutudur.

Fâil, mefûl alanında fiil'ini tecelli ettirir.

Çünkü Fâil'in fiil'ini göstermesi için, fiil alanını halk etmesi gerekir.

Yâni mefûl alanını açığa çıkarması gerekir.

İşte varlık, her türlü şekillenmesiyle mefûl alanını oluşturur.

Çünkü fiil'in tecellisi için, bedenler boyutu gerekir.

İnsan bir fıtrat-ı ilâhînin tecellisidir.

İnsan kendini halk etmemiştir.

İnsan kendi bedeninde olan işleyişi de yapan değildir.

İşte bundan dolayı insan Fâil olamaz, fiil'in sahibi olmaz.

Kişinin vücûdundaki işleyiş olmasa, kişi hareket edemez, çalışamaz, yürüyemez, tutamaz vs.

İşte insan, fiil, amel inceliğini iyi anlamalıdır.

İnsanın bedeninde olan 24 saat boyunca hiç durmadan devam eden işleyiş, fiil'dir.

İnsanın bu fiil'e dayalı yaptığı eylemleri ise amelleridir.

İşte insan, bir amel yaparken, bedeninde olan işleyiş sayesinde yapar.

Kişinin kendi vücûdundaki işleyişe dayanarak yaptığı eylemlere, onun amelleri denilir.

Yâni amel, vücûddaki işleyişe dayanarak yapılan; yürümek, oturmak, çalışmak, yemek, içmek ve her türlü yaptığı eylemlere denilir.

Allah vücûdlardaki işleyişinden sorumlu değildir.

Ama insan yaptığı amellerden sorumludur.

Kâlbimizin atması, kanımızın dolaşması, hücrelerimizin çalışması fiil'dir.

Bizim eylemlerimiz, çalışmalarımız, yaptıklarımız ise ameldir.

Vücûdumuzda fiil olmasa, biz amellerimizi yapamayız.

Enbiyâ Sûresi 23: "Lâ yuselu ammâ yefalu ve hum yuselûn."

La yuselu	: Yok, sorumlu değil, sorumlu olmaz, sual,
Ammâ yefalu	: Fâil, işleyişinde, yapmak, fiil, Fâil olan,
Ve hum yuselûne	: Onlar, insanlar, sorumludurlar, amellerinden sorumlu,

Meâli: "Allah fiil'inden sorumlu değildir. Ama insanlar amellerinden sorumludurlar."

Enbiyâ Sûresi 22-23: "Eğer Allah'tan başka ilâhlar olsaydı, kargaşalık olurdu. Allah noksan sıfatlardan münezzehtir. Bütün kâinatı vücûdlandırandır. O'nu tarif etmeye kelimeler yetmez. Allah fiil'inden sorumlu değildir. Ama insanlar amellerinden sorumludurlar."

Kur'ân'ı çok dikkatlice incelersek, fiil Allah'a aittir, amel insana aittir.

İnsan, kendi bedeninde her an olmakta olan işleyişle amellerini yapar.

Yâni insan, kendi bedenindeki işleyiş sayesinde amellerini yapar.

Yâni insan Allah'ın fiil'ine dayanarak eylemlerini yapar.

Mesela, insan tarlasını çapalar, bir yük taşır, araba sürer, mutfakta yemek yapar, yemek yer, farklı farklı çalışmalar yapar.

Bunlar hep kişinin amelleridir.

Kişinin bedeninde işleyiş olmasa, amellerini yapamaz.

Kişinin kâlbî atmasa, kanı dolaşmasa, vücûdu bir işleyiş içinde olmasa, kişi bir bardağı bile eliyle tutup kaldıramaz.

İşte, kişinin eylemleri, çalışmaları, onun amelleridir.

Kişi vefat ettiğinde amelleri biter.

Ama Allah'ın o ölü bedendeki işleyişi devam eder.

Yâni beden ölü olsa da bedende fiil devam eder.

Ölü beden toprakta erir, kemikler yüzyıllar boyunca inceden inceye erimeye devam eder.

İşte bu, fiil'in sükûn hâlde iken tecellisidir.

İşte ölü olan bedende, fiil'in devam etmesiyle bunlar olur.

İnsan yaşarken, onun bedeninde fiil, hareke boyutundadır.

Öldüğünde ise fiil, sükûn boyutunda tecelli etmeye devam eder.

Öldüğünde kişiden sadır olan ameller biter.

Ama ölen kişinin ölü bedeninde fiil bitmez.

Çünkü beden toprağa düşse de orada faaliyet devam eder.

Etler erir, kemikler yüzyıllar boyunca erimeye devam eder.

Kişinin amel edebilmesi için, onda Hakk'ın fiil'i hareke boyutunda olması gerekir.

Kişi öldüğünden dolayı, sükûnat boyutu tecelli etmiştir.

Bundan dolayı ölü bedende fiil, sükûn boyutundadır.

İşte fiil hakikati ve amel hakikati çok iyi idrak edilmelidir.

İnsan amellerinden sorumludur.

Neyi yapıp yapmayacağına karar verme tercihinin, kendine bırakıldığını unutmamalıdır.

Onun aklına sunulan muhakeme yetisini unutmamalıdır.

Ve ne yaparsa yapsın, yaptığı amelleri de Allah'ın fiil'ine dayalı yaptığını da asla unutmamalıdır.

Kişi, vücûdunda her an olmakta olan fiil, Fâil hakikatini iyi anlarsa, Allah'a teslimiyeti o kadar güçlü olur ve amelleri de salih amel üzere, rahmet üzere olur.

Kendindeki fiil, Fâil hakikatini anlayan kişi salih amelde olur.

Varlıktaki fiil, Fâil inceliğini okumak "İkra" âyetinin sırrıdır.

İkrâ; kişinin kendindeki işleyişi ve bu işleyişi yapanı anlamak için yapılan tefekkürdür.

Hacc Sûresi 14: "İnne Allah yefal, mâ yuridu."

İnne Allah yefal : Muhakkak Allah, fâil olan, yapan, işleyip duran,

Mâ yuridu : Şey, iradesinden, isteyen,

Meâli: "Muhakkak ki fâil olan Allah'tır, her şey O'nun iradesindendir."

Buradaki her şeyden maksat, yaratılan her bir varlıktır.

Fâil, fiil, amel hakikatini anlayan Tevhîd sırtına ulaşır ve o kişi kaderi, hakikate uygun olarak anlar.

Varlıkta her an tecelli eden, varlığı sıfatlarıyla kuşatan, her varlığı zâtı ile tutan Allah hakikatini anlayan kişi, Allah'a teslimiyet içinde yaşar.

Ve o kişi, her an salih amelde olur.

Şimdi, Saffat Sûresi 96. âyeti inceleyelim.

Bu âyet yüzyıllardır tartışılır.

Bu âyeti çoğu inanç grubu; “Allah kişiyi yaratmıştır, elleriyle yaptığı işleri de Allah yapmıştır” diye yorumlar.

Âyeti dikkatlice inceleyelim.

Saffat Sûresi 96: “Vallâhu halakakum ve mâ tamelûn.”

Ve Allâh halaka kum : Allah sizi yarattı, halk etti, varetti,
yarattı,

Ve mâ tamelûne : Yaptığınız şeyler, ellerinizle yapıp
taptığınız şeyler,

Meâli: “Allah sizi halk ettiği gibi, ellerinizle yapıp yaptığınız şeyleri de O halk etti.”

Bu âyet, Hazreti İbrâhîm’in kavmine yaptığı bir uyarıya işaret eder.

Saffat Sûresi:

83- Doğrusu İbrâhim de Nûh’un yolundan gidenlerdendi.

84- O Rabbine tertemiz bir kâlbile gelmişti.

85- Babasına ve kavmine demişti ki: Nedir sizin kul olduklarınız?

86- Allah’ı bırakıp zanna dayalı ilâhlar var edip, onlara mı yöneliyorsunuz?

87- Âlemlerin Rabbi sizin zannettiğiniz gibi değildir.

88- İbrâhim baktı; varlığın her parçasını anlamak için, idraki bir bakışla baktı.

89- Sonra da dedi ki: Ben müşkillerdeyim.

90- Sonra da ondan yüz çevirdiler, dönüp gittiler

91- Onların boş olan ilâhlarına yöneldi, sonra da dedi ki: Yemezsiniz de.

92- Siz konuşan da değilsiniz.

93- Onların boş olan ilâhlarına kuvvetle vurdu.

94- Böylece hızla yürüyerek kavminin karşısına geçti.

95- Dedi ki: Siz ellerinizle yonttuğunuz şeylere mi kulluk ediyorsunuz?

96- Allah sizi halkettiği gibi, ellerinizle yapıp taptığınız şeyleri de O halketti.

97- Dediler ki: Onun için büyük bir şey yapın, sonra da cehaletinin azmışlığıyla onu oraya atın.

Saffat Sûresi 83. âyetten, 97. âyete kadar incelediğimizde anlıyoruz ki, Hazreti İbrâhîm kavmini uyarıyor.

Kavmi, elleriyle taştan, odundan yaptıkları putlara yöneliyorlar, onlara kulluk ediyorlardı.

Hazreti İbrâhîm kavmine diyor ki: “Siz ne yapıyorsunuz? Kendi ellerinizle yaptığınız şeylere kulluk ediyorsunuz. Allah sizi halk etti, ellerinizle yonttuğunuz taşları da odunları da O halk etti.”

Âyeti incelediğimiz zaman anlıyoruz ki, âyetle belirtilen, kişinin fiil’leri değil, taşın da odunun da yaratıcısının Allah olduğudur.

Bu âyet çok iyi incelenmediğinden dolayı, yüzyıllardır kulun yaptığı eylemlerin de sahibi Allah’mış gibi yorumlar yapıldı, sohbetlerde de öyle anlatıldı.

Yüzyıllardır, bir kişi birini öldürse, “Onun elinden onu Allah öldürdü” diye anlatıldı.

Hatta bunu meâllere de yansıttılar.

Enfâl Sûresi 17: “Ve men yuvellihîm yevme izin duburrahû illâ muteharrifen li kîtâlin ev mutehayyizen ilâ fietin fe kad bâe bi gadabin minallâhi ve mevâhu cehennem ve bisel masîr.”

Diyanet Meâlî: “Savaşta onları siz öldürmediniz, onları Allah öldürdü; (oku) attığında da sen atmadın, Allah attı; bunu da mü’minlere kendinden güzel bir lûtufta bulunmuş olmak için yaptı. Allah her şeyi iştîmekte, her şeyi bilmektedir.”

Tevhîd-i Kur'ân Meâli: "İşte o hâlde olanlara siz yazık etmediniz, fakat onlar Allah'ı anlamamakla kendilerine yazık ettiler. Sen bir güçle bir şey yaptığında o güç senin değildir, fakat o güç Allah'ındır. Mü'minler başlarına gelen sıkıntıları dikkatlice düşünürler, ondan güzel bir ders çıkarırlar. Muhakkak ki Allah işittirendir, ilmin sahibidir."

Şimdi âyeti kelime kelime inceleyelim.

Fe lem	: İşte, böylece, değil,
Taktulu hum	: Siz, bedeninin nitelikleri, cisim, yazık etme, zarar, onlar,
Ve lâkin Allah	: Lâkin, fakat, ama, Allah,
Katel hum	: Bedenin nitelikleri, cisim, yazık etmek, zarar, onlar.
Ve ma rımeYTE	: Değil, atmak, bırakmak, bir güçle bir şey yapma, sen,
İz rımeYTE	: Atmak, bırakmak, bir güçle bir şey yapma, sen,
Ve lâkinne Allah rama	: Fakat, Allah, atmak, yapmak, bir güçle yapma,
Ve li yubliye	: İmtihan için, dikkatlice düşünme, bela, sıkıntı,
El mü'minîne	: Mü'minler, emin olanlar,
Min hu	: Ondan, bunu, bu durum,
Belaen	: İmtihan, sınama, tasa, sıkıntı, başa gelen sıkıntı,
Hasenen	: Güzel, güzellik, güzelce, güzel bir şey,
İnne Allâh semiun alim	: Muhakkak, Allah, işitme, ilmin sahibi,

Meâlleri dikkatlice incelersek, bir meâlde; "savaştan onları siz öldürmediniz, onları Allah öldürdü" çevirisiyle karşılaşırız.

Aynı meâlin çevirisi şöyle devam ediyor; “(oku) attığında da sen atmadın, Allah attı.”

Bu meâldeki anlayışlar Mekkeli müşriklerin anlayışları olarak o dönemde de vardı.

Burada şöyle sorular sorulabilir:

Allah öldürdü demek doğru mudur?

Allah’ın öldürdüğü kimlerdi ve Allah’ın öldürdüğünü kim yarattı?

Bir kişinin birini öldürmesiyle, “benim elimden onu Allah öldürdü” demesi, cahiliye döneminden gelen kader inancıdır.

Mekkeli müşrikler, “iyilik de kötülük de birdir, ikisi de Allah’ın iradesindendir, iyiliği de kötülüğü de yapan Allah’tır” diye inanırlar, kaderi böyle yorumlardı.

Kur’ân’da, müşriklerin bu inancına işaret edilir.

Fussilet Sûresi 34: “Ve lâ testevîl hasenetu ve les seyyieh idfa billetî hiye ahsenu fe izellezî beyneke ve beynehu adâvetun ke ennehu veliyyun hamîm.”

Ve lâ testevî	: Bir değildir, aynı değildir, denk, yerleşme,
El hasenetu	: Yok, bir değildir, eşit, denk, yerleşme, iyilik,
Ve lâ es seyyietu	: Yok, değil, günah, kötülük, söndür, ile, ki o,
İdfa bi elleti	: Söndür, yok et, önle, ki o,
Hiye ahsenu	: O, güzel, daha güzel, en güzel,
Fe iza ellezi	: Sonra, artık, öyle olur ki, o kimse olduğunda,
Beyneke ve beynehu	: Onunla senin aranda,
Adavet	: Düşmanlık, husumet,
Ke enne-hu veliy hamim	: O sanki, o gibi, samimi içten dostluk,

Meâli: “İyilik ve kötülük bir değildir. Kötülüğü en güzel şekilde önle. Sonra öyle olur ki, seninle o kimse arasındaki düşmanlık, samimi içten dostluk hâline dönüşmüş olur.”

Âyeti incelediğimizde anlıyoruz ki, iyilik ve kötülük bir değildir.

Kötü bir şey gördüğümüzde, bu Allah’tan dememeliyiz.

Ortada kötülük varsa, öncelikle açığa çıkma sebebini çok iyi tespit etmeliyiz.

Sonra da onu en iyi bir şekilde önlemeye gayret göstermeliyiz.

Kötülüğü kişinin amellerinde aramalıyız ve kötülüğü kişiye nisbet etmeliyiz.

Bu Allah’ın iradesindendir, karışmayalım dememeliyiz.

Eğer kötülük Allah’tandır, O’nun iradesindendir derssek, Kur’ân’ı layıkıyla anlamamışız demektir.

Kur’ân’da geçen; “Allah’a iftira atandan daha zalim kimdir?” uyarısını, çok ince düşünmeliyiz.

“Sen bir güçle bir şey yaptığında o güç senin değildir, fakat o güç Allah’ındır” âyetini çok iyi anlamalıyız.

Bu çeviriyi dikkatlice incelersek, burada işaret edilen, insan ne yaparsa yapsın, vücûdunda olan bir güçle yapar mesajdır.

İnsan, ister kötü amel yapsın, ister iyi amel yapsın, yaptığı tüm amelleri, bedeninde olan Allah’ın gücü sayesinde, bedeninde olan Allah’ın işleyişi sayesinde.

İnsan, vücûdundaki Allah’a ait olan fiil’le amellerini yerine getirir.

İnsan, fiil ve amel inceliğini iyi anlarsa; “Benim elimden Allah öldürdü, Allah zulüm etti” diye asla demez.

Bunu diyen, vücûddaki fiil, amel konusunu anlayamamıştır.

Mekkeli müşrikler, yaptıkları her şeyi, onların ellerinden Allah'ın yaptığını iddia ederlerdi.

Bugün de kader anlayışı diye inanılan bu inanç yorumu, çoğu kesimde hâlâ devam eder.

Kişi her zaman amellerinden sorumludur.

Kişi, bir şeyi yapıp yapmamaya, ona verilen aklını işleterek karar verebilir ve bu kararı uygulayabilir ya da vazgeçebilir.

Kişiye bahşedilen akılla, bir şeyi yapıp yapmama ile ilgili tercih hakkını da kullanabilir ve kişi kararını uygular ya da vazgeçebilir.

Kişiye verilen hür tercih, neyi yapıp yapmama kararının ve uygulamasının olduğu yerdir.

Kişi hem kötülük yapıp, hem de “bunu benden Allah yaptı” derse, bu ona verilen aklı, tercih hakkını, muhakeme hakkını yok saymaktır, sonucun nereye gideceğini görmezden gelmektir.

Kişi, öfkesini tutabilecek kabiliyette yaratılmıştır.

Kişi, dilini tutabilecek, kötü söz etmeyecek kabiliyette yaratılmıştır.

Sabır bunun için insana bahşedilmiştir.

Sabır, tevekkül, teslimiyet, Allah'ın insana bahşettiği duygulardır.

Âl-i İmrân Sûresi 200: “Yâ eyyuhâllezîne âmenusbirû ve sâbirû ve râbitû vettekûllâhe leallekum tuflihûn.”

Meâli: “Ey iman edenler! Sabrın ne olduğunu anlayın ve sabredin ve tüm varlığı birbirine bağlayan Hakk sırrını anlayın ve fenalara düşmekten sakının, Allah’a ortak koşmayın. Umulur ki başarırsınız.”

Âyette bizlere, sabrın ne olduğunu anlamamız, sabretmemiz ve her an Allah ile râbîta hâlinde olmamız tavsiye edilmiştir.

Kader konusunu anlayan kişi, inanç gruplarında olduğu gibi kadere bühtan edenlerden asla olmaz.

Yüzyıllardır, kader konusu hakkında yorumlar, birbirine benzer şekilde devam etmiştir.

Allah'ın varlığı yaratma ölçüsünü iyi okuyan, kaderi daha iyi anlayacaktır.

Dikkatlice incelediğimizde, Hazreti Mûsâ zamanında da bugünkü kader anlayışının aynıyla var olduğunu anlıyoruz.

Bunu, Hazreti Mûsâ zamanında iki çiftçi hikâyesinde görüyoruz.

Hazreti Mûsâ zamanında iki çiftçi varmış.

Bu iki çiftçi tarla komşusuymuş.

Tanrı Hazreti Mûsâ'ya der ki: Ey Mûsâ! Yolun üzerinde olan o çiftçilerden ilk rastladığına de ki; ne kadar çalışırsan çalış, Tanrı senin tarlanda ürün vermeyecek, diğer çiftçiye de ki; Tanrı senin tarlanda bol ürün verecek.

Hazreti Mûsâ bunu çiftçilere bildirir.

İlk çiftçi der ki: Ya Mûsâ! Tanrı'na de ki; ben gece gündüz çalışayım da, O nasıl vermeyecek bakalım görelim.

İkinci çiftçi der ki: Allah razı olsun ya Mûsâ! Rabbimizin rızkı geniştir.

Gün gelir, ürün olmayacak denenen çiftçinin tarlasında bol ürün olur.

Bol ürün olacak denilen çiftçinin tarlasında az ürün olur.

Çiftçiler Hazreti Mûsâ'ya; senin Tanrın yanılıyor mu ya Mûsâ, derler.

Hazreti Mûsâ Tanrı'nın huzuruna boynu eğik varır.

Hazreti Mûsâ der ki: Beni mahcup ettin ya Rabbim! Ürün olmayacak dediğin çiftçinin tarlasında bol ürün oldu, olacak dediğin çiftçinin tarlasında az ürün oldu.

Tanrı der ki; Ya Mûsâ! O çiftçi gece gündüz öyle çalıştı ki, tarlasından hiç ayrıldı, gayret etti, emek verdi, yoruldu ama bıkmadı, hasta oldu yine bıkmadı, onun bu kadar emeğine karşılık vermemelik olmaz. O emeğinin karşılığını aldı.

Diğer çiftçi ise kendince yorumladığı kadere bağlanıp, zaten Rabbim verir diyerek, gayret göstermedi, çok çalışmadı, emek dökmeyi, tarlasına diğer çiftçi gibi bakmadı. O bana güvendi yan gelip yattı. O da ne kadar çalıştıysa onun karşılığını aldı.

Bu hikâyeden anlıyoruz ki, Hazreti Mûsâ zamanında bugünkü kader anlayışı aynısıyla vardı.

O günün toplumu da; “Allah ne isterse o olur, Allah yazmışsa olur, yazmamışsa olmaz” diyerek, kadere böyle inanırdı.

Hazreti Mûsâ’nın hayatındaki farklı bir hikâyeye de şöyledir.

Hazreti Mûsâ’nın bir gün başı ağrır ve ona gelen doktorların ona verdiği ilacı içmez ve Mûsâ: “Bu baş ağrısını Allah verdi, baş ağrısını da Allah geçirir” der, ilacı reddeder.

Allah Hazreti Mûsâ’ya vahyeder: “Ya Mûsâ! İlacı da veren benim, ilacın da tecellisi bana ait, sen neyi reddediyorsun?”

Hazreti Mûsâ düştüğü gafleti anlar, ilacı içer ve başının ağrısı geçer.

Burada Hazreti Mûsâ’nın daha önceki kader anlayışına baktığımızda, “baş ağrısını veren Allah’tır, alacak olan da O’dur” inancını görüyoruz.

Ama sonra kaderi, kaderin ölçüsüyle anladığında, ona göre hareket eder.

Bu kıssalardan anlıyoruz ki, kader anlayışı bugünkü inanç şekliyle Hazreti Mûsâ zamanında da vardı.

Hazreti Muhammed'in: "Kadere bühthan edenlerden değiliz." sözünü incelersek...

Bühthan; kara çalma, suç yükleme, iftira, yalan, doğru olmayan, zanna dayalı olan, uydurma şeyler demektir.

Hazreti Muhammed; "kaderi kader ölçüsüyle anlayın, yalan yorumlarda kalmayın, Allah'a iftira atmayın" demiştir.

"Kader hakkında doğru olmayan bilgilere itibar etmeyin."

"Kader hakkında Allah'a atılan iftiralara itibar etmeyin" demiştir.

Kur'ân'da, Allah'a iftira atmanın büyük zalimlik olduğu bildirilmiştir.

Kur'ân'da "Bühthan" âyetleri bazı sûrelerde geçer.

Allah'a iftira atmak ve Allah hakkında yalanlarda kalmak, bühthandır.

Ve bunu ancak zalimlik içinde olanlar yapabilir, onlar kendi zulümlerini tasdik etmek için, "Allah" diyerek insanları aldatırlar.

Yûnus Sûresi 17: "Fe men azlemu mimmenifterâ alâllâhi keziben ev kezzebe bi âyâtih innehû lâ yuflihul mucrimûn."

Fe men azlemu	: Artık, kim, kimse, daha zalim,
Mimmen iftera	: Kimseler, onlar, iftira, uydurmak,
Alâ Allah keziben	: Allah hakkında, yalan,
Ev kezzebe bi ayati hi	: Ya da, yalanladı, onun âyetlerini, işaret, delil,
İnnehu la yuflihu	: Muhakkak, doğrusu, o, yok, felah, kurtulma,

El mucrimûne : Suçlu, fena, kötülüklerde olan,

Meâli: "Allah hakkında bir şey uyduran, o yalanı aktaran, ya da O'nun âyetlerini yalanlayandan daha zalim olan kimdir? Doğrusu o kötülüklerde kalanlar felah bulamazlar."

Nisâ Sûresi 112: "Ve men yeksib hatîeten ev ismen summe yermi bihî berîen fe kadihtemele buhtânen ve ismen mubînâ."

Ve men yeksip	: Kim, kazanır, edinir, çalışmak, yaparsa, olursa,
Hatîeten	: Hata, kusur, yanlış,
Ev ismen	: Veya, ya da, fena, günah, kötü olan,
Summe yermi bihî	: Sonra, atar, bırakır, onu,
Berîen	: Uzak olan, masum, suçsuz,
Fe kad ihtemel	: Artık, oldu, yüklenme, direnmek
Bühtân	: İftira, yalan, gaflet,
Ve ismen mubîn	: Günah, suç, fena, kötülük, apaçık

Meâli: "Kim yanlışlar içinde ya da kötülüklerde olursa, sonra da onu bir masumluk olarak gösterirse, artık o yalanları yüklenmiş olur ve apaçık kötülüklerde kalır."

Âyetleri incelediğimiz zaman, Allah hakkında söylenen iftiraların, büyük zalimlik olduğunu görüyoruz.

Nisâ Sûresi 112. âyette; bir kişinin birine kötülük yapmasını bir masumluk olarak göstermesi, Allah böyle istemiş deyip, bunu kadere yüklemesi, yalanları yüklenmesidir, diye bildirilmiştir.

İşte, kaderi iyi anlamamız gerekir.

Kaderin fiil boyutunu çok iyi idrak etmemiz gerekir.

Amellerimize, Allah'ın yazdığı kader deyip, Allah'a iftira atma durumuna düşmemeliyiz.

Çünkü, amellerinde neyi yapıp yapmama tercihi insana bırakılmıştır.

Kaderi iyi anlayamazsak, kötülükleri de Allah'a bağlarsak, kendi tercihlerimizi yok sayarsak, bize verilen beynin fonksiyonlarını yok sayarsak, kadere bühtan edenlerden olmuş oluruz.

İnsan, hem kötülük yapıp, hem bunu kadere bağlarsa, o kişi zulmünü kaderin üstüne atmış olur.

Ya da kişi, çevresinde olan bir zulmü, bu Allah'ın takdiri derse, Allah'a iftira atmış olur.

Kişi iki şeyi asla karıştırmamalıdır.

Biri, varlığın belli bir nizam içinde yaratıldığını, yâni belli bir kadere bağlı olarak var olup şekillendiğini...

Diğeri, kötülüklerin ortaya çıkışındaki insanın sorumluluğunu...

Bu iki durum çok dikkatlice araştırılırsa, kader daha iyi anlaşılacaktır.

İnsan, kendi yaşam süresinin nasıl bir akış içinde olduğunu iyi görebilmelidir.

İnsan, kendi doğumunun ve ölümünün, bedeninin şekillenmesinin kaderini yazan değildir.

Doğum ve ölüm, Allah'ın yazdığı bir kaderdir.

Ama insan, kendi yaşamında iyi bir eğitim görürse, Salih kişi olacaktır.

Kişinin, Salih bir kişi olması ya da zalim bir kişi olması, aileden gelen bir eğitim ile ya da atalardan gelen bir aktarım ile olabilir.

Kişi salih kişi ise amelleri de salih amel olur.

Ama kişi zalim kişi ise, amelleri de kötülük üzere olur.

İşte salih amel, zalim amel konusu kişinin yaptığı eylemleri ile alakalıdır.

Bu durum çok iyi anlaşılmalıdır.

Kişi neden bir başkasına ya da varlığa kötülük yapar, bu çok iyi düşünülmelidir.

Kötülüklerin kaynağı, oluşması ve eylemlere dönüşmesi çok iyi düşünülmelidir.

İşte bundan dolayı kötülüklerin geldiği kaynağa kadar inilmelidir.

KÖTÜLÜK NEREDEN GELİR

Toplumda genelde kötülük de Allah'tan diye anlatılır.

Ortaya çıkan tüm kötülükler daha önceden yazılmış kader olarak inanılır.

Ve kötülükleri yaratan Allah'tır diyerek, kadere sığınılır.

Ve bazı âyetler örnek gösterilir.

Nisâ Sûresi 78 Diyanet İşleri Meâli: "Nerede olursanız olun, sağlam kaleler içinde bulunsanız bile, ölüm size yetiyecektir. Onlara bir iyilik gelirse: "Bu Allah'tandır" derler, bir kötülüğe uğrarlarsa "Bu, senin tarafındandır" derler. De ki: "Hepsi Allah'tandır". Bunlara ne oluyor ki, hiçbir sözü anlamaya yanaşmıyorlar?"

Bu meâlde de görüleceği gibi, iyilik de kötülük de Allah'tan diye meâl edilir.

Ve bundan dolayı, inanç gruplarında kötülükleri de veren Allah'tır diye anlatılır.

"Kul bir şey dileyemez, Allah diler ve o olur" diye anlatılır.

Ve şu âyet örnek gösterilir.

Tekvir Sûresi 29 Diyanet İşleri Meâli: "Âlemlerin Rabbi olan Allah dilemedikçe sizler bir şey dileyemezsiniz."

Buradaki meâlden, kuldan kötülük yapmak isteyen de Allah'tır yorumu ne kadar doğru olabilir.

Yâni bir kul kötülük yapmak istediğinde, ondan isteyen Allah mı olmuş oluyor.

Oysa her iki âyet de iyi incelendiğinde orada sunulan hakikat daha farklıdır.

Nisâ Sûresi 78 Tevhîd-i Kurân Meâli: “Nerede olursanız olun, hatta yapısı sağlam binalarda olsanız da ölüm sizde gerçekleşecektir. Eğer ölüm; iyi bir hâlde iken onlara isabet etse, bu Allah’tan derler ve eğer ölüm; kötü bir hâlde iken onlara isabet etse, bu senin yüzünden oldu derler. De ki: Gerçekleşen ölümlerin tümü Allah’a aittir. Artık onlar niçin söylenen hakikatlerin sözlerini anlamak için gayret göstermiyorlar.”

Bu meâl incelendiğinde görüleceği gibi ölüm, insan hangi durumda olursa olsun başına gelecektir.

Ölümünden kaçış yoktur.

Ölüm her bedende yazılı olan, eninde sonunda başa gelecek olan bir tecellidir.

“İyilik de kötülük de Allah’tan” diye yapılan meâl, âyetle sunulan mesaja uymamaktadır.

Tekvir Sûresi 29. âyetle belirtilen hakikat ise, tüm varlığın yaratılışındaki ilâhi istek Allah’a aittir mesajıdır.

Ve mâ teşâüne illâ en yeşâallâhu rabbul âlemîn

Ve mâ teşâüne	: İrade sahibi değilsiniz, isteyemezsiniz,
İllâ en yeşae Allahu	: Ancak, sadece, istek, isteyen, irade eden, Allah,
Rabbul	: Vücûdlandırıran, terbiye eden, şekillendiren,
Âlemîn	: Âlemler, tüm varlık, tüm kâinat, her şey, cümle varlık

Meâli: “Bütün varlığı vücûdlandırmada irade sahibi siz değilsiniz, irade sahibi ancak Allah’tır.”

Burada da belirtildiği gibi âlemden maksat tüm varlıktır.

Tüm varlığı yaratan, onların şekillendiren Rabb esmasıyla Allah'tır.

Rab; vücûdlandırıran, var eden, dizayn eden, terbiye eden, şekillendiren, vücûdun sahibi, vücûdu işleten demektir.

Rab, rubûbiyet, erbaa, râbia, mürebbiye, râbita, râbit, râbtiye, terbiye, ribâ, birbirine bağlı kelimelerdir.

Hepsi Rab kelime kökünden gelir.

Rab esmâsı; Allah'ın her bedendeki, bedeninin sahibi ve o bedendeki işleyişin esmâsıdır.

Allah'ın, bir vücûddaki karşılığı "Rab" esmâsıdır.

Yâni bir vücûdun sahibine "Rab" denilir.

Tüm vücûdların sahibine Allah denilir.

Allah'ın, bir vücûddaki sahipliği "Rab" esmâsıdır.

Tüm âlemlerin sahibi Allah'tır, Allah'ın bir vücûddaki sahipliği Rab'dır.

Onun için, bir evin sahibine de "Rabbü'l dâr" denir.

Bir malın, bir mülkün, bir sermayenin sahibine de "Rabbü'l mâl" denilir.

Rabbim kelimesi, efendim anlamında da kullanılmıştır.

İnsanın bedeninin efendisi Allah'tır, bedendeki Allah'ın efendi boyutu Rab'dır.

İşte Allah'ın her bir varlıktaki tecellisi Rab boyutudur.

Tekvîr Sûresi 29. âyette belirtilen hakikat, her türlü varlığı yaratmadaki istek Allah'a aittir, insana değil.

İnsan, bir atomu, bir sineği, bir karıncayı zerre kadar da olsa bir varlığı yaratmada irade sahibi değildir.

Bu Hacc Sûresi 73. âyette belirtilmiştir.

Hacc Sûresi 73: "Ey insanlar! Size vurgulayıcı bir misal verildi. Öyleyse dinleyin: Allah'tan başkasına göre yöneldikleriniz hepsi bir araya gelse, bir sinek bile

oluşturamazlar. Eğer sinek onlardan bir şey kapsa, onu ondan geri alamazlar. İsteyen de aciz, istenen de.”

İşte burada da görüleceği gibi Tekvir Sûresi 29. âyette belirtilen, her varlığı yaratmadaki istek Allah’a aittir, kula değil.

Bunu kötülüğü de isteyen Allah’tır diye yorum yapmak hiç hakkanî değildir.

Çünkü Allah kötülüğü isteyen değildir.

Kötülüğü veren değildir.

Kur’ân’da;

Allah kötülük vermez...

Allah’ta kötülük yoktur...

Allah kötülüğü irade eden değildir...

Size isabet eden kötülükler kendinizdendir...

Şüphesiz Allah zerre kadar kötülük vermez, gibi âyetler vardır.

Kur’ân’da o kadar güzel ihtarlar sunulmuş ki anlamak için gayret göstermiyoruz.

İnanç gruplarından ne duyduysak hiç araştırmadan doğru kabul ediyoruz.

Kâf Sûresi 29: “Ve mâ ene bi zallâmin lil abîd.”

Meâli: “Kullarım için bir kötülük veren değilim.”

Mü’min Sûresi 31: “Ve ma âllâhu yurîdu zulmen lil ibâd.”

Meâli: “Allah kulları için kötülüğü irade eden değildir.”

Nisâ Sûresi 40: “İnnallâhe lâ yazlimu miskâle zerreh.”

Meâli: “Şüphesiz Allah zerre kadar kötülük vermez.”

Kur’ân’ı başından sonuna kadar incelediğimizde bir tek âyette bile, kötülüğün Allah’tan geldiğine dair bir ifadeye rastlamıyoruz.

Peki, sormak gerekir;

Kötülük nereden gelir?

Kötülüğün kaynağı nedir?

Toplumda neden kötülükler vardır?

Neden insanlar:

Birbirlerine zarar verir?

Birbirlerini kullanır?

Arkasından konuşur, çekiştirir?

İrzına namusuna göz diker?

Hırs ve tamah içindedir?

Kişilerin malına-mülküne, ırzına namusuna, makamına göz diker, yemeğine göz diker?

Neden küçük görür, hakaret eder, iftira eder, yalan söyler?

Neden öldürür, yaralar, kavga çıkarır?

Yâni insan neden kötülük yapar?

Niye bizlere yıllarca kötülük Allah'tan gelir diye öğretiler?

Neden kaderin açılımını, hayır da şer de Allah'tandır diye öğretiler?

Neden kötülükler, Allah'ın yazgısı diye öğretiler?

Kur'an'da apaçık bir şekilde "kötülükleri kendinizde arayın" diye bildiriliyor.

Bir insan bir insana yıllarca iyilik yapıyor, evini açıyor, aş veriyor, iş veriyor, yatacak yer veriyor, hasta olduğunda onun için çırpınıyor, elbette bunlar çok güzel şeyler.

Ama bazen insan iyilik yaptığı kimseden kötülük görüyor.

Dünyada bunun örnekleri çoktur.

Peki, neden bu kötülük?

Neden iyiliğe karşı kötülük?

Kötülük nereden geliyor?

Kötülüğün oluşmaya başladığı kökeni neresidir?

Kur'ân'da bu çok güzel bir şekilde bildirilir.

Saffat Sûresi 64...68

64- Muhakkak ki o fena hallerin geldiği yerin kaynağı, benlik içinde olup kendine varlık isnat etmenin cehaletidir.

65- Şeytani hallerin başlangıcının çıktığı yer orasıdır.

66- İşte zalimler o hallerden beslenirler. Artık içlerini hep o hallerle doldururlar.

67- Sonra da muhakkak ki, öfke kırgınlık gibi karışık haller onların halleridir.

68- Sonra doğrusu onlar, elbette benlik içinde olup, kendine varlık isnat etmenin cehaletinde döner dururlar.

Buradan da anlaşılacağı gibi, kötülüğün olduğu yer, çocukken; kibir, benlik, öfke, kırgınlık, kendine varlık isnat etme gibi birçok algının beyinlere kodlanmasıdır.

Bu algılar temizlenmeden kötülüğün kaynağı kurutulamaz.

Bundan dolayı beyinlerin temizlenmesi için, Kur'ân'da bu hallerin yok edilmesi tavsiye edilir.

Âl-i İmrân Sûresi 134: "Vel kâzımînel gayza-öfkenni-kini bastır."

Bakara Sûresi 84: "Lâ tesfikûne dimâekum-kan dök-meyin."

En'âm Sûresi 151: "Lâ taktulûn nefselletî harremallâhu-bir cana kıymayın ki onu Allah yasakladı."

Bakara Sûresi 191: "El fitnetu eşeddu minel katli-fitne öldürmekten daha tehlikelidir."

Öfke ve kinimizi bastırmanın yolu, Allah'ı layıkıyla anlamak ve gönlümüzün Allah sevgisi ile donatılmasına gayret göstermektir.

Âl-i İmrân Sûresi 134: “Ellezîne yunfikûne fîs serrâi ved darrâi vel kâzımînel gayza vel âfîne anin nâs vallâhu yuhıbbul muhsinîn.”

Meâli: “Vücûdunu Allah’a infak eden o kimseler; sıkıntılı ya da rahat zamanlarında başlarına gelen olaylar karşısında oluşan, kinlerini- öfkelerini bastırırlar ve affeden insanlardan olurlar. Tüm özüyle hakikatlere bağlı olanlarda Allah sevgisi vardır.”

Sıkıntıda da rahatlıkta da Allah’a sığınmak nedir bilinmelidir.

Âyette belirtildiği gibi, tüm özüyle Allah’a bağlı olanlar Allah sevgisine erişmişlerdir.

İşte onlar her ne hâlde olursa olsun, oluşacak olan öfkelerini, kinlerini, bastırırlar ve onlar kötülük yapmazlar.

Allah sevgisi, öfkenin bastırılmasına yardımcı olur.

Öfke, kin ve nefret duygusu insanın içinde, insanı esir alan bir duygudur.

Cehennemin ateşi; kin ve nefret, düşünce ve duygularıyla ateşlenir.

Kötü duygu ve düşüncelerin doğuş yeri; kibir, kin, nefret, düşmanlık gibi duygulardır.

Kötülük içinde olan kişi, çıkarları için yakıp yıkanır.

Yargılama, hor görme, kin, nefret, kendi çıkarı için yakıp yıkma, insanın içine düştüğü kötülük ateşinin kaynağıdır.

Kin ve nefret, düşmanlık duygularını getirir.

İçinde kin ve nefret olan kişi:

Allah idrakinden uzaktır.

Allah’ı anlamaktan uzaktır.

Onun inancı sadece kuru bir inançtan başka bir şey değildir.

İnsan olmaktan uzaktır.

İçinde kin ve nefret duygusu olan kişide, Allah sevgisi yoktur.

Çocuk doğduğunda saf tertemiz doğar.

Aile ve toplum, çocuğun aklına, başka birine karşı ya da başka topluluklara karşı, ayrımcılık, öteleyici, hor görücü, yargılayıcı bilgiler ekerek, kin ve nefret duygularının oluşmasına yol açar.

İşte kötülüklerin kaynağı böylece yavaş yavaş oluşmaya başlar.

Bilhassa bu inanç alanında çok görülür.

Kişi, inanç bakımından, kendi gibi inanmayan kişileri, toplulukları, cehennemlik görecektik kadar, onları ateşte yakacak kadar, içinde öfke ve kin taşır ve böylece kötülük yapmaya kapılar açar.

Kin ve nefret duyguları ve bu duyguların söyleme dökülmesi; insanları inanç boyutunda, ırk boyutunda, millet boyutunda ayrımcılığa sürükler.

Bu ayrımcılık, insanları ya da toplulukları, aşağılamaya, hor bakmaya, düşmanca davranmaya kapılar açar.

İşte bundan dolayı din hakikati iyi öğretilmelidir.

Salih insanlar kötülük düşünmezler.

Ne kadar zarar görseler de, karşı tarafa kötülük düşünmezler.

Aklında kötülük yapma düşüncesi olan insan ise kötülük yapmaya meyledir.

Kötülüklerin olmaması için, insan nasıl bir eğitim görmelidir?

Ailede eğitim nasıl olmalıdır?

Çocuk küçükken nasıl yetiştirilmelidir?

Toplumda arkadaş gruplarında nasıl bir yetişme olmalıdır?

Çocukların eğitimi çok önemlidir.

Kur'an'ı incelediğimizde anlıyoruz ki Allah'ı anlayan insan zerre kadar kötülük içinde olmaz.

Kişi kendini okuduğunda, kâinatı okuduğunda ve sonuçta Allah'ı anladığında eğitimlerin en güzelini görmüş olur ve Salih insan olur.

Salih insan, iyi bir insan olarak yaşamını sürdürür.

Salih insan, asla kötülük düşünmez.

Allah insana; akıl, kâlb, şuur, firaset, tercih etme, kabiliyeti vermiştir.

İnsan bu kabiliyetleri görmemezlikten gelemeyiz.

Bu kabiliyetler insanın eğitimi için bahşedilmiş lütuflardır.

Kişi kendini okuduğunda, kâinatı okuduğunda ve sonuçta Allah'ı anladığında Salih insan oluyor ve hep salih amel yapıyor.

İşte bu eğitimi aile çocuklarına verdiğinde iyi çocuklar yetişiyor.

Hazreti Muhammed onun için şöyle demiştir; "Ben tertemiz sulblerden geldim."

Kader dediğimiz mevzuyu, varlığın özündeki akışta, ölçüde anlamalıyız.

Yoksa kötülüğü Allah'a nisbet edersek, kader konusunu anlayamadık ve Allah'a iftira ettik demektir.

Evet, Kur'an'ın başından sonuna kadar incelediğimizde anlıyoruz ki kötülüğü kendimizde aramalıyız.

Kötülüğün geldiği yeri, Allah'ta değil, aileden gelen eğitimde, okullardaki eğitimde, toplumdaki eğitimde aramalıyız.

Ufacık çocukların beyinlerine ekilen zalimliğe yol açan bilgiler, zaman içinde eylemlere dönüşür.

Beyinlere ekilen yargılayıcı, kibirsel, hor görücü, çıkarsal baktırıcı her bilgi zulme kapı açar.

Zalimleşen her birey kendi çıkarları peşinde koşar.

Kendi çıkarları için, çevresine her türlü kötülüğü yapar.

Zalimleşen kişiler, dünya çıkarı peşindedirler.

Onlar, dünyada hep kendi şahsi çıkarları peşinde koşarlar.

Onlar, makam, mevki, zenginlik, çıkar, şan, şöhret peşindedirler.

Zalimleşen kişilerin eylemleri kendi çıkarları içindir ve onlar çevrelerine zarar verirler.

Onlar, kendilerinin ve ailelerinin zenginliği, çıkarı, makamı peşinde koşarlar.

İşte öyle kimseler, hiç acımadan yakarlar yıkarlar, her türlü zulmü yaparlar.

Böyle kişilere zamanında, kaderin hakikati anlatılrsa, varoluştaki muhteşem ölçünün kader olduğu anlatılrsa, tüm varlığın geldiği öz anlatılrsa, onlarda zalimlik duygusu elbette oluşmazdı.

Zalimlik denen şey, beyinlere ekilen zulme kapı açan her türlü bâtıl bilgilerdir.

Allah hakikatine eremeyen kişiler, zulüm ortaya koyarlar.

Allah'ı bilen, tüm varlığın O'ndan geldiğini bilir ve tüm varlığın birbiriyle bağlı olduğunu bilir.

İşte bu kişiler, ilim ve edep içinde yetiştiklerinden dolayı, onlarda zerre kadar zulüm açığa çıkmaz.

Allah hakikatine erişen ve bu şuurda yaşayan insan, hayatta hiçbir varlığa zerre kadar zarar vermez

Kur'ân'da en çok geçen kelimelerden biri zalim kelimesidir.

Hakikatleri anlayan insanlar asla zalimlik yapmaz.

Tüm resûl ve nebî dediğimiz insanlar, yeryüzünde zalimliği kaldırmak için ölümleri pahasına mücadele etmişlerdir.

Unutmayalım ki ufacık bir dedikodu bile zalimliklerdir.

Kur'ân'da, dedikodunun ne kadar büyük bir kötülük olduğu belirtilmiştir.

Hucurât Sûresi 12: "Bazınız bazınızın arkasından çekiştirmesin, dedikodusunu yapmasın, gizli yönlerini, hatlarını araştırmassın. Sizlerden biriniz ölü kardeşinizin etini yemek ister mi? İşte tiksindiniz."

Ne kadar muhteşem bir uyarıdır; birinin ardından dedikodu yapıp çekiştirmek, toplumda ne büyük bir fitneliğe kapı açacaktır.

Gıybet, fitne en büyük zalimliklerdendir.

İnsanların eksikliğini aramak, insanları alaya almak, keşri görmek hep bunlar zalimliklerdir.

Çünkü bunlar hep zarar verici şeylerdir

İnsanlara ve varlığa zerre kadar da olsa zarar vermenin adı zalimliklerdir.

Çocukların beyinlerine, zulme kapı açacak hiçbir bilgiyi ekmemelidir.

Beyinlere ekilen; hor görmek, aşağılamak, fitnelik, hasetlik, fesatlık gibi duygular kötülük yapmaya, kul hakkına girmeye kapılar açacaktır.

Kur'ân, cana kıymayı, zulüm etmeyi, hak yemeyi, hor görmeyi, fitneliği yasak etmiştir.

En'âm Sûresi 151: "Ve lâ taktulûn nefselletî harremallâhu."

Meâli: "Ve bir cana kıymayın ki onu Allah yasakladı."

Bakara Sûresi 191: "Ve el fitnetu eşeddu minel katli."

Meâli: "Fitne öldürmekten daha tehlikelidir."

Allah cana kıymayı yasaklamıştır.

Allah fitneyi yasaklamıştır.

Allah dedikodu yapmayı yasaklamıştır, hatta dedikodu yapıp, arkadan çekiştirmeyi, ölü kardeşinin etini yemek gibidir, diyerek uyarmıştır.

Eğer şer Allah'tan ise, Allah neden bunları insanoğluna yasaklamıştır?

Allah, İslâm üzere yâni barış ve huzur üzere olmamızı emretmiştir.

Allah: “Şer üzere olmayın, kimseye kötülük yapmayın, asla fitnelik yapmayın” diye uyarmıştır.

Âyette, fitneliğin öldürmekten bile tehlikeli olduğuna işaret edilmiştir.

Fitne kelimesi; “f-t-n, fetn, fütûn” kökünden geldiğine inanılır.

Altının hakiki mi sahte mi olduğunu anlamak için ateşle denemeye “fitne” denir.

Yâni, ikilik, sahtelik, gerçek yüzünü saklama, aldatmak, saptırmak, ara bozmak gibi olan tüm hallere fitnelik denir.

Yâni karışıklık, kargaşalık çıkarma durumu, gerçekten uzaklaşma, aslını görmeme, aslını örtme, fitne durumudur.

Fitne, aynı zamanda imtihan, deneme olarak da kullanılmıştır.

Buradaki imtihan; gerçeğe ulaşma, gerçek sahibini anlama, ikilikte kalmama hakikatine işaret eder.

Kişi, kendi vücûd varlığını kendine nisbet ederse, kendi gerçeğinden uzaklaşırsa, kendinin ve varlığın sahibini görmekten koparsa bu durum fitne durumudur.

Enfâl Sûresi 28. âyet: “Ve evlâdukum fitnetun.”

Meâli: “Evladlarınız sizin için fitnedir” diye meâl edilir, böyle meâl edilmesi ne kadar doğrudur?

Peki, bunu nasıl anlamalıyız?

Bu âyetin; “Evlatlarınızın gerçek sahibinin muhakkak ki Allah olduğunu bilip anlayın” diye meâl edilmesi, Kur’ân edebine uygun düşer.

Yâni burada; evlatlarınızın sahibi siz değilsiniz, onların da sizin de sahibi Allah’tır, hakikati belirtmek istenmiştir.

Yâni kişi, kendi vücûdunu ve evlatlarını, benim diyerek kendine nisbet ederse, sahibinin Allah olduğunu unutursa, gerçeği örtmüş olur ve böylelikle fitneliğe düşmüş olur.

Kişi kendinin de, evlatlarının da asıl sahibinin Allah olduğunu bilirse fitnelikten kurtulmuş olur.

İncelediğimizde anlıyoruz ki fitne; karışıklık, kargaşalık, ikilik, sahtekârlık, durumudur.

Kadını fitne olarak görenler, yâni kadını baştan çıkaran olarak görenler, kadını insan yerine koymayan zihniyetlerdir.

Yâni kendileri fitnelik çıkaranlardır.

Yâni kendi içlerindeki fitnelik ateşini söndüremeyenlerdir.

Hazreti Muhammed; “kadın erkek eşittir, cennet kadınların ayağı altındadır” dediği hâlde, inanç dünyasında çoğu kesim, kadını erkeği yoldan saptıran bir fitne aracı olarak görmüş ve göstermiştir.

Her kim sözlerinde, eylemlerinde, düşüncelerinde; ikilik, kargaşalık, karışıklık, sahtelik, aslından saptırmak, çıkar için aldatmak, istismar, isyan gibi haller içinde ise, bu durum fitnelik durumudur.

Onun için Bakara Sûresi 191. âyette “Fitne öldürmekten daha tehlikelidir” uyarısı vardır.

Fitne, bir toplumun:

İlimden uzaklaşmasına,

Adaletten uzaklaşmasına,
Hakk, hukuktan uzaklaşmasına,
Birbirine hor bakmaya düşmesine,
Yozlaşmasına,
Sahtekârlıklara,
Açgözlü olmasına,
Bölünmesine,
Ahlâkî bozulmasına,
Birbirini istismar etmesine,
Kargaşalık, kavga içinde olmasına,
Aldatmak, aldanmak durumuna düşmesine,
Şahsi çıkarlar içinde olmasına,
Birbirine kötülükler yapma durumuna düşmesine,
Gayri meşrû ilişkiler içinde olmasına,
Kendini ya da çevresini isyana, karamsarlığa sürük-
lemesine,

Para, mal, mülk, şan, şöhrat derdine düşmesine,
Kendi vücûdunun ve varlığın vücûdunun sahibinin Al-
lah olduğu hakikatinden uzaklaşmasına,

İnanç boyutunda bölünmeye, yâni cemaat, tarikat,
mezheplere bölünmesine, her kesimin kendini üstün gör-
mesine yol açar.

Rûm Sûresi 32: “Onlar dini bölen kimselerden oldular
ve bütün hepsi tarikatlara, mezheplere, cemaatlara bö-
lündüler. Her zümre kendi inançlarıyla avunup övündü.”

Bu kişi kâfirdir, bu kişi cehennemliktir, bu kişi zındık-
tır, demek de fitneliktir.

Kişiler ya öyle değilse, kalpleri ancak Allah bilir, diye
boşuna bildirilmemiştir.

Fitneden kurtulmanın tek yolu; kişinin kendisinin ve varlığın sahibinin Allah olduğunu idrak etmesidir.

Kişi:

Dinin hakikatine ulaşırsa...

Kendinin ve varlığın sahibini anlar ve O'na teslim olursa...

Her varlıkta Allah'ın tecelli ettiğine şahit olursa...

Allah'ın her varlığı sıfatlarıyla kuşattığını görebilirse...

Allah hepimize şah damarımızdan yakındır âyeti bunu belirtir. (Kâf Sûresi 16)

Her varlığın geldiği öz ve döndüğü özün Allah olduğunu anlarsa...

Nefeslerin, bedenlerin sahibinin Allah olduğunu hissederse...

Ve hep bu şuurda yaşarsa, asla fitnelik durumuna düşmez.

Kişi söylemlerine ve eylemlerine dikkat etmelidir.

Fitneye sebep olacak her şeyden kaçınmalıdır.

Din alanında, meslek alanında, siyasal alanda, ailevi alanda, toplumsal alanda, söylenilen hiçbir söz, yapılan hiçbir eylem fitneye sebep olmamalıdır.

Fitne, bir toplumun çöküşünün başlangıcıdır.

Fitne zulmün başlangıcıdır.

İşte kişi fitneye düşmemek için:

İlimden uzaklaşmamalıdır.

Varlığın sahibinin Allah olduğunu unutmamalıdır.

Görünen her varlığın içiyle dışıyla, bizzat Allah'ın zâhir, bâtın boyutu olduğunu anlamalıdır.

Birini aldatmanın Allah'ı aldatmak olduğunu bilmelidir.

Birine zarar vermenin Allah'a zarar vermek olduğunu bilmelidir.

Kişi kendi varlığında, Allah'a karşı fitne durumuna düşmemelidir.

Kim ki; Allah'ı anlamaktan uzaklaşırsa fitnelik içine düşer.

Kim ki; Tevhîd şuurundan uzaklaşırsa fitnelik içine düşer ve o kişi kendi şeytanına teslim olur.

Kim ki; bölücülük içindeyse o fitne durumundadır.

Kim ki; sözlerinde, eylemlerinde, ikilik içinde olma, kendini üstün görme, seçilmiş görme, birilerini hor görme içinde olur, işte o fitnelik içindedir, o kişi şeytani hallere teslim olur.

Mücadele Sûresi 19: "Şeytani halleri onların akıllarını esir aldı. Böylece onlar Allah'ı anmaktan uzaklaştılar. İşte şeytani hallerde kalan bölendir, bölen ancak şeytani hallerde kalandır. Onlar kaybedenlerdir."

İşte insan, bir sözü söylerken, fitneye sebep olmamak için, kırk düşünüp öyle söylemelidir.

İşte, ara bozmak için söylenen her söz fitnedir.

Ayrımcılık yapmak için söylenen her söz fitnedir.

Kargaşa çıkarmak için söylenen her söz fitnedir.

Fitne birini küçük görmektir.

Fitne kendini büyük görmektir.

Fitne birilerini öteki görmektir.

Fitne birileriyle alay etmektir.

Fitne insanların ayıbını aramaktır.

Fitne insanlarda eksik gedik aramaktır.

Fitne insanların hatalarını araştırmak onları anlatmaktır.

Fitne kişileri inançlarına göre ayırmaktır.

Fitne insanları ibadetlerine göre ayırmaktır.

Fitne insanları din, dil, ırk olarak ayırmaktır.

Fitne insanları Alevi Sünni diye ayırmaktır.

Fitne insanları namaz kılıyor kılmıyor diye ayırmaktır.

Fitne insanları cemaatlere tarikatlara mezheplere bölmektir.

Fitne Allah'ı unutmak dünyaya meyletmektir.

Fitne Allah'ı unutturmak, dünyaya meylettirmektir.

Fitne her türlü kavga içinde olmaktır.

Fitne dedikodu yapmaktır.

Fitne birilerini kötölemektir.

Fitne hasetlik, fesatlık, kibir içinde olmaktır.

Fitne kendi çıkarı için hareket etmektir.

Fitne, sadece benim bildiğim doğru, karşımdakinin yanlış demektir.

Fitne içimizden dahi başkası için kötülük düşündürmektir.

Fitne insanları hurafelere, yalanlara boğmaktır.

Fitne iftira atmaktır.

Fitne insanların hakkına girmektir.

Fitne birileri acı çekiyorken gülmektir.

Terörün bitmesi için önce fitnenin bitmesi gerekir.

Toplumda çoğumuz, birbirimizin beyinlerine saldırgan konuşmalarımızla, fitne tohumları ekiyoruz.

Televizyonlarda konuşan gazeteciler, yazarlar, siyasetçiler saldırgan konuşmalarıyla, bu ülkenin insanlarının gönüllerine her gün fitne tohumları ekiyorlar.

Bu ülkede dini sohbet adı altında, her gün bu ülkenin insanların gönüllerine fitne tohumları ekiliyor.

Dini sohbet etmek; "Allah hakkında konuşmaktır, kul-ları hakkında değil."

Terör öncelikle gönüllerde bitmeli, dillerdeki söylemlerde bitmelidir.

Ülkemizde siyasilere konuşmalarıyla, birbirlerini ötekileştirerek, bu ülkenin halkına her gün fitne tohumları ekiyorlar.

Toplumda hepimiz fitnelik içindeyiz.

Allah'ı anlamayan insanlar fitnelik içindedirler.

Bu kâinatta her varlığın Allah'ın kulu olduğunu anlamayan insanlar fitne içindedir.

Akıllardaki fitne bitmeden, şer duygu ve düşüncesi bitmez.

Fitne bitmeden, kötülüklerin geldiği yer kurutulamaz.

Şerri Allah'ta aramayı bırakmalıyız, kaderi doğru yorumlamalıyız.

Şerri, kendimizde aramalıyız.

Şerre sebep olan, birbirimize ektiğimiz bilgilerde aramalıyız.

Şerri, çocuklarımızın eğitiminde aramalıyız.

Allah'a iftira atmayı bırakmalı, kötülüğü kendimizde aramalıyız.

Beyinlere nasıl kötülük tohumları ekiyoruz, çok iyi düşünmeliyiz.

Hayır da şer de Allah'tandır dediğimizde, şerri Allah'ta aradığımızda ne kadar büyük bir gaflete düşüyoruz.

Ve bu gaflette yaşıyoruz ve çocukların beyinlerine bu yalanı ekiyoruz.

Küçükken çocuklarımızın beyinlerine ne ekiyorsak, onlar büyüdüklerinde, beyinlerine ekilen bu bilgilere dayalı hareket ederler.

Eğer zulme dayalı bilgiler ekiyorsak, eylemler de ona göre şekillenir.

Eğer rahmete dayalı bilgiler ekiyorsak, eylemler de ona göre olur.

Bilge kişiler hep, çocukların iyi yetiştirilmesinden bahsetmişlerdir.

Çocuklar bir ülkenin geleceğidir.

İlim üzere yetiştirilen çocuklar, elbette bir ülkenin gelişmesine katkıda bulunacaklardır.

Hurafeler, korkular üzere yetiştirilen çocuklar, bir ülkenin yıkılıp gitmesine yol açacaklardır.

İşte hayır ve şer konusu, akıllara ekilen bilgilere bağlı olarak değerlendirilmelidir.

Bir toplumda şer varsa, o toplumun nasıl bir eğitimle yetiştiği incelenmelidir.

Bir toplumda ilim, irfan, hayır varsa, çocuklar erdemli bir eğitimden geçmiş demektir.

Çocuklar iyi yetiştirilmelidir.

Çocukların eğitimi anne babadan başlar.

Çocuklar ilim ve edeb üzere yetiştirilmelidir.

Hazreti Muhammed'in bu konuda çok güzel sözleri vardır.

"Çocukken öğrenilen ilim taşa nakşetmek gibidir. Yaşlıyken öğrenilen ilim ise suya yazmak gibidir." İbn Abbas (bk. el-Camiu's-sağır, 1/254; Kenzu'l-Ummal, h. No: 2759)

"Çocuklarınızı güzel yetiştirin, onlara güzel sözler edin"

"Hiçbir anne baba çocuğuna güzel ahlâktan daha hayırlı bir mîras bırakmamıştır." (Tirmizî, Birr, 33)

Bir anne babanın çocuğuna bırakacağı en güzel miras, öncelikle kendilerinin edeb ve ahlaklı olmalarıdır.

Çocuğun hayat yolculuğu anne babanın kucağında başlar.

Çocuk anne babayı kendine örnek alarak büyür.

Çocuk en güzel terbiyeyle eğitilmelidir.

Ahlaklı yetiştirilmelidir.

Anne baba öyle olmalıdır ki çocuklar da onlar gibi olsun.

Çocukların büyüme aşamasında, onlara öğretilecek her davranış ileride çocuğun yaşam biçimi olacaktır.

Çocuklara verilecek terbiye ve ahlak, çocuğun gelecekte huzuru bulmasına ve çevresine de huzur vermesine yol açacaktır.

Çocukların yanında nasıl konuşulacak, nasıl davranışlar sergilenecek çok önemlidir.

Çocuk, anne babanın konuşmalarını ve onların davranışlarını taklit edecektir.

Anne babalar çocukların yanında güzel davranışlar sergilemelidir.

Davranışları iyiliğe güzelliğe kapılar açmalıdır.

Çünkü çocuk beyni hemen kendine örneklendirir.

Bundan dolayı anne babalar mutlaka ve mutlaka çocukların yanında güzel kelimelerle konuşmalıdır, güzel davranışlar sergilemelidir.

Çocuklar olumlu kelimelerle büyütülmelidir.

Kur'ân'da bu konuda çok güzel bir uyarı vardır.

“Güzel kelimelerle konuşun, zararlı kelimeler kullanmayın.”

İbrâhîm Sûresi 24: “Kelimeten tayyibeten-Güzel kelimeler.”

İbrâhîm Sûresi 26: “Kelimetin habîsetin-Zararlı kelimeler.”

İbrâhîm Sûresi 24: “E lem tere keyfe daraballâhu meselen kelimeten tayyibeten ke şeceretin tayyibetin asluhâ sâbitun ve feruhâ fis semâ.”

Meâli: “Görmez misin? Allah, temizlenmiş olanların kullandığı kelimeleri, misal olarak nasıl vurgular. Güzel sözler; köküyle sapasağlam duran ve gökyüzüne dallarını uzatan ağaçlar gibidir.”

İbrâhîm Sûresi 26: “Ve meselu kelimetin habîsetin ke şeceretin habîsetinictusset min fevkıl ardı mâ lehâ min karâr.”

Meâli: “Kötü niyetli olanların kullandığı kelimelerle durumları da; yeryüzünde kökünden sökölüp gitmiş, bir dengede duramayan hastalıklı ağaçlar gibidir.”

Anne babaların çocuklarına kullandığı kelimeler, kendilerinin durumunu gösterir.

Anne babanın aklı ne ise, ağızlarından çıkan kelimeler de o akıla bağlı akar.

Anne babanın aklı neyle yoğrulmuşsa, ağızlarından da ona göre kelimeler çıkacaktır.

Öncelikle anne babalar, olumlu konuşmayı öğrenmelidir.

Bunun için öncelikle onlar eğitilmelidir.

Eğitilmelidir ki yetiştirecekleri çocuklar iyi yetiştirilsin.

Çocuklara söylenecek her olumlu ya da olumsuz söz, onların beyinlerine kodlanacaktır.

Ve onların duygu ve düşünceleri de ona göre oluşacaktır.

Anne babanın çocuklarına söylediği olumlu ya da olumsuz bir söz, nelere kapı açıyor ya da hangi kapıları kapatıyor ince ince düşünölmelidir.

Çocuklarla olumlu kelimelerle konuşulmalıdır.

Onlara bir şey anlatırken, kelimelerin olumlu olmasına dikkat edilmelidir.

Asla onlarla negatif-olumsuz sözlerle konuşulmamalıdır.

Dillerden ilim dolu, edeb dolu sözler akmalıdır.

Çünkü anne baba neyse çocuk da onlara benzeyecektir.

Anne, baba birine zarar vermemelidir ki çocuk da onları kendine örnek alsın.

Anne, baba çevresine yardım için koşmalıdır ki çocuk da onları kendine örnek alsın.

Anne, baba yaşlılara, ihtiyaç sahiplerine koşmalı ki çocuk da onları kendine örnek alsın.

Anne baba hayvanlara, bitkilere, doğaya iyi davranışlar içinde olmalı ki çocuk da onları kendine örnek alsın.

İşte çocuk kötülüklerin değil iyiliklerin önemini anlayacak şekilde yetiştirilmelidir.

Anne, baba çocuklarına iyilikle, kötülüğün aynı olmadığını öğretmelidir.

Fussilet Sûresi 34: “Ve lâ testevîl hasenetu ve les seyyieh idfa billetî hiye ahsenu fe izellezî beyneke ve beynehu adâvetun ke ennehu veliyyun hamîm

“İyilik kötülük bir değildir-Ve lâ testevîl hasenetu ve les seyyieh.”

“Kötülüğü en güzel şekilde önle-idfa billetî hiye ahsenu.”

“Önle ki, aranızda olan düşmanlık, sıcak bir dostluğa dönüşsün-fe izellezî beyneke ve beynehu adâvetun ke ennehu veliyyun hamîm.”

Bu âyeti de iyi okumalıyız, iyi anlamalıyız.

1- İyilik kötülük bir değildir.

2- Kötülüğe kötülükle karşılık verme.

3- Kötülüğe iyilikle karşılık ver ki karşı taraf yaptığı kötülükten utansın ve pişman olsun ve bir daha kimseye kötülük yapmamaya gayret göstere.

4- Kötülüğü en güzel bir şekilde önle, önle ki yapılan kötülüğün sonucu büyük bir ders alınsın ve bir daha kötülük yapma eylemi olmasın.

Hakk, bâtil bir değildir.

İyilik, kötülük bir değildir.

Zalim amel, salih amel bir değildir.

Cennet cehennem bir değildir.

İyilik kötülük bir diyenler, kötülük de Allah'tandır diyenlerdir.

Varlığın birliğini görmek başka bir şeydir, amelleri iyi okumak başka bir şeydir.

Bedenleri yaratanı bir görmek başka bir şeydir, kişilerin yaptığı zulmü iyi okumak başka şeydir.

İyilik kötülük asla bir değildir.

Allah insanı, çevresine rahmet olsun diye yarattı.

Zulüm etsin diye değil.

Enbiyâ Sûresi 107: "Biz seni, çevrene rahmetten başka bir şey içinde olma diye gönderdik."

İşte insan her zaman iyilik içinde olmalıdır.

Kibrine düşüp, zalimlik yapmamalıdır.

Allah'ı iyi anlamalıdır, her zaman O'na tevekkül içinde olmalıdır.

Enfâl Sûresi 37: "Li yemîzallâhul habîse minet tayyibi ve yecalel habîse badahu alâ badın fe yerkumehu cemîan fe yecalehu fî cehennem ulâike humul hâsirîn."

Diyanet Meâli: "(Bu toplama) Allah'ın murdarı temizden ayıklaması (mü'mini kâfirden ayırması) ve bütün murdarların bir kısmını diğer bir kısmının üstüne koyup hepsini yığarak cehenneme atması içindir. İşte onlar ziyana uğrayanların kendileridir."

Tevhîd-i Kur'ân Meâli: "Temiz huylu olanla kötü huylu olan Allah'ın hakikatlerini anlayıp anlamadığına göre ayırt edilir. Onların bazısı bazısını kötü huylu yapar. Böylece o hâlde olanlar bir arada bulunur. İşte o kötü şeyler

yapanlar yakıp yıkıcı haller içindedirler. İşte hüsrana uğrayanlar onlardır.”

Diyanetin meâline bakarsak, murdar olanları Allah üst üste koyacak bir yığın hâlinde cehenneme atacak...

Tevhîd-i Kur’ân meâline bakarsak, hakikatleri anlayan temiz huylu olandır, anlayamayan ise kötü huyludur.

Demek ki Allah’ı idrak eden, onun hakikatlerine arif olan zerre kadar kötülük içinde olmayacaktır.

İşte kötülüğe düşmemenin yolu, Allah’ı ve varlıktaki O’nun hakikatlerini iyi anlamaktır.

Bir insan Allah’ın her an kendinde olduğunu bilirse, tüm vücûdun her zerresi onun hakikatleriyle kaplanmış tır idrakinde durursa asla kötü huylu olmaz.

Ama Allah’a ârif olamayan, hakikatleri anlayamayan, benlik içinde yaşayan kimsenin yaşantısı hep kendi egosu için yaşamak olacaktır.

Ve kendi egosu için hareket etmek, onu kötülüğe düşürecektir.

İşte atalarımızın söylediği “ağaç yaş iken eğilir sözü” çocukların iyi yetiştirilmesi içindir.

Çocukların iyi yetiştirilmesi, toplumun en önemli görevidir.

Allah hakikatinin ne olduğunun eğitimiyle, güçlü bir imana sahip olacak şekilde yetiştirilen çocuklar çevrelerine huzur yansıtacaklardır.

İyi yetiştirilmiş çocuklar, bir toplumun gelişmesine katkı sağlayacaklardır.

İyi yetiştirilmemiş çocuklar, toplumun yozlaşmasına, yıkılıp gitmesine sebep olacaklardır.

Bir memleketin en önemli meselesi, çocukların iyi bir eğitimle eğitilmesidir.

Onun için çocuklar ilim, edeb, ahlak, adalet üzere yetiştirilmelidir.

İlim üzere yetiştirilen çocuklar, öncelikle Allah'ın varlığı yaratmadaki ilmiyle tanışacaklardır.

Ve böylelikle toplumun ilmî kalkınmasına katkı sağlayacaklardır.

Edeb üzere yetiştirilen çocuklar, öncelikle her varlığın ardında o varlığı tutanın Allah olduğunu öğreneceklerdir.

Ve böylece toplumda edebli davranışlar sergileyeceklerdir, birliği, beraberliği, sevgiyi, saygıyı, çalışkanlığı getireceklerdir.

Ahlak üzere yetiştirilen çocuklar, öncelikle "Allah'ın ahlakı" hakikatiyle yetiştirileceklerdir.

Halk'a Hakk nazarıyla bakmanın ahlak olduğunu öğreneceklerdir.

Yaratılan her bir varlığın, yaratılış fitratına göre, varlığa hakça yaklaşmak olduğunu öğreneceklerdir.

Ve böylece mesleğinde, davranışlarında ahlaklı, dü-rüst olacaklardır.

Allah'ın varlığı yaratmadaki "El Âdil" esmasını iyi öğrenen çocuk, adaletin ne olduğunu öğrenecektir.

Adalet duygusuyla yetişen çocuk, toplumun âdil olmasına kapılar açacaktır.

İşte bu eğitimle yetişen çocuklar, kötülöklere meyil etmeyeceklerdir.

Onlar hep iyiliklere meyledeceklerdir.

Eğitim bundan dolayı çok kutsaldır.

İşte bundan dolayı çocuklar, Allah hakikatini iyi bilecek şekilde yetiştirilmelidir.

Çünkü Allah hakikatini bilen çocuklar çevrelerine zerre kadar kötölük içinde olmayacaklardır.

ALLAH HAKİKATİ

İnsanın kötülüğe meyletmemesi için, Allah hakikatine erişmesi gerekir.

Kendini yüce görüp, başkasına hor bakmaması için, Allah'ın ne olduğunu iyi bilmesi gerekir.

Kibre, oradan iblisliğe, oradan şeytanlığa düşmemesi için kendi aslının ne olduğunu iyi düşünmesi gerekir.

Allah'ı layıkıyla bilen insan, zerre kadar kötülüğe meyletmeyecektir.

Şerri Allah'tan bilmeyecektir.

Her türlü ortaya çıkan kötülüğün, kendi düştüğü benlikten, kendini üstün görmesinden, başkasına hor bakmasından ileri geldiğini anlayacaktır.

İşte bunun için insan, kendine bahşedilen aklı, Allah'a şahit olmak için işletmesi gerekir.

İnsanlar genelde sadece Allah'a inanır, ama Allah'ın ne olduğunu düşünmez.

Toplumda hep Allah dedik, ama "Allah'a şahitlik nedir?" bilemedik.

Allah'a nerede, nasıl şahit olunur bilemedik.

Ezanda her gün 20 defa okunan "Eşhedü-şâhit ol" sözünü duyduk.

Şahitliğin yolu nedir, yöntemi nasıldır bilemedik.

Allah dedik inandık, fakat kendisini göremedik.

"Görünür mü görünmez mi?" onu dahi bilemedik.

Allah'a kendi vücûd varlığımızda şahit olmayı öğrenemedik.

Allah'ı Allah ile tanımayı bilemedik.

Allah bize; "size şah damarınızdan yakınım" diye bildirdi, bizler onu göklerde bir yerlerde sandık.

Allah'a olan yolculuk, kendi içsel boyutumuza idi, seyr-i sulûk yapmak nedir, öğrenemedik.

Miracın sırrı, tenden cana olan ilmi, idrâki yolculuktu, göklere çıkılıyor sandık.

Miraç, kendi vücûd şehrimizde nice hakikate erişmekti, nasıl olur öğrenemedik.

Sadece Allah'a inandık, O'na şahit olmadık.

Her inanç kendine göre bir Allah'a inandı.

İnanıldığı Allah'ın adı ile kendi gibi inanmayana saldırdı.

Her inancın inandığı Allah farklı mıydı?

Neydi Allah denilen?

Neydi şâhitlik makamı?

Allah dedik inandık.

Sözünü duyduk, özü ne bilmedik.

Var mı yok mu anlamadık.

Allah dediğimiz nedir?

Var mıdır, yok mudur?

Varsa nerededir?

Peki yoksa, Allah denilen nedir?

Bedensel bir boyut mudur, bir güç müdür, beyaz bulut misali bir nûr mudur?

Şekli, şemâli var mıdır?

Bizim gibi biri midir?

Bir şeye benzer mi?

Hiçbir şeye benzemez mi?

Yoksa her şeye benzer mi?
O'nu biz mi var ettik, biz mi isimlendirdik?
Korkularımız, ihtiyaçlarımız, sonucu sığınacağımız
bir güç mü hayal ettik?
O mu bizi var etti, biz mi O'nu var ettik?
Bizi var eden kimdir, varsa onu var eden kimdir?
Bu evren nasıl var olmuştur?
Yoksa! Evren hep var mıydı?
Bu Evren kendiliğinden mi olmuştur?
Biz nasıl var olduk?
Biz hep var mıydık?
Biz de kendiliğimizden mi oluştuk?
Bu Evreni de bizi de var eden midir?
O da var ise, O da var olmuş mudur?
Varsa O'nu kim var etmiştir?
Evet, neydi Allah?
Hiç görünmeyen midir?
Yoksa! Her an görünüp duran mıdır?
Gökte bir yerde midir?
Yoksa! Her an her varlıkta olan mıdır?
Varlığın dışında mıdır, içinde midir?
Varlığın içini de dışını da saran mıdır?
Şekli, şemâli, gözü, kulağı, bir vücûdu var mıdır?
Görür, işitir mi?
Görür işitirse, görmesi işitmesi nasıldır?
Kızması, öfkelenmesi olur mu?
O'nun da bizim gibi ihtiyaçları olur mu?
Gökte midir, yerde midir, nerededir?
Gökte ise, nerededir, evrenin içinde midir, dışında mıdır?

Yalnız başına mıdır?

Yanında yardımcıları var mıdır?

Evet, nedir Allah?

İyiliği de kötülüğü de veren miydi?

Şer gerçekten O'ndan mıydı?

Yoksa kötülükleri biz yaptık, O'nun üzerine mi attık?

Yaptığımız kötülükler nereden geliyordu?

Her varlığa bir kader çizmiş ise, varlık da o kaderi mi oynuyordu?

Yaptığımız kötülükler de kaderin yazılımı mıydı?

Kader neydi?

Hâl ve davranışlarımız, amellerimiz, tercihlerimiz, kararlarımız, tembelliğimiz ya da çalışkanlığımız, hep onlar da kader miydi?

Küçük bir çocuğa yapılan zulmü, vahşice öldürülen kadınlara erkeklere yapılan zulmü de mi o yazmıştı?

Kötülüklerin kaynağı neydi, O muydu?

Kötülükler bizden miydi O'ndan mıydı?

O'na isnat ederek, dinler, peygamberler, kitaplar, cennetler, cehennemler, oluşturduğumuz muydu?

Yoksa! Bunların başka karşılıkları var mıydı?

Allah ismini sunan kimdi, O muydu?

Yoksa! Bu ismi insanoğlu mu koymuştu?

İnsanoğlu neyi gördü de Allah dedi?

Doğumlar, ölümler nedir?

Bu geliş bu gidiş nereyedir?

Bu varlıktaki işleyiş nedir?

Bu nasıl olmaktadır, bunu kim yapmaktadır?

Yoksa! Kendiliğinden mi olmaktadır?

Varlığın geldiği kaynak nedir?
Aktığı yer neresidir?
Varlık nasıl şekillendi?
Varlık nasıl sıfatlandı?
Varlık nasıl bedenlendi?
Varlıktaki hareketlilik neydi?
Hareketliliği yapan kuvvet neydi?
Zamandan önce zaman var mıydı?
Mekândan önce mekân var mıydı?
Bizden ayrı mıydı?
Her an bizimle miydi?
Görünen şu vücûdlarımız nasıl çalışmaktadır?
Kâlblerimiz nasıl atmaktadır?
Nefes alıp veren biz miyiz?
Kanımız her an nasıl vücûdumuzu dolaşmaktadır?
Hücrelerimiz her an nasıl bir işleyişle çalışmaktadır?
Bunlar hep nasıl olmaktadır?
Tesadüfen mi olmaktadır, yoksa bir güç mü yapmaktadır?
Kendi vücûdumuza neden hâkim değiliz, yaşlanmayı ölümü neden durduramıyoruz, akan zamana neden hükümümüz yok?
Kendi vücûdumuzda olan işleyişte bile, zerrece bizim yaptığımız bir şey yok.
Evet, neydi Allah?
Var mıydı, yok muydu, Allah dediğimiz neydi?
Neden kendini hiç göstermedi?
Yoksa! Hep gösterip duruyor da biz mi göremiyoruz?
Her inancın, inandığı Allah ayrı mıydı?

Müslüman'ın, Mûsevi'nin, İsevi'nin, Budist'in ve nice inancın Allah'ı ayrı mıydı?

Her inancın Allah'ı, o inançta olanı cennete alıyor, diğerlerini kâfir sayıyor, onları cehenneme mi atıyordu?

Her inançta olana farklı bir kitap mı sunuyordu?

Kur'ân, Müslümanların, İncil Hristiyanların, Tevrat Mûsevilerin miydi?

Kitaplar tüm insanlara ortak olarak değil de, bir gruba mı gelmişti?

Kendi gönderdiği kitabı koruyamamış, o kitap bozulunca, onun yerine yeni bir kitap mı göndermişti?

Müslüman ülkede doğan bir çocuğa iltimas geçiyor, diğerlerini kâfir mi yaratıyordu?

Ya da diğer inançta olanlara iltimas geçiyor, diğerlerini kâfir mi yaratıyordu?

Evet, neydi Allah?

Farklı dinler, inançlar, ibadetler, ibadethaneler sunan mıydı?

Yoksa! O'nun adına, farklı dinler, farklı inançlar, farklı ibadetler, farklı ibadethaneler kurduğumuz muydu?

Farklı inançta olanlara, farklı ibadetler öğreten miydi?

Kitap gönderen, sonra da onu bozulmuş deyip yeni bir kitap gönderen miydi?

Cennet, cehennem, huri, gılman sunan mıydı?

İmam, müftü, papaz, haham gibi kurumlar sunan mıydı?

Yoksa! O'nun adına bunları hep biz mi yaptık?

Kendi elçisi diyerek, insanlar arasından seçerek resûl, nebîler mi gönderdi?

Yoksa! resûl, nebî başka bir mânâ mı içeriyordu?

Erkeği, kadından üstün mü yarattı?

Birini diğëerinden üstün mü kıldı?

Kendi yarattığı kullar arasında ayrımcılık mı yaptı?

Kimilerini seven, kimilerini sevmeyen miydi?

Yoksa! Tüm bunları, O'nun adına kendi inancını üstün görenler mi söyledi?

Evet, neydi Allah?

Kadını insan yerine koymayan mıydı?

Kadını dövün diye bildiren O muydu?

Yoksa bu zulmü yapan, O'na iftira atan biz miydik?

Meâlleri buna göre yapan biz miydik?

Kadını, ikişer, üçer, dörder aldırın, cariye olarak sunan mıydı?

İstediğinde boşattıran, yerine yenisi aldırın, kadını eşya yerine koyan mıydı?

Kadınların çoğunu, cehennemlik ilan eden miydi?

Cennette de erkeklere sayısız kadın, memeleri yeni çıkmış kızlar sunan mıydı?

Yoksa! Bunlar birilerinin uydurması mıydı?

Evet, neydi Allah?

İstediğine hidâyet veren, istediğini saptıran mıydı?

İstediğine çocuk veren, istediğini kısır yapan mıydı?

Kimini zengin kılan, kimini fakir eden miydi?

Kiminin başını örttüren, kimini açık bıraktıran mıydı?

Kimini kâfir ilan edip, cihat adı altında kendi yarattığı kulların katline fetva veren miydi?

Bu kadar savaşı, gözyaşını, aç kalmaları, yoksulluğu, hırsızlığı, hak yemeyi, varlığa zulüm etmeyi, işkenceyi, vahşice öldürülmeleri, insanların mallarına mülklerine, ırzlarına çökmeyi O mu kader olarak sundu?

Yoksa! Bizler mi kaderi zalimce yorumladık?

Hep rahmetten bahseden bir Allah, ufacık bir çocuğa, zalimce öldürülen bir kadına rahmetini çok mu gördü?

Tüm bu zulümler neydi, nasıl yorumlanmalıydı?

Evet, neydi Allah?

Hep bize bilgiler verdiler, her inanç kendine göre yorumladı.

Her inanç kendi inandığı Allah'ı anlattı.

Hep korkular verdiler, emirler verdiler.

Her inancının emirleri farklıydı.

Oysa hiç şâhit olmadık.

Hiç görmediğimiz bir Allah'a inandık.

Hiç aramadık, hiç sorgulamadık.

Hiç merak da etmedik.

İşte varlık ortadaydı, görünüyordu.

Vücûdumuz ortadaydı, görünüyordu.

Duygularımız vardı, ihtiyaçlarımız vardı.

Doğuş vardı, ölüm vardı.

Geliş gidiş vardı.

Neydi tüm bunlar?

Bu âlem nereye akıyordu?

Bu âlem ne sırları saklıyordu?

Bu âlem nasıl bir âleme dönüşüyordu?

Hiç derinlemesine bakmadık, hiç anlamak için incelemedik.

Neydi tüm bunlar?

Neydi bu görünen âlem?

Nasıl var olmuştu?

Tesadüfen mi oldu, bir güç mü var etti?

O güç âlemden ayrı mıydı, âlem ile aynı mıydı?

Evet, neydi Allah dediğimiz?
Varsa neredeydi, nasıldı, şekli şemâli var mıydı?
Görünen bu âlem O'nun kendisi miydi?
Yoksa! Bu âlemin dışında bir yerde miydi?
Kendinden kendini mi açığa çıkardı?
Nasıl bir boyutta, nasıl bir şekilde açığa çıkış oldu?
Görünen bu âlemi inkâr etmek mümkün müdür?
Peki, görünen bu âlemi anlarsak, neye Allah dendiğini
anlayabilir miyiz?

Geçmiş zamanda yaşamış, o derin düşünen kâmil kişiler bu âlemden neye şahit oldular, neyi gördüler?

Evet, neydi Allah?
Yoksa! biz O muyuz?
Yoksa! O, biz mi?
Yoksa! O, hiç bir şey mi, O her şey mi?
Evet, neydi Allah?
İbrânîcede "El Hû" olarak kelâma döküldü.
Arapçaya "Allah" diye dönüştü?
"Hû" diye söylenmesi mi "Allah" diye söylenmesi mi
daha doğrudu?

"Hû" da dense "Allah" da dense neydi Allah?
"Lâ"nın sırrı, "İllâ"nın sırrı neydi?
Bir varlık cihetinde miydi?
Yoksa tanımlanamaz bir şey miydi?
Âlemlerin içinde miydi, yoksa ayrı bir yerde miydi?
Hep dillerde söylendi, ama hangimizde şahitlik oluştu?
Evet, insanoğlu hep bu soruların cevaplarını arar.

Lâkin saf düşünmenin, aramanın, sorgulamanın önüne geçtiler.

Soru sorma, dinden çıkarsın dediler.

Bizler hep korkutulduk.

Bilhassa dini alanlarda, düşünmeyi, araştırmayı teşvik etmekten çok, Allah korkusundan, cehennem korkusundan bahsedilir.

Allah yakar, cehenneme atar.

Allah'tan kork.

Allah maymun eder, Allah rezil rüsva eder.

Allah gökten başına yıldırım atar.

Allah fakir eder.

Allah öldürür, Allah kahreder.

Allah belanı verir, Allah cezayı verir.

Allah kör eder, sağır eder, Allah hor hakir eder.

Allah'ın cezası çok şiddetlidir.

Hep böyle sözlerle büyütüldük.

Korkulara düşürüldük, sağlıklı düşünmekten uzaklaştırıldık.

Allah hakikatine erişmekten uzaklaştırıldık.

Korkularla, karamsarlıklarla, umutsuzluklarla büyütüldük.

Ahiret korkusuyla, cehennem korkusuyla, zebani korkusuyla büyütüldük.

Kur'ân meâllerini de beynimize işlenen bu korkulara dayalı olarak yaptık.

Ve gün geldi Kur'ân'ı dikkatlice incelediğimizde anladık ki korkuyu veren şeytani hallerde olanlarmış.

Allah'ın anlaşılmasını istemeyenlermiş.

Anladık ki korkuyu veren şeytanmış.

Âl-i İmrân Sûresi 175: “İnnemâ zâlikumuş şeytânu yuhavvifu evliyâe hu fe lâ tehâfûhum ve hâfûni in kuntum mü'minîn.”

Meâli 1: “Şeytani hallerde olanlar korkuturlar, onları dost edinmeyin. Artık o hallerde olanların korkutmalarına kanmayın ve eğer inananlardan iseniz Beni anlamamaktan korkun.”

Meâli 2 “Şeytan korkutur, onu dost edinmeyin, onun korkutmalarına kanmayın ve eğer inananlardan iseniz Beni anlamamaktan korkun.”

Evet, âyette ne güzel belirtilmiş.

Korkuyu veren şeytanmış.

Şeytanı dost edinmemek gerekir.

Kişi kendi içindeki tüm şeytani duygu ve düşünceleri iyi tanınması gerekir.

Şeytan zalimleşmiş kişiye denilir.

Şeytan diye ayrı bir varlık yoktur.

Şeytanlaşmış, zalimleşmiş kişi vardır.

Âyette ne güzel belirtilmiş; “korkuyu veren şeytandır.”

Anladık ki gönlünde korku olanlar ve bu korkuyu yayanlar Allah'ı anlamayan kimselermiş.

Anladık ki gönüllerde korku varsa, saf düşünmenin, aramanın, sorgulamanın önü kesiliyormuş.

Haşr Sûresi 13: “Le entum eşeddu rehbeten fî sudûrihim minAllahi, zâlike bi ennehum kavmun lâ yefkahûn.”

Le entum eşeddu : Elbette, siz, sizden, şiddetli, daha fazla,

Rehbeten : Korku, yılmak, çekinmek, titremek,

Fî sudûri-him min Allah : Kâlblerinde, gönüllerinde, içlerinde, Allah'a karşı,

Zâlike bi enne hum : İşte, bu, oldu, onlar,

Kavmun : Kimseler, insanlar, topluluklar,
Lâ yefkahûn : Yok, anlamak, idrak, bilmek,
anlayamayan,

Meâli: “Elbette sizlerden; içlerinde Allah’a karşı şiddetli bir korku taşıyanlar, işte onlar Allah’ı anlayamayan kimselerdir.”

Evet, anladık ki korku, hakikatleri anlamaya engel oluyormuş.

İçimize korkular koydular.

Düşünmekten uzaklaştırdılar.

Anlamaktan uzaklaştırdılar.

Sadece inanmaya kodladılar.

Bakara Sûresi 114: “Ve men azlemu mimmen mene mesâcidAllahi en yuzkere fîhesmuhi ve seâ fî harâbihâ ulâike mâ kâne lehum en yedhulûhâ illâ hâifîn lehum fîd dunyâ hızyun ve lehum fîl âhireti azâbun azîm.”

Meâli: “Allah’a bir teslimiyet içinde olanı, O’nun ismin-den söz eden kimseyi engelleyen ve onun yozlaşmasına gayret eden kimseden daha zalim kim vardır. İşte, ancak bir korku içinde olanlar o hakikatlere dâhil olamazlar, yaşamlarında bir kaybetmişlik vardır ve onlar sonunda acı sıkıntılardadırlar.”

Evet, ne güzel bildirilmiş; “bir korku içinde olanlar o hakikatlere dâhil olamazlar.”

İnsan, Allah hakikatine erişmek istiyorsa, korkulardan arınmalı, sıyırılmalı, kurtulmalı.

Korkusuzca hakikatleri araştırmalı.

Kur’ân’da ne güzel bildirilmiş; “hakikatlere ulaşanlara korku yoktur.”

Neml Sûresi 10: “Yâ Mûsâ lâ tehaf innî lâ yehâfu ledeyyel murselûn.”

Meâli: “Ya Mûsâ! Korkma, muhakkak ki Benim katımda hakikate ulaşanlara korku yoktur.”

Ne güzel bildirilmiş.

Allah’ı anlayan korku içinde olmaz.

Hakikatlere erişenler, korkudan arınırlar.

Allah, korkunun değil; sevginin, merhametin, şefka-
tin sırrı imiş.

İnsan korkudan arınmalı, korkutanın korkutmasına
kanmamalıdır.

Beyinlere korku duyguları ekilmemelidir.

Allah’ı layıkıyla anlayan her insan, korkulardan kurtulur.

Allah, âyetlerini korku vermek için sunmamıştır.

İsrâ Sûresi 59: “Ve mâ nursilu bil âyâti illâ tahvîfâ.”

Ve mâ nursilu : Göndermedik, sunmadık, açığa çıkarmadık,
Bi el âyet : Bir âyet, işaret, delil, varlıktaki nitelikler,
İllâ tahvîfâ : Korku, çekinmek, tedirgin olmak,

Meâli: “Biz korku vermek için bir âyet göndermedik.”

Ne güzel belirtilmiş, korku vermek için bir âyet su-
nulmamış.

Anlamak, idrak etmek, şâhit olmak için varlıktan nice
işaretler sunulmuş.

Kur’ân’ın incelediğimizde anladık ki korku şeytandan,
korkusuzluk Allah’ı idrak etmekten geliyormuş.

Kur’ân’a göre kimlerde korku yoktur:

Gönüllerinde iman yeşermiş olanlarda...

Yüzünü Allah’a dönenlerde...

Allah’a şâhit olanlarda...

Fena hallerden kurtulanlarda...

Oku makamına erenlerde, okuyanlarda, anlayanlarda...

Varlıkta Allah'ın âyetlerine şâhit olanlarda...

Mü'minlik makamına erenlerde...

Allah'ı evliya edinenlerde...

Varlığının sahibinin Allah olduğunu bilenlerde...

Allah'a ortak koşmayanlarda...

Kimin gönlü iyilikler içinde ise...

Kim dosdoğru Allah'ın yolu üzere ise...

Kötülük yapmayanlarda, hayırlı çalışmalarda olanlarda...

Nereye dönerse dönsün, her yerde Allah'ın cemâlini görenlerde...

Her anını Salât üzere geçirenlerde, yâni her an Allah'a bağlılık şuuruyla yaşayanlarda...

Kâlbinde sevgi, şefkat, merhamet olanlarda...

Annesine babasına öf bile demeyenlerde...

Kimseye zerre kadar kötülük etmeyenlerde...

Kâlb kırmayanlarda...

Çevresine yardım için koşanlarda...

Kâlbinde sevgi olanlarda...

Bakara Sûresi 112: "Belâ men esleme vechehu lillâhi ve huve muhsinun fe lehû ecruhu inde rabbihî ve lâ havfun aleyhim ve lâ hum yahzenûn."

Belâ men esleme	: Hayır, bilakis, evet, kim, teslim etti, oldu,
Veche-hu li Allah	: Vechini, yüzünü, Allah'a
Ve huve muhsinun	: O, muhsin, iyiliklerde olan,
Fe lehu ecru-hu	: Artık, onun, karşılığı,
İnde rabbi-hi	: Katında, ona ait, Rabbi, vücûdlandırıran,
Ve la havfun aleyhim	: Yok, korku, onlara,
Ve lâ hum yahzenûne	: Yok, onlar, mahzun olmak,

Meâli: "Bilakis kim yüzünü Allah'a döner, tüm varlığı ile teslim olursa ve o iyiliklerde olursa, artık onun karşılığı

kendini vücûdlandırana ait olan hakikatlerdir ve onlara korku yoktur ve onlara mahzun olmak yoktur.”

Her kim yönünü, Allah’a anlamak için kendine ve varlığa döndürür, bir tefekkür içinde yaratılışı anlamaya başlarsa, Allah hakikatine erişecektir.

Ve o kişi korkularla değil, heyecanla ve hayretle hareket edecektir.

Bakara Sûresi 38: “Men tebia hudâye fe lâ havfun aleyhim ve lâ hum yahzenûn.”

Fe men tebia	: Artık, kim, tâbi olan, uyan, o yol üzere olan,
Hudâye	: Dosdoğru yol üzere, yol gösteren, yolun,
Fe lâ havfun aleyhim	: Artık, korku yoktur, onlara,
Ve lâ hum yahzenûne	: Onlar mahzun olmazlar,

Meâli: “Kim dosdoğru yolumuz üzere olursa, artık onlara korku yoktur ve onlara mahzun olmak da yoktur.”

Kim, Allah’ın gösterdiği yol üzere olursa, ki o yol kişinin kendi vücûdu ve varlığın kendisidir, nice hakikatlere erişecektir.

Hakikatlere erişen gönül, korkulardan sıyrılır, anlama heyecanı içinde olur.

Bakara sûresi 62: “İnnellezîne âmenû vellezîne hâdû ven nasârâ ves sâbiîne men âmene billâhi vel yevmil âhiri ve amile sâlihan fe lehum ecruhum inde rabbihim ve lâ havfun aleyhim ve lâ hum yahzenûn.”

Meâli: “Muhakkak ki iman eden ve hakikate yol gösterenler ve hakikat yolunda yardımcı olanlar ve kendi yollarını terk edip Allah’ın gösterdiği yola iman eden kimseler ve sonlarına inanan kimseler ve hayırlı çalışmalarda olanlar, işte onların karşılığı; kendilerini vücûdlandırana

ait hakikatlerdir. Onlara korku yoktur ve onlara mahzun olmak yoktur.”

Bakara Sûresi 262: “Ellezîne yunfikûne emvâlehum fî sebîlillâhi summe lâ yutbiûne mâ enfekû mennen ve lâ ezen lehum ecruhum inde rabbihim ve lâ havfun aleyhim ve lâ hum yahzenûn.”

Meâli: “Allah yolunda, varlığının sahibinin Allah olduğunu bilip infak edenler, sonra da eski hallerini takip etmeyenler, infak ettiklerinin Bize ait olduğunu bilenler, işte onlara sıkıntı yoktur, karşılıkları Rabbin katındandır ve onlara korku yoktur ve onlara mahzun olmak da yoktur.”

Bakara Sûresi 277: “İnnellezîne âmenû ve amilûs sâlihâti ve ekâmûs salâte ve âtevûz zekâte lehum ecruhum inde rabbihim ve lâ havfun aleyhim ve lâ hum yahzenûn.”

Meâli: “Muhakkak ki iman edenler ve dosdoğru hakk yolunda çalışanlar ve her an Hakk’a bağlılık şuuruyla hareket edenler ve temizlenme içinde olup kendilerinde olanı paylaşanlar, işte onların karşılıkları Rabbin katındandır ve onlara korku yoktur ve onlara mahzun olmak yoktur.”

Âl-i İmrân Sûresi 170: “Ferihiîne bi mâ âtâhumullâhu min fadlihî, ve yestebşirûne billezîne lem yelhakû bihim min halfihim ellâ havfun aleyhim ve lâ hum yahzenûn.”

Meâli: “Onlar; Allah’ın sunduğu hakikatlere ulaşmanın, O’nun lütuflarını anlamanın rahatlığı içindedirler. Onlar; onları takip edecek olan ve o hakikatleri anlamayı isteyenler için, sevindirici bilgiler verirler. Onlara korku yoktur ve onlar mahzun da olmazlar.”

En’âm Sûresi 48: “Ve mâ nursilul murselîne illâ mu-beşşirîne ve munzirîn fe men âmene ve asleha fe lâ havfun aleyhim ve lâ hum yahzenûn.”

Meâli: “Hakikatleri gösterenler; ancak hakikatlerle sevindirmek ve hakikatlerimizi anlatıp uyarmanın dışında başka bir şey için açığa çıkmadı. Artık kim iman etmiş

ve arınmışsa, onlara korku yoktur ve onlara mahzun olmak da yoktur.”

Enbiyâ Sûresi 103: “Lâ yahzunuhumul fezeul ekberu ve tetelakkâhumul melâikeh hâzâ yevmukumullezî kuntum tûadûn.”

Meâli: “Onlar mahzun olmazlar, korkuları yoktur, yüce olanı bilirler ve onlar tüm varlıktaki gücün sahibine sarılırlar. İşte bu sizin her an sözlerinize uyan kimselerden olduğunuzdan dolayıdır, diye bildirilir.”

A'râf Sûresi 35: “Men ittekâ ve asleha fe lâ havfun aleyhim ve lâ hum yahzenûn.”

Meâli: “Kim fenalardan sakınır Allah’a ortak koşmazsa ve ıslah olursa, artık onlara korku yoktur ve onlara mahzun olmak da yoktur.”

Evet, anladık ki:

Kur’ân’ı layıkıyla alayanlar, asla korku içinde olmazlar.

Allah’ı layıkıyla idrak edenler, asla korku içinde olmazlar.

Mü’mîn’lik makamına erenler, İslâm’la şereflenenler, Müslüman olarak yaşayanlar, asla korku içinde olmazlar.

Allah hakikatini anlamanın yolu öncelikle korkulardan kurtulmaktır.

Yoksa kendi hevâmıza, zannımıza göre var ettiğimiz bir Allah inancı içinde oluruz.

Bu durum Kur’ân’da çok güzel belirtilmiştir.

Furkân Sûresi 43: “E raeyte men ittehaze ilâhe hu hevâ.”

Câsiye Sûresi 23: “E fe raeyte men ittehaze ilâhe hu hevâ.”

E raeyte : Gördün mü, anladın mı?

Men ittehaze : Kim, kimse, edinen, sarılan,

İlâhe hu : İlâh, sığındığı, o,

Hevâ hu : Hevâ, ego içinde, kendi çıkarında, haktan düşmek,

Meâli: “Hevâsını ilah edinen kimseyi gördün mü?”

Kendi hevâsına, zannına göre var ettiği bir ilâha tapmak, sığınmak.

Ve inandığı ilahla, kendi gibi inanmayana saldırmak, onu cehennemlik görmek.

Bizler hangi Allah’a iman ettik?

Hevâmıza göre inandığımız bir Allah’a mı, yoksa kendimizde ve her varlıkta şâhit olduğumuz ilâhi bir kudrete mi?

Hevâ; hava kelimesinden gelir, boşluk, boş olan, iki şeyin arasındaki uzaklık, batıl olan, aslı olmayan şeye yönelmek, düşmek, kişinin bâtil olan, zarar vermeye yönelik istekleri gibi anlamlara gelir.

Hevâsını tanrı edinmek; kendi yetiştığı aileden gelen bilgilere dayalı olarak zannına göre oluşturduğu hayali bir tanrıya inanmak anlamındadır.

Her inanç kendi atalarından miras kalan bir tanrıya inanır.

Hangi Allah’a inanıyoruz, çok iyi düşünmemiz gerekir.

Anne babamızdan miras olarak öğrendiğimiz, asla şâhit olmadığımız bir Allah’a mı?

Yoksa kendimizde ve her varlıkta şâhit olduğumuz sonsuz güç olan bir Allah’a mı?

Kur’ân buna en güzel cevabı veriyor.

Zuhurf Sûresi 22: “Bel kâlû innâ vecednâ âbâenâ alâ ummetin ve innâ alâ âsârihim muhtedûn.”

Bel kâlû innâ vecednâ	: Hayır, bilakis, dediler, biz bulduk,
Âbâe nâ alâ ummetin	: Atalarımız, bir yol, inanç üzerine,
Ve innâ ala âsârihim	: Biz, iz üzere, işaret, gösterge, adet, onlar,
Muhtedûn	: Gösterilen yol üzere olan, yolunda olan,

Meâli: “Bilakis, dediler ki: Biz atalarımızı bir inancın yolu üzerine bulduk ve biz onların gösterdikleri yol üzere, onların âdetleri üzere oluruz.”

Âyette belirttiği gibi, ne yazık ki, atalarımızdan miras gelen bir inancın getirdiği bir tanrıya inanıyoruz.

Annem babam, Allah’a inan dedi, ben inandım.

Ama önemli olan O’na şâhit olmaktı.

Ama bizlere şâhitlik nasıl olacak öğretilmedi.

Onun için Hazreti Muhammed, bu hassasiyeti çok iyi bildiğinden dolayı, ezanda günde 20 defa “eşhedü-şâhit ol” sözünü insanlığa duyurdu.

Hepimiz, aileden gelen, zannımıza, hevâmıza göre inandığımız, hiç şâhit olmadığımız bir Allah’a inandık, yöneldik.

Her çocuk, hangi ailede doğmuşsa, inancı da o ailenin inancına göre oluyor.

Tanrı inancı, din inancı, ibadetleri, cennet cehennem yorumları oraya kimin gireceği hep aileden gelen inanç mirasına göre oluyor.

Tanrı adına, din adına yaptığı yorumlar hep aileden gelen inanca göre oluyor.

Ve tâbii ki bu inanç, diğer farklı olan inançlara uymuyor, çünkü her çocuk hangi ailede doğmuşsa inancı da ona göre oluyor.

İşte kişi, kendi hayalinde kendi hevâsına göre inandığı tanrıyı yok etmeden, kendine dönmeden, kendini ve varlığı okumadan Allah hakikatine ulaşamıyor.

Aileden gelen miras olarak öğrendiğimiz tanrı inancımızı, yâni kendi hevâmıza göre var olduğunu düşündüğümüz tanrıyı yok etmeliyiz.

Yoksa Allah denilen ilâhî güçle hiç tanışamayız.

Her inanç, inandığı tanrıyı kendi yanında görür.

O tanrıya, kendi inancında olanları destekler, onları cennete alır, diğerlerini cehenneme atar diye inanır.

Her inanç, kendini seçilmiş, farklı görür.

Yalnızca kendi inanç grubunda olanların, gerçek iman edenler olduğuna inanır.

Kişi hakikati arıyorsa; ailesinden gelen hevâya dayalı, zanna dayalı bir tanrı inancını, din inancını, ibadet inancını bir kenara bırakmalı ve hakikatin ne olduğunu araştırmalıdır.

İnsan, din adına anlatılan bâtil şeylere yâni aslı olmayan şeylere yâni hurâfelere yönelmemelidir.

Yâni hevâsına göre hareket etmemelidir.

İnsanları inançlarına göre, cinsiyetlerine göre, mesleklerine göre, renklerine göre, milletlerine göre ayırma dönemini bitirmelidir.

İnsanlar birbirlerini; dinsiz, cehennemlik, kâfir gibi görme zulümlerini bitirmelidir.

Hazreti Mûsâ, ayrı bir din mi kurdu?

Hazreti İsâ, ayrı bir din mi kurdu?

Hazreti Muhammed ayrı bir din mi kurdu?

Yoksa hepsi Allah'ın dinini mi anlattı?

Hayır, hiç biri ayrı bir din kurmadı.

O kâmil insanlar, kendini bilmeyi, varlığı okumayı, tüm varlığın birbiriyle ortak bağlarını görmeyi ve sonuçta, her varlıkta olan ve tüm kâinatı tutan ilâhî kudreti anlamayı tavsiye ettiler.

Onlardan gelen hakikatleri neden unuttuk ya da anlamlarını değiştirdik.

Neden bu öğütleri unuttuk.

Elbette unutmayanlar da vardır, tertemiz sulplerden yetişenler de vardır.

Kadim emanete askla bagli olanlar da vardir.

Allah ne, dusunduk mu, arastirdik mi, shahit olduk mu?

Dinin hakikati ne, dusunduk mu, arastirdik mi?

Sunnet ne, seri'at ne, dusunduk mu, arastirdik mi?

Ne anlattilarsa inandik, sorguladigimizda ise korkular, dayatmalar verilerek dusunmekten, sorgulamaktan uzaklastirildik.

Ve her inanç grubu, kendi inancını üstün gördü, diğerini imansız gördü, kâfir gördü. Ve ona ama diliyle ama eliyle ama silahla saldırdı.

Hristiyan, Müslümana kâfir diye saldırdı.

Müslüman, Hristiyana kâfir diye saldırdı.

İnançlar hep böyle birbirine saldırdı.

Oysa yaratıcı tek değil miydi?

Hepimizde tecelli eden, O değil miydi?

Neden insanlar ayrı ayrı inançlara bölündü ve neden birbirlerini kâfir görüp cehennemlik ilan ettiler, çok iyi düşünmek gerekir.

Benim dinim diyerek bölünenler, yetmiyor kendi aralarında cemaat, tarikat, mezhep gibi ayrı yollara bölünüyorlar.

Yetmiyor her bir cemaat, tarikat bile kendi aralarında onlarca ayrı yollara bölünüyorlar.

Bizleri var eden Allah mı bunu istiyor?

Her bir inancın, Allah inancı bile farklı farklı.

Hep bunlar aileden, toplumdan miras kalan bilgilere göre oluyor.

Peki, gerçek nedir?

Kişi gerçeğe nasıl ulaşacaktır?

Hangi yola gitmeliyiz, hangi inancı takip etmeliyiz?

Kimin tanrısına inanmalıyız?

Nereye yönelmeliyiz, hakikati nerede aramalıyız?

Evet, hakikati arayan kişinin, yöneleceği tek şey; kendi vücûd kitâbı ve varlık kitâbı olmalıdır, oradaki ilmî değerler olmalıdır.

İnsan kendini ve varlığı okumalı, incelemeli, gözlemlemelidir.

Hazreti Mûsâ'ya, kutsal Tuvâ vadisinde nâlinlarını ve esasını terk ettirilmesinin hikmetini çok iyi düşünmeliyiz.

Allah, mûsâ'ya bildirdi.

Nâlinlarını çıkar.

“Fe ehlea naley ke-nâlinlarını çıkar, terk et.” (Tâ-Hâ Sûresi 12)

Allah, mûsâ'ya ayakkabılarını çıkar diye bildirdi.

Ayakkabı, ayakların giysisidir.

Ayaklar, gidilen yolun göstergesidir.

Gidilen yol, kişinin aklındaki duygu ve düşüncelere göre gittiği yoldur.

Nâlinlardan maksat, kişinin gittiği yoldur.

Allah, mûsâ'ya; “gittiğin yolu terk et, o yoldan dön” diye bildirdi.

“Gideceğin yol, hakikatin yolu olsun” diye bildirdi.

Gittiğin yol; senin yolun değil, Benim yolum olsun.

Yâ Mûsa! Ayakların seni hangi yola götürüyor?

O ayakkabılarla hangi yolda yürüdün?

O ayakkabılarınla firavunun sarayında kibir içinde yürüdün.

Ben benim dedin, ego içinde yürüdün.

Gittiğin yol firavunun yolu idi.

O yolda o ayakkabılarla yürüdün.

Gittiğin yol; atalarından öğrendiğin, içinde yargı barındıran, öfke barındıran, kibir barındıran bir yoldur.

O yolu bırak, Bana şâhit olacağın yolu bul.

Yâ Mûsa! Bir düşün, anla, gittiğin yol nedir?

Gittiğin yol benliğin, gururun, kibrin yoludur, anla.

Gittiğin yol; hurafelerin, gafletin yoludur, anla.

Gittiğin yol; başkasını hor görmenin, kendini yüce görmenin yoludur anla.

Gittiğin yolda, bana şâhit olmak yoktur.

Gittiğin yolda, bilmişlik, bencillik vardır, anla.

Gittiğin yolu bırak, o yolu terk et.

Gittiğin yolda; öfke, hiddet, kin, nefret vardır, anla.

Gittiğin yolda; gıybet, hasetlik, fesatlık vardır, anla.

Gittiğin yolda; senlik benlik kavgası vardır, anla.

İşte bu yolu terk et.

Seni bu yola götüren ayakkabılarını çıkar, artık o yolda gitme.

Gel benim yolumda ol.

Gel hakikatlerin yolunda ol.

Gel bana şâhit olma yolu olan, ilim yolunda ol.

Gittiğin yol; benlik yolu, benliği terk et.

Gittiğin yol; kesret diye gördüğün yoldur, terk et.

Gittiğin yol; vücûdu kendine nisbet etme yoludur, terk et.

Ya Mûsa! Gittiğin yolu anladın mı?

Ayakkabıların seni nereye götürüyor anladın mı?

Attığın adımlar seni nereye götürüyor anladın mı?

Duygu ve düşüncelerin seni nereye sürüklüyor, anladın mı?

Gittiğin yol; seni dünyaya, şöhrete esir ediyor, anla.

Gittiğin yol; seni paraya, mala, mülke esir ediyor, anla.

Gittiğin yol; firavunun yolu anla.

Yâ Mûsa! Seni kibre düşüren yolu terk et, o yola seni götüren nalinlarını çıkar.

Seni sûrette bırakan, özü görmekten uzaklaştıran yolu terk et.

Allah, mûsâ'nın üzerinden hepimize bildirdi.

Gittiğiniz yolu anlayın.

Duygu ve düşüncelerinizi anlayın.

Atalarınızdan gelen, hevâya, zanna göre bir Allah inancı barındıran o yolu terk edin.

Kibir yolunda yürümeyin.

Kin, nefret yolunda yürümeyin.

Benlik senlik kavgasında yürümeyin.

Gittiğiniz yol, edep yolu olsun.

Gittiğiniz yol, ilim, tefekkür yolu olsun.

Gittiğiniz yol, bana şâhit olduğunuz yol olsun.

Gittiğiniz yol, Tevhîd yolu olsun.

Gittiğiniz yol, bana teslimiyet ve tevekkül içinde olduğun yol olsun.

Gittiğiniz yol, benim ulvîyet yolum olsun.

Allah hepimize bildirdi; Ey insanoğlu!

Kibir yolunda yürüdüğün nalinlarını çıkar, o yolu terk et.

Benim yolum olan, ilim ve edep yolunda ol, o yolun nalinlarını giy.

Tâ-Hâ Sûresi:

9- Mûsâ'nın yaşadığı olayların bilgisi sana geldi değil mi?

10- Bir nûrun varlığını anladığında, ailesine demişti ki: O nûru anlamak için bekleyin, fark ettiğim o nûrdan

umarım ki size bir bilgi getiririm ya da o nûr üzere bir yol bulurum.

11-12- Böylece o nûra ulaştığında, o kutsal nidayı işitti: Ey Mûsâ! Seni vücûdlandırıran şüphesiz Benim. Artık gittiğin yolu bırak, dünyaya olan meylini, kendine nisbet ettiklerini bırak. Elbette sen, mukaddes bir yol olan birlik yolu üzeresin.

13- Sen Beni bir arayışla aradın. Öyleyse tüm kâinat-tan vahyolunan şeyi dinle.

14- İlah yoktur, sadece Ben varım, muhakkak ki ben Allah'ım. Bundan sonra Benim kulum olduğunu bil ve her an Bana bağlı olmanın şuuruyla hareket et. Hakikatleri anlama, anma içinde ol.

15- Muhakkak ki hakikati anlayacağın o vakit gelecektir. Aradıklarına karşılık bulmak için, içindeki o gücü anlamaya çalış. Herkes hakikatleri anlamak için gayret gösterebilirsin.

16- O hakikatlere inanmayan kimseler ve hevâlarına tâbi olanlar, seni hakikatlerin arayışından alıkoymasın, yoksa kendine yazık edersin.

17- Doğru diye bilip taşıdığın o şey nedir ya Mûsâ?

18- Dedi ki: Benim bilip taşıdığım, dayanağımdır ve onunla yaşam için gerekli nimetlere ulaşırım, benim için onda başka faydalar da vardır.

19- O bilip taşıdıklarını bırak ya Mûsâ, diye bildirdik.

20- Böylece o bilip taşıdıklarını bıraktı. Artık o yaşamın hakikatini arayan olmuştu.

21- Bildirdik: O hakikatleri ara ve hiç korkmadan arayışına devam et. Görünen âlemin ilk doğduğu kaynağın o hakikatini sana sunacağız.

22- İçindeki seni var eden bağlı olduğun o gücü anla. Diğer delillerimizle fenalardan geçerek o gücü tertemiz bir hâlde ortaya çıkar.

23- Sen âyetlerimizin yüceliğini anlayıp nurumuz üzere ol.

Sûrede ne güzel işaretler var.

Gittiğimiz yolda, hevâlarına tâbi olanlar, kibir yolunda yürüyenler, hakikatin arayışından uzaktırlar.

Yâni tanrı inancını aileden gelen bilgilerle taşıyanlar, hakikatleri düşünmeyenlerdir.

Kişi aradığı hakikate ulaşmak istiyorsa, aileden gelen bâtil olan, tüm bildiklerini, inançlarını, ibadetlerini bırakmalıdır.

19. âyette bu hakikat ne kadar güzel belirtiliyor.

“Bilip taşıdıklarını bırak.”

Yâni bilgi olarak aileden gelen, yargılayıcı, kibir içeren, ayrımcılık içeren inanç mirasını bırak.

Hakikati, kendinde ve varlıkta ara.

Bu kâinattaki her şey bir âyettir.

Yâni hakikatleri gösteren işarettir.

Anlatılan hurafeler, bizi varlık kitâbını incelemekten alıkoyarsa, asla hakikatlere ârif olamayız.

Hakikatler bizzat bu kâinat kitabının içindeki varlık sayfalarında vardır, yeter ki oraya bakalım, yeter ki oradan okuyalım, yeter ki gece gündüz orayı araştıralım.

İnsana verilen akıl bunun içindir, bakmak, gözlemek, araştırmak, düşünmek, insanı gerçeğe ulaştırır.

Kişi neden dünyaya yönelik düşünür de, kendi öz hakikatini düşünmez?

Neden başımıza gelen bir şeye isyan eder, o sıkıntıya kendimizi kilitleriz?

Neden dünya çıkarları ile ilgili bu kadar sıkıntılar, kaygılar yaşıyoruz?

Neden başımıza gelen şeyler, bizi hemen üzüntüye, isyana, ümitsizliğe sürükler?

Neden dünya şanına, makamına, parasına gösterişine esir oluruz?

Neden para için birbirimizi yeriz?

Neden birbirimize tahammül edemeyiz, neden birbirimizi yargılar dururuz, kötüler dururuz, birbirimizin arkasından konuşur dururuz?

Neden para için mesleklerimizde bile halka zararlı olan şeyler yediririz de hiç vicdanımız bile sızlamaz.

Neden bize sunulmuş olan akıllı, düşünmeyi, şuuru, varoluşu anlamak için de kullanmıyoruz?

Neden bize sunulmuş bedeni, havayı, toprağı, suyu, ısıyı, ince ince düşünmüyoruz?

Aldığımız bir arabanın, giysinin, eşyanın kıymetini biliyoruz da neden aldığımız bir nefesin kıymetini düşünmüyoruz?

O nefes bize ağaçlardan geliyor.

Neden arabamıza, eşyamıza sarılıyoruz da bir ağaca aynı sevgiyle sarılmıyoruz?

Neden, aciz olduğumuzu anlamıyoruz?

Bir ağaç, kuş, toprak, bitkiler, su, hava, hayvanlar, biz olmadan yaşayabilir.

Ama bizler onlar olmadan, hatta topraktaki bir mineral bile olmadan yaşayamayız.

Kişi içsel huzura ulaşmak istiyorsa, hevâsından kurtulmalıdır, kendine dönmelidir.

Bütün put edindiğı dünya çıkarlarından sıyrılmalıdır.

Kendi varoluşunu anlamak için tefekkürî bir yolculuğa adım atmalıdır.

İşte kişi, hevâsına göre, yâni aileden miras olarak gelen tanrı inancını yok etmelidir.

Kişi, gün gelir tüm ayrımcılık sunan inançlardan, din, mezhep, tarikat, cemaat ayrımcılığından sıyrılır kendindeki ve tüm varlıktaki tek olan ilâhî gücü anlar ve “Ben bir İnsanım” diyebilirse, İslâm’a yâni selamete, yâni içsel huzura ulaşır.

İnsan düşünmeli, bize nasıl bir Allah inancını kodladılar?

Bize, kendi zanlarında var ettikleri bir Allah’ı mı empoze ettiler?

Yoksa bizi ve cümle varlığı var eden bir Allah inancına mı yönlendirdiler?

Bize, Allah diye neyi anlattılar?

Yoksa anlattıkları, öfke dolu, hiddet dolu, zalimlik dolu olan, kendileri mi idi?

Yoksa bize anlattıkları, kendi zanları mı idi?

Yoksa anlattıkları, kendileri mi idi?

Herkes anne babadan gelen bilgilerle bir Allah’a inandı.

Peki, bize inandırılan ve bizim de inandığımız Allah neydi?

Biz nasıl bir Allah’a inandık?

Anne babamızın ve toplumun zanlarla anlattığı, ama hiç şâhit olmadığımız bir Allah’a mı inandık?

Yoksa, varlıkta tecellileriyle kendini gösteren, şâhit olduğumuz bir Allah’a mı inandık?

Yâni; anne babamızın ve toplumun hevâsıyla inandığı, zanlarıyla kendilerinin var ettiği bir Allah’a mı inandık?

Yoksa, bizi var eden, her an bizde tecelli eden, her yeri kudretiyle saran bir Allah’a mı inandık?

Yapılan Kur'ân meâllerinde nasıl bir Allah tarif edildi.

Bizlere nasıl bir Allah anlatıldı.

Bir bir inceleyelim.

(Aşağıdaki örnekler mevcut meâllerden alıntıdır.)

Acı çektirmek isteyen bir Allah tasviri...

“İnkâr edenleri ateşe sokacağız, derilerini pişirip acı çektireceğiz.” (Nisâ Sûresi 56)

Öfkelenen bir Allah tasviri...

“Geberesice, kahrolasica, lanet olasica, canı çıkasica.”
(Abese Sûresi 17, Müddessir Sûresi 19)

Kuluna; soysuz, zina mahsulü, soyu belirsiz, fırıldak diyen bir Allah tasviri...

“Zorba, soysuz, damgalanmış, çirkin, kötü huylu soysuz, kaba, şerefsiz, zina mahsulü, damgalı dalkavuk, soyu belirsiz, soysuz yordakçı, kaba, kof, asalak, fırıldak.” (Kalem Sûresi 13)

Kuluna sinirlenip, canları çıksın dediğine inanılan bir Allah inancı...

“Yalancılığı itiyat edinenlerin, bilgisizliğe saplanıp kalanların canları çıksın!” (Zâriyât Sûresi 10-11)

Gökten yıldırım gönderen kulunu çarpan bir Allah tasviri...

“Yıldırımları gönderir de onlarla dilediğini çarpar.”
(Ra'd Sûresi 13)

İntikam alan, suda boğan bir Allah inancı...

“İntikam aldık da hepsini denizde boğduk.” (A'râf Sûresi 136)

“Günahkârlardan intikam alacağız.” (Secde Sûresi 22)

Lanetleyen, gözleri kör eden, kulakları sağır eden bir Allah inancı...

“Allah’ın lanetlediği, sağır kıldığı ve gözlerini kör ettiği bunlardır.” (Muhammed Sûresi 23)

Kulu dua etmediği zaman, kuluna küsen, ona değer vermediğine inanılan bir Allah inancı...

“Duanız olmasa, Rabbim size ne diye değer versin.” (Furkân Sûresi 77)

İnsanların çoğunu cehennemlik yarattığına inanılan bir Allah inancı...

“İnsanların çoğunu cehennem için yarattık.” (A’râf Sûresi 179)

Kadınları dövmeyi emrettiğine inanılan bir Allah inancı...

“Yataklarında onları yalnız bırakın, nihâyet dövün.” (Nisâ Sûresi 34)

Dilediğine çocuk veren dilediğini kısır yapan, bir Allah inancı...

“Dilediğine çocuk verir, dilediğini de kısır kılar.” (Şurâ Sûresi 50)

Erkeklerle memeleri yeni çıkmış sayısız kız verecek diye inanılan bir Allah inancı...

“Ve memeleri yeni sertleşmiş yaşıt kızlar.” (Nebe Sûresi 33)

Erkeklerle dullar bakireler sunacak diye inanılan, bir Allah inancı...

“Dul ve bâkire eşler.” (Tahrîm Sûresi 5)

Kulunun üzerine gökten taş attığına inanılan, bir Allah inancı...

“Gökten üzerinize taş yağdırırım” (Mülk Sûresi 17)

Bazıları günah işledi diye; çoluk çocuk, kadın yaşlı demeden hepsini helak eden, suda boğan, toprak altında bırakan, yaşadığı yerleri altına üstene getiren bir Allah inancı...

Hûd Sûresi 82-83: “Emrimiz gelince oranın altını üstüne getirdik ve üzerlerine sağanak hâlinde, rabbin katında işaretlenmiş taşlar yağdırdık.”

Kasas Sûresi 58: “Oysa biz, bolluk içinde azmış nice şehir halkını helâk etmişizdir.”

Necm Sûresi 53: “Altı üstüne getirilmiş şehirleri devirip yıktı.”

Gökten kullarının üstüne taş, mermi yağdıran, kasırga gönderen, bir Allah inancı...

Mülk Sûresi 17: “Üzerinize taş, mermi yağdıran bir kasırga göndermeyeceğinden emin misiniz?”

Maymunu da aşağılayan ve insana aşağılık maymunlar olun, diyen bir Allah inancı...

Bakara Sûresi 65: “Aşağılık maymunlar olun demiştik.”

Kuluna taş olun, demir olun, dediğine inanılan, bir Allah inancı...

İsrâ Sûresi 50: “İster taş olun ister demir!”

Zalimi zalimlikte bırakan, zalimin zalimliğine göz yuman, zalimin topluma zalimlik yapmasına engel olmayan, zalimi doğru yola getirip, zalimliğini bitirmeyen bir Allah inancı...

Cumâ Sûresi 5: “Allah, zalimler topluluğunu doğru yola erdirmez.”

Kuluna; ateşten elbise giydiren, başlarından kaynar su döktüren, kulunu demir kamçılarla dövdüren bir Allah inancı. (Hacc Sûresi 19-22)

Tuzak kuran bir Allah inancı...

A'râf Sûresi 183: “Onlara mühlet veririm, şüphesiz benim tuzağım çok çetindir.”

Kuluna beyinsiz dediğine inanılan, bir Allah inancı...

Bakara Sûresi 142: “İnsanların beyinsizleri.”

Hırsızın elini kesin dediğine inanılan, bir Allah inancı...
(Mâide Sûresi 58)

Şairleri sapık, kötü, akılsız gören, bir Allah inancı...
(Şuarâ Sûresi 224)

Şeytanı görevlendiren, şeytanın şeytanlık yapmasına izin veren bir Allah inancı...

Mücadele Sûresi 10: “şeytan, Allah’ın izni olmadıkça, mü’minlere hiçbir zarar veremez.”

Kuluna kötülük dileyen, bir Allah inancı...

Ahzâb Sûresi 17: “Allah size bir kötülük dilerse.”

Râd Sûresi 11: “Allah bir topluma kötülük diledi mi, artık onun için geri çevrilme diye bir şey yoktur.”

Bazılarını köle, bazılarını efendi yapan, bir Allah inancı...

Rûm Sûresi 28: “Size verdiğimiz rızıklarda, emrinizde bulunan kölelerinizin de.”

Verdiği rızıkta kimini aç bırakan, kimin üstün kılan bir Allah inancı...

Nahl Sûresi 71: “Allah, rızıkda kiminizi diğerlerine üstün tutmuştur.”

İncinen, incindi diye lanet eden, horlayıcı azap hazırlayan bir Allah inancı...

Ahzâb Sûresi 57: “Allah ve resûlünü incitenlere Allah, dünyada ve ahirette lânet etmiş ve onlar için horlayıcı bir azap hazırlamıştır.”

Kulunun elinden, diğer bir kulunu öldüren bir Allah inancı...

Enfâl Sûresi 17: “onları siz öldürmediniz, onları Allah öldürdü.”

Evet, bizlere meâllerle hep böyle bir Allah inancı sundular.

Meâllerden böyle daha nice örnekler verebiliriz.

Kur'ân'da değildir sıkıntı, yapılan meâllerdedir.

Allah'ı doğru anlayabilmek ve anlatabilmek, Kur'ân'ı doğru okumak ve anlamakta gizlidir.

Maalesef, Kur'ân'ı anlamak için okumadık.

Sevap için okuduk.

Cennete gitme derdi için okuduk.

Sadece Arapçasını okuduk.

Anlamak isteyenlere de meâl okuma, dinden çıkar-sın, diye korkuttuk.

Oysa anladık ki Kur'ân'ın mânâsı çok derinlerde kal-mış, üstüne nice zalimce yorumlar konulmuştu.

Yapılan meâlleri incelediğimiz zaman, sanki erkeğe indirilmiş, her şeyi erkeğe sunmuş bir Allah algısı sunul-muştur.

Erkekerkil bir sesleniş algısı vardır.

Şimdi kendimize lütfen soralım:

Nasıl bir Allah'a inandırıldım?

Anne baba ve toplumumun zannına, hevâsına göre var ettiği bir Allah'a mı inandım?

Yoksa beni var eden, her şeyi var eden, her şeyde kud-retini gösteren bir Allah'a mı iman ettim?

"İnanç boyutunda mı kaldım, iman boyutuna ulaş-a-bildim mi?"

"Şâhit olmadığım bir Allah'a inanmam doğru muydu?

Bunun cevabını en güzel veren ezandaki "Eşhedü" du-yurusudur.

Allah'a şâhitlik yoluna girebildim mi?

Kendi vücûduma dönüp, vücûdum nasıl var oldu, vü-cûdumda ve diğer varlıkta her an olmakta olan bu işleyiş nedir ve bunu kim yapıyor, anlayabildim mi?

Varlığın varoluşunu düşünüp, varlıktaki delillere bakıp, varlığı var edene şâhit olabildim mi?

Bizzat varlıkta olan âyetleri görebildim mi?

İlimle hareket edebildim mi?

Delillere, ispatlara dayalı hareket edebildim mi?

Ezanda, günde 20 defa okunan “Eşhedü” kelimesinin işaret ettiği, şâhitlik makamına erebildim mi?

Eminlik, mü’minlik, kâmillik nedir anlayabildim mi?

İslâm makamı nedir, Müslüman kimdir, Sâlih kimse kimdir, anlayabildim mi?

Varoluşu ve var edeni anlayabildim mi, şâhit olabildim mi?

Ve lütfen kendimize soralım:

Benim inandığım Allah hangisi?

Anne babamın anlattığı, anne babamın atalarının da inandığı, zanlarıyla var ettiği bir Allah mı?

Yoksa, varlıkta kendini âyetleriyle gösteren, benim bedenimi ve tüm bedenleri, tüm kudretiyle saran bir Allah mı?

Allah hakikatine erişmenin yolu, kişinin yönünü kendine ve varlığa döndürmesidir.

İnsan nasıl bir kaynaktan gelmiştir?

İnsan nasıl açığa çıkmıştır?

Bir ağaç bir tohumdan açığa çıkıyorsa, insanın tohumu nedir?

Nasıl ki ağaç, tohumun özünde gizli ise, enfüsten âfâka adım adım çıkıyorsa, insanın yaratılışı da böyledir.

Yeter ki insan düşünsün, açığa çıkışı tefekkür etsin.

Enfüsten âfâka olan çıkış, enfüste olanın kendini göstermesidir.

Kendini gösteren beşeri âlemin içinde de görünmeyen nice âlem vardır.

Zâhirde görünen her şey, rûhun üflenışıyle açığa çıkar.

Açığa çıkan her şeyde rûh üflenmeye devam eder.

Çünkü enfüsten âfâka çıkış her an devam eder.

Fussilet Sûresi 53: “Fîl âfâk ve fî enfusihim.”

“Enfüste ne varsa, âfâka o çıkacaktır.”

Enfûs, Allah’ın evvel boyutudur.

Âfâk, Allah’ın zâhir boyutudur.

Hadîd Sûresi 3: “Hû el evvel, Hû el zâhir.”

Özde ne varsa o tezahür edecektir.

Yâni tohumda ne varsa açığa o çıkacaktır.

İşte bu ilmi akışı okumak, kişiyi Allah hakikatine eriştirecektir.

Âlem kelimesi, alîm kelimesiyle de bağlantılıdır.

“Mâ ya’lemu” âyeti, her şeyde ilmiyle kendini göstermesi demektir.

Allah’ı bilmek için, Allah’a ait olan ilimle tanışmak gerekir.

Allah’a şâhit olmanın yolu ilimdir.

İlim varlığın kendindeki tecellilerdir, niteliklerdir.

İnsan kendine sormalıdır.

Allah nedir, sorusunun cevabına nasıl ulaşırım?

Allah nedir, nerededir, sorusunun cevabına nasıl ulaşabilirim?

Okuduğumuz kitaplardan mı?

Kişilerden duyduğumuz sözlerden mi?

Bir cemaate gidip oraya teslim olduğumuzda mı?

Yoksa kendimizi ve varlığın sistemini “Oku”yup idrak etmemiz sonucu mu?

Allah ismi nereden gelir, bu isim kim tarafından ortaya çıkarıldı ve bu ismi ortaya koyan kişi kendinde ve kâinatı neyi gördü, neyi anladı?

Önce bilginin kaynağı nedir bunu inceleyelim.

Konuştüğümüz zaman ağzımızdan çıkan sözler nereden gelir.

Bilginin kaynağı nedir?

1- Duyumlar, yâni birilerinden duyduklarımız.

2- Okuduğumuz kitaplar.

3- Varlığın içinde satır satır yazılı olan sistem.

4- Varlığın geldiği kaynak olan Ulvî Âlem.

Ulvî Âlem dediğimiz tüm kâinatın geldiği âlemdir.

Yâni varlığın geldiği kaynaktır.

Varlığın geldiği kaynak; rûh boyutu, nûr boyutu, âmâ boyutu, diye adlandırılmıştır.

İnsanların çoğu, duyumlardan ve kitaplardan edindikleri bilgileri konuşurlar.

Toplumun tamamına yakını, duyumlardaki ya da okuduğu kitaplardaki bilgileri doğru sanıp konuşurlar.

İlk iki bölüm bunlara işaret eder.

Kişiler, duyduklarını ya da okuduklarını konuşurlar.

Duyduklarını kitaplaştırır, ya da kitaplardan okuduklarını söze dökerler.

Her çocuk dünyaya geldiğinde kendini bir inanç grubunun içinde bulur ve oradan öğrendiklerini doğru bilir ve duyduklarına göre, gördüklerine göre, kendi inanç sistemine uyan kitapları okuduklarına göre hareket eder.

Bugünün toplumunda olan inanç grupları ilk ikisiyle oyalanır.

Ve kişiler kendi toplumlarında olan kendi inanç gruplarında duyduklarını ve okuduklarını doğru bilirler ve bunları konuşurlar, bunları aktarırlar, bunları kitaplaştırırlar.

Ve diğer toplulukların bilgileri, kendi bildiklerine uymadığından dolayı reddederler.

İşte bu ilk iki bölümde; inanç bölünmeleri, kendi bildiklerini doğru diye iddia etme, kavgalar, ayrımcılık, bilmişlik, kâfir ilan etmek, çıkar, ego, zarar verme gibi duygular vardır.

Hatta bir kişi bir kitap almak için bir kitapçıya gitse, kendi inanç grubundan öğrendiğine uyan kitapları alır.

Diğerlerini okunması tehlikeli kitaplar olarak görür.

Ve kendi inanç gruplarından olan kişilere de bu kitapları okumayın der.

Batıl olan şeyler burada vardır.

Burayı süzmeden kabul eden kişiler, buradaki bilgileri sorgulamayan kişiler 3 ve 4'e geçemez.

3. ve 4. bölüm neydi dersek:

3- Varlığın içinde satır, satır yazılı olan sistem.

4- Varlığın geldiği kaynak olan Ulvî âlem.

3. ve 4. bölüm ile ilgilenen kişi hakikate ulaşır.

Çünkü varoluş ve var eden hakikati ancak burası incelendiğinde anlaşılır.

3. bölüm yâni, varlığın kendisindeki sistem, hakikatlerin olduğu yerdir.

Varlığın bünyesinde hakikatler satır satır yazılıdır.

Varlığın varoluş hakikatleri buradadır.

İlim burada gizlidir, bilim buradan çıkar.

Kur'ân'ın ilk âyeti "İkra-Oku" varlığın varoluşunun okunması gerektiğini bildirir.

Kur'ân bildirir; oku kendini, oku varlığı, oku âlemi, seni ve varlığı tutan ilâhi gücü anla.

Bil ki hakikate ulaşmak okumakla mümkündür.

Gördüğün her varlık okunası bir kitâbtır.

Okumaktan murad, varlığın varoluşunu ve işleyişini anlamaya çalışmaktır.

Kur'ân oku ile başlar.

Varlık nereden gelmiştir, nasıl var olmuştur, her an nasıl bir işleyiş içindedir ve nereye gitmektedir.

Bunlar hep okunacak konulardır.

Varlığı okuyabilecek, ilmî olarak anlayabilecek tek varlık insandır.

Varlığı okumak, halk oluşu okumaktır.

Alâk Sûresi 1: "İkra bismi rabbikellezî halâka."

İkra	: Oku, idrak et, anla, araştır, incele, analiz et,
Bi ismi	: İle, delilleriyle, ad, işaret, tüm varlıktaki deliller,
Rabbi ke	: Rabbinin, seni vücûdlandıran,
Ellezi halâka	: Hangi, ki o, olan, yaratılış, halk edilme, oluşum,

Meâli: "Oku, seni vücûdlandırmanın delilleriyle, yaratılışı araştır anla."

İnsan kendi vücûdunu okunacak Kur'ân bilmelidir.

Her varlığı okunacak Kur'ân bilmelidir.

Kur'ân diye okuduğu Mushâf-ı Şerîf'i de Kur'ân bilmelidir.

Ve üçünü birbirinden ayırmadan okumalıdır.

İnsanın kendini okuması, kendi yaratılışını anlamaya çalışmasıdır.

Kendi yaratılışını anlayan insan, Allah hakikatine erişecektir.

Çünkü insan kendini var etmiş olan değildir.

Kendi vücûdunu işleten değildir.

Kendi vücûdundaki kudretin sahibi değildir.

4. bölüm varlığın geldiği kaynak boyutudur.

Her şeyin kaynağı, özü, aslı Allah'tır.

Bu kaynak Ulvî sistemdir.

Ulvî sistem varlığın açığa çıkmadan önceki nûranî boyuttur.

“Kanallahu ve lem yekûn meahu şey’a!”

Kane; kaynak, aslı, anı, menbaı, özü anlamlarına gelir.

“Allah kaynaktır, özdür, hiçbir şey O’ndan ayrı değildir.”

Tüm varlığın geldiği kaynak, öz, Allah'tır.

İşte, “Allah nedir, Allah nerededir, neye Allah denir?” sorularının cevabı, insanın kendi vücûdunda ve varlığın vücûdunda gizlidir.

İnsan, kendi vücûdundaki işlevselliği, hareketliliği düşünmelidir.

İnsan, her varlığı saran ilâhi kudreti anlamaya çalışmalıdır.

İnsan, geldiği özü, kaynağı düşünmeli, anlamaya çalışmalıdır.

Hûd Sûresi 4: “İlâllâhi merciu kum ve huve alâ kulli şeyin kadîr.”

İlâ Allah merciu kum : Allah'tır, dönülecek yer, merkez,
kaynak, siz,

Ve huve alâ kulli şeyin : O, bütün her şeydeki,

Kadîr : Kudret, güç, her şeye muktedir olan,

Meâli: “Kaynağınız ancak Allah’tır ve O bütün her şeydeki kudrettir.”

Âyette muhteşem bir şekilde belirtildiği gibi, hepimizin geldiği kaynak Allah’tır.

Allah hakikatinin cevabını arayacağımız yer, âyette belirtildiği gibi “alâ kulli şeyin kadîr” varlığın kendinde olan kudret boyutudur.

Anlıyoruz ki Allah denilen, bütün her şeydeki kudrettir.

Bakara Sûresi 20-106-109-148: “İnne Allah alâ kulli şeyin kadîr.”

İnne Allah : Muhakkak, Allah,

Alâ kullu şeyin kadîr : Bütün her şey, kudret, güç

Meâli: Muhakkak ki Allah, bütün her şeydeki kudrettir.

Mâide Sûresi 17-19-40: “Ve Allah alâ kulli şeyin kadîr.”

Meâli: “Allah bütün her şeydeki kudrettir.”

Mâide Sûresi 120: “Lillâhi mulkûs semâvâtî vel ardı ve mâ fîhin ve huve alâ kulli şeyin kadîr.”

Li Allah mulku : Allah, mülkü, sahip, hükümdar,
idare eden,

El semâvât ve el ardı : Gökler, ulvî âlem, arz, yeryüzü,
yer,

Ve mâ fi-hinne : Şey, değil, ne, içinde, onda, orada,

Ve huve alâ kulli şey kadîr : O, bütün her şeydeki kudret,

Meâli: “Göklerdeki ve yerdeki her şeyin sahibi Allah’tır ve O bütün her şeydeki kudrettir.”

İşte insan, Allah hakikatini, varlığın kendinde olan kudretin tecellisinde aramalıdır.

Varlığın varoluşunu araştıran kişi, mutlaka hakikate erişecektir.

Varlık, belli bir kudretin tecellisi ile var olmuştur, şekillenmiştir, bedenlenmiştir.

Ve o kudret, her an bedenlenen varlıkta kendini ispat eder.

Varlığın özünde olan kudreti, yâni gücü, kuvveti kimse inkâr edemez.

Varlığın kendinde olan hareketlilik, bir kudret sayesinde olmaktadır.

Doğada hiçbir şey, yâni hiçbir varlık, durağan değildir.

Durağan gibi görünen her bir varlık, özünde bir hareketlilik taşır.

Varlığın atomik yapısı, bir hareketlilik içindedir.

Varlığı oluşturan atomlar ve atom altı parçacıklardır.

Bu parçacıklar da parçacıklardan oluşur.

Bu alt parçacıklara, şimdilik “kuarklar” denilmiştir.

Kuarkların da alt parçacıkları vardır ve henüz keşfedilmemiş nice alt âlemde mikro zerreler, parçacıklar vardır.

Tüm bunların hepsi bir hareketlilik hâlinindedir.

Bu hareketlilik, bir kudretin tecellisidir.

Evrende durağan bir şey yoktur.

Her şey ama sukûn olarak ama hareke olarak, bir kudretin tecellisidir, her şey bir hareketlilik içindedir.

Bu kudret, varlığın, Evrenin hareketliliğini oluşturur.

Hareketliliği yapan kudret, nice hareketliliğin oluşumuna kapılar açar.

Hareketliliği oluşturan kudret, kendi özünden nice varlığın açığa çıkışına kapılar açar.

Aynen bir tohumdan açığa çıkan ağacın, zaman içinde adım adım şekillenmesi gibi, rahîmiyette ne varsa rahmâniyete o çıkar.

Açığa çıkan her bir varlık rahîmiyetten gelir, rahîmiyette ne varsa o açığa çıkacaktır.

İşte bunların hepsi bir kudretin tecellisidir.

Âyette belirtildiği gibi; “Allah alâ kulli şeyin kadir” Allah hakikatine ancak ve ancak varlığın kudretini anladığımız zaman erişebiliriz.

Her varlıkta bir kudret vardır, her şeyde bir kudretin akışı vardır.

Varlık bir kudret denizinin içinde akar gider.

Her varlık o kudretin şekillenmesidir.

Hiçbir şey yoktur ki, o kudret deryasının içinde olmasın.

İnsan dönüp kendi vücûduna baktığında, nefes alıp vermesi de, kâlbini atması da, her hücrenin çalışması da o kudretin göstergesidir.

Kişinin bu kudreti inkâr etmesi mümkün değildir.

Allah’ı layıkıyla anlamak, varlıkta olan kudreti anlamakla mümkündür.

Allah’ın sübûtî sıfatlarından biri “Kudret” sıfatıdır.

Kudret sıfatı, tüm sıfatların işleyişinde vardır.

İnsan, vücûdunda olan kudreti, yâni gücü anlamaya çalışmalı, o gücü o kudreti asla kendine nisbet etmemelidir.

İnsan, kendindeki kudretin sahibini anlar, O’na teslimiyet içinde yaşarsa, mü’minlerden olur, Sâlih kimse olur.

Bütün varlık, Allah’ın rahîmiyet boyutundan açığa çıkmıştır.

Bakara Sûresi 163: “Ve ilâhukum ilâhun vâhid lâ ilâhe illâ huver rahmânûr rahîm.”

Meâli: “Sizi var eden, tek var edicidir, O’ndan başka var eden yoktur. O tüm varlığı özünden var edendir, tüm varlığı rahmetiyle sarandır.”

Allah, her varlıkta tekliğini gösterir.

Allah, fiil’iyle tektir, O’ndan başka işleyen yoktur.

Allah, sıfatlarıyla tektir, O'ndan başka sıfat sahibi yoktur.

Allah, zâtıyla tektir, O'ndan başka vücûd sahibi yoktur.

Allah, zâtıyla ehâddır, sıfatlarıyla vâhiddir.

Allah, zâtıyla da tekliğini gösterir, sıfatlarıyla da tekliğini gösterir.

Cümle vücûdları tutan tek zât Allah'tır.

Her bir sıfatıyla varlığı ihâta eden Allah'tır.

Her varlıkta Allah'ın hayy sıfatı vardır, tüm varlıktaki hayy sıfatı tek sıfattır.

Allah, hayydır, kayyumdur.

O'ndan başka hayat sahibi yoktur, O'ndan başka kudret sahibi yoktur.

Âl-i İmrân Sûresi 2: "Allah lâ ilâhe illâ huvel hayyul kayyum."

Allah lâ ilâhe illâ huve : Allah, ilah, güç, yok, ancak, o vardır,

El hayyu : Diri olan,

El kayyûm : Diriliği ile sürüp giden, diriliğiyle tutan,

Meâli 1: "Allah'tan başka güç yoktur, O'ndan gayrısı yoktur, diri olandır, varlığı diri tutan sürüp gidendir."

Meâli 2: "Allah, edindiğiniz ilâhları yok edin, sadece O'na yönelin, O her varlıkta diri olandır, O her varlıkta sürüp gidendir."

Meâli 3: "Allah, O'ndan başkası yoktur, sadece O vardır, O her yerde diri olandır, O her varlığa hâkim olandır."

Hayy; diri olan, canlı olan, ölümsüz olan demektir.

Varlığın ardında varlığı tutan, varlıkta hayy olan tüm kâinatın tek sahibi olan, tüm vücûdları tutan zât ancak Allah'tır.

Hayy, hayat, hayret, ihya, muhyi, hayal, haydi, aynı kökten gelen kelimelerdir.

Bu kelimelerin aslı "Hû"dur.

Her varlık "Hayy" sıfatıyla yaşam bulur ve yaşamını devam ettirir.

Her varlıkta olan dirilik "Hayy" olan Allah'a mahsustur.

Mü'min Sûresi: 65: "Huvel hayyu lâ ilâhe illâ huve fedûhu muhlisîne lehud dîn el hamdu lillâhi Rabbil âlemîn."

Meâli: "Diri olan O'dur, O'ndan başka diri olan yoktur. Bundan sonra tüm içtenliğinizle O'na yönelin. Din O'na aittir. Bütün tecelliler, bütün varlığı vücûdlandırıran Allah'a mahsustur."

Kişinin vücûdundaki diriliğin sahibi, Allah'tır.

Kişi, vücûdunu kendine nisbet etmemelidir.

Ve bilmelidir ki, tüm vücûdların tek sahibi vardır, O da Allah'tır.

Hayy esmâsı, Allah'ın sıfat-ı subûtiyesindendir.

Sıfat-ı Subûtiye; hayat, ilim, irade, semi, basar, kudret, kelâm ve bunların kaynağı olan Tekvin.

Cümle varlık, hayy olandan açığa çıkar ve hayy olanla hareket eder.

Âlemde cansız diye bir şey yoktur, her varlık Allah'ın hayy sıfatıyla diridir, canlıdır.

Teslimiyet ve tevekkül, hayy olan Allah'adır.

Kişi, yaşamında, her varlığı hayy sıfatıyla ayakta tutanın Allah olduğunu unutmadan yaşamalıdır.

Kişi, hangi varlığa bakarsa baksın, onda hayy olanın Allah olduğunu bilmelidir.

Allah'ın varlıktaki hayy sıfatının varlığa hâkim olması, kayyum sıfatı ile alâkalıdır.

Kayyûm sıfatı “Hayy” sıfatının varlıktaki sürüp giden boyutudur.

Kıyam, kayyum, kıyame, ikame, aynı kökten gelen kelimelerdir.

Allah kayyûm esmasıyla, her varlığı ayakta tutar, kontrol eder.

Allah varlığı, işleyişiyle ve nitelikleriyle ayakta tutar, kontrol eder.

İşte bu kayyûm esmasının tecellisidir.

Kayyûm esmâsı, her varlıkta ikâme boyutudur.

İkâme, her varlıkta olan işleyiş boyutudur.

Tüm varlıkta fiil’iyle fâil olan Allah’tır.

İkâme kelimesi, kıyam-kayyûm kelimesinden gelir.

Kıyâm’ı incelediğimiz zaman; varlığı ayakta tutanın, varlığın vücûdunu tecellileri ile tutanın Allah olduğunu anlıyoruz.

Varlığın beşeri vücûdunun ayakta durması, Allah’ın kayyum boyutu ileler.

İnsanın namazda ayakta durması da kıyam-kayyum kelimesiyle anılır.

Namazda ayakta durma, yâni kıyam etme, Allah’ın varlığı kayyûm esmasıyla ayakta tutmasına işaret edilir.

Her varlık, kayyûm esmâsıyla ayakta durur ve sürüp gider.

Her varlığı hayy esmâsıyla ve kayyûm esmâsıyla ihâta eden Allah’tır.

Her varlığı kontrol eden Allah’tır.

Her varlıkta her an işleyen Allah’tır.

Her varlığı sıfatlarıyla kuşatan Allah’tır.

Her varlık Allah’ın hâkimiyetini gösterir.

Fiil'iyle Fâil olan Allah'tır.

Namazda kıyâmda durmanın hikmeti şudur:

"Allah'ım! Benim vücûdumu ve her varlığın vücûdunu her an ayakta tutan sensin."

"Allah'ım! Her varlıkta her an fiil'inle Fâil olan sensin" idrâkidir.

Hiçbir varlık kendi vücûdunu tutamaz, o vücûdun özünde olan kudret, vücûdu ayakta tutar.

Toplumda, bir şirket için "Kayyum atandı" sözü de "Kayyûm" kelimesinden gelir.

Kayyum atandı sözü, "Devletin kontrolüne geçti" demektir.

İşte her varlığı her an ikame eden, yâni kontrol eden Allah'ın "El Kayyûm" esmâsıdır.

Allah her varlıkta, tüm esmalarıyla yüceliğini gösterir.

Her varlıkta yüce olan Allah'tır, Allah yüceliğini varlıktaki tecellileri ile gösterir.

Açığa çıkan her varlık, içiyle dışıyla Allah'ın tezahürüdür.

Her varlığın çeşit çeşit olması, her varlığın vücûdunda bir işleyişin olması, Allah'ın kendine mahsus tecellileridir.

Hiçbir varlık kendini var edemez, kendine şekil veremez, kendi vücûdunda olan işleyişi yapamaz.

İnsan kendi vücûdunu var edemez, kendi vücûdunu şekillendiremez, kendi vücûdunda olan sıfatların sahibi değildir.

İşte insan bunları çok iyi düşünmeli ve kendi vücûdundaki bir kudretin işleyişini anlamaya çalışmalıdır.

İnsan Allah'a, öncelikle kendinde şâhit olmalı ve O'nun her varlıkta olduğunu idrak edebilmelidir.

Kur'ân, göklerde bir yerde Allah olduğundan bahsetmez.

Her şeyin özünde olan, her şeyi içiyle dışıyla saran bir Allah'tan bahseder.

Tüm kâmil insanlar bizlere; "O'nu göklerde bir yerde aramayın, kendinizde arayın" diye öğütler vermişlerdir.

Varlığı incelemeyi, varlığın birbiriyle bağını anlamayı tavsiye etmişlerdir.

Kur'ân'da bu çok güzel belirtilir.

Kâf Sûresi 16: "Ve nahnu akrebu ileyhi min hablil verîd."

Meâli: "Ve Biz ona şah damarından daha yakınız."

İnsan, kendine şah damarından yakın olan Allah'ı, kendi vücûd şehrinde aramalıdır.

Kur'ân'ın tamamı, Allah hakikatine nasıl erişileceğini her âyetinde açıklar.

İsrâ Sûresi 14: "İkra kitâbek kefâ bi nefsikel yevme aleyke hasîbâ."

Meâli: "Oku, kendini tanımak için kendi vücûd kitabın sana yeter. Her an kendindeki niteliklerin sahibini anlama içinde ol."

Bakara Sûresi:

47: "Sizlere, Beni ve tüm varlığı anlayacak şuuru verdik."

67: "Allah, sizin vücûd varlığınızda her an işleyendir, eski cehalet hallerinizdeki o tapınmalarınızı yok edin."

98: "Ve aklını, Allah'ı idrak etmek ve sevgiyle varlığı anlamak için değil de düşmanlık içinde kullanırsa, muhakkak ki o hakikatleri görmemezlikten gelip örtendir, Allah'ı anlayamadığından dolayı halleri düşmanlık üzeredir."

Tüm resûl, nebî dediğimiz kâmil insanlar, hep varlığı okumayı, incelemeyi ve varlığın birbiriyle bağını anlamamızı tavsiye etmişlerdir.

İşte, Allah nedir, nerededir sorusunun cevabı kişinin kendi varlığında ve varlığın sisteminde gizlidir.

Eğer duyduklarımızda ve okuduğumuz kitaplarda kalırsak, varlığı incelemesek, varoluşu ve var edeni düşünmesek, Allah nedir sorusunun cevabını bulamayız.

“Allah nedir?” sorusunun cevabını mı arıyorsun?

“Allah var mı?” diye bir arayış içinde misin?

“Allah nerede?” diye sorguluyor musun?

“Allah var mı yok mu?” diye merak mı ediyorsun?

Bakacağın yer kendi vücûdundaki kudrettir.

Bakacağın yer her varlıktaki inkâr edilemez kuvvet, kudrettir.

Bakacağın yer tüm âlemi saran muhteşem ötesi bir kudretin kendisidir.

Bakacağın yer bütün mülktür.

Bakacağın yer, kendi bedenindeki ve varlığın bedenindeki işleyiştir.

Bedeninde Fâil olan O’dur.

Tüm varlıkta fiil’iyle Fâil olan O’dur.

Bakara Sûresi 253: “Ve lâkin Allah yefalu mâ yurîd.”

Ve lâkin Allah yefalu : Lâkin, amma, fakat, Allah, fâil olan,
işleyen, yapan,

Mâ yurîdu : Şey, ne, değil, irade, istek,

Meâli: “Her varlığın işleyişinde fâil olan Allah’tır, var olan her şey O’nun iradesindendir.”

Nisâ Sûresi 47: “Ve kâne emrullâhi mefûlâ.”

Ve kâne emr Allah : Oldu, iş, hüküm, işleyiş, Allah,
Mefâil : Fâil olan, yapılan, işleyen,

Meâli: “Tüm varlığın işleyişinde fâil olan Allah’tır.”

İşte insan, varlıktaki işleyişi ve bu işleyişi yapan işleyiciyi anladığında, fiil Fâil hakikatini anlayacaktır.

Tüm kâinat bir fiil'in hareket alanıdır, her varlık fiil'in dalgalanması ile hareket eder.

Tüm varlık Fâil'in fiil'idir.

Fiil, Fâil aynı anda aynıdır.

Fiil Fâil'dir, Fâil fiil'dir.

Kişi kendi bedeninde kendi fiil'inin sahibi değildir.

Yâni kişi kendi bedeninin işleyişinde asla ve asla muktedir olan değildir.

Çünkü kişi, vücûdunda olan atomdan hücreye, hücreden dokuya, dokudan bedene kadar olan tüm işleyişi yapan değildir.

Bu işleyişi yapan Fâil'dir.

Fâil'in vücûdun işleyişi boyutundaki durumu fiil'dir.

Fâil'in fiil boyutundaki adı fiil'dir.

Fiil'in Fâil boyutundaki adı Fâil'dir.

İşte bu kâinat bir Fâil'in fiil'idir.

Fâil kendi aslıyetini fiil'ile ispat eder.

Fiil, Fâil'in kendini, fiil'ile ispat etmesidir.

Fiil'i yapan kimdir, Fâil'dir.

Ortada bir fiil varsa, bu Fâil'in kendini açığa çıkarmasıdır, kendini fiil'ile ispat etmesidir.

Her varlıkta inkâr edilemeyecek olan bir fiil yâni bir işleyiş vardır.

Bu işleyişi yapan, hiç bir varlığın kendisi değildir.

Bu işleyişi her varlığın kendi enfûsî boyutunda yapan fâil'in kendisidir.

Eğer kişi, fiil ve Fâil hakikatini anlarsa, yaratılışın hakikatine de ârif olur.

Ve böylelikle varlığın işleyişinde Allah hakikatine erişir.

Âyette belirtildiği gibi her varlıkta fâil olan, yâni işleyen Allah'tır.

Her varlıkta fiil'in sahibi, sıfatların sahibi Allah'tır.

Onun için, Allah hakikatini kişi öncelikle kendinde bulmalıdır.

O bize şah damarımızdan yakındır. (Kâf Sûresi 16)

O bütün her şeyi ihâta eden muhteşem kudrettir. (Nisâ Sûresi 126)

O bütün her şeydeki kudrettir. (Mülk Sûresi 1)

İnsanın aradığı tüm soruların cevabı, varlığın kendinde olan sistemdedir.

İnsanın Allah'a şâhit olacağı yer kendi vücûdudur.

Allah'a şâhit olacağı yer varlığın özüdür.

Allah birçok dilde farklı kelimelerle anılmıştır.

Tanrı-Tengri, Türkçe

God, İngilizce

Dieu, Fransızca

Dio, İtalyanca

Hûda, Farsca

El-Hû El- Hâ El- Eloha, İbrânice

El Hû-"ﷲ"- Allah, Arapça

El kelimesi; güç, kuvvet, kudret anlamındadır.

El kelimesi, birçok dilde Allah anlamında ifade edilmiştir.

Fenike dilinde El-İl

İbranice; ﷲ-'ēl

Süryânice; il-el-yl

Arapça; el-'îl

Akadça; el-il

Akadcada, İbranicede, Aramicede; İl-El kelimesi Tanrı anlamında kullanılmıştır.

Böylece bu kelime Arapça “El Hû” olarak akmıştır.

Anlıyoruz ki, o günün Kâmil insanları, varlığı saran muhteşem kudreti anlamışlar ve o kudrete “El; güç, kuvvet, kudret” demişlerdir.

Kâmil insanların; “her varlıkta Allah’ın eli vardır” diye söyledikleri, “her varlığı idare eden güç, kudret Allah’tır” anlamındadır.

İbraniceden gelen “Hû-Hâ” kelimesi de “O” demektir.

Hû El; güç, kudret, kudret O’dur, anlamındadır.

Yâni, Allah denilen, tüm varlığı, tüm âlemi saran, kudrettir.

El Hû-Allah-Tanrı-God-Deus-Dieu; güç, kuvvet, kudret O’dur.

Hangi dilde anarsak analım, varlığın özündeki kudret Allah’ın kendisidir.

İşte insan, kendinde ve varlığın özünde olan, hareketliliği meydana getiren o muhteşem kudreti inkâr edebilir mi?

Edemez elbette.

İşte, “Allah nedir-Allah var mı?” sorusunun cevabının olduğu yer; kişinin kendi bedenindeki ve varlığın özündeki o muhteşem kudrettir.

İnsan, Allah’ın ne olduğunun hakikatine, varlığın canlılığını, işleyişini, hareketliliğini tefekkür ettiğinde erişecektir.

Tüm kâinatı hareket ettiren, tüm kâinatı işleten bir kudret vardır.

Kuantum fiziği dediğimiz; molekül, atom ve atom altı parçacıkları ve daha ötesini hareket ettiren bir kudret vardır.

İşte asıl olan bu kudreti anlamaya çalışmaktır.

Bu kudretin meydana getirdiği canlılık, hareketlilik, işleyiş, hakikatin idrâk edileceği yerdir.

Tüm kâinatta matematiksel, fiziksel, kimyasal, biyolojik bir sistemin işleyişi vardır.

Bu işleyişi yapan bir kudret vardır.

Allah nedir, sorusunun cevabı, varlıktaki bu kudreti anlamakta gizlidir.

Bunu anlamanın kapısı da insanın kendi vücûdudur.

Aradığı tüm soruların cevabı da insanın kendinde gizlidir.

Onun için Hazreti Muhammed: “Kendini bilen Rab-bini bilir”

Hazreti İsâ: “Ben O’yum”

Hazreti Mûsâ: “Ben O’nu kendimde gördüm” demiştir.

Kişi kendi vücûdunu inkâr edemez, ona yok diyemez.

Kişi, görünen varlığı inkâr edemez.

Ben yokum, bu görünen varlık yok diyemez.

Görünen bir şey inkâr edilebilir mi?

Kişi, nefes alıp verendir, duyguları olandır, acıları olandır, hep bunlar kişinin kendi vücûdunun varoluşunun ispatıdır.

Kişi, kendi vücûduna dönmeli, onun yaratılışını anlamaya çalışmalıdır.

İnsan kendi vücûdunda olan muhteşem kudrete bakmalı, muhteşem işleyişe bakmalı, bunların nasıl olduğunu anlamaya çalışmalıdır.

Kişi dönsün kendine, nefes alıp verişini düşünsün.

Gözlerinin nasıl gördüğünü, nasıl var olduğunu düşünsün.

Kişi vücûdunun her organını her hücresini düşünsün.
Bunlar nasıl var oldu, nasıl şekillendi desin?
Vücûdunda olan sonsuz niteliklere baksın.
İnsan aynanın karşısına geçsin, aynadaki görüntü-
süne baksın.
Ve kendine sorsun, bu görünen kim?
Bu görünen nasıl var oldu, nasıl şekillendi?
Kendine desin ben olmasaydım, aynada görüntüm de
olmazdı.
Sonra da yönünü varlığa dönsün, evrene dönsün.
Evrenin muhteşem kudretine baksın, muhteşem iş-
leyişine baksın.
Görünen çeşit çeşit varlığa baksın.
Varlığın oluşumuna, şekline baksın.
Hep bunların nasıl oluştuğunu düşünsün.
Her varlık bir kudretin tecellisidir.
Her varlığın özündeki işleyiş, o kudretin işleyiştir.
İnsan, hakikate ulaşmak istiyorsa, o kudrete şahit olsun.
O kudretin işleyişiyle meydana gelen varlığa ve var-
lıktaki muhteşem bir enerjiye şahit olsun.
Her varlığın özünde, muhteşem bir güç kudret vardır.
Kâinatın kendinde, insan aklının alamayacağı bir kud-
ret vardır.
Ateşte, havada, suda, toprağın kendinde, sonsuz bir
kudret vardır.
Her varlık, o kudretten şekillendi, o kudretle devam
etmekte.
Bir atomun, bir molekülün, bir hücrenin çalışması o
kudret sayesinde.

O kudretin işleyişiyle meydana gelen enerji, evrenin kendisidir.

Bir damla sudaki enerji, Evrenin kendisidir.

Suyu oluşturan hidrojen ve oksijenin enerjisi hesaplara sığmaz.

İnsanın vücûdunda ve her varlıkta olan, o muhteşem kudret, Allah hakikatının cevabının olduğu yerdir.

İnsan o kudreti anlamaya çalışmalıdır.

O kudretin ardını hissetmeye çalışmalıdır.

Ve Allah'ın ne olduğunu, o kudreti hissederek anlamaya çalışmalıdır.

Her yeri saran, o muhteşem kudretin ne olduğunu idrâk etmeye çalışmalıdır.

Öncelikle, gökte bir yerlerde olan Allah inancını terk etmelidir.

Öncelikle kendine anlatılan bir Allah inancını terk etmelidir.

Gökte bir yerde olduğuna inandığı, görünmeyen bir Allah inancını bıraktığı an, kapılar kendine açılmaya başlayacaktır.

Hevâsına göre var ettiği Allah inancını bıraktığı an, hakikatler insana bir bir açılacaktır.

İnsan, hevâsına, zannına göre inandığı, hiç şâhit olmadığı Allah inancını gözden geçirmelidir.

Bir din kavgasında olmamalıdır, cemaat, tarikat, mezhep ayrımcılığının içine düşüp, kendi inancını yüce görmeyi bırakmalıdır.

Cennet, cehennem kavgasında olmamalıdır.

Kendini cennete sokup, kendi gibi inanmayanları cehenneme sokmayı bırakmalıdır.

Hevâsına, zannına göre bir inancın içinde olmamalıdır.

Bâtıl alanı bırakmalıdır.

Hurafelerin, asılsız olduğunu anlamalıdır.

Hevâsına göre inandığını Allah'a değil, kendini kudretiyle kuşatan Allah'a dönmeli, O'na şâhit olmalıdır.

Her varlıkta kudretiyle kendini gösteren Allah'a şâhit olmalıdır.

İnsan şahit olmalıdır ki Allah denilen hakikat, bütün her şeydeki kudrettir.

Ve bilmelidir ki, "Sana şah damarından yakınım" âyetinin açılımı, "Senin vücûdundaki kudret benim" hakikatidir.

O kudreti reddetmek mümkün müdür?

Ve bilelim ki her varlık, o kudretin ispatıdır.

Ve bilelim ki insan, o kudretin şekillenmiş boyutudur.

Mülk Sûresi 1: "Tebârekellezî bi yedihil mulku ve huve alâ kulli şeyin kadîr."

Meâli: "O Zatıyla yüce olandır, tüm kâinat O'nun yönetimindedir ve O bütün her şeydeki kudrettir."

Yerde olanlara, göklere bakalım.

Tüm varlığa bakalım.

Varlıktaki o muhteşem ötesi bir kudrete, işleyişe, niteliklere bakalım.

Bu âlem nasıl var oldu düşünelim, anlamaya çalışalım.

Allah hakikati varlığın özünde gizlidir.

Allah hakikati vücûdumuzda gizlidir.

Görünen hiçbir şeyi inkâr etmen mümkün değildir.

Görünen âleme yok demek, Allah'ı inkâr etmektir, O yok demektir.

Gel bu âlem nasıl var oldu anlamaya çalışalım.

Her varlıkta olan canlılık nedir bir düşünelim?

Hadîd Sûresi 2: “Lehu mulkus semâvâtî vel ard yuhyî ve yumît ve huve alâ kulli şeyin kadîr.”

Meâli: “Göklerin ve yerin hükümrânlığı O’nundur. Hayat verendir ve sınırlayandır ve O bütün her şeydeki kudrettir.”

Hadîd Sûresi 3: “Huvel evvelu vel âhiru vez zâhiru vel bâtın ve huve bi kulli şeyin alîm.”

Meâli: “Evvel ve sonsuz olan, zâhir olan ve bâtın O’dur ve O bütün her şeydeki ilmin sahibidir.”

Bu âlem O’nun zâhire çıkmış boyutudur.

Bu âlem evveliyile, âhiriyle, bâtınıyle, zâhiriyle O’ndan başka bir şey değildir.

Bu görünen varlık, O’nun zâhir görüntüsüdür.

Kişinin vücûdu, bizzat O’ndan gelen, O’nu gösteren, O’nun zâhir boyutudur.

Kişinin O’nu inkâr etmesi, kendini inkâr etmesidir.

Kişinin varlığı inkâr etmesi, O’nu inkâr etmesidir.

İnsan her varlıkta olan ve tüm âlemde olan o kudreti anlamaya çalışmalıdır.

Kişi kendi vücûdunu kuşatan o kudreti anlamalıdır.

Ve Allah hakikatine ermeye gayret etmelidir.

O, düşüncelere sığmaz, kelimelerle anlatılmaz.

Gözle görülmez, ama görünen her şey O’nun zâhir boyutudur.

Varlığın ardı, görünmeyen boyutu, O’nun bâtın boyutudur.

Kelimelerle anlatılmaz, ama hissedilir.

Varlıktaki kelâm O’nun sonsuz ilmidir.

O’nun şekli olmaz, ama O tüm şekillerin sahibidir.

Menzili yoktur, O bir yerlerde değildir, O her yerededir, O her varlığa varlıktan yakın olandır.

Doğmuş değildir, doğurmuş değildir, tüm doğanlar
O'ndan gelen O'nun tecellileridir.

Hayy olandır, kayyûm olandır.

Bâki olandır, Ulvî olandır.

Ekber olandır, Kadir olandır.

Tüm esmalarıyla kendini ispat edendir.

Allah her varlıktan vechini gösterir.

Bakara Sûresi 115: "Fe eynemâ tuvellû fe semme vechî Allah."

Meâli: "Nereye dönerseniz dönün Allah'ın yüzü oradadır."

Âyette belirtildiği gibi Allah, her varlıktan vechîni-yüzünü gösterir.

Niyazi Mısri bir ilâhisinde bunu çok güzel belirtmiştir.

"Ol sana açmış durur dâim gözün

Sen yitirmişsin ya ararsın izin

Bî-cihet göstermiş eşyâda yüzün

Âdem isen "semme vechullâh"ı bul

Kande baksan ol güzel Allah'ı bul"

"Ârife eşyâda esmâ görünür

Cümle esmâda müsemmâ görünür

Bu Niyâzî'den de Mevlâ görünür

Âdem isen "semme vechullâh"ı bul

Kande baksan ol güzel Allah'ı bul"

Allah, insandan ve cümle varlıktan zâhir olarak tecelli eder.

Allah, insandan ve cümle varlıktan yüzünü gösterir.

Âriflik makamına gelen, varlığa eşya olarak bakamaz.

Allah'ın tezahürü olarak bakar.

Allah'ın vechi-yüzü olarak bakar.

Varlığın özünde fiil, fâil yüzü, sıfatlar mevsûf yüzü, vücûd zât yüzü, rûh yüzü, nûr yüzü vardır.

Varlığın görüntüsü, beşer yüzüdür, nefis yüzüdür.

Varlığın dış yüzü ve iç yüzü vardır.

Sonuçta şunu anlıyoruz ki, varlığın iç yüzüyle dış yüzüyle her yönü, Allah'ın vechî boyutlarıdır.

Allah'ın zâtına mahsus, sıfatlarına mahsus, fiillerine mahsus tecellileri, tecellilerinin yüzü vardır.

Aynı zamanda anlıyoruz ki zâhir demek sadece dış yüz demek değildir.

Allah tüm tecellileri ile tezahür eder, yâni kendini zâhir eyler.

Görünen varlığa Allah'ın görüntüsü diyemeyiz, ayrı da diyemeyiz.

Görünen varlığa Allah'ın vechi-yüzü diyemeyiz, ayrı da diyemeyiz.

Hiçbir şey Allah'tan ayrı değildir, ama hiçbir şey, şey cihetiyle yâni eşya cihetiyle Allah da değildir.

Allah hakikati; evveliyle, âhiriyle, zâhiriyle, bâtınıyla bir bütünlük içinde idrak edilmelidir.

Varlığın evveli, âhiri, zâhiri, bâtını, Allah hakikatine erişeceğimiz boyutlardır.

Hadîd Sûresi 3: "Huvel evvelu vel âhiru vez zâhiru vel bâtin"

Allah, kendi evvelinden, yâni kendi özünden varlığı halk eyledi.

Allah, varlığın yüzünden zâhir yüzünü tecelli ettirdi.

Allah, görünenin görünmeyen boyutunda kendini b t n eyledi.

Allah, halk eylediđi varlıđı kendine d nd rd ,  hir eyledi.

Allah  hirdir, y ni sonu yoktur.

Varlık ise sonludur, varlıđın s ret y n  sona erse de,  z  sonsuzdur.

      her  eyin  z  Allah'tır, t m  lem o  z n yansımadır.

Bir varlık s reten bitse de, onun tohumundan yeni bir olu um meydana gelir.

Mesela, bir buđday tohumu diksek, buđday meydana gelir.

Daha sonra buđday bitkisi sararır solar ve toprak olur.

Ama tohumu kalır, yeni bir buđday bitkisi meydana getirir.

     , bir  eyin sona ermesi, ama o  eyin tohumundan yeni bir olu um meydana gelmesi Allah'ın  hir esmasıdır.

Allah varlıđın, evvelinde,  hirinde, z hirinde, b t nında her an tecelli edendir.

C mle evrenler, c mle varlık, O'ndan ayrı deđildir.

Allah, bir yerlerde oturan bekleyen deđildir.

Her an her varlıkta tecelli edendir.

Evveliy le,  hiriyle, z hiriyle, b t nıyla O, O'dur.

Had d S resi 3: "Huvel evvelu vel  hiru vez z hiru vel b t n ve huve bi kulli  eyin al m."

Huve el evvelu : O ilk, evvel,  nce, evveli olmayan, ba langı 

Ve el  hiru : Son, sonsuz, ahir, sonu olmayan,

Ve el z hiru : A ık, apa ık g r nen, dı sal ve zahir,

Ve el b t nu : B t n, i sel, g r nmeyen, gizli,

Ve huve bi kulli şeyin : O, bütün her şey,
Alîm : İlmin sahibi, ilmiyle var eden,

Meâli: “O evveli olmayandır, O sonu olmayandır, zâhir olan da O’dur, bâtın olan da O’dur.”

Varlığın evveli vardır, ama Allah evvelsizdir.

Varlığın sonu vardır, ama Allah sonsuzdur.

Zâhir olan, yâni görünen, açığa çıkan, tezâhür eden ancak O’dur.

Bâtın olan, yâni görünmeyen, bilinmeyen, varlığın iç âlemi olan ancak O’dur.

“Hû el zâhiri- zâhir O’dur- görünen O’dur.”

Görünen O’dur, yâni zâhir olan Allah’tır.

Allah zâhirdir, yâni görünür ne demektir?

Allah hangi boyutuyla görünür?

Allah, insanın kendinden ve her varlıktan her an apaçık görünür.

Bir tohumu düşünelim; tohumun içinde ağaç vardır, ama görünmez.

Tohum yarılıp, filizden ağaca akış başlayınca, tohumun içindeki zâhire çıkmış olur.

İşte görünen ağaç, tohumun özünden başka bir şey değildir.

İşte bu âlemin de açığa çıkması, görünmesi, Allah’ın kendinden başka bir şey değildir.

İşte, Allah, kendinden kendini zâhire çıkardı.

Bu görünen âlem, O’nun apaçık zâhire çıkmış boyutudur.

Fakat bu görüneye Allah demek, Allah’ı görüneye kayıtmak demektir.

Ki bu doğru değildir.

Bu görüneye, Allah’ın zâhir boyutu demek daha doğrudur.

Ki insanın gördüğü varlığın eşya boyutu, sonsuz evrenlerin bir noktası bile değildir.

Allah'ın, evvel yönü, âhir yönü, zâhir yönü ve bâtın yönü vardır.

Bu dört boyutu anlamak, Allah hakikatini hissetmektir.

Bu görünen âlem O'nun "El Zâhir" esmasının tecellisidir.

Bu âlem; görünen, görünmeyen, evvel, âhir yönüyle O'ndan başka bir şey değildir.

Varlığın sûret boyutu, O'nun zâhir boyutudur.

Zâhir boyutunda her an bir değişim vardır.

İşte Allah'ın zâhir boyutu; varlığın görünen boyutudur.

O'nun zâhir boyutuna; beşer denilir, sûret denilir, Dünya denilir, Evren denilir, Evrenler denilir, tecelliler boyutu denilir.

Görünen her varlık, O'ndan gelir, O'nunla kuşatılır, O'nunla işler, O'nunla O'na döner.

Zâhir boyutunun içinde, bâtın boyutu vardır.

Bu boyutlar evvelden âhire her an akar durur.

İşte özden açığa çıkmış boyuta zâhir boyutu denir.

Tohumun özünden açığa çıkana, ağaç denildiği gibi.

Allah "El zâhir" esmasıyla kendini aşikâr eyler.

Allah "El zâhir" esmasıyla kendini zâhir eyler.

Allah "El zâhir" esmasıyla kendini, kendiyile her an gösterir.

O'nu gören de O'dur.

Aynada kişinin kendini gördüğü gibi.

Allah da varlık aynasından her an kendini görür.

"Gizli hazine idi, zâhir olmak istedi

Allah kendi özünden, kendini halk eyledi."

"Beşer denen âlemde, zâhir oldu göründü.

Kendinde ne var ise, onu aşikâr eyledi.”

Hadîd Sûresi:

1- Göklerde ve yerde ne varsa, Allah'ın tecellileridir. Tüm değerlerin yüce sahibi, tüm varlığa hâkim olan O'dur.

2- Göklerin ve yerin hükümranlığı O'nundur. Hayat ve rendir ve sınırlayandır ve O bütün her şeydeki kudrettir.

3- Evvel ve sonsuz olan, zâhir olan ve bâtın O'dur ve O bütün her şeydeki ilmin sahibidir.

4- Ki O'dur yerleri ve gökleri, bir intizam bir güzellik içinde yaratan, bütün her yeri saran. Yerin içine ne girer, ondan ne çıkar, gökten ne iner, oraya ne yükselir, her şey O'nun ilmiyledir. Nerede olursanız olun O sizinle beraberdir ve Allah, yaptığınız şeylerden her an hakikatlerini incelikleriyle gösterir.

5- Göklerin ve yerin hükümranlığı O'nundur ve tüm varlıkta her an işleyen Allah'tır.

6- Geceyi gündüzle birleştirir ve gündüzü geceyle birleştirir ve O gönüllerdeki ilmin sahibidir.

Mülk Sûresi:

1- O Zâtıyla yüce olandır, tüm kâinat O'nun yönetimindedir ve O bütün her şeydeki kudrettir

2- Ki O'dur halk eden, hayat veren ve sınırlayan. Siz hakikatleri anlama içinde olun. Sizden hanginiz hakikatleri anlarsa güzel amellerde olur. O tüm değerlerin yüce sahibidir, mağfiret edendir.

3- Ki O'dur sizleri belli merhalelerle bir yücelik içinde halk eden. Rahmetiyle yaratmasında bir eşitsizlik göremezsin.

Haydi, çevir döndür bakışlarını, bir yarık bir çatlak görüyor musun?

4- Sonra tekrar tekrar bakışlarını döndür, incele, bakışlarını kendine çevir, acizliğini ve hiçbir şeyin sahibinin sen olmadığını anla.

5- Yerde ve gökte ne varsa, nûrumuzu yansıtır bir hâlde sıfatlandırdık ve varolan her şeyi Biz düzenledik. Şeytani haller içinde olan kimse, o hakikatleri anlamaktan uzaktır. Bizi anlayamayıp ötekileştirmenin cehaletinde kalanlara sıkıntılar vardır.

Âl-i İmrân Sûresi:

1- Elif, Lâm, Mîm.

2- Allah; ilah yoktur, O vardır, diri olandır, varlığı diri tutan sürüp gidendir.

3- Hakikatleri tüm varlık kitabından sana sunandır. Gerçek olduğunu tüm varlıktaki gücü ile gösterendir. Yasaları ve huzur veren bilgileri sunandır.

4- Önceden beri insanlara yol gösterendir, hakk ile batılı fark edecek şuuru sunandır. Allah'ın ayetlerini görmezlikten gelip örtenler, daha fazla sıkıntılarda kalırlar. Allah, tüm varlıktaki niteliklerin yüce sahibidir, her varlıktaki gücün sahibidir.

5- Yerde ve gökte bir şey yoktur ki Allah'tan ayrı olsun.

6- Ki O'dur rahîmlerde sizi şekillendirip vücûdlandıran. Nasıl irade ederse öyle şekil verir. İlah yoktur, O vardır. Tüm varlıktaki niteliklerin yüce sahibidir, tüm varlığa hâkim olandır.

En'âm Sûresi:

1- Allah tüm niteliklerinin sahibidir. Ki O'dur gökleri ve yeri halk eden ve karanlıklardan, aydınlığa çıkaran. Böyle iken hakikatleri görmemezlikten gelip örtenler, kendilerini Rablerine eş tutuyorlar.

2- Ki O'dur sizi özünden halk eden. Sonra belli bir vakit takdir eden ve belirlenmiş vakit O'na aittir. Böyle iken siz şüphelerde kalıyorsunuz.

3- Allah O'dur ki; göklerde ve yerde bulunanları, gördüklerinizi ve göremediklerinizi ilmiyle var edendir. Yaptığınız eserlerdeki ilmin sahibidir.

4- Onlara her varlıktan her an sunulan şeyler bir delildir, onları vücûdlandırıranın delillerindendir. Ancak onlar onu anlamaktan yüz çevirdiler.

97- Ki O'dur her şeyi bir ölçü ile düzenleyen. Sizler o yıldızların ölçüsü ile karada ve denizde, karanlıkta yol bulursunuz. İnsanlar hakikatleri bilsinler diye ayetleri tüm varlıktan en ince ayrıntısına kadar açıklıyoruz.

98- Ki O'dur sizleri tek nefisten var eden. Sonra vücûdlarınızı kararlı bir hâlde durduran ve vücûdlarınızı bir emanet olarak size sunan. İnsanların iyice anlayıp bilmeleri için ayetlerimizi en ince ayrıntısına kadar açıklıyoruz.

99- Ki O'dur gökten suyu indiren ve onunla her türlü nebatlar çıkaran. Sonra da ondan yeşillikler var eden. Ondan da iç içe geçmiş daneler var eden. Hurma ağacının dallarından sarkmış hurma salkımları var eden. Birbirine benzeyen ve benzemeyen, üzüm, zeytin ve nar bahçeleri var eden. Artık onların olgunlaşmış meyvelerine bakın görün. Muhakkak işte bunların içinde inanan kimseler için elbette deliller vardır.

Tin Sûresi:

- 1- Öze ve özden gelen sıfatlara.
- 2- Sıfatlarla donatılmış insan vücûduna.
- 3- Emin olunan gönül şehrine.
- 4- İnsanı Ahsen-i Takvîm üzere halkettik.
- 5- Sonra onu tüm saflığıyla kendi dünyasına bıraktık.
- 6- Bundan sonra ancak iman edenler ve dosdoğru hakk yolunda çalışanlar, işte onlara tükenmeyen karşılıklar vardır.
- 7- Artık bundan sonra sana yaratılış yasalarını ne yalanlatabilir.
- 8- Allah hükümleriyle bütün her şeye hâkim olan değil midir?

Şems Sûresi:

- 1- Güneşe ve aydınlığın gelişine.
- 2- Ayı takip ettirene.
- 3- Gündüzü açığa çıkarana.
- 4- Geceyi kaplatana.
- 5- Gökyüzüne ve onu düzenleyene.
- 6- Yeryüzüne ve onu yayıp döşeyene.
- 7- Kişiye ve onu sıfatları ile düzenleyene.

Beled Sûresi:

- 1- İnsanın bedeninde gerçeklerden başka bir şey yoktur.
- 2- İşte sen o bedenini iyi tanı.
- 3- Doğurtanı ve doğanı tanı.

4- Gerçek olan şu ki, insanı kendimizden varetтік. Onun müşkil halleri olacaktır.

5- Yoksa o, kendinde bir gücün varlığının olmadığını mı sanıyor?

A'lâ Sûresi:

1- Seni vücûdlandıran; işaretleriyle, tecellileriyle, Ul-vîyetiyle sendedir.

2- Ki O'dur halk eden ve şekil verip düzenleyen.

3- Ki O'dur bir ölçüyle var eden, varettiği her şeyden yol gösteren.

4- Ki O'dur tüm varlığı ortaya çıkaran.

5- Sonra da varlığı bir değişim içinde hareket ettiren O'dur.

6- Sana tüm varlıktan hakikatleri her an okuyoruz, artık bunu anla, unutma.

7- Allah'ın dilemesinin dışında bir şey var olmaz. Muhakkak ki görünen ve görünmeyen her şeyi ilmiyle var eden O'dur.

8- Ve sen, Bizi anlamanın rahatlığıyla huzur içinde olacaksın.

9- Bundan sonra hakikatlerden faydalanmak isteyenlere hakikatleri hatırlat, hakikatleri an.

10- Hakikatleri düşünüp anlayan kimse huşû duyar.

11- Hakikatlerden uzak duran ise ikilikte kalır.

Târık Sûresi:

1- Ulvî Âlem ve ondan yansıyan nura.

2- İdrak ettin mi o güçlü nurun ne olduğunu?

- 3- Sonsuzluğa akıp giden içinde hayat taşıyan o ışığı.
- 4- Bütün nefisler onunla korunur.
- 5- İnsan, yaratılışının inceliklerini değerlendirmek üzere baksın.
- 6- Dökülen bir meniyle birleşen yumurtadan yaratıldı.
- 7- Sağlam kemikler arasından dışarı çıktı.
- 8- Muhakkak ki o aslı olan kudret sahibine dönecek.
- 9- İnsanın bilemediği hakikatler tüm varlıktan her an sergilenir.
- 10- Onun kendine ait bir gücü yoktur ve üstünlüğü de yoktur.
- 11- Kendi özü Ulvî Âlem'e döner.
- 12- Toprakten gelen bedeni toprağa gider.
- 13- Doğrusu bu elbette daha önceden verilmiş bir hükümdür.
- 14- Bunlar anlamsız sözler değildir.
- 15- 16- Doğrusu çeşitli kötülüklerde kalanlar kendilerini aldattılar ve sonlarını bilemeyip aldandılar.
- 17- Öyle ki yine de hakikatleri görmemezlikten gelip örtenlerin, hakikatleri anlamaları için az da olsa zamanları vardır.

Tekvîr Sûresi:

- 1- Zâtında bütün her şey toplandığı zaman.
- 2- Sıfatlar Zâtında kaybolduğu zaman.
- 3- Büyüklük, gurur halleri kaybolup gittiği zaman.
- 4- Kendine nisbet edilen tüm değerler bırakıldığı zaman.
- 5- Vahşi haller bağlandığı zaman.
- 6- Kemalât yükseldiği zaman.

7- Canlar birleştirildiği zaman.

8- 9- Masumlar, günahı neydi ki yazık edildi, diye araştırıldığı zaman.

10- Gerçekler açığa çıktığı zaman.

11- Ulvî Âlem sıyrılıp açıldığı zaman.

12- Sıfatları kendine nisbet etmenin o cehalet halleri bırakıldığı zaman.

13- Huzura yaklaşıldığı zaman.

14- Nefsler ne taşıdığını bilecek.

15- Hakk'ın halk oluşunda gerçeklerden başka bir şey yoktur.

16- Hakk halkta sürer gider.

Yûnus Sûresi:

1- Elif, Lâm, Râ. Tüm varlık işaretleriyle apaçık bir kiptir, tüm varlığa hâkim olana aittir.

2- Onlardan kâmil bir kişinin ulaştığı hakikatlerimizi bildirmesi insanlara acayip mi geldi? İnsanlara hakikatleri açıklayıp uyardı ve iman eden kimselere hakikatleri müjdeledi. Muhakkak ki hakikatler üzere olanlar kendilerini vücûdlandırana ait olan hakikatlere içten bağlıdır- lar, irfâniyette ileri giderler. Hakikatleri görmemezlikten gelip örtenler ise, elbette bu apaçık aldatmadır, derler.

3- Muhakkak ki sizi vücûdlandıran Allah'tır. O, gökleri ve yeri bir intizam, bir güzellik içinde halk edendir, sonra bütün her yeri sarandır, bütün varlığı düzenleyendir, bütün varlıktan işleyendir. Başka şefa'at eden yoktur, ancak O'dur varlığın varoluşunda yetkili olan. İşte sizi vücûdlandıran Allah budur. Artık O'nun kulu olduğunuzu anlayın. Hâlâ varlığın yaratılışını düşünüp, ulaştığınız o hakikatlerle bu âleme bakmaz mısınız?

4- Hepinizin kaynağı O'dur. Ortaya çıkan tüm varlık Allah'ın hakikatlerini gösterir. Muhakkak ki halkoluşun ilk başlangıcı O'dur, sonra dönüp varılacak yer O'dur. İman edenler ve dosdoğru hakk yolunda çalışanlar adalet üzeredirler. Yakıp yıkıcı hallerle beslenenler ise, onlar hakikatleri görmemezlikten gelen kimselerdir ve hakikatleri görmemezlikten gelip örtmelerinden dolayı acı azaptadırlar.

5- Ki O'dur güneşi ışıık kaynağı yapan ve aydan o nuru yansıtan ve onun bir menzili, bir ölçüsü vardır, onunla yılların sayısını bilirsiniz. Allah'ın halkettiği şeylerde bir hesap vardır. İşte bilen kimselerden olmanız için, tüm varlıkta hakikatleri gösteren en ince ayrıntısına kadar deliller vardır.

6- Muhakkak ki gece ve gündüzün farklılığında, göklerde ve yerde Allah'ın halkettiği şeylerde, fenalardan korunmak isteyen kimseler için elbette deliller vardır.

Bakara Sûresi:

22- Ki O'dur; sizi sıfatlarıyla düzenleyen, yeryüzünü yapıp döşeyen ve gökyüzünü kuran ve gökten suyu indiren, sonra da onunla ürünler çıkartan. Sizler onlardan faydalanırsınız. Artık Allah'a eş koşmayın ve siz bilenlerden olun.

29- Ki O'dur sizi ve yeryüzünde ne varsa hepsini halk eden. Sonra gökleri bir istikamette düzenleyen ve onlarda olan her şeyi, yücelikleri gösterir bir şekilde güzelce düzenleyen ve O'dur bütün her şeyi ilmiyle var eden.

115- Doğu da ve batı da Allah'ındır. Nereye dönerse-niz dönün Allah'ın yüzü oradadır. Muhakkak ki bütün her şeyi ilmiyle kuşatan Allah'tır.

255- Allah; O'ndan başka güç yoktur, O vardır. Diri olandır. Varlığı ayakta tutan, sürüp giden diriliğin sahibi-dir. O'nun yaşı olmaz, uyuması olmaz. Göklerde ne varsa

ve yerde ne varsa her şeyin sahibidir. Ki O'dur şefâat eden. Bütün her şeyin varoluşu O'ndandır, O'nun yetkisindedir. Geçmişteki var olan şeyler, gelecekteki var olacak şeyler hep O'nun ilmiyledir. O'nun ilmi olmadan hiçbir şey kavranamaz. Her şey O'nun isteğiyle var olur. O'nun kürsüsü; gökleri ve yeri, her şeyi kuşatmıştır. O, bütün her şeyi muhafaza edendir, O'na zorluk yoktur ve O, ilmiyle yüce olan dır, varlığın varoluşunda karar sahibidir.

Hacc Sûresi:

5- Ey insanlar! Varlığı açığa çıkaran hakkında eğer şüphe içindeyseniz, kendi varoluşunuza bakın. Sizi topraktan oluşturduk, sonra bir nutfeden, sonra onu bağlayıp iliştirdik, sonra embriyoyu şekillendirip geliştirdik, sizin de görebildiğiniz gibi şekillendirip geliştirdik ve isteğimiz doğrultusunda doğuncaya kadar, belli bir süre rahimlerde tuttuk. Sonra bir bebek olarak sizi çıkardık. Sonra siz bir olgunluk içinde büyür güçlenirsiniz. Sonra bir yaşlılık içinde olursunuz. Sizden kiminiz önceden vefat eder ve kiminiz belli bir süreye kadar ulaşırsınız. Bir şeyler bilirken bilmez hâlde olursunuz. Görürsün ki yer yüzü kuru iken, sonra onun üzerine indirdiğimiz su ile bir hareketlenme ve kabarma olur ve güzellikler içinde her çeşit bitki ortaya çıkar.

6- İşte muhakkak ki gerçek olan Allah'tır. O hayat verendir, ölümü sunandır ve muhakkak ki O bütün her şeydeki kudrettir.

7- Muhakkak ki ölüm vakti başa gelecektir, onda şüphe yoktur. Muhakkak ki tüm varlığı ortaya çıkaranın Allah olduğunu anlayan kimseler bir yücelik içinde olur.

Secde Sûresi:

4- Gökleri ve yeri ve onlarda olan her şeyi, noksansız bir güzellik içinde halk eden Allah'tır. Sonra bütün her yeri yüceliği ile sarmıştır. Sizin için O'ndan başka bir dost ve şefâat eden yoktur. Bundan sonra hâlâ hakikatleri düşünüp, o hâl ile bu âleme bakmaz mısınız?

5- Bütün kâinattaki varoluşu düzenleyip işleyen O'dur. Her şey O'nun ölçüsüyle her an O'ndan açığa çıkar. Varolan tüm nesneler O'nun ünsiyeti ile durur.

6- O, tüm kâinattaki görünmeyen, bilinmeyen her şeydeki ilmin sahibidir ve varlığı özünden var edendir, tüm niteliklerin yüce sahibidir, her an her yerde hazır olandır.

7- Ki O bütün her şeyi en güzel bir şekilde halk eder ve insanın halkoluşu O'nun özünden başlamıştır.

8- Sonra insanı nesilden nesile kolaylıkla akıp gidecek bir hâlde düzenledi.

9- İnsanı sıfatlarıyla şekillendirip düzenledi, rûhundan içine üfledi. Size iştmeyi ve görmeyi ve idrak etme gücü verdi. Sıfatların sahibini bilip teslim etmede ne kadar da zayıf davranıyorsunuz.

İhlâs Sûresi: "Anlat: Allah'ın tekliğini, Allah'ın samedliğini, doğmuş olmasını ve doğurmuş olmasını, tekliğinde O'nun denginin olmasını."

ALLAH'IN İZİNİ OLMADAN BİR YAPRAK BİLE DÜŞMEZ MEÂLİ

Toplumda hep bu meâle dayanarak, ortaya çıkan kötülükleri de Allah'a bağladık.

Allah'ın izni olmadan hiçbir şey olmaz dedik.

Toplumda olan her türlü kötülüğü Allah'ın iznine bağladık.

Kötülüklerin insan tarafından oluştuğunu anlayamadık.

En'âm Sûresi 59. âyetin meâline dayanarak, Allah'ın izni olmadan hiçbir şey olmaz diye çevremize anlattık.

Ve ortaya çıkan tüm kötülükler Allah'ın izni ile olur diye bahsettik.

“Allah istemedikten sonra bir yaprak bile düşmez” dedik.

Yâni “Ne olursa olsun her şey, Allah'ın takdirine göredir, yazdığı kadere göredir” diye yorum yaptık.

İnsanın kendi elleriyle yaptığı zulümleri Allah'a nisbet ettik, Allah izin veriyor dedik.

Ve bunları, Kur'ân meâllerine dayanarak söyledik.

Oysa âyeti dikkatlice incelediğimizde farklı bir anlam karşımıza çıkar.

En'âm Sûresi 59. âyette muhteşem bir ilim sunulur.

En'âm Sûresi 59: “Ve mâ teskutu min varakatin illâ yâlemuhâ.”

Meâli: “Bir yaprak düşmesin ki ancak O'nun ilmiyledir.”

Âyetin tamamını inceleyelim.

En'âm Sûresi 59: "Ve indehu mefâtihul gaybi lâ yâle-muhâ illâ huve ve yâlemu mâ fîl berri vel bahr ve mâ tes-kutu min varakatın illâ yâlemuhâ ve lâ habbetin fî zu-lumâtil ardı ve lâ ratbin ve lâ yâbisin illâ fî kitâbin mubîn."

Ve inde hu mefâtihu	: Yanında, katında, ona ait, açılma, anahtar, ışık,
El gaybi	: Görünmeyen, bilinmeyen,
Lâ yâlemu ha illâ huve	: Yok, ilmin sahibi, bilmek, onu, ondan başka,
Ve yâlemu mâ fi	: O bilir, ilmin sahibi, var olan her şey,
El berri ve el bahri	: Kara ve deniz,
Ve mâ teskutu min varakat	: Aşağı düşmez, bir yaprak,
İllâ yâlemu hâ	: Ancak, onun ilmiyledir, ondaki ilmin sahibi o dur,
Ve lâ habbetin	: Yok, tane, tohum, bir tane, çekirdek,
Fi zulumâti el ard	: Yerin karanlığı, yeryüzü, toprağın altı,
Ve lâ ratb ve lâ yabîs	: Yok, yaş ve yok, kuru,
İlla fi kitâbin mubîn	: Ancak, olmasın, içinde, kitap, apaçık,

Meâli: "Görünmeyen bilinmeyen âlemin hâkimiyeti O'na aittir. O'ndan başka ilmin sahibi yoktur. Karada ve denizde var olan her şeydeki ilmin sahibidir. Bir yaprak düşmesin ki ancak O'nun ilmiyledir. Yerin karanlığında bir tohum yoktur ki ve yaş olan bir şey yoktur ki ve kuru olan bir şey yoktur ki, hepsinin hakikati ancak apaçık kâinat kitabının içindedir."

Âyeti incelediğimizde görüyoruz ki, yaprağın düşüşünde bir ilimden bahsedilir.

Yâni âyette; "Ağaçtan bir yaprağın düşüşü bile, Allah'ın ilmine göredir" diye bildirilir.

Sonbaharda ağaçlardan yaprakların düşüşü; dala tutulu olan yaprağın sapından çekilen öz suyun gitgide azalması ve yaprağın sararıp solmasıyla meydana gelir.

Bu botanikte “Bitki Fizyolojisi” dersinin ilmî bir konusudur.

Âyette geçen “İlla yâlemu ha-ancak onun ilmiyledir” açıklaması, meâl olarak daha uygun düşer ve bu açıklama çok iyi anlaşılmalıdır.

Oysa toplumda inanç gruplarında bahsedilen: “Allah istemedikten sonra bir yaprak bile düşmez” diyerek Kur’ân âyetini örnek göstermek, âyeti doğru meâl etmediğimizi gösterir.

“Ve mâ teskutu min varakatin illâ yâlemuhâ” âyeti dikkatlice incelendiğinde, orada “Allah istemedikten sonra” kelimesi yoktur.

Orada sadece, “Bir yaprağın düşüşü bile O’nun ilmiyledir” açıklaması vardır.

Ama maalesef, bu âyeti kendi inanç yorumlarına dayalı olarak kadere dayandıranlar, o âyetde geçen işareti örtmüş oluyorlar.

İnsan, toplumda açığa çıkan tüm kötülükleri Allah’a nisbet etmekle, bunlara kendinin sebep olduğunu görmezden gelmekle, Allah’a iftira atıyor olabilir mi düşünülmelidir.

Meâlleri kendi inancına göre yapıyor olabilir mi düşünülmelidir.

Allah’ın bize verdiği aklı yok saymamalıyız.

Kur’ân’da ne kadar çarpıcı bildirilmiş.

Yûnus Sûresi 100: “Ve yecalur ricse alellezîne lâ yakılûn.”

Ve yecalu

: Üretir, kılmak, yapar, verir,

El ricse

: Pislik, kirlilik, cehaletin kirliliği, kötülük,

Ala ellezîne lâ yakılûne : Üzerine, o kimseler, yok, akıl, akıl
etmeyen kimseler,

Meâli: “Aklını işletmeyen, düşünmeyen kimseler; pislikler, kirlilikler, hurâfeler üretirler.”

Burada ne kadar çarpıcı bildirilmiş, “düşünmeyen kimse sadece pislikler, kirlilikler, zulüm üretir.”

Kur’ân’da onlarca âyette; “Akledin, düşünün, tefekkür edin, hakikati anlayın” diye öğütler sunulmuştur.

Ama biz, bize verilen akı kullanmadan, kötülükleri kendimizde aramadan, Allah’a bağlama gafletine düşersek, kendimizi muhasebe etmeyi unuturuz.

İnsan her zaman aklını kullanmalıdır.

Akıl muhasebesi yapmalıdır.

Akıl muhakamesi yapmalıdır.

Her şeyi rahmet süzgecinden geçirmelidir.

İlme dayanmadan konuşmamalıdır.

Kötülüğe kapı açacak her türlü duygudan, düşünceden, ağzından çıkacak sözden, davranıştan uzak durmalıdır.

En’âm Sûresi 144: “Fe men azlemu mimmenifterâ alâl-lâhi keziben li yudillen nâse bi gayri ilm innallâhe lâ yehdîl kavmez zâlimîn.”

Fe men azlemu	: Artık, öyleyse, kim, zalim olan,
Mimmen ifterâ	: Kimseden, iftira, uyduran,
Alâ Allah keziben	: Allah’a karşı, yalan,
Li yudill el nâs	: İçin, sapkınlık, hakikatlerden sapmak, insanlar,
Bi gayr ilm	: Bir ilim olmaksızın, bir şey bilmeden,
İnne Allâh la yehdî	: Muhakkak ki, Allah, yok, yol bulma, rehber,
El kavme el zâlimîn	: Kavim, topluluk, kimseler, zulümlerde olan,

Meâli: “Allah hakkında uydurmalarda olan ve o yalanları yayan, bir ilim olmaksızın hareket eden, insanları hakikatlerden saptırandan daha zalim olan kimdir? Muhakkak ki zalim kimseler Allah’a yol bulamazlar.”

Âyette ne kadar çarpıcı bildirilmiştir.

Her şey Allah’tan, Allah’ın izni olmadan hiçbir kötülük, zulüm olmaz demek, Allah’a iftira atmaktır.

Âyette, “Allah’ın ilmine dayanmadan bir şey anlatmak, bir şey yorumlamak, dalalete sapmaktır” diye bildirilir.

İşte insan, her şeyi ilme dayalı yapmalıdır.

Anlatacağı konular ilme dayalı olmalıdır.

İşte bundan dolayı Kur’ân meâlleri çok dikkatlice yapılmalıdır.

Akletmediğimiz müddetçe, hakikatleri anlamamız mümkün değildir.

Bir söz duyduğumuzda bunun hakikatini araştırmalıyız.

Kelimenin lafzında kalmamalıyız.

Kur’ân’da apaçık bir şekilde “Kelimenin lafzında kalmayın” diye bildirilir.

Kâf Sûresi 18: “Mâ yelfızu min kavlin illâ ledeyhi rakîbun atîdun.”

Mâ yelfızu : Lafız, söylenen, telaffuzda kalmayın, mutlak,

Min kavlin : Söz, söylemek, kullanılan sözler,

İllâ ledeyhi : Var, başka, değerlendirme, onda vardır, yanında, ona ait,

Rakîbun : Gözeten, kontrol eden, araştırıp gözlemleyen,

Atîdun : Hazır olan, görünüp duran, var olan, her an,

Meâli: “Sözün telaffuzunda kalmayın, onu anlamak üzere değerlendirin. Hakikatleri anlamak için her an araştırın gözlemleyin.”

Âyette belirtildiği gibi, asla kelimenin lafzında kalmamalıyız.

Kur'ân'da geçen Arapça kelimelerin anlamlarını araştırmalıyız.

Her bir kelimenin kendi dilimizdeki en uygun karşılığını bulmaya çalışmalı ve düşünmeliyiz.

Kur'ân'ı incelediğimizde anlıyoruz ki Kur'ân bizlere anlamamız için sunulmuştur.

Arapça okuyup sevap beklememiz için değil.

Ölülere okuyup, onlara sevap gitsin diye değil.

Ölü olan bizim kâlbimizdir, kâlbimizin dirilmesi için Kur'ân'ı okumalı ve onu mutlaka anlamak için gayret göstermeliyiz.

Ölü olan kâlbimizin dirilmesi için bize verilen akli işletmeliyiz.

Aklı asla yok saymamalıyız.

Aklımızı hakikatleri anlamak için işletmeliyiz.

Kur'ân'ın içinde muhteşem bilgiler vardır, muhteşem uyarılar vardır.

Kur'ân'ın içinde, nice sırlara kapılar açacak bilgiler vardır.

İlimde nice keşifler yapılmasının kapılarını açacak işaretler vardır.

Kur'ân'ı mutlaka ve mutlaka anlamak için okumalıyız.

Birçok grubun "Arapça okuyun, sevap bekleyin, Türkçe çevirileri okumayın" söylemlerine asla kanmamalıyız.

Kur'ân, hakikatlere kapı açan ilâhî bir anahtardır.

Kur'ân; varlığın varoluşunu ve varlığı var edeni anlamamız için sunulmuş bir kitaptır.

Kur'ân; sorgulamayı, araştırmayı, akletmeyi, düşünmeyi, tefekkür etmeyi, tezekkür etmeyi, varlığı incelemeyi, şâhit olmayı ve sâlih kimse olmayı hissettirir.

Kur'ân'da yaklaşık iki bine yakın âyet, akıl etmek ve düşünmek üzerinedir.

Yeter ki Kur'ân doğru meâl edilsin.

İnsan kötülüklerin ortaya çıkışını anlamaz, kötülüklerin ortaya çıkışını kendinde aramaz ise, kötülükleri Allah'a bağlar ise ve meâlleri ona göre yapar ise, Allah'a iftira atmış olur, tüm resûl nebîlerin mücadelesini yok saymış olur.

Onun için insan aklî olarak düşünmekten vazgeçmemelidir.

İlme dayalı hareket etmelidir.

Kaderi iyi anlamalıdır.

Kader ve ilim arasındaki bağı yakalamalıdır.

Her ne yaparsa yapsın ilme dayalı yapmalıdır.

Ev mi yapıyor, araba mı yapıyor, hayatında kullanacağı eşyalar mı yapıyor, tarlasında bir şey mi yetiştiriyor, hep ilme dayalı yapmalıdır.

Mesela insan ilme dayalı hareket etmez, binalarını çürük yaparsa elbette depremlerde binaların altında kalan nice masum ölecektir, ya da sakat kalacaktır.

Deprem Allah'ın kaderidir.

Ama binaların çürük yapıp yıkılması insanın eylemlerine bağlıdır.

Her yıl depremde binlerce insan hayatını kaybetmektedir.

İnsan depremden korkmamalıdır.

İnsan depreme karşı ne yapabilirim demelidir.

Depremi anlamaya çalışmalıdır.

Depremi kaderini iyi okumalıdır.

İnsan deprem olduğunda değil, olmadığı zaman korkmalıdır.

Çünkü yaşam depremler sayesinde oluşmuştur.

Deprem yeryüzünün canlı olduğunu gösterir.

Depremlerin bittiği gün yaşam sona ermeye başlayacaktır.

Deprem yaşamdır, canlılıktır, yeryüzünün nefes alıp vermesidir.

Yaşamın oluşmasında depremlerin etkisi çok büyüktür.

Depremler olmasaydı yeryüzünde yaşam oluşmazdı.

Yaşamın dört anası hava, toprak, su, ateştir.

Hava, su, toprak, ateş, nasıl bir dengede buluştu ki yaşam başladı.

Dünyamızın yaşı yaklaşık 5 milyar yıldır.

Bir zamanlar Dünyamızın her yeri su ile kaplıydı.

Dünyaya su nereden gelmişti?

Su, Dünyada mı oluşmuştu, yoksa Dünyaya başka bir yerden mi gelmişti?

Su, yaşam için öncelikle çok önemliydi.

Su hayatın oluşmasının sebebiydi.

Çok önemliydi! Lâkin, su yaşam için tek başına yeterli değildi.

Toprak da olmalıydı, hava da olmalıydı, ateş de olmalıydı.

Dünyanın her yeri su ile kaplıyken toprak neredeydi?

Karalar nasıl ortaya çıktı?

Dağlar nasıl oluştu?

Yer altı suları nasıl oluştu?

Toprağın verimliliği nasıl oluştu?

Hep bunlar depremler sayesinde oldu.

İlk depremler ne zaman başladı?

İlk depremler kaç şiddetinde idi.

Deprem yeryüzünün yaşam bulmasında en büyük etkindir.

Deprem, yer kabuğunu oluşturan levhaların hareketliliğidir.

Bu hareketlilik yeryüzünün yaşam bulmasıdır.

Depremlerle dağlar oluştu.

Depremlerle karalar göründü.

Yeryüzünün her yeri su ile kaplıyken, büyük depremlerle yavaş yavaş dağlar oluştu ve karalar göründü.

Bilimsel keşiflere göre dağlar 3,6 milyar yıl önce oluştu.

Dağlar, şiddetli depremlerle deniz tabanından yükseldi, açığa çıktı.

Dünyanın en eski dağı, Güney Afrika'daki Barberton Yeşiltaş Kuşağı dağları diye bilinir

Bu dağlar bilimsel keşiflere göre 3,6 milyar yaşındadır.

Bilimsel keşiflere göre dağlar, Dünya oluşuktan yaklaşık 1 milyar yıl sonra oluştu.

Yeryüzünde yaşam, dağların ortaya çıkması ile yavaş yavaş kendini göstermeye başladı.

Ortaya çıkan ilk dağlardan sonra, yine yüksek depremlerle yeni yeni dağlar ve karalar ortaya çıkmaya başladı.

Depremler sayesinde karalar ortaya çıkmaya başladı.

Depremler sayesinde, karaların altında yer altı nehirleri, gölleri oluşmaya başladı.

Depremler sayesinde tuzlu olan okyanus suları, karalardaki topraklardan süzülerek yer altında tatlı sulara dönüştü.

Depremler sayesinde oluşan dağlarda, bitkiler, ağaçlar, yavaş yavaş ortaya çıkmaya başladı.

O dönemlerde nefes aldığımız hava da henüz oluşmamıştı.

Hava için bitkiler ve ağaçlar gerekliydi.

Bitkiler ve ağaçların fotosentezi sayesinde, denizler sayesinde nefes aldığımız oksijen ortaya çıkacaktı.

Oksijenin oluşması dağların ve karaların ortaya çıkması ile başladı.

Havanın oluşması, havada ki oksijenin oluşması yaşamın ilk belirtileri idi.

Yaşam fotosentez dediğimiz olayla kendini göstermeye başladı.

Tüm bunlar yeryüzünde olan depremler sayesinde idi.

Depremler, dağların, karaların, tatlı suların, yer altı sularının, yer altı ve yer üstü göllerinin oluşmasında ana etken idi.

Bitkilerin ve ağaçların ortaya çıkması dünyanın nefes alıp vermesi idi.

Artık yaşam yavaş yavaş kendini göstermeye başladı.

Yaşam depremlerle başladı.

Depremlerle, dağlar, karalar, tatlı sular ortaya çıktı.

Depremler sayesinde karalardaki bitkiler, ağaçlar ortaya çıktı.

Depremler sayesinde yavaş yavaş bitkiler, hayvanlar, insanlar ortaya çıktı.

Depremler ne kadar kıymetli idi.

Oysa ondan hep korktuk, korkutulduk.

Oysa deprem, insan için büyük bir lütuftu.

İnsan, depremden korkmamalıydı.

Depremin kaderini iyi okumalıydı.

Deprem olduğunda insan sevinmeliydi.

İnsan depremi anlamalı, onu iyi okumalı, ona göre tetbirini almalıydı.

Deprem yeryüzünün canlı olduğunu, hareketli olduğunu gösteriyordu.

Nasıl ki yeryüzünde yaşam depremlerle başladı, yeryüzünde yaşamın sona ermesi, depremlerin sona ermesi ile olacaktı.

Onun için insan deprem olduğunda sevinmeli, şükretmeli idi.

Yeryüzü de insan gibi canlıdır.

Yeryüzü de insan gibi nefes alır verir.

Depremler yeryüzünün canlı olduğunun kanıtıdır.

Depremler durduğunda yeryüzünde yaşam yavaş yavaş sona erecektir.

İnsan deprem olduğunda değil, deprem olmadığında korkmalıdır.

Deprem asla öldürmez, deprem yaşatır.

Deprem olduğunda yıkılan binaların altında kalan insanlar ölür.

O zaman insan depremlerde yıkılmayan binalar yapmalıdır.

Fayhatlarının kaderini okumalıdır.

Aklını işletecek insan, bunu başaracak şekilde yaratılmıştır.

İnsan aklını işletmeli, yapacağı binalarını depremlere dayanıklı yapmalıdır.

Fay hatlarının yerini tespit etmeli, binalarını ona göre yapmalıdır.

Bunun için Allah insanlığa “deprem bilimi” sunmuştur.

Deprem bilimi, depremlerin etkisini okumak için vardır.

İşte insan, depremi iyi okumalıdır.

Binalarını ona göre yapmalıdır.

Canların yanmasına engel olmalıdır.

Deprem yeryüzünün kaderidir, sağlam binaların yapılması ise, insanın depreme karşı aldığı tedbiridir.

İnsan deprem kaderini iyi okumalıdır, gerekli tedbiri almalıdır.

Asla ilimden uzaklaşmamalıdır.

İlim ifade etmeyen şeylerin adına düşmemelidir.

İsrâ Sûresi 36: "Ve lâ takfu mâ leyse leke bihî ilm."

Meâli: "Bir ilim ifade etmeyen şeylerin ardına düşmeyin."

Hacc Sûresi:

3- İnsanlardan, Allah hakkında bir ilim olmaksızın mücadeleden eden bazı kimseler vardır. O hâlde olanların hepsi şeytani hallere tâbi olurlar.

8- İnsanlardan, Allah hakkında bir ilim olmadan ve doğru yolu bulmadan ve her varlığın aydınlatıcı bir kitap olduğunu anlamadan mücadele eden bazı kimseler vardır.

9- Onlar Allah yolundan kendi cehaletlerine saptırırlar, kibirlenip ikiliğe düşürürler. O hâlde olana yaşamlarında kaybetme vardır ve ölünceye kadar cehaletin o yakıcı sıkıntılı hallerinde kalmak vardır.

Her şey Allah'tan derken, deprem Allah'tandır ama depremde çürük yapılan binaların yıkımının sebebi insandır.

İnsan Allah'ın izni olmadan yaprak bile düşmez deyip, depremde yıkılan binaların altında kalan masumların ahını almamalıdır.

Eğer insan depremleri iyi okuyabilse, tetbirini ona göre alsa, sağlam binalar yapsa evler yıkılır mıydı?

Elbette yıkılmazdı.

İşte insan, her şey Allah'tan derken iyi düşünmelidir.

Evet, çeşit çeşit varlığın yaratılışı şekillenmesi Allah'tandır.

Her şeyden maksat tüm varlıktır.

Ama ortaya çıkan kötülükler, zulümler; insanoğlunun yozlaşmasından, Allah'ı layıkıyla anlayamamaktan, kader hakikatini iyi okuyamamaktadır.

Hayatta olan her şeyi okumalıyız, anlamaya gayret göstermeliyiz.

Yağmurlar, rüzgârlar, sel felaketleri depremle hep doğanın olaylarıdır.

Deprem ve onlarca doğa olayında, ilim ve fen bu olayları okumak için vardır.

Akıl insana bunun için verilmiştir.

Fay hatlarının hareketini okumadan ve gerekli tedbiri almadan, depremde olan ölümler için bu felaketler Allah'tan demek doğru olabilir mi?

Japonlar; fay hatlarının hareketlerini önceden okuyup, olabilecek depremlere karşı, depreme dayanıklı binalar inşa ederken, bizler hiçbir tedbir almadan binalarımızı yapıyorsak, ilme olan bu ihaneti çok iyi düşünmeliyiz.

Japonlar dayanıklı binalar nasıl yapıyor deyip, Mimar Sinan'ın yaptığı binaları anlamak için ülkemize gelip incelemeler yapıyor.

Ve sonra kendi ülkelerine dönüp, faylardaki kaderi okuyup, gerekli tedbirleri alıp, halkını korumak için sağlam binalarını yapıyor.

Ne kadar acıdır ki bizim ülkemiz Mimar Sinan'ın kim olduğunu bilmiyor, yaptığı binaların ve o binaları nasıl yaptığının farkında değil.

Maalesef ki okullarımızda ülkemizin bilim insanları öğretilmiyor.

Daha ilkokulda iken, bilim insanları çocuklarımıza öğretilmelidir ki çocuklarımız onları tanısin ve onların izinden gitsin.

Japon, aldığı tedbire rağmen binası yıkıldığında, kendine dönüp "fayı okumada eksiğim neydi" deyip, tekrar tekrar fayların hareketini okuyorsa, bunu çok iyi düşünmeliyiz.

Bizler ise; binanın demirinden, çimentosundan çalar-ken, binalarımızı insan hayatı için değil de, sadece para kazanmak için yapıyorsak...

Ve binalar yıkıldığında, bu Allah'ın kaderi diyorsak...

Ve her şey Allah'tan diyorsak...

Ve Allah'ın izni olmadan bir yaprak bile düşmez de-yip, felaketleri Allah'a isnat ediyorsak, Allah'a iftira atı-yorsak, bizler ne kaderi ne de tedbiri bilmiyoruz demektir.

Sadece şeytanlaşmışız demektir.

Sadece kendi şahsi çıkarımızda yaşıyor, zulüm yapı-yoruz demektir.

Dünyanın hareketliliği bir kaderdir.

Bu kaderi okumak ve ona göre önlem almak ise ted-birdir.

Fizik, kimya, biyoloji, matematik, Allah'ın insanlığa sunduğu ilimlerdir.

Kaderi okumak için insana; akıl, düşünce, gözlem-leme, inceleme, muhakeme, mukayese, firâset verilmiştir.

Firâset; geleceği görebilme kabiliyetidir.

Bunları görmemezlikten gelmek, kişinin kendine iha-net etmesidir.

Allah'a iman etmenin sırrı; ilimden ve fenden ayrıl-mamaktır.

Zilzal Sûresi:

1- 2- 3- “Toprak bir hareket ile hareket ettiğinde ve toprağın içindekiler ortaya çıktığında, insan dedi ki: Bu olanlar nedir?”

Nisâ Sûresi 71: “Ey iman edenler! Siz tedbirinizi alın. Ya tek olarak istikrarlı olun ya da hep birlikte hareket edin.”

Bakara Sûresi 164: “Yeryüzünde olan her şeyde, elbette akıl edip düşünen insanlar için deliller vardır.”

İbrâhîm Sûresi 32: “Yeryüzünün düzeninde sizler için akıp giden bir ilim vardır.”

İsrâ Sûresi 36: “Bir ilim ifade etmeyen şeylerin ardına düşmeyin. Muhakkak ki iştizeniz ve görmeniz ve idrakinizle, işte bunların hepsiyle o konuda sorumlu olursunuz.”

Deprem bir kaderdir.

Lâkin depremlerde yıkılan binalar, olan ölümler, sakatlıklar, bizim ihmalemizdir. Allah’ın sünnetinden (sünnetullah) kopmamız sonucu başımıza gelenlerdir.

Sünnetullah; tüm varlıkta olan işleyiştir.

Tevekkül; kaderi okumak ve gerekli tedbirini almakla olan bir teslimiyettir.

Tevekkül; ilim üzere hareket edip, gerekli tedbiri alıp, beklemektir.

Allah’ı layıkıyla anlamak, ancak ve ancak ilmin getirdiği şahitlik üzere gerçekleşir.

Ezanda günde 20 defa okunan “Eşhedü” kelimesi buna işaret eder.

Peki, ilim üzere hareket ediyor muyuz?

Bize bahşedilen akıllı layıkıyla işletebiliyor muyuz?

Varlıktaki oluşumları, hareketliliği, işleyişi ilim üzere okuyabiliyor muyuz?

Fizik, kimya, biyoloji, matematik ilminden yararlanabiliyor muyuz?

Kader, ilimsiz anlaşılabilir mi?

Varoluş, ilimsiz anlaşılabilir mi?

Neden Kur'ân'ın yarıya yakını; ilim, tedebbür, tefekkür, tezekkür, akıl etmek, incelemek, okumak, seyretmek, anlamak, tedbir almak ile ilgili ayetlerden oluşmuştur?

Tedebbür; bir şeyin öncesini okumakla, anlamakla alakalıdır.

Tedebbür; dubur kelimesinden gelir, arkası, öncesi, ilki, geçmişi gibi anlamlara gelir.

Tedbir kelimesi de buradan gelir.

Tedbir; öncesini okumak, sonrasına hazırlık yapmak demektir.

Tedebbür ehline, tezekkür kapısı açılır.

Muhammed Sûresi 24: "E fe lâ yetedebberûne."

Meâli: "Tedebbür etmezler mi?"

Âyette ne güzel bildirilmiş.

İnsan bir şeyi anlamak için her yönden incelemelidir.

Görüneni, görünmeyeni, önünü, ardını her yönden incelemelidir.

Sâd Sûresi 29: "Kitâbun enzelnâhu ileyke mubârekun li yeddebberû âyâtihî ve li yetezekkere ûlul elbâb."

Meâli: "Biz size, her varlığı bir kitap olarak bereketli bir şekilde sunduk. Ondaki delilleri dikkatlice araştırmanız ve hakk üzere aklınızı işletip, ulaştığınız hakikatlerle bu âleme bakmanız ve o hâl üzere yaşamanız için."

İşte insan, her şey Allah'tan demeden önce, tefekkür içinde olmalıdır, ilim üzere hareket etmelidir.

İlim üzere hareket etmemek, insanı hakikatten uzaklaştırır.

Varlığın olaylarındaki kaderi okumadan gerekli tedbir alınamaz.

Gerekli tedbiri almayanlar kendilerinin ve gelecek nesillerin felaketine kapı açarlar.

Varlığın oluşumunu, hareketliliğini, gittiği süreci okumak ancak ve ancak ilim üzeredir.

Fizik, kimya, biyoloji, matematik ilimleri bunun için vardır.

İlimden kopan insan mutlaka zalimleşecektir, şeytanlaşacaktır.

ŞEYTANIN ZARAR VERMESİ ALLAH'IN İZNİYLE MİDİR?

İnanç gruplarında Mücadele sûresi 10. âyet örnek gösterilerek, şeytanı da Allah yaratmıştır, o da Allah'ın izni olmadan hiçbir şey yapamaz diye anlatılır.

Toplumda şeytanlaşmış insanların yaptıkları kötülükleri Allah'ın iznine bağlamak ne kadar doğru olabilir?

Peki, şeytan nedir?

Şeytanı da Allah mı yaratmıştır?

Yoksa şeytanı ortaya çıkaran insanın kendisi midir?

Öncelikle Mücadele Sûresi 10. âyeti inceleyelim.

Mücadele Sûresi 10: “İnnemâ en necvâ mineş şeytânî li yahzunellezîne âmenû ve leyse bi dârrihim şey'en illâ bi iznillâh ve alâllâhi fel yetevakkil mûminûn.”

İnnemâ en necvâ	: Şüphesiz, doğrusu, sinsilik, sinsice konuşma,
Min eşşeytan	: Şeytani haller, kötülük halleri,
Li yahzune	: İçin, mahzun, hüznün, keder,
Ellezine âmenû	: İman edenler,
Ve leyse bi dârri him şeyen	: Değildir, zarar, darlık, sıkıntı, bir şey,
İllâ bi izni Allah	: Ancak, sadece, yetki, icazet, Allah
Ve alâ Allah	: Allah'a
Fe li yetevakkeli	: İçinde, teslim olmak, tüm varlığıyla teslim olmak,

El mü'minûne

: Mü'minler, emin olan,

Diyanet Meâli: “Gizli konuşmalar şeytandandır. Bu, iman edenleri üzme içindir. Oysa şeytan, Allah’ın izni olmadıkça, mü’minlere hiçbir zarar veremez. Mü’minler Allah’a dayanıp güvensinler.”

Tevhîd-i Kur’ân Meâli: “Sinsilik içinde olmak şeytani hallerdendir. İman edenler için kederdir. Her şeyde yetkili olanın Allah olduğunu anlayanlar bir sıkıntı içinde kalacak değildirler ve mü’minler her an Allah’a teslimiyet içindedirler.”

Bu iki meâli incelediğimiz zaman, farklılığı görürüz.

Bir meâlde, “şeytan Allah’ın izni olmadan zarar veremez” diye çeviri vardır.

İşte inanç grupları bu meâle dayanarak “şeytanı da Allah yarattı, şeytanın yaptığı kötülükler de Allah’ın izniyledir” diye bilgiler sunarlar.

İşte öncelikle şeytanın ne olduğunu iyi anlamalıyız.

Şeytan nedir?

Şeytan diye ayrı bir varlık var mıdır?

Yoksa şeytan denilen, bizdeki tüm kötü hallere verilen bir isim midir?

İblis nedir şeytan nedir?

Şeytan her şeyi Allah’ın izniyle mi yapar?

Şeytan tüm yaratılan varlık gibi bir varlık mıdır?

Yoksa şeytan, insanın olumsuz, kendini büyük görme, çıkar için yakıp yıkmak, duygu ve düşüncelerinden açığa çıkan hallerine mi denilir?

İblis ve şeytan kavramlarının açılımı nasıldır?

Kur’âda Âdem’e secde etmeyen iblis der, neden şeytan demez?

İblis, varlığın sûretinde kalan, özünü göremeyen, kendini yüce, başkasını hor gören kimsedir.

Şeytan ise zalimleşmiş kişidir.

İblisten şeytan doğar.

Kötülüğün kaynağı şeytani alandır.

Kişi, dışarıda bir yerde ayrı bir şeytan aramamalıdır.

Birilerine kötülük yapıyorsa, birilerine korkular sunuyorsa, kendini büyük görüp, başkasını hor görüyorsa, şeytanı kendinde aramalıdır.

Kâmil kimseler, zalim kimseler için, yaptıkları zalimliklerinden dolayı onlara şeytan demiştir.

İşte zalimsen şeytan sensin, başka şeytan arama.

Çevrene kötülük yapıyorsan şeytan sensin.

Fitnelik, fesatlık, hasetlik, kıskançlık içindeysen...

Kendini yüce görüyorsan, başkalarına hor bakıyorsan...

Kul hakkı yiyorsan, aldatıyorsan, çıkarın için zulüm ediyorsan...

Şeytan sensin, başka şeytan arama.

Şeytanı kendinde ara.

Şeytan senin düşmanıdır.

Zalimsen sen kendine düşmansın.

Dışarıda ayrı bir varlık olarak şeytan arama.

Zalimleşmiş kişide şeytanı ara.

Sen etrafına zulüm ediyorsan, kendinin şeytan olduğunu anla.

Fâtır Sûresi 6: "İnneş şeytâne lekum aduvvun fettehızûhu aduvvâ innemâ yedû hızbehu li yekûnû min as-hâbis saîr."

İnne el şeytan : Şüphesiz, şeytan, şeytani haller, kötülük halleri,

Lekum aduv	: Size, düşman,
Fe ittehizû hu	: Bundan sonra, edinin, sığınma, edinmek, o,
Aduv	: Düşman, düşmanlık,
İnnemâ yedû	: Ancak, davet, çağrı, götürme,
Hızbe hu	: Grup, taraf, bölünmek,
Li yekûnû	: Olması için,
Min ashâb	: Ehli, halk, sahip, sahip olma,
El saîr	: Öbürü, öteki, ötekileştirmenin cehaleti,

Meâli: “Şüphesiz şeytani hâlleriniz sizin düşmanınızdır. Bundan sonra o hâllerinizi düşman edinin. O şeytani hâlleriniz sizi, sadece ötekileştirmenin cehaletine sahip olmanıza yol açar, böylelikle bölünmeye götürür.”

Âyette ne güzel bildirilmiş, şeytan kişinin en büyük düşmanıdır.

İnsanın tek düşmanı vardır, o da kendi içindeki şeytanlaşmış duygu ve düşünceleridir.

İnsan şeytanı, kendi içindeki zalimlik getiren; bilgilerde, duygularda, düşüncelerde, eylemlerde aramalıdır.

Şeytan, tüm kötülüklerin adıdır.

Kişiyi Hakk’tan koparan her duygunun, düşüncenin adıdır.

Kişiyi zulüm ettiren, her duygunun, her düşüncenin, her eylemin adıdır.

Kibir, gurur, küçük görme, kendini yüce görme gibi duyguların mı var?

Kibirle mi davranıyorsun?

Başkalarına hor mu bakıyorsun?

Yaratılan herhangi bir varlığı küçük mü görüyorsun?

İşte şeytan sensin.

Nisâ Sûresi 120: “şeytânı illâ gurûrâ- şeytan gurur içinde, kibir içinde olandır.”

Gurur kibir, kendini beğenme içinde misin?

Şeytan sensin, başka şeytan arama.

Birileri hakkında kötülük mü düşünüyorsun?

Birilerine zulüm mü ediyorsun?

Kendini, inancını, ibadetini üstün mü görüyorsun?

Kendi çıkarın için başkalarını aldatıyor musun?

Allah diyerek, kitap diyerek, din diyerek kendi çıkarın için başkalarını kandırıyor musun?

Fâtır Sûresi 5: “Ve lâ yegurrennakum bi Allâh el garûr.”

Meâli: “Dikkat edin, aldatıcılar sizi Allah diyerek aldatmasın.”

Aldatan, suistimal eden, çıkarın için yaklaşan, süslü sözlerle karşındakini kandırmaya çalışan, başkasının hakkını yiyen biri misin?

İşte başka şeytan arama, şeytan sensin.

Başkalarını Allah diyerek, cehennem diyerek korkutuyor musun?

Beyinlere korkular mı aşıyorsunuz?

Din adına korkular mı salıyorsunuz?

Allah sevgisinden değil de, korkulardan mı bahsediyorsun?

İşte başka şeytan arama, şeytan sensin.

Kendin gibi inananlarla buluşup, başka inançta olanlarla alay mı ediyorsun?

Onların inançlarını, ibadetlerini, ibadethanelerini hor mu görüyorsun?

Kendini cennetlik, onları cehennemlik mi görüyorsun?

Senin gibi ibadet etmeyene, senin gibi giyinmeyene hor mu bakıyorsun?

Bakara Sûresi 14: “Kendileri gibi inananlarla karşılaştıklarında, biz de iman ettik, derler ve kendileri gibi şeytani hallerde olanlarla beraber olduklarında, biz onları önemsemedik sadece alay ettik, derler.”

İşte bu duygularda mısın, başka şeytan arama şeytan sensin.

Başkalarının haklarını yiyip onları yoksul mu bırakıyorsun?

Fakir kimselerle alay mı ediyorsun?

Kendini üstün, yüce mi görüyorsun?

Bir benlik içinde mi hareket ediyorsun?

Bakara Sûresi 268: “El şeytânü yeidukumul fakra ve yemurukumbil fahşâi.”

Meâli: “Şeytani halleriniz size yoksulluk korkusu verir ve sizi, kendini büyük görme hallerine sürükler.”

Âyette ne güzel bildirilmiştir.

Kendini büyük görüp başkasına hor bakıyorsan şeytan sensin.

İşte başka şeytan arama, şeytan sensin.

Kendini yüce görüp, başkalarını küçük mü görüyorsun?

Kendini daha hayırlı mı sanıyorsun?

İnsanları dış yapısına göre mi yargılıyorsun?

Ben ondan hayırlıyım hissiyle mi yaşıyorsun?

Kendini, inancını, yolunu kutsal görüp, başkalarını küçük mü görüyorsun?

“Ene hayrun minhu-ben ondan hayırlıyım.” (Sâd Sûresi 76)

İşte başka şeytan arama şeytan sensin.

Riya-gösteriş içinde misin?

Etrafına hava mı atıyorsun?

Malikül mülk olan Allah'ı unutup, malı mülkü kendine nisbet edip, şımarma içinde misin?

İhtiyacı olanlara yardım ederken gösteriş içinde mi yapıyorsun?

Nisâ Sûresi 38: "riae, men yekûn el şeytânu-riya-gösteriş içinde olan şeytandır."

İşte başka şeytan arama şeytan sensin.

İnsanların arasını açıyor musun?

Bölücülük yapıyor musun?

İnsanları birbirine kışkırtıyor musun?

İnsanları gruplara ayırıp bölüyor musun?

İnsanların arasına husumet sokuyor musun?

Yâni toplumda zalimlik yapıyor musun?

Mücadele Suresi 19: "hizbu el şeytân-bölen, ayrıştıran, gruplaştıran şeytandır."

Âyette ne kadar net bildirilmiş.

Bölüyorsan, öteki görüyorsan, ayrıştırıyorsan, kendini yüce başkasını hor görüyorsan...

İşte başka şeytan arama, şeytan sensin.

Birilerinin içine azdırma, sapma, öfke, kin, nefret mi sokuyorsun?

Hakk'ı bırakıp kendi zanlarını, çıkarlarını ilâh mı ediniyorsun?

Kendine putlar mı ediniyorsun?

Nisâ Sûresi 60-76: "El tağut, el şeytan, tağut içinde olan şeytandır."

İşte başka şeytan arama, şeytan sensin.

Kin, nefret, öfke, intikam içinde misin?

Birilerinin aklına, birileri hakkında kin, nefret, öfke mi ekiyorsun?

Kıskançlık, hasetlik, fesatlık içinde misin?

Birilerinin aklına, birileri hakkında kıskançlık, hasetlik, fesatlık mı ekiyorsun?

Ve bunları ekerek Allah'ı anlamaktan mı uzaklaşıyorsun?

Ve anlamaktan mı uzaklaştırıyorsun?

Haksız kazanç, hırsızlık, mala çökme içinde misin?

Mâide Sûresi 91: "El şeytan, adâvete vel bagdâe fîl hamri vel meysiri."

İşte başka şeytan arama, şeytan sensin.

Bak kendine, kendini muhasebe et.

İçinde zalimlik duygusu var mı?

Başkalarına karşı hor bakma var mı?

Kendini yüce görme var mı?

İnancını, ibadetini, başka inançlarda olandan büyük mü görüyorsun?

Dedikodu, çekiştirme içinde misin?

Başkalarının hakkına giriyor musun?

Çevrene karşı zalimlik ediyor musun?

Fitnelik, hasetlik, fesatlık, kıskançlık duyguların var mı?

Tertemiz çocukların beyinlerine ayrımcılık ekiyor musun?

Beyinlere Allah'tan uzaklaştıran bilgiler ekiyor musun?

İşte bunları yapıyorsan, başka şeytan arama, şeytan sensin.

Şeytan olan korkutur.

Sevgiden uzak eyler.

Şeytan olan zulmeder.

Rahmetten uzak durur.

Peki, şimdi kendimize soralım.

Şeytanın ne olduğunu anlayabildim mi?
Ben, şeytanlaşmış olabilir miyim?
Şeytan diye ayrıca bir varlık var mıdır?
Yoksa zalim kimselere mi şeytan denilir?
İblis, şeytan inceliği nedir?
Cin nedir?
Cin diye ayrı bir varlık var mıdır?
Kur'ân'da cin, iblis, şeytan konusu işlenir.
İblisin secde etmediği bildirilir.
Şeytanın atasının iblis olduğu bildirilir.
İblisin atasının cin olduğu bildirilir.
Peki, nedir, iblis, şeytan, cin?
Şeytan taşlamak nedir?
İblisin kendini hayırlı görmesi nedir?
Kur'ân'da dokuz yerde iblis için "Âdem'e secde etmedi" diye geçer.
Buradaki âyetlerde şeytan kelimesi geçmez.
Halk arasında ise, şeytan secde etmedi denilir.
Hâlbuki âyetlerde iblis der.
Bakara Sûresi 34: "Ve iz kulnâ lil melâiketiscudû li âdeme fe secedû illâ iblîs ebâ vestekbere ve kâne minel kâfirîn."
Meâli: "Âdem'e; tüm varlıktaki gücü anla, tüm varlığını bir teslimiyet içinde ol, diye bildirdik. Böylece o tüm varlığıyla teslim oldu. Ancak, varlığın dış yüzünde kalıp iç yüzünü göremeyen, tüm varlıktaki gücü anlayamayan ise, teslim olmaktan kaçınır ve bir kibirlilik içinde kalır ve hakikatleri görmemezlikten gelenlerden olur."
Kur'ân'da iblisin secde etmediği bildirilir.
Fakat bizlere hep şeytan secde etmedi diye öğretildi.

Kur'ân şeytan demez iblis der.

Kur'ân'da bahsedilen iblis ve şeytan inceliğini iyi anlamamız gerekir.

Bu konuda geçen âyetleri incelersek iblis, şeytan, cin hakikatini daha iyi anlarız.

İblis, o toprak diyerek Âdem'e secde etmedi.

A'râf Sûresi 12: "Halaktehu min tîn-onun yaratılışı toprak."

Sâd Sûresi 76: "Kâle ene hayrun minhu halaktenî min nârin ve halaktehu min tîn."

Kâle ene hayrun min hu	: Dedi, ben hayırlıyım, üstün, ondan, onu, bunu,
Halakte nî	: Yarattın, halk ettin, var ettin, ben,
Min nârin	: Ateş, yakan şey, ılık, aydınlık,
Ve halakte hu	: Onu yarattın,
Min tîn	: Tîn, öz, çamur, kil, suret, toprak,

Meâli: "İblis ben ondan hayırlıyım dedi. O toprak, ben narından halk oldum dedi."

Buradan anlıyoruz ki her kim varlığın toprak boyutunda kalır, özünü, aslını göremezse onun düşeceği durum iblis durumudur.

İblis durumuna düşen de kendini hayırlı görerek kibrin içinde düşendir.

Sâd Sûresi 75: "Estekberte em kunte minel âlîn."

Meâli: "İblis kibirlendi, kendini yüce gördü."

İşte bu âyetlerden işaret edildiği gibi, varlığın toprak boyutunda kalan, özünü göremeyen ve kendini yüce görerek kibre düşen kimse, iblis olur.

İblis diye ayrı bir varlık yoktur.

İblis, kibirlenmenin, başkasını hor görmenin durumudur.

Çocukken bizlere anlatılan, sanki bizden ayrı bir varlık gibi gösterilen iblis tanımlaması, Kur'ân ölçüsüne göre doğru değildir.

İblis, libas, elbise, dış elbise, sûret, varlığın toprak ciyeti aynı anlamlara gelir.

İblis; dış elbisede, sûrette kalan, varlığın eşya boyutunda, toprak boyutunda kalan demektir.

Yâni varlığa baktığında, varlığın dış yüzünde kalan, iç yüzündeki mânâyâ ulaşamayan demektir.

Yâni teni görüp, cânı göremeyen demektir.

Her kim; sûret gördü, sûret göremedi o iblis oldu.

Her kim; toprak gördü, aslını göremedi o iblis oldu.

Her kim; kendini gördü, kendinde Hakk'ı göremedi, o iblis oldu.

Her kim; karşısındaki kişiyi gördü, onda Hakk'ı göremedi, o iblis oldu.

Her kim, tende kaldı cânı eremedi, o iblis oldu.

Tüm sûret vücûdlarını tutan Allah'tır.

Eğer biz, sûretleri görür, sûretleri tutan sûreti göremezsek...

Yâni toprağı görür, toprağın ardında olanı göremezsek...

Yâni teni görüp cânı göremezsek, iblislik hâli bizde açığa çıkar.

İşte iblis; varlığın dış elbise yâni varlığın toprak boyutunda kalan demektir.

Bizden istenen sûretleri tutan gücü anlamak ve secde sırrına ermektir.

Âdem denilen, üflenen rûh sırrıdır.

Kur'ân'da "Rûhumuzdan üfledik" der.

İşte, cümle varlık Allah'ın rûhundan gelir, o rûhla iş-
ler ve o rûhla devam eder gider.

Bizler sûretleri yâni varlığın dış elbisesini görür iç-
teki rûhu göremezsek, iblis oluruz, yâni dış elbisede, sû-
rette kalan oluruz.

Kur'ân'da, "Uscudu li Âdem-Âdem'e secde edin" (Bakara
Sûresi 34) denilmesinin hikmeti; varlığın geldiği yer olan,
rûh hakikatini anlayın ve meleklesin, yâni sûret varlığı-
nızdan geçin ve secde sırrına ulaşın denmesidir.

Varlığın dış yüzünde yâni dış elbisede, yâni sûrette
kalan secde sırrına vâkıf olamaz.

Burada bize açıklanan hakikat; "kim bu varlığın sû-
retini görür sîretini yâni içindeki rûhu göremezse onda
iblis hâli oluşur" diye bildirilmesidir.

İblis olan eğer bu duygu düşünceden vazgeçmezse, ar-
tık o kişide yavaş yavaş şeytanlaşma gerçekleşir.

Şeytan şa-ta-na kelimesinden gelir diye bilinir.

Uzaklaşan yâni Hakk'tan uzak olan demektir.

Kişi, varlığın iç yüzünü yâni oradaki rûhu göremedi-
ğinde Hakk'tan uzaklaşır.

Hakk denilen rûh boyutudur.

Şeytanlık iblislikten doğar.

Yâni şeytanın doğduğu yer, iblislik hâlidir.

Kişi varlığın sûret boyutunda kaldığında, kişide ya-
vaş yavaş varlıktan menfaat edinme ve ego hâli gelişir.

Ve bundan dolayı varlığa; iyi kötü, güzel çirkin, güçlü
zayıf, düşük makâm yüksek makâm, köle kral, zengin fa-
kir, gibi düşünceler içinde bakar.

Ve haktan uzaklaşıldığında ego hâli gelişir.

Ego içinde olan kişi de, yavaş yavaş kötü haller ser-
gilemeye başlar.

İşte şeytan; tüm kötü haller içinde, benlik içinde, hasetlik, fesatlık, yıkıcılık içinde olana denir.

Şeytan hep kendi çıkarı içinde, kendi egosu içinde olandır.

Şeytan her hareketi kötülük içinde olandır.

Kibir içinde olan, kendini büyük görendir.

Şeytanlaşan kişi; makâm, mevki, şan, şöhret, çıkar, zenginlik, peşinde olur.

Hep dünya menfaati, şahsi çıkar peşindedir,

Şahsi çıkar için yakar, yıkar, parçalar, böler, öldürür, her şeyi yapar.

Kibir içinde olur, o öyle bir kibirdir ki, kendi isteğine ulaşmak için:

Yeri gelir tevâzû içinde görünür.

Yeri gelir gözyaşı içinde görünür.

Yeri gelir karamsarlık içinde görünür.

Yeri gelir korkutur.

Yeri gelir insanların inançlarını kullanır.

Ve her zaman Allah adını kullanarak hareket eder.

Yâni o kişi hep sinsilik içindedir, içi başka dışı başkadır

Hep kendi çıkarları için hareket eder.

İşte kişide önce iblislik hâli oluşur ve daha sonra şeytanlık hâli oluşur.

Kişi; varlığın, libas yâni dış elbisesinde kalıp, o varlığı tutan Hakk'ı göremiyorsa, işte o İblistir.

Ve böylece işte kim;

Varlığın eşya boyutunda kalıp, Hakk'tan uzaklaşıyorsa ve varlığı hep kendi çıkarı, makâmı için kullanıyorsa o da şeytandır.

Şeytan olan hep kendi çıkarı için hareket eder.

İşte kim;

Varlığın dış boyutunda kalıp, Hakk'tan uzaklaşıyorsa,
Böylece birilerini kerih görüp, birilerini yüce görüyorsa,
Kendi çıkarı için zarar veriyorsa,
Makâm mevki için her türlü düzenbazlık içinde oluyorsa,
İnsanların ve varlığın hakkını yiyorsa,
Emaneti ehline vermiyorsa,
İnsanları fırkalara bölüyorsa,
Ben ve o, biz ve onlar deyip birilerini aşağılıyorsa,
Kimin dilinde kibir ifade eden sözler varsa,
Hep çıkarı için koşuyor, hep kötülük içinde oluyorsa,
Kendi şahsi çıkarı için birilerini kullanıyorsa,
Zenginlik, makâm, şöhret, peşinde oluyorsa,
İşte o kişi şeytandır.

İşte şeytan taşlamak denilen, tüm bu kötü halleri kendi içinden uzaklaştırmaktır.

Bu hallerden kurtulmanın yolu ise:

Varlığı her an, her yönüyle tutan hakikati anlamaktır.

Varlığın dış yüzünde kalmamaktır.

Varlığın iç yüzünü görmektir.

Varlığın eşya boyutunda kalmamak, varlığın içindeki işleyişi, nitelikleri anlamaktır.

İnsanın tenine, rengine, milletine, inancına takılıp kalmamaktır.

İnsanın vücûdunun işleyişini yapan, kâlbini attıran, kanını dolaştıran, hücrelerini çalıştıran gücü görebilmektir.

Yâni tüm varlığı tutan, zâtı mutlak olan Allah'ı bilmek, her an O'na secde şuuruyla yaşamaktır.

Secdenin sırrı varlıktaki “Hayy” sıfatını anlamakla başlar.

Secdenin sırrı varlığın içindeki “Rûh”u anlamakla başlar.

Secdenin sırrı kendi varlığından geçmek, bütün varlığıyla Allah’a teslim olmaktır.

Secde eden artık o secdeden dönemez.

İşte o kişinin yürümesi de oturması da, yatması da, çalışması da, her hizmeti de secdedir..

Secde eden; varlığın ardında, varlığı var eden Zât vardır, şuuruyla yaşar.

Tüm varlığı tutan o ûlvî kudret ise Allah’tır.

Allah’ı layıkıyla bilen, ne iblislik hâline, ne şeytanlık hâline düşmez.

Allah’ı layıkıyla bilen o hallere düşse bile, o hâlden o anda hızla uzaklaşır.

Kendi içindeki şeytanı taşlamak ancak, Allah aşkı ile mümkündür.

Bakara Sûresi 268: “Şeytani halleriniz size yoksulluk korkusu verir ve sizi çirkin hallere, ego hallerine sürükler.”

Şimdi de toplumda “cin çarpar” diyerek beyinlere işlenen cin konusunu inceleyelim.

Toplumda “3 harfliler” denilerek beyinlere korkular işlenir.

İnanç gruplarında hiçbir zaman görmediği, ama başkalarının anlatmasıyla var olduğunu sandığı şeyler her zaman olmuştur.

Bunlardan biri de cin konusudur.

Beyinlere, cin, cin denilerek kodlamalar yapılmıştır.

Ve maalesef bu durum nice halüsinasyonlara yol açmıştır.

Korkulara kodlanan beyin, farklı kimyasal dalgalanmalar meydana getirir.

Halüsinasyon dediğimiz, yâni bir şeyleri gördüğünü iddia edenlerin, toplumu etkilediği bir gerçektir.

Halüsinasyon dediğimiz olay; beynin, farklı duyguların etkisiyle, kimyasal salınımlarla meydana getirdiği görüntülerdir.

İşte cin görüyorum diyenlerin, o görüntüleri görmeleri; onların çocuk iken yanında, birileri tarafından, cinler diyerek, korku vererek anlattığı şeyler sonucudur.

Bu korku dolu anlatılan bilgilerin, beyne kodlanması sebebiyle, meydana gelen korkuların verdiği etkiyle, beyinde bazı kimyasallar salgılanır.

İşte bu salgılanan bazı kimyasallar, bu görüntülerin görülme sebebidir.

Cin gördüm diyenler aslında, kendi beyinlerinde oluşan dalgalanmaların etkisiyle görüntüler gören kişilerdir.

Peki, dini anlamda cin nedir?

Kur’ân ölçüsüyle cin denilen nedir?

Din alanında ortaya konan her kelime, muhakkak ki bir anlam taşır.

Bu kelimeler, kâmil kişiler tarafından ortaya konulmuştur.

Bu kişiler, kendi vücûdlarını, varlığı, kâinatı okuyan, inceleyen derin düşünen kişilerdi.

Elbette “Cin” kelimesi de bir anlam ifade eden bir kelime olarak açıklanmıştır.

Ama yüzyıllar geçtikçe, diğer kelimelerde olduğu gibi, bu kelimenin de içi boşaltılmış, başka anlamlar yüklenmiştir.

Cin diye ayrı varlıklar var mıdır?

Gerçekten cinler musallat olur mu, çarpar mı?

Bu korkular neden çıkarılır?

Toplumda hep, cin çarpmış, cinler musallat olmuş, diyerek korkulara yol açan sözler söylenir durur.

Cinler, hamamda, müzik çalınan yerlerde eğlence yerlerinde, resim ve heykel bulunan yerlerde bulunurlar, diye söylenir.

Saçları uzun olur, gözleri patlak olur, boynuzları vardır, ayakları terstir, kimi çok zayıf olur, kimi çok iri olur, diyerek onlarca asılsız şeyler söylenir.

Kedilerin gözlerinde perde yoktur, onlar cinleri görürler diye aslı olmayan şeyler anlatılır.

Ve bu asılsız sözlerle, toplumda cinci hoca denilen kişiler; Dini, Allah'ı, Kur'ân'ı, alet ederek toplumdan milyonlarca para koparıyorlar ve insanların hakikatlerden uzaklaşmalarına sebep oluyorlar.

Cin kelimesinin taşıdığı gerçek anlam nedir?

C'in, in, ins, üns, ünsiyet, insan.

Cin kelimesi "ج ن" Cim ve Nun harfleri ile yazılır.

Cân kelimesi "ج ا ن" Cim, Elif, Nun harfleri ile yazılır.

Cin, cân, cânan, cinnet, cenin, cinni, ecnebî, cünne, cenne, cennet, cenabet, cins, cinsiyet, siccin, aynı kökten gelen kelimelerdir.

Kelimelerin her birini anlam olarak incelersek:

Cin; yabancı, bilinmeyen, bilmeyen, tanımayan, örtülü, tanımlanamayan, kendindeki cânın farkında olmayan, kendi aslını bilmeyen, Allah şuurundan uzak olan demektir.

Cân; canlanmış olan, diri olan, cân taşıyan, canlı, kendindeki cânın farkında olan demektir.

Cinnet; bilinmeyen bir şeyden etkilenmek, öfkelenmek, hiddetlenmek, cin tutma, delilik, çılgınlık demektir.

Cinnet durumuna düşen kişinin bu durumunu görenler, onun hakkında" cinnet geçiriyor" derler.

Çünkü diğer kişiler o kişinin neden öfke, hiddet, isyan hâline düştüğünü bilemedikleri için bu sözü kullanırlar.

Cinni; yabancıya mahsus, yabancı olan, bilinmeyen bir yerden geldi, anlamında kullanılır.

Cenin; henüz doğmamış, rahîmdeki örtülü çocuk, görünmeyen bebek demektir.

Ecnebî; yabancı kişi, bir toplumun yabancıları, kendi aslına yabancı olan demektir.

Hazreti Süleyman, ibadethanesini cinlere yaptırmış demek, diğer ülkelerden gelen ecnebîlere yâni yabancı-lara yaptırmış demektir..

Cünne, cenne; “Cenne hu”, “ecenne hu” onu örttü, onu gizledi, demektir.

Cennet; bahçe ile çölü örttü, sıkıntıyı, ızdırabı huzur ile örttü demektir.

Cenabet; temizliği kirlilikle örttü, anlamındadır.

Cins, ebnâ-yi cins; insanlar, bilinmezlikten bilinmeye ulaştı, ins’e ulaştı demektir.

Cinsiyet; bilinmeyen âlemden bir kimlikle ortaya çıkmak, aslından gelişi ile ilgili, bir cins ile ilgili olma durumu demektir.

Siccin; karanlıkla örtülü, karanlıkta kalma, bilemediği şeyde takılı kalma, aslı olmayan şeye inanma demektir.

Cin, ins’in bağlantısı iyi bilinmelidir.

Cin; bilinmeyen, kendini bilmeyen, tanınmayan, tanımayan anlamındadır.

İns; bilinen, tanınan, kendini bilen anlamındadır.

Toplumumuzda “İn misin, cin misin” “tanıdığım mısın, tanımadığım mısın” anlamında kullanılan kelime buradan gelir.

Zâriyât Sûresi 56: “Cinne vel ins.”

Zâriyât Sûresi 56: “Ve mâ halaktul cinne vel inse illâ li yabudûn.”

Meâli: “Tanıdıklarınızı ve tanımadıklarınızı, ancak beni bilsinler ve kulluklarını anlasınlar diye yarattım.”

Ecnebî kelimesi cin kelimesinden gelir, yabancı olan demektir.

Eski devirlerde, bilinmeyen bir hastalığa kapılan kişiye, içinde cin var denilmiştir.

Yâni, bilinmeyen bir hastalığa kapıldı demektir.

Allah’ı bilmeyen her kişi cin diye adlandırılmıştır.

Yâni kendine yabancı olan demektir.

Allah’ı bilemeyen kişi, kendine yabancıdır, yâni cindir, yâni aslını bilmiyordur.

Cin boyutunda kalan kişi de, varlığın sûret boyutunda kalır, sûretini göremez.

Yâni eşya boyutunda kalır, eşyanın hakikatine eremez.

Kişinin şâhit olmadığı bir şeyi görmüş gibi anlatması, bilhassa çocuklara en büyük zulümdür.

Çocuklara verilen korku, beynin düşünce sisteminin önünde en büyük engeldir.

Korku kişiyi gerçeği düşünmekten uzaklaştırır.

Korkusuzca araştıran her kişi, hakikatleri en ince detayına kadar anlar.

Ama korku; düşünmenin, araştırmamanın, anlamamanın önünde en büyük engeldir.

Kur’ân’da geçen “Cin Sûresi” diye bilinen “Bilinmeyenler, Yabancılar” Sûresi’nde sunulan hakikat:

Mardin Nusaybin’den bir grup genç, Hazreti Muhammed’e geliyorlar ve O’nun anlattıklarını cân kulağıyla dinliyorlar.

Bu kişiler kendi din adamları diye bilinen kesimin, anlattıkları şeylerden tatmin olmamışlardır ve çok rahatsız olmuş bir gruptur.

Bu kişiler başka bir yerden geldiklerinden dolayı, bunlar yabancı, bunlar bilinmeyen kimseler olduklarından dolayı “Cin-bilinmeyenler-yabancılar” adıyla anılır.

1- Bilinmeyenlerden bir grup, hakikatleri dinlemek için ortaya çıktılar. Sonra da dediler: Biz okunan şeylerden hayret verici şeyler dinledik.

2- Yol göstericinin bilgisinin erdemliliğine, onun anlattığı hakikatlere ve bizi vücûdlandırmanın bir olduğuna, ortak koşmamamız gerektiğine inandık.

Evet, çok dikkatlice incelediğimiz zaman anlıyoruz ki cin; bilinmeyen, yabancı, anlamına gelen bir kelimedir.

Bu bir varlık da olabilir, bir kişi de olabilir, bir topluluk da olabilir, bir düşünce de olabilir, bir grup da olabilir

Eskiden bilemedikleri her şeye “cin” derlerdi.

Bildikleri tanıdıkları şeylere “İns” derlerdi.

Bir köye bir grup veya bir kişi gelse köylüler o kişiyi ya da o grubu tanımadıklarından dolayı niyetlerini bilemediklerinden dolayı o kimselere “cin” derlerdi.

Yâni yabancılar, yâni tanımıyoruz.

Sonra onları tanıdıklarında niyetlerini bildiklerinde “ins” yâni “tanındı bilindi” anlamında söz söylerlerdi.

Kültürümüzde “ne cin fikirlisin” diye bir söz vardır.

Yâni bilinmedik fikirleri açığa çıkarıyorsun anlamında bir sözdür.

“Hazreti Süleyman sarayını cinlere yaptırdı” denilen şey, sarayını uzaktan gelen yabancılarla yaptırdı anlamındadır.

İşte cin; bilinmeyen, tanımlanamayan, yabancı anlamında ifade edilen bir kelimedir.

Bu ister bir insan olsun, ister bir düşünce olsun, ister mikroskobik bir canlı olsun vs...

İns ise; bilinen, tanınan, bilindi, tanındı anlamında kullanılır.

İşte cin; bilinmeyen, yabancı demektir.

İns ise; bilinen, ünsiyete erişen anlamında kullanılan bir kelimedir.

Toplumda, “3 harfliler çarpmış, 3 harfliler musallat olmuş” gibi anlatılanlar, hep hurafelerden gelen korkulardır.

Küçükken çocukların beyinlerine sokulan korku içrikli her türlü anlatım, o çocuk büyüdüğünde dahi, bilinçaltı korkuları, o bedeni hükmü altına alabiliyor.

Korku; kişinin korktuğu şey, kişinin aklına geldiğinde başlar.

İşte bu aklına gelen şey, bilinçaltına yerleştirilmiş anlatılan şeylerden kaynaklanır.

Çocuklarına korku veren bir toplum ilmi ve edebi değerlere erişemez.

Çocuklarına, aslı olmayan şeyler anlatıp, onları korkulara sürükleyerek, halüsinasyon görmelerine sebep olan bir toplum, çocuklarına gerçek sevgiyi veremez.

Korkular, beyni kilitler, düşünemez eyler.

Korkular, saf düşünmenin, ilmi araştırmanın önünde en büyük engeldir.

İşte iblis, varlığın sûret boyutunda kalan kendini yüce görerek kibre düşen kimsedir.

Şeytan, kendi çıkarı için çevresine zalimlik eden kimsedir.

Cin, kendi aslının Allah olduğunu bilmeyen, kendine yabancı olan demektir.

İşte şeytan, cin korkularıyla toplumu korkutanlar, o toplumun Allah'ı layıkıyla anlamamanın önüne engeller koyanlardır.

Anladık ki korku, hakikatleri anlamaya engeldir.

Korku içinde olanların, Allah'ın hakikatlerine ermesi mümkün değilmiş.

Bakara Sûresi 114: "Bir korku içinde olanlar o hakikatlere dâhil olamazlar."

Ve anladık ki hakikatlere ulaşanlara korku yokmuş.

Neml Sûresi 10: "Ya Mûsâ! Korkma, muhakkak ki Benim katımda hakikate ulaşanlara korku yoktur."

Ve anladık ki korku Allah'ı anlamaya engel oluyormuş.

Allah'ı anlamak ise korkudan kurtarıyormuş.

Anladık ki Allah, âyetlerini korku vermek için sunmamış.

Kur'ân'a göre kimlerde korku yoktur:

Gönüllerinde iman yeşermiş olanlarda...

Yüzünü Allah'a dönenlerde...

Allah'a şahit olanlarda...

Fena hallerden kurtulanlarda...

Oku makamına erenlerde, okuyanlarda, anlayanlarda...

Varlıkta Allah'ın âyetlerine şahit olanlarda...

Mü'minlik makamına erenlerde...

Allah'ı evliya edinenlerde...

Yâni her zaman Allah'ın dostluğuna sığınanlarda...

Varlığının sahibinin Allah olduğunu bilenlerde...

Allah'a ortak koşmayanlarda...

Kimin gönlü iyilikler içinde ise...

Kim dosdoğru Allah'ın yolu üzere ise...

Kötülük yapmayanlarda, hayırlı çalışmalarda olanlarda...

Nereye dönerse dönsün, her yerde Allah'ın cemâlini görenlerde...

Her anını salât üzere geçirenlerde, yâni her an Allah'a bağlılık şuuruyla yaşayanlarda...

Kâlbінде sevgi, şefkat, merhamet olanlarda...

Annesine babasına öf bile demeyenlerde...

Kimseye zerre kadar kötülük etmeyenlerde...

Kâlb kırmayanlarda...

Çevresine yardım için koşanlarda...

Evet, anladık ki:

Kur'ân'ı layıkıyla anlayanlar, asla korku içinde olmazlar.

Allah'ı layıkıyla idrak edenler, asla korku içinde olmazlar.

Mü'min'lik makamına erip, İslâm'la şereflenenler Müslüman olarak yaşarlar.

İşte onlar asla korku içinde olmazlar.

İşte toplumda cin, iblis, şeytan sanki ayrı bir varlık-mış gibi anlatılır.

Bunlara asla kanmamalıyız.

Şeytan ile cehennem korkusu ile korkutmaya çalışanlara asla kanmamalıyız.

Korkutanların, kendi korkularında kaldığını anlamalıyız.

Bilelim ki böyle sunulan korkular, saf temiz düşüncenin önündeki en büyük engeldir.

Bilelim ki korku, ilim ile bağ kurmaya engel olur.

Her şeyi düşünmeliyiz, araştırmalıyız, hakikatini anlamalıyız.

Allah'a şahit olanın, ilim ile hareket edenin korkusu olmaz.

Müslümanın asla korkusu olmaz, o Allah’a tüm kâl-biyle bağlıdır.

Allah’a tüm kâlbiyle bağlı olanlarda hiç korku olur mu?

Allah sevgisine erişen gönüllerde korku olur mu?

Hiç kul hakkına girer mi?

Gönüllere sevgi değil, korku vermek en büyük kul hakkına girmek değil midir?

İnsan gönüllere korku verip de kul hakkına girmemelidir.

İnsanlara Allah adına doğru olmayan şeyleri anlatmamalıyız.

Kimsenin gerçeği öğrenme hakkına girmemeliyiz.

Hurafeleri anlatmamalıyız.

Aslını bilmediğimiz şeyleri aslı varmış gibi anlatmamalıyız.

Şahit olmadığımız şeyleri anlatırken “bunlar sadece bir bilgi” demeliyiz.

Kimseye kötülük etme kapısını açmamalıyız.

Kimseyi aşağılamamalı, hor görmemeliyiz.

Hasetlik, fesatlık yapmamalıyız.

Birilerini cahil, avam görmemeliyiz.

Kendimizi bilmiş saymamalıyız.

Kimseyi kötülememeliyiz.

Kimseye zerre kadar zarar vermemeliyiz.

Kimseyle alay etmemeliyiz.

Kimsenin ardından çekiştirmemeliyiz.

Yâni tüm şeytani hallerden uzak durmalıyız.

Şeytanı da Allah’tan bilirsek, yaptığımız tüm kötülüklerin sebebini kendimizde aramaz, Allah’tan deme gafletine düşeriz.

Eğer Kur'ân'da bizlere fitnelik, fesatlık yapmayın diye bildiriliyorsa, bunun ortaya çıkışının sebebini kendimizde, küçükken yetişme ortamında aramalıyız.

Kur'ân'da fitne Allah'tandır âyeti yoktur.

Fitne öldürmekten tehlikelidir âyeti vardır.

Bakara Sûresi 191: "Vel fitnetu eşeddu minel katli."

Meâli: "Fitne öldürmekten daha tehlikelidir."

İnsanda ortaya çıkan kötülüğün geldiği tüm duygu ve düşünceler, kişinin kendi kibrinde, şeytanlığında aranmalıdır.

Hucurât Sûresinden sunulan mesajlar çok çarpıcıdır.

Lâ yeshar- kimseyle alay etme, hor bakma.

Lâ telmizû-kimsenin ayıbını, eksikliğini arama.

Lâ tenâbezû-kimseye kötü lakap takma, kötü sözlerle anma.

Lâ fâsık-fâsıklık yapma, arabozuculuk yapma.

Lâ tecessesû- kimsenin özelini araştırma, sırlarını soruşturma.

Lâ yagteb- gıybet etme, kötüleme, aşağılama.

Yekule lahme ahîhi meyten-gıybet, çekiştirmek ölü kardeşinin etini yemek gibidir.

İşte tüm bu uyarılar, kişinin şeytanlaşmaması içindir.

Çünkü şeytan zalim insandan çıkar.

Allah'ı layıkıyla bilen, O'na teslimiyet içinde olanın içinden, hiçbir kimseye zulüm etmek geçmez.

Allah'a değil, benliğine teslim olmuş kişinin gönlünde, Allah sevgisi oluşmamıştır.

Benliğine teslim olmuş kişi de ille de ben duygusu gelişmiştir.

İlle de ben diyen kişi sadece kendi çıkarı için yaşar.

Kendi çıkarı için zalimleşmeye başlar.

Ve zalimleşen kişiden şeytanlık açığa çıkar.

Zalimlikle şeytan aynıdır.

Şeytan denilen Allah şuurundan uzaklaşmış, çevresine kötülük yapan kimsedir.

Her insanı halk eden Allah'tır.

Allah'ı layıkıyla anlayan tevâzû içinde olur, sevgi makamına erişir.

Allah'ı anlayamayan, kibre düşer, kendini yüce görür, başkasına hor bakar ve sonuçta şeytanlaşır.

Şeytanlaşan kişi çevresine zarar vermeye başlar, insanları tedirgin eder.

Çevresine hep korkular salar.

Sevgi makamına erişen, çevresine huzur verir, sevindirir.

Sevgiye erişen, Tevhîd için, birlik için mücadele eder.

Âyette ne güzel belirtilmiştir.

Saff Sûresi 4: "İnnallâhe yuhıbbullezîne yukâtîlûne fî sebîlihî saffen ke ennehum bunyânun mersûs."

İnne Allah yuhıbbu : Muhakkak, Allah sevgisi, aşkı için,

Ellezîne yukâtîlûne : Onlar, mücadele ederler, gayret göstermek,

Fî sebîli hî saffen : Onun yolunda, saflar, topluca, hep birlikte, birlik,

Keenne hum bunyânun : Sanki, gibi, onlar, binalar, beden, sağlam binalar,

Mersûs : Birleştirilerek, kaynaşmış, sağlam, kenetlenmiş,

Meâli: "Muhakkak ki içlerinde Allah sevgisi olan o kimseler; O'nun yolunda hep bir birlik için mücadele ederler. Onlar sanki kenetlenmiş bedenler gibidirler."

İşte âyette belirtildiği gibi Allah sevgisine erişen, her zaman birleştirir, birlik için mücadele eder.

Nasıl ki bir bedende olan sonsuz hücreler sevgi ile kenetlenmişlerdir ve hepsi birlik içinde durur.

İşte Allah sevgisi makamına erişen kimse de, bu âleme öyle bakar, her varlıkta tek olan Allah'a nazar eder.

Yaratılış gayesine erişen insan her zaman çevresine yardımcı olur.

Gönlünde sevgi olan insan, çalışkandır, üretkendir, azimlidir.

Heyecanlıdır, anlamak için çırpınır.

Anlatmak için çırpınır.

Sevgi, kâlblerin düzgün çalışmasına vesile olur.

Sevgi, kâlbın neşesidir, huzurudur, Allah'a rabitanın duygusudur.

ALLAH CEZALANDIRIR MI LANET EDER Mİ?

Meâllerde hep Allah ceza verir, Allah lanet eder diye yapılan çevirilerle karşılaşırız.

Hazreti Muhammed öncesi, müşriklerin inancı olan bu yorumlar çok iyi değerlendirilmelidir.

Ceza, karşılık demektir.

Lanet-lain; rahmetten uzaklaşmak, rahmetten düşmek demektir.

Arapçadan gelen “caza-ceza” kelimesi; karşılığını almak, ücret, karşılık vermek, ödemek, hakettiğini bulmak, anlamlarına gelir.

Ceza sadece kötülüğün değil, yapılan iyiliğin de karşılığını bulmaktır.

Toplumda hep cezalandıran, öfkeli bir Tanrı tasviri sunulur.

Maalesef geçmişteki bu inanç bugüne de yansımıştır ve maalesef yer yer meâllere de yansımıştır.

Allah kahreder...

Allah belanı verir...

Allah cezayı verir...

Allah lanet eder...

Lanet ettiricilere de lanet ettirir...

Allah çarpar...

Allah taş eder...

Allah cehennemde yakar...

Allah aşağılık maymunlar yapar...

Allah rezil rüsva eder...

Allah gökten başına yıldırım atar...

Allah intikam alır...

Allah yerle yeksan eder...

Allah öldürür...

Allah kör eder, sağır eder, Allah hor hâkir yapar...

Toplumda bunları hep duyarız.

Allah, toplumun anladığı anlamda ceza, bela, musibet vermez.

Lâkin insan, Zilzal Sûresinde belirtildiği gibi ne yaparsa iyi de olsa kötü de olsa mutlaka kendi vücûd sistemi ona karşılığını verecektir.

7-8: “Kim, zerre kadar iyilik yaparsa onun karşılığını görür ve kim, zerre kadar kötülük yaparsa onun karşılığını görür.”

İşte insan, âyetle de belirtildiği gibi ne yaparsa karşılığını bulur.

Bir kişi bir işte çalışsa, çalıştığı kadar ücret alır, yâni karşılığını alır.

İşte ceza yaptığı şeyin karşılığını hakettiği kadar almaktır.

Her kim ne yaparsa, iyilik olsun, kötülük olsun mutlaka karşılığını bulur.

Bu buluş öncelikle insanın kendi bedenindendir.

Birine kötülük yapan kişinin, vücûdunda kimyasal dalgalanma değişir.

Hücreleri farklı çalışır, beyin farklı çalışır.

Birine kötülük yapan, haksızlık yapan, iftira atan, arkasından konuşan, toplumda bir kişiyi aşağılayan kişinin, vücûdundaki heyecan, mutluluk hormonları dediğimiz, “Adrenalin, Endorfin, Serotonin, Dopamin” gibi hormonların salgılanması değişir.

İnsan güzel şeyler yaptığında bu hormonların salgısı artar.

Kötü şeyler yaptığında bu hormonların salgılanması azalır.

İyi şeyler yapan insanlar bu hormonlar sayesinde mutlu, huzurlu, sevgi dolu olur.

Kötü şeyler yapan kişinin bu hormonları azalır, azalan bu hormonlar sayesinde kişi; stres, panik, huzursuz, mutsuz, kavgacı, olur.

Vücûd, kişi ne yaparsa yapsın anında gerekli karşılığını verir.

Bu karşılık yaşamın içinde büyüyerek devam eder.

Huzura kavuşmanın tek yolu, salih amelde, iyi insan olmaktır.

Huzursuzluğun yolu, kötü amelde, zararlı kişi olmaktır.

Kur’ân:

Zarar veren bilgisiz kimselerden olmayın,

Kötü hallerde olmayın,

Birbirinizin arkasından konuşmayın,

İkiliğe düşmeyin, düşürmeyin,

Adalet üzere olun,

Birbirinizle alay etmeyin,

Birbirinize iftira atmayın, yalan söylemeyin,

Kötü sözler söylemeyin,

Kimsenin hakkını yemeyin, der.

Birbirinize yardım edin,
Hep bunlar bizlerin iyi insan olması içindir.
İyi insanın alacağı karşılık, sevgi, huzur, mutluluktur.
İyi insan tüm varlığa sevgi ile bakar.
İyi insan huzur içindedir, asla stres içinde değildir.
İyi insanın gönlü hep Allah sevgisi içindedir.
İyi insanda Allah'ın "Adl" ve "Hakk" ismi tecelli etmiştir.
Allah, sistemini insanın vücûdunda oluşturmuştur.
Kim ne yaparsa muhakkak ki karşılığını bulur.
Kim ne yaparsa, yaptığı şeyi önce kendi vücûdu kaydeder.
Yaptığı şeye karşılık vücûd ona göre çalışmaya başlar.
İyi ya da kötü bir şey yaptığında, beyni ona göre çalışır, ona göre salınımlar yapar.

Kişi kendi yaptığıyla kendi vücûduna, huzur ya da huzursuzluk tohumları eker.

Ve bu tohumlar muhakkak ki eninde sonunda kendi vücûdunda yeşerir.

Kim, birine bir kötülük yaparsa o bunun karşılığını görmeyeceğini sanmasın.

Kim, birinin zerre kadar hakkına girerse o kârlı çıkacağını sanmasın.

Kim, birinin ardından konuşur, onu kötülerse kendinin huzur bulacağını sanmasın.

Kim, birine iftira atar, yalan söyler, onu hor görürse, yaptığıının karşılığını görmeyeceğini sanmasın.

Kim, biri hakkında bir kötülük düşünse, anında karşılığını bulur.

Zaten kötülük düşünen, Allah sevgisinden uzaklaşır, bu bile en büyük ceza değil midir?

Kim, yaratılan bir varlığa zerre kadar kötülük yaparsa mutlaka bunun karşılığını görür.

Karşılığı kendi vücûdu ona sunar.

Allah'ın şaşmaz adaleti insanın kendi vücûduna gizlenmiştir.

Kişi bir şeyleri birilerinden gizleyebilir.

Hırsızlık yapsa, rüşvet yese, birilerinin hakkını yese, gizli plan yapsa, tuzak kursa, bunları halk bilmeseyse bile, Hakk biliyordur, kişinin kendi vücûdu biliyordur.

Kişi ne yaparsa yapsın, öncelikle kendi vücûduna yaptıkları anında kaydedilir ve ona karşılığı hemen sunulmaya başlar.

İnsan beyni yapılan şeyleri kaydeder ve karşılığını hazırlar.

Kimsenin yaptığı kötülük, asla yanına kalmaz.

Adalet eninde sonunda tecelli eder.

Hukuk ve Adalet; Allah'ın Hakk ve Adl isminin karşılığıdır.

Adalet, eninde sonunda tecelli eder.

Bunun için Kur'ân'da içinde bulunduğunuz durum kendi yaptığınız şeyler sebebiyledir âyeti vardır.

Şurâ Sûresi 30: "Ve mâ esâbekum min musîbetin fe bi mâ kesebet eydîkum ve yafû an kesîr."

Ve mâ esabekum	: Şey, size bir şey isabet etse, felaket, olay,
Min musibet	: İsabet eden şey, dokunan, değen, dert, felaket,
Fe bi mâ kesebet	: Sebebiyle, kazandı, yarar,
Eydi kum	: Ellerinizle, yapılan şey

Ve yafû en kesirin : Affeder, çoğunu, geniş,

Meâli: “Size isabet eden şeyler, kendi yaptığınız şeylerin karşılığıdır ve çoğu da affedilir.”

Bakara Sûresi 195: “Ve enfikû fî sebîlillâhi ve lâ tulkû bi eydîkum ilet tehlu keti ve ahsinû innallâhe yuhîbbul muhsinîn.”

Ve enfikû	: İnfak edin, verin, Allah’a teslim etmek,
Fi sebîli Allâh	: Yol, hakikatler için, hakikatler hakkında, Allah
Ve lâ tulkû	: Yok, atmak, bırakmak,
Bi eydi kum	: El, güç, siz, yaptıklarınız, ellerinizle,
İlâ et tehlu keti	: Tehlikeye, yıkım, tahribat,
Ve ahsinû	: İyilerden olmak, güzel çalışmalarda, hoş,
İnne Allâh yuhîb	: Muhakkak ki, Allah, sevgi, aşk,
El muhsinin	: Muhsin, iyi olan, içten samimi, iyiliklerde olan,

Meâli: “Allah yolunda tüm varlığınızın Allah’a ait olduğunu bilip, Allah’a teslim edin. Kendi yaptığınız şeyler sebebiyle, yıkım meydana getirmeyin ve güzel çalışmalarda olun. Muhakkak ki o iyilik yapanlarda Allah sevgisi vardır.”

Âl-i İmrân Sûresi 165: “E ve lemmâ asâbetkum musîbetun kad asabtum misleyhâ kultum ennâ hâzâ kul huve min indi enfusikum innallâhe alâ kulli şeyin kadîr.”

E ve lemmâ asâbet-kum	: Olduğu zaman, isabet, temas, siz,
Musîbetun	: Sıkıntı, felaket, isabet eden, bela, kötülük,

Kad asabtum misley ha	: Oldu, isabet, temas, misli, iki katı, onun,
Kultum ennâ hâzâ	: Dediniz, bu nasıl, neden, nerden,
Kul huve min indi enfus kum	: Anlat, söyle, o, nefsinizden, kendinizden,
İnne allâhe	: Muhakkak, Allah
Alâ kulli şeyin kadir	: Bütün her şey, bütün varlık, kudret,

Meâli: “Size bir musibet isabet ettiğinde; bu bize neden isabet etti, dersiniz. De ki: O sizin kendinizdendir. Muhakkak ki Allah bütün her şeydeki kudrettir.”

Nisâ Sûresi 79: “Mâ esâbeke min hasenetin fe minal-lâh ve mâ esâbeke min seyyietin fe min nefsi-ke ve ersel-nâke lin nâsi resûlâ ve kefâ billâhi şehîdâ.”

Mâ esâbeke	: Şey, ne, değil, isabet, değme, temas,
Min hasenet	: İyi olan, güzel, hayr,
Fe min Allah	: Artık, işte o, Allah’tan
Ve mâ esâbe ke	: Şey, ne, değil, isabet, değme, temas,
Min seyyiet	: Kötülük, fena haller, zarar, şerr,
Fe min nefsi-ke	: Artık, işte o, senin nefsinden, kendinden,
Ve erselnâke	: Gönderdik, açığa çıkmak, biz, hakikatlerimiz, sen,
Li el nâs	: İnsanlara, insanlık için,
Resûl	: Hakikatleri gösteren,
Ve kefâ bi Allah	: Kâfi, yeterli, Allah,
Şehîden	: Her an her yerde hazır olan, şehit, şâhid,

Meâli: “Size isabet eden hayr Allah’tandır ve size isabet eden kötülükler ise kendinizdendir. Sen insanlara hakikatlerimizi göstermek, anlatmak için açığa çıktın ve sana, her an her yerde hazır olan Allah yeter.”

Âyetleri incelediğimiz zaman görüyoruz ki insanın başına gelen olumsuz şeyler, insanın kendi yaptığı amel-ler yüzündendir.

İnsan öncelikle öğrendiği bilgileri, bunlardan gelen duygu ve düşüncelerini gözden geçirmelidir.

İnsan kendi yaptıklarını her zaman muhasebe etmelidir.

Kâmil insanlar ne kadar güzel söylemişler; “ne eker-sen onu biçersin.”

Allah’ın adil esması her zaman tecelli edecektir.

İnsan ne yaparsa karşılığını bulacaktır.

İşte:

Kim ne kötülük yaparsa karşılığını bulur.

Kim birine zulüm ederse, muhakkak ki karşılığını bulur.

Kim birine haksızlık ederse, muhakkak ki kendi yap-tığının karşılığını, kendi bedenindeki kimyasal salınımın karşılığı olarak bulacaktır ve böylece bir azabın içine dü-şecektir.

Benlik, kibir içinde kalacaktır.

Kim ne iyilik yaparsa onun da karşılığını bulur.

O kimsenin içi huzur dolu olur.

Hayat sevinci coşkuludur.

Sorumluluk alanına canla başla sarılır.

İnsanlığın hayrı için koşar.

Çevresindeki her türlü varlığa sevgi, saygı içinde dav-ranır.

Tüm bu karşılıklar Allah’ın insan vücûdunda oluşturu-duğu sistemin içindedir.

Kimsenin yaptığı zulüm yanına kalmaz.

Kim birine iftira atar, biri hakkında yalan söylerse, kendi kuyusunu kazmıştır, o kuyu azaptır, eninde sonunda oraya düşer.

Kim birinin hakkını yerse, muhakkak ki kendisi büyük bir azabı kendine davet etmiştir.

O azap kendi vücûdundan o kişiye gelir.

Allah'ın şaşmaz adaleti insanın vücûduna gizlenmiştir.

Bunun için kötülük yapmak yasaklanmıştır.

Nahl Sûresi 90: "Ve yenhâ anil fahşâi vel munkeri-Alah benliği, haksızlık yapmayı, kötülük yapmayı yasaklar."

Kur'ân'da kötülük yapmak apaçık yasaklanmıştır diye bildirilirken, toplumda kötülük de Allah'tandır diye sunulan bilgiler Kur'ân'ın özüne uygun mu değil mi çok iyi araştırılmalıdır.

İşte Allah ceza verir derken, bu söz iyi anlaşılmalıdır.

Her kim ne yaparsa Allah karşılığını verir.

Çünkü kul hakettiği karşılığı bulmak üzere halk olmuştur.

Onun için insan, Allah'ı layıkıyla bilmelidir, çevresine zerre kadar kötülük yapmamalıdır.

Salih insan olmaya çalışmalıdır.

Lanet-leane konusu da iyi anlaşılmalıdır.

Lanet, lain-la'n kelime kökünden gelir.

Lain; uzaklaşmak, düşmek, huzurdan düşmek, rahmetten düşmek, hakikatten uzaklaşmak, mahrum kalmak, iyilikten düşmek, benliğe düşmek anlamlarına gelir.

Bakara Sûresi 89: "Fe lanetullâhi alel kâfirîn."

Diyanet meâli: "Allah'ın laneti inkârcıların üstüne olsun."

Tevhîd-i Kur'ân Meâlî: "Öyle ki hakikatleri görmemezlikten gelip örtenler, Allah'ı anlayamadıklarından dolayı, rahmetten uzaklaşırlar."

Lanet kelimesini, Allah'ın kuluna lanet etmesi olarak değerlendirilmesi kelimenin anlamını örtmek olur.

Şöyle düşünelim!

Bir öğrenci derslerini çalışmasa ve sınıfta üst üste kalsa ve sonuçta okuldan atılsa, bu öğrenciyi okuldan atan okulun yönetimi midir, yoksa öğrencinin hakettiği karşılığı bulması mıdır?

Elbette bu öğrenciyi durduk yere okuldan atan yönetim değildir.

Bu öğrenci çalışmamasının karşılığını bulmuştur.

İşte lanet de bu anlamda çok iyi değerlendirilmelidir.

Lanet, Allah'ı anlamamakla Allah'ın rahmetinden düşmektir, güzelliklerinden mahrum kalmaktır.

Yoksa Allah kimseye lanet edici değildir.

İnsan neyi hak ediyorsa, bunun karşılığını bulacaktır.

Bakara Sûresi 161: "İnnellezîne keferû ve mââtû ve hum kuffârun ulâike aleyhim lanetullâhi vel melâiketi ven nâsi ecmaîn."

İnne ellezine keferû	: Muhakkak, hakikatleri örten kimseler, kâfir,
Ve mââtû	: Kaybetme, ölüm, mat olmak,
Ve hum kuffârun	: Onlar, hakikatleri örten, kabul etmeyen,
Ulâike aleyhim	: İşte onlar, üzerlerinde, kendileri,
Lanetu Allah	: Allah'ı idrak edemeyip rahmetten uzaklaşan,
Me el melâiketi	: Güç, kuvve, tüm varlıktaki güç, melekler,
Me el nâsi ecmaîn	: İnsanlar, bütün, birlik, hepsi,

Meâli: “Muhakkak ki hakikatleri görmemezlikten gelip örtenler kaybedenlerdir ve onlar hakikatleri kabul etmeyenlerdir. İşte onlar; kendilerini, Allah’ı ve tüm varlık-taki gücü ve tüm insanların nereden geldiğini anlayamayıp rahmetten uzaklaşanlardır.”

Diyanet Meâli: “Fakat âyetlerimizi inkâr etmiş ve kâfir olarak ölmüşlere gelince, işte Allah’ın, meleklerin ve bütün insanların lâneti onların üstündedir.”

Buradaki meâli incelediğimizde de görüyoruz ki, Allah meleklerine bütün insanlara lanet ettiriyormuş gibi bir durum sunuluyor.

Oysa lanet kelimesini, taşıdığı anlama göre meâl ettiğimizde ise bambaşka bir anlam karşımıza çıkar.

Nisâ Sûresi 93: “Ve men yaktul mü’minen muteammi-den fe cezâuhu cehennemu hâlidan fîhâ ve gadıballâhu aleyhi ve leanehu ve eadde lehu azâben azîmâ.”

Ve men yaktul	: Kim, mücadele, savaş, kavga, öldürme,
Mü’minen	: Mü’min, emin olan,
Muteammiden	: Kasıtlı, taammüden, kasten, planlı,
Fe cezâu-hu	: Artık, ceza, karşılık, o
Cehennemu	: Cehennem, cehaletin cehennemi, yakıcı haller,
Hâlidan fiha	: Devamlı, orada, o hallerde,
Ve gadıba Allah aleyhi	: Gadap, öfke, hiddet, Allah, ona, kendinde,
Ve leane-hu	: Allah’ı idrak edemeyip rahmetten uzaklaşma, o,
Ve eadde lehu	: Vardır, hazırdır, kalır, ona,
Azâb azîma	: Sıkıntı, azap, büyük,

Meâli: “Kim kasıtlı olarak bir mü’minle kavga hâlinde olursa, artık onun bulacağı karşılık; devamlı kalacağı cehaletin cehennemidir. O, hiddet hallerinden dolayı, kendindeki Allah’ın hakikatlerini anlayamaz ve o, Allah’ı anlayamadığından dolayı, rahmetten uzaklaşır ve ona büyük sıkıntılar vardır.”

Diyanet Meâli: “Kim bir mü’mini kasten öldürürse, cezası, içinde ebedî kalacağı cehennemdir. Allah, ona gazap etmiş, lânet etmiş ve onun için büyük bir azap hazırlamıştır.”

Buradaki âyette hem ceza kelimesi hem lanet kelimesi vardır.

Toplumda Allah’ın lanetinden bahsedilir.

Allah lanet eder, tüm meleklerle de tüm insanlara da lanet ettirir diye bahsedilir.

Allah lanet eder, Allah gazap eder, Allah cezalandırır diye anlatılır.

Ve öfkeli bir Allah tasviri sunulur.

Allah’ı insan gibi düşünmek doğru değildir.

Öfkeli olan, kızgın olan, intikam duygusunda olan insandır.

Bu halleri Allah’a nisbet etmek, Allah’ı insan gibi düşünmektir.

Maalesef bu anlayış meâllere de yansımıştır.

Peki, lanet kelimesinin açılımı nedir?

Neden karşımıza öfkeli bir Allah tasviri sunulur.

Bakara Sûresi 159: “İnnellezîne yektumûne mâ enzelnâ min el beyyinâti vel hudâ min badi mâ beyyennâhu lin nâsi fil kitâbi ulâike yelanuhumullâhu ve yelanuhumul lâinûn.”

İnne ellezine	: Muhakkak, doğrusu, o kimseler,
Yektumune	: Ketum, gizlemek, saklamak, anlatmamak,
Mâ enzelnâ	: Şey, ne, değil, verdik, sunduk, indirdik, bildirdik,
Min el beyyinâti	: Apaçık deliller, açıklamalar
Ve el hudâ	: Yol gösteren, rehber, klavuz, sahip,
Min badi	: Sonra,
Mâ beyyenna hu	: Şey, ne, açıklanan, apaçık delillerimiz, o
Li en nâsi	: İnsanlar için, insanlara,
Fî el kitâbi	: Kitâbta, hakikatlerin sözleri, varlık kitabı,
Ulâike	: İşte onlar,
Yelanu humu Allah	: Allah'ı idrak edemeyip rahmetten uzaklaşan, düşme,
Ve yelanu hum el lâinûn	: Düşme, rahmetten uzaklaşan, onlar, uzaklaşmak,

Meâli: “İnsanlara tüm varlığın bir kitap olduğu bildirilip, apaçık delillerimizle yol gösterildikten sonra, sunduğumuz apaçık delilleri gizleyenler, işte onlar; Allah'ın rahmetinden uzaklaşırlar ve onlar hakikatlerden uzaklaşarak rahmetten uzaklaşırlar.”

Diyanet İşleri Meâli: “İndirdiğimiz açık delillerle hidayet bilgisini -kitapta onu insanlara apaçık göstermemizden sonra- gizleyenler yok mu, işte onlara hem Allah lânet eder hem de lânet okuyanlar lânet eder.”

Burada da meâl edildiği gibi, Allah lanet eder, lanet okuyucular da lanet eder diye bir bilgi verilir.

Sanki Allah, lanet ediciler diye ayrı bir topluluk yaratmış gibi bir algı verilir.

O zaman bu durum Allah'ın rahmetine ne kadar uyumlu düşünülmesi gerekir.

Ahzab Sûresi 64: “İnnallâhe leanel kâfirîne.”

Meâli: “Şüphesiz hakikatleri görmemezlikten gelip örttenler, Allah'ın rahmetinden uzaklaşırlar.”

Diyanet: “Şüphesiz Allah, kâfirleri lanetlemiştir.”

Meâlleri incelediğimizde hep görüyoruz ki lanet edici bir Allah tasviri karşımıza çıkıyor.

Oysa kelimenin anlamını iyi bilirsek, ona göre meâl edersek, Allah'ın hiç kimseyi lanetlemediğini görürüz.

Allah'ı ve varlıktaki O'na ait olan hakikatleri anlayamayan kişi, benliğe düşer ve böylelikle rahmetten uzaklaşır, nice hakikatlerin idrakinden mahrum kalır.

ENFÂL SÛRESİ 17. ÂYETİN ANALİZİ

İnanç gruplarında bu âyetin meâline dayanılarak anlatılan “Allah öldürdü, Allah attı” inancı çok iyi düşünülmelidir.

Toplumda olan tüm öldürmeleri, kötülükleri yapanın Allah olduğu inancı, maalesef çok acı bir inançtır.

Allah öldürdü...

Allah attı...

Allah kötülük yaptı...

Allah rezil rüsva etti...

Gibi bilgiler inanç gruplarında devamlı konuşulur.

Ve maalesef Enfâl Sûresi 17. âyet örnek gösterilir.

Enfâl Sûresi 17: “Fe lem taktulûhum ve lâkinnallâhe katelehum ve mâ rameyte iz rameyte ve lâkinnallâhe ramâ ve li yubliyel mü'minîne minhu belâen hasenâ innallâhe semîun alîm.”

Fe lem	: İşte, böylece, değil,
Taktulû hum	: Siz, bedeninin nitelikleri, cisim, yazık etme, zarar, onlar,
Ve lâkin Allah	: Lâkin, fakat, ama, Allah
Katel hum	: Bedenin nitelikleri, cisim, yazık etmek, zarar, onlar,
Ve mâ rımeyte	: Değil, atmak, bırakmak, bir güçle bir şey yapma, sen,
İz rımeyte	: Atmak, bırakmak, bir güçle bir şey yapma, sen,

Ve lâkinne Allah rama	: Fakat, Allah, atmak, yapmak, bir güçle yapmak,
Ve li yubliye	: İmtihan için, dikkatlice düşünme, bela, sıkıntı,
El mü'minîne	: Mü'minler, emin olanlar,
Min hu	: Ondan, bunu, bu durum,
Belâen	: İmtihan, sınama, tasa, sıkıntı, başa gelen sıkıntı,
Hasenen	: Güzel, güzellik, güzelce, güzel bir şey,
İnne Allâh semîun alîm	: Muhakkak, Allah, işitme, ilmin sahibi,

Meâli: “Sen bir güçle bir şey yaptığında o güç senin de-ğildir, fakat o güç Allah’ındır. Gücü kendine nisbet edip, gücün Allah’a ait olduğunu anlayamayanlar kendilerine yazık ettiler, işte o hâlde olanlara siz yazık etmediniz. Mü’minler başlarına gelen sıkıntıları dikkatlice düşünürler, ondan güzel bir ders çıkarırlar. Muhakkak ki Allah işittir, ilmin sahibidir.”

Diyanet İşleri Meâli: “Onları siz öldürmediniz fakat Allah öldürdü. Attığın zaman da sen atmamıştın, fakat Allah atmıştı. Allah bunu, inananları güzel bir imtihana tabi tutmak için yapmıştı. Doğrusu O işitir ve bilir.”

Elmalılı Hamdi Yazır Meâli: “Sonra onları siz öldürmediniz, lâkin Allah öldürdü. Attığın zaman da sen atmadın, lâkin Allah attı. Bu da mü’minlere güzel bir imtihan geçirtmek içindi. Allah işitendir, bilendir.”

Mehmet Okuyan Meâli: “(Savaşta) onları siz öldürmemiştiniz fakat onları Allah öldürmüştü; attığın zaman da sen atmamıştın fakat Allah atmıştı. Bunu, mü’minleri güzel bir imtihanla denemek için (yapmıştı). Şüphesiz ki Allah duyandır, bilendir.”

Mustafa İslamoğlu Meâli: “Hem onları siz öldürmediniz; fakat onları asıl Allah öldürdü. Attığın zaman da atan sen değildin, ama asıl Allah attı. Zira O, inananları (sonucunu) inayetiyle takdir ettiği güzel bir sınava tâbi tuttu: şüphesiz Allah her şeyi işitir, her şeyi bilir.”

Süleyman Ateş Meâli: “(O gün) Onları siz öldürmediniz, fakat onları Allah öldürdü; (ey Muhammed), attığın zaman sen atmadın, fakat Allah attı. Mü’minleri güzel bir imtihanla sınamak için (bunu yaptı). Doğrusu Allah işitendir, bilendir.”

Yaşar Nuri Öztürk Meâli: “Siz öldürmediniz onları, Allah öldürdü onları. Attığın zaman da sen atmadın, Allah attı. İnananları kendisinden güzel bir imtihanla denemek için yaptı bunu. Allah; işitendir, bilendir.”

Meâlleri incelediğimiz zaman görüyoruz ki tüm müellifler “Onları siz öldürmediniz fakat Allah öldürdü. Attığın zaman da sen atmamıştın, fakat Allah atmıştı” diye meâl ediyorlar.

İşte bu yorumlar, her fiil’in Fâil’i Allah’tır inancından geliyor.

Eğer fiil, amel inceliğini bilemezsek, kendi yaptığımız kötülükleri Allah yaptı deme gafletine düşeriz.

Bedendeki 24 saat boyunca olan fiil, Allah’a aittir, ama kişinin o fiil’e dayanarak yaptığı eylemleri amelleridir.

Kişiyi, neyi yapıp yapmayacağını tercihi, kişinin kendine verilmiştir.

Kişî bir şeyi atabilir, vazgeçer atmayabilir.

Bir sözü söyleyebilir, ya da vazgeçer söylemeyebilir.

Bir şeyi yapabilir, vazgeçer yapmayabilir.

İşte bunlar kişinin kendi tercihine bırakılmıştır.

İnsanın beynine verilen, neyi yapıp yapmaması gerektiği tercihi yok saymamalıdır.

Aklî muhakemesini yok saymamalıdır.

Kalbî değerlendirmeleri yok saymamalıdır.

Geleceği okuma, yapacaklarıyla nelere kapı açacağını öngörmeyi yok saymamalıdır.

Kişi, ilim ve edeb üzere yetiştirildi ise tercihleri salih amel üzere olacaktır.

Ama kişi, ilimden edebden uzak, kibir, yargılama, hor görme, senlik benlik üzere yetiştirildi ise tercihleri zalim amel üzere olacaktır.

Ve asla kötülüğe, düşmanlığa meyletmemelidir.

Düşmanlık, kötülük meydana getirecek hiçbir davranışa, söze meyletmemelidir.

Mumtehine Sûresi 1: “Yâ eyyuhellezîne âmenû lâ tettehizû aduvvî ve aduvvekum evliyâe tulkûne ileyhim bil meveddet.”

Yâ eyyuhâ ellezine amenu	: Ey iman edenler,
Lâ tettehizû aduvvi	: Yok, yapmayın, edinmeyin, olmayın, düşmanlık, kötülük,
Ve aduvve-kum evliyâe	: Düşmanlık, kötülük, kin, nefret, siz, dostlar,
Tulkûne ileyhim	: Meyletmeyin, onlara, o hallerde,
Bi el meveddeti	: Muhabbet ile, sevgi ile, etkilenme,

Meâli: “Ey iman edenler! Düşmanlık yapmayın ve siz düşmanlık hallerinde olanları dost edinmeyin. Onların hallerine muhabbet beslemeyin, etkilenip onlara meyletmeyin.”

Âyette ne güzel bildirilmiştir.

Kötülüğe meyletmeyin.

Düşmanlık yapmayın.

Kötülük yapanların o hallerine sevgi beslemeyin.

Demek ki insanın bir şeyi yapıp yapmaması ile ilgili tercihler vardır.

Kendine verilen akli kullanma kabiliyeti vardır.

Bunlar kula bahşedilmiş değerlerdir.

Bunları yok sayıp, "her şey Allah'tan, kötülükler Allah'tan, ben atmadım Allah attı, ben öldürmedim Allah öldürdü" diye inanmak Allah'a en büyük iftiradır.

İşte, "ben atmadım Allah attı, ben öldürmedim Allah öldürdü" diye yapılan meâller Mekkeli müşriklerin inançlarını meâllere yansıtmaktır.

Bunu şu olaydan anlıyoruz.

Hicri 10 Ekim 680'de, bugünkü Irak sınırları içindeki Kerbelâ denilen yerde, âşûrâ günü denen günde, Hazreti Hüseyin ve 72 masum katledildi.

Ve ayrıca acımadan başları kesildi.

Hazreti Hüseyin'in mübarek başını kestirten yezid daha sonra 18 ehli beytin kesik başını da önüne getirtti.

Ve Hazreti Zeynep'i huzuruna getirterek, Hazreti Zeyneb'e: "Babanı öldüren Allah'a hamdolsun, Allah, senin ehli beytini ne hale getirdiğini görüyor musun?" dedi.

Hazreti Zeynep, yezide: "Onlara nasıl kıydın, sen zalimsin" dedi.

Yezid: "Onları Allah öldürdü, fâili Allah'tır" dedi.

Bu konuya; Belâgâtü'n-Nisâ (Ebu'l-Fazl Ahmed bin Ebû Tâhir el-Bağdâdi, Tarih-i Taberî (Muhammed bin Cerîr et-Taberî), Caferi Sadık'ın eserlerinde rastlamak mümkündür.

Evet, kendini Müslüman sayan o günün müşriklerinin din ve kader inancı buydu.

Allah ezeli kaderde ne yazdıysa o olur inancını taşıyorlardı.

Aynen anne babalarından öğrendiği şekliyle inanıyorlardı.

Evet, kendini Müslüman sayan o günün müşrikleri ve yezid aynen böyle inanıyordu.

Onları Allah öldürdü, diyorlardı.

Bizden işleyen Allah, diyorlardı.

Kendi zulmünü Allah'a bağlayan, içindeki kinle öldürdüğü yetmiyormuş gibi acımadan başları kestirten, fâil Allah diyen zihniyet, Allah'a iftira atan kimsedir.

Maalesef ki bu anlayış bu inanç meâllere de yansımıştır.

Oysa Arapça kelime kelime Kur'ân'ı incelediğimizde; "Sen bir güçle bir şey yaptığında o güç senin değildir, fakat o güç Allah'ındır. Gücü kendine nisbet edip, gücün Allah'a ait olduğunu anlayamayanlar kendilerine yazık ettiler" diye yapılan meâl daha uygun düşüyor.

Çünkü insan ne yaparsa yapsın, kendi bedenindeki işleyişe, kudrete dayanarak yapar.

Yâni bedende fâil olan Allah'tır, yâni bedende işleyen Allah'tır.

İnsan amelini, bedenindeki Allah'ın fiil'ine dayanarak yapar.

İyi amel de yapsa, kötü amel de yapsa, kendi bedenindeki fiil sayesinde yapar.

Kişi amelinden sorumludur.

Kişiye, hangi amelini yapıp yapmama muhakemesi verilmiştir.

Hem kötülük yapıp, hem de fâili Allah demek, kendi amelini Allah'ın fiil'iyile karıştırmak demektir.

İşte insan yapacağı amellerinin, iyiliğe ya da kötülüğe sebep olup olmayacağını iyi değerlendirmelidir, ona göre planlayıp, ona göre hayata geçirmelidir.

Bundan dolayı insan amellerinin sorumluluğunu taşımalıdır.

İnsan her amelinden sorumludur.

Ama Allah tüm varlıktaki işleyişinden sorumlu tutulamaz.

İşte bunun için insan, Allah hakikatini iyi bilmelidir.

Kendi bedeninde, Allah'a ait olan, "zikir, fiil, sıfat zât" tecellilerini iyi bilmek durumundadır.

Bunları iyi bilmelidir ki kötülükleri Allah'a nisbet etmemelidir.

Ortaya çıkan tüm kötülükleri, kendinde, toplumda, eğitim alanlarında aramalıdır.

SON DEĞERLENDİRME

Bu kitabımızda “Fiil, Fâil, Mefûl, Amel” konusunu incelemeye gayret gösterdik.

“İş nedir, işleyen nedir, işlenen yer nedir, kişinin amel-leri nedir?” konusunu analiz etmeye çalıştık.

Kişinin ameli ile kişinin bedeninde 24 saat boyunca olan işleyiş hakikatinin inceliğini anlamaya çalıştık.

Amentüye ilave edilmiş olan, kaderin açılımı denilen, kötülükler de Allah’tandır konusunun doğru olup olmadığını incelemeye çalıştık.

Dini alanda tüm konuların doğru yorumlanabilmesi için, Allah hakikatinin ne kadar iyi anlaşılması gerektiğini anladık.

Çünkü temel olan, Allah’a şahitlikle gelen iman konusudur.

Toplum olarak sadece inançlarda kaldık.

Varlığın oluşumundaki ilmi değerlere yönümüzü döndürmedik.

Dinin, sünnetin, şeriatın hakikatini öğrenemedik.

Varlığın yaratılışının hakikatini öğrenemedik.

Ve sonuçta Allah nedir hakikatine erişemedik.

Anne, babadan ne duyduk, ne gördük, sadece ona inandık.

İnancımız, anne babaya inanmaktan geliyordu, Allah’a şahitlikten gelmiyordu.

Duyduklarımızın gerçeğini sorgulamadık, sorgulamaya kalksak, korkutulduk.

İşte inanç gruplarından duyduğumuz hayır şer Allah'tandır derken, kötülükleri de Allah'a nisbet etme gafletine düştük, anlayamadık.

Allah istemeden hiçbir şey olmaz dedik, bu isteği kötülüklerle de yapıştırdık.

Oysa orada belirtilen, âlemde yaratılan her şey yâni varlık ile ilgili her şey, Allah'ın irade sıfatıyla alakalıydı.

Hangi varlık olursa olsun, onların yaratılışı, şekli, yapısı, hayat süreci hep Allah'ın iradesi-isteği ile alakalıydı.

Ama Allah'ın irade sıfatını ne kadar iyi anlayabildik ki...

Tüm kötülükleri, Allah'a nisbet ettik.

Allah'ın izni olmadan bir yaprak bile düşmez dedik.

Oysa oradaki âyette, “yaprağın sonbaharda ağaçtan düşüşü Allah'ın ilmi ile alakalıdır” bilgisi vardı, bunu bile başka bir anlayışa çevirdik, toplumda açığa çıkan her türlü, zulmü, kötülüğü, tecavüzü, hırsızlığı Allah'ın iznine bağladık.

Allah'a iftira attık farkına bile varmadık.

İşte bundan dolayı, Allah'ı layıkıyla anlamaya çalışmak, dini alandaki kelimeleri de layıkıyla anlamaya kapılar açar.

İşte bunun için bu kitabımızda “Fiil, Fâil, Mefûl, Amel” konusunu inceledik.

Fiil'in, tüm varlıktaki işleyiş olduğunu az çok idrak etmeye gayret gösterdik.

Fâil'in, varlıktaki olan işleyişi yapanın Allah olduğunu anlamaya çalıştık.

Anladık ki her varlıkta, varlığın kendinde bir faaliyet vardır.

Hiçbir varlık kendinde olan faaliyeti yapan değildir.

Her varlıkta, varlığın kendinde olan işleyişi yapan Allah'tır.

Bir insan düşünelim, insanın tüm hücrelerinde, atomlarında, dokularında, organlarında bir işleyiş var mıdır, elbette vardır.

Peki, bu işleyişi yapan insanın kendisi midir? Elbette değildir.

İşte 24 saat boyunca insanın bedeninde olan faaliyeti yapan, yâni fâil olan Allah'tır.

İnsan, kendinde olan fiil'in sahibi değildir.

İnsan kendinde olan amellerin sahibidir.

İnsan amellerini, bedeninde olan işleyişe dayanarak yapar.

İnsanın ameli salih amel de olabilir, zalim amel de olabilir.

Allah'ı layığıyla anlayan zerre kadar kötülük yapmaz.

İşte amaç, Allah'ın ne olduğunu anlamaya çalışmaktır.

Allah'ın insana bahsettiği akıl asla yok sayılmamalıdır.

Allah insana akletme, düşünme, muhakeme etme, hak ile bâtılı ayırma, tercih etme, okuma, anlama, sonucu görebilme yetileri vermiştir.

Muhakeme yetisi; akıl yürütme, mantık süzgecinden geçirme, bir konuyu dikkatle inceleme, bir konuyu rahmet süzgecinden geçirerek karara bağlama, tercihlerinin iyi şeylere kapılar açması üzere olması alanıdır.

Hem kötü bir şeyi kendimiz seçip, hem de bu Allah'tan demek doğru değildir.

Atalarımızın "Allah sana akıl fikir vermiş hiç düşünmez misin, neyi yapıp yapmayacağına sen karar vereceksin" sözünü duymazdan geldik.

Allah insana; akıl, fikir, muhakeme, mukayese, feraset, tercih yapma hakkı, karar vermek hakkı, uygulama ya da vazgeçme, bir sözü söyleme ya da söylememe haklarını bahşetmiştir.

İnsan bunları asla görmezden gelmemelidir.

İnsan toplumda açığa çıkan her türlü kötülüğü, Allah'a bağlarsa, Allah'ın izni ile derse, bu inanç sadece eski inançlara dayanmaktan başka bir şey değildir.

Ve insana bahşedilen akıllı yok saymaktır.

Akıl neye doğru yönlendirilirse, inanç ona göre oluşur.

İnanca dayalı duygu düşünceler de ona göre şekillenir.

Onun için aklın terbiyesi çok önemlidir.

Aklın muhakeme kabiliyetini kazanması çok önemlidir.

Terbiye görmeyen akıl, "yecalur ricse alellezîne lâ yakılûn" nice kötülükler üretir.

Terbiye gören akıl ise, zerre kadar kötülük üretmez.

İşte bundan dolayı çocukların eğitime çok önem verilmelidir.

Çocuk ne öğrenirse küçük yaşta öğrenecektir.

Ayrımcılığı, yargılamayı, hor görmeyi ya da birliği, beraberliği, sevgiyi, saygıyı küçük yaşta öğrenecektir.

Çocuğa küçük yaşta yaşamın hakikatini öğrenme konusunda yardımcı olunmalıdır.

Zaten çocuk öğrenme kabiliyetini, küçük yaşta eşyaya bakıp "bu ne anne bu ne baba" diye sorarak gösterir.

Bu kabiliyet asla köreltilmemelidir.

Bu kabiliyet asla korkularla baskılanmamalıdır.

Çocuğa, aklını işletmedeki incelikler öğretilmelidir.

Yaşamın hakikati küçük yaşta öğretilmelidir.

Dinin hakikati küçük yaşta öğretilmelidir.

Ki çocuk ortaya çıkan kötülüklerin sebebini iyi çözsün.

Kötülüklerin sebebini kibre düşen, yozlaşan, ille de ben diyen kimselerden ortaya çıktığını anlasın.

İlimden edebten uzaklaşan toplumun nasıl kirlilikler ortaya çıkardığını anlasın.

Dini anlamda ortaya çıkan her bir kelimenin anlamı çok iyi analiz edilmelidir.

Kelimelerin anlamlarını, aslından uzak başka bir anlama çevirdiğimiz an, hakikati anlamaktan uzaklaşırız.

İşte bu kitabımızda “fiil, amel” inceliği iyi anlaşılсын diye gayret gösterdik.

Allah'ın fiil'i ile kulun yaptığı amellerin bağıni ortaya koymaya çalıştık.

Elbette eksiğimiz olmuştur.

Sadece samimi bir gayretle öncelikle kendimiz anlamaya, sonra da anlatmaya gayret gösterdik.

Konuların akışına göre diğer kitaplarımızdan alıntılar da yaptık.

Gönlümüz izin verdiği kadarıyla bu kitabı oluşturmaya gayret gösterdik.

Gönlünüzden ilim öğrenme aşkı eksik olmasın.

Gönlünüzden yaşamın heyecanı eksik olmasın.

Gönlünüz her dâim ilâhî aşk içinde olsun.

Gönlünüzden sevgi hiç eksik olmasın.

Allah'ı layıkıyla anlamaya çalışalım.

Varlığın sahibi olan Allah'ı hiç unutmayalım.

Bizi halk eden, şekil veren Allah'ı her an hatırlayalım.

Her nefeste bizde olan Allah'ı hiç unutmayalım.

Her varlığı tutanın O olduğunu görelim.

Varlıkta fiil'ıyla, sıfat'ıyla, Zât'ıyla tecelli edenin O olduğunu anlamaya gayret gösterelim.

Her sözümüz, her davranışımız ilim ve edeb üzere olsun.

Çocukların eğitimine çok önem verelim.

Çevremize olan davranışımız samimi olsun.

Birbirimize sevgiyle davranalım.

Varlığı, önemseyelim.

Hayvanları, bitkileri önemseyelim.

Onlarla olan bağımızı anlayalım.

Varlığa bakışımız, davranışımız Hakk'ça olsun.

Amellerimiz salih amel üzere olsun.

İlim ve edeb yolumuz olsun.

Zerre kadar kötülük içinde olmayalım.

Her zaman muhakeme içinde olalım.

Bize verilen aklı yok saymayalım.

Feraset sahibi olalım, akışın nereye gittiğini iyi görelim.

Rahmet duygusuyla kalın.

Sevgiyle, huzurla, aşkla kalın.

Sabırla, sükûtle kalın.

Allah sevgisi gönlünüzden hiç eksik olmasın.

İsmail Dinçer

15-10-2026